

A

**Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzati
Általános Iskola és Kollégium**

Pedagógiai Programja

2011.

**A Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzati
Általános Iskola és Kollégium Intézményegységei:**

Györffy István Kollégium

**4025 Debrecen
Postakert u. 7.**

Dr. Kettesy Aladár Általános Iskola

**4032 Debrecen
Lóverseny u. 3.**

Bevezető

I. A Györffy István Kollégiumi intézményegység bemutatása:

A Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzati Általános Iskola és Kollégium Györffy István Kollégium intézményegysége a Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat fenntartásában működik Debrecenben, a felvehető kollégisták maximális létszáma 474 fő.

A kollégiumi intézményegység székhelye a (4025) Postakert utca 7. szám alatt, míg a telephely a (4032) Lóverseny utca 3. szám alatt található.

Kollégiumunk az alapellátást - lakhatás, étkezés, szociális és érzelmi védetség, tanulási biztonság és nyugalom, segítő pedagógiai környezet - minden felvett kollégista számára biztosítja.

Az alapító okirat szelleme, a Kollégium hagyományai, a sok jelentkező közül kiválasztott tehetséges tanulók és szüleik igénye olyan sajátos kollégiumi arculat kialakítását tette szükségessé, amely a

- **tehetséggondozást,**
- **a felsőoktatásba való bekerülés esélyének megteremtését,**
- **az értelmiségi szerepre, az értelmiségi élet normáinak elfogadására való felkészítést,**
- **a szakirányú képzés, a munkavállalói pozíciók erősítésének segítését és a menedzsertechnikák megismertetését tartja a kollégiumi nevelésben elsődlegesnek.**

Ezeknek megfelelően határozzuk meg kollégiumunk funkcióit, érték-, cél-, feladat- és tevékenységrendszerét.

A kollégium lakói 1-12. évfolyamos látássérült tanulók, valamint 7-14. évfolyamos ép intellektusú középiskolás tanulók lehetnek.

II. A Dr. Kettesy Aladár Általános Iskola bemutatása

Nagy elragadtatással ír-
e pár sort ebben a gyönyörű
intézetben, ahol van a gyerekek,
akiknek mi, orvosok, nem tudunk
már segíteni; mindent megpróbálunk
tanítómestereinktől, hogy az életben
mint boldog, dolgozó emberek meg-
elkaphassák a helyüket.

Debrecen, 1973. október 11.

Kettesy Aladár

Az intézmény dolgozói közös munkával igyekeznek elérni a névadónk által megfogalmazott célokat.

Pedagógiai programunkban ezt a munkát határoztuk meg.

Intézményegységünk jogelődjét 1972-ben a Művelődési Minisztérium megbízásából a Hajdú-Bihar Megyei Tanács VB alapította, nyolc megye épértelmű gyengénlátó gyermekeinek általános iskolai nevelése-oktatása, kollégiumi ellátása céljából.

Az azóta jelentkező társadalmi igény hatására jelenleg intézményünkben az 1-8. évfolyamokon súlyosan látássérült (vak), valamint tanulásban akadályozott gyengénlátó gyermekek nevelése-oktatása is folyik.

II.1.2. Környezetünk

Intézményünk, a nagy múltú szemészeti hagyományokkal rendelkező, a körzet gazdasági és kulturális központjának tekinthető Debrecen városában épült. A saját céljaira tervezett, korszerű, nagyrészt már felújított épület a város zöldövezeti részén található.

Az osztálytermeket a szemléltetőeszközök mellett a tanulók munkái, képei díszítik. A faliújságon aktuális cikk, képgyűjtemény emlékezteti őket az ünnepekre, évfordulókra. Minden osztályban az élősarok gondozása a tanulók feladata.

Folyosóink barátságosak. Az ablakban virágok, a falakon a rajzórán illetve képzőművészeti szakkörön készített gyermekrajzok.

Iskolaudvarunk tágas. Sok bokor, fa teszi árnyékossá.

II.1.3. A nevelőtestület és a szülők által közvetítendő értékek

- az „én” harmóniájára vonatkozó értékek közül a reális önismeret, a felelősségvállalás, az alkalmazkodni tudás, a nyitottság elsajátítása, alkalmazása;
- a legfőbb érték a család;
- tisztelet a természeti, az egyetemes emberi értékek, kiemelten a nemzeti értékek iránt;
- a társas kapcsolatokban a tisztelettel magatartás, a barátság, a másság felismerése és elfogadása;
- a mindennapi kapcsolatokra vonatkozó értékek közül kulturáltság a viselkedésben és kommunikációban; az udvariasság, segítőkészség a konfliktusmentes szocializáció érdekében;
- a tudással, műveltséggel kapcsolatos ismeretszerzési vágy, igény az önművelésre, fogékonyság a szépség iránt;
- a munkával kapcsolatos értékek közül az önállóság, a szorgalom, a fegyelem, a kitartás, a kötelességtudat, a rendszeresség, a munka ésszerű megszervezése.

Az értékek közvetítésében a pedagógusok szerepe kulcsfontosságú.

Ezért szükséges a személyes példamutatás (közösségként, egyénként egyaránt), a pedagógiai kultúra folyamatos fejlesztése, az egységes eljárások és elvárások alkalmazása.

II.1.4. Az intézmény gyermekközösségének sajátosságai

Tanulóink elsődleges ismérve, hogy látássérültek.

Minimális létszámban van közöttük állandó orvosi felügyeletet nem igénylő tartósan beteg nem látássérült gyermek is.

Az iskolánkba való felvétel bármely osztályfokon, tanév közben is történhet a budapesti Látásvizsgáló Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottság és Gyógypedagógiai Szolgáltató Központ szakértői véleménye, javaslata alapján az alábbi kritériumok szerint:

- gyengénlátó az, akinek a szemüveggel korrigált látásélessége (visusa) 0,1 – 0,33 közötti;
- gyengénlátónak tekintjük azt is, akinek szemüveggel korrigált látásélessége ugyan nagyobb 0,33-nál, de látótérszűkülete van, illetve halmozott a szembetegsége, vagy romló tendenciát mutat.

Egyre több aliglátó is jelentkezik felvételre. Az ő látásteljesítményük 0,1 alatti, de a szülők igénye, hogy gyermekük, amíg csak lehet látó módon, tanuljon. Erre a gyermek jó értelmi képességeit felhasználó kompenzációval és az egyre jobb korrekciós lehetőségeket biztosító segédeszközökkel lehetőség is van.

Beiskolázunk súlyos fokban kancsal gyermeket is, átmenetileg a szemtakarás idejére. A jó szem eltakarásával a kancsal gyermek is gyengénlátóvá válik, és ugyanarra a segítségre van szüksége, mint a ténylegesen gyengénlátó társainak.

Ugyancsak megtalálható tanulóink között az a gyermek, akinek látásteljesítménye ugyan eléri vagy néhány tizeddel meg is haladja a felső határt (0,33), de figyelemzavarral, részképességbeli hiányossággal, magatartási-, beilleszkedési-, személyiségfejlődési zavarral küzd, ami meggátolja abban, hogy meglévő látásmaradványát maximálisan ki tudja használni.

Található tanulóink között integráltan tanuló súlyosan látássérült (vak) és tanulásban akadályozott (enyhe fokban értelmi sérült) gyengénlátó gyermek is.

Tanulóinknak az az érzékszervük sérült, mellyel az ismeretek jelentős százalékát szerezzük. Ebből adódóan számukra az ismeretszerzés nehezített. A korlátozott vizuális érzékelés, észlelés hiányos, torz ismereteket eredményezhet; a hiányos torz ismeretek emlékezeti szerveződése is hibás lehet, ami akadályozza a pontos fogalmak kialakulását. Szélsőséges esetben az analízáló-szintetizáló tevékenység, a részek egésszé szerveződése, az ok-okozati összefüggések felismerése, a gondolkodási folyamat is nehezítetté válhat, ha a gyermek képességeiben, személyiségében, családi környezetében a fejlődést akadályozó sajátosságok játszanak közre.

Az oktatás-nevelés időszakában két olyan kiemelt életszakasz van, amely feltétlenül fokozott figyelmet követel:

- a beiskolázás időszaka;
- a serdülőkor.

Az iskolába lépés minden gyermek életében jelentős esemény. Az iskolai szabályokhoz való alkalmazkodás, a magatartás akaratlagos szabályozása, az irányított, szándékos figyelem, a siker iránti igény, a kudarc tűrése, a feladat végzéséhez szükséges akarat, türelem, felelősségérzet, kötelességtudat mellett az intellektuális képességek – észlelés és megfigyelés pontossága, figyelem tartóssága, mechanikus és logikus emlékezet, gondolkodás, fogalomalkotás, következtetés, ok-okozati viszonyok felfedezése, szimbólummegértés – és a szóbeli kifejezőképesség megfelelő szintje teszi alkalmassá a gyermekeket arra, hogy az első osztályos ismereteket el tudja sajátítani. Az erőfeszítéseket növeli a gyengénlátás ténye. Ehhez még hozzájárul az a lelki teher, hogy a család biztonságot jelentő védelméből kikerül. Az anyai gondoskodást is pótolni kell.

A serdülőkor biológiai változásai lelkileg is labilissá teszik a gyermeket. A már nem gyermek, de még nem felnőtt korszak szorongást, bizonytalanságot, hangulati ingadozást vált ki.

A gyakori túlkorosság következtében erre a korra esik az alsó tagozatból a felsőbe való átmenet is. A tananyag növekedése, a szaktanári rendszer a tanulótól nagyobb alkalmazkodást, a pedagógustól fokozottabb türelmet, odafordulást igényel.

A felvázolt gyermekkép tarka. Az ebből adódó speciális nevelési-oktatási feladatok is sokrétűek; melyet részletesen nevelési programunkban, helyi tantervünkben fogalmaztunk meg.

A többségi általános iskolától, kollégiumtól eltérő speciális feladatokat programunk megfogalmazásánál *dőlt betűvel* jeleztük.

Az *ép értelmű súlyosan látássérült (vak)*, a tanulásban akadályozott (enyhe fokban értelmi sérült) gyengénlátó tanulók nevelésével-oktatásával, kollégiumi ellátásával, fejlesztésükkel kapcsolatos feladatokat, kiegészítéseket a jelzett betűtípusokkal jelezzük.

..

A Györffy István Kollégium Intézményegység Nevelési Programja

Fenntartó: Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat

Igazgató: Tarsoly Andor

☒ 4025 Debrecen, Postakert u. 7. (székhely)

4032 Debrecen, Lóverseny u. 3. (telephely)

Telefon: 52/431-301 Fax: 52/531-939

E-mail: titkarsag@gyorffykollegium.hu

A diákok – törvényben rögzített - szabad iskolaválasztási joga, Debrecen rendkívül gazdag és magas színvonalú középiskolai hálózata sok, megyeszékhelyen kívüli tanulót vonz évről évre a város iskoláiba.

A Postakert utca elején található, 1974-ben épült négyemeletes épület – jogelőd intézményünk, a Györffy István Középiskolai Kollégium – 35 éve nyújt otthont tehetséges középiskolások számára.

A kollégium – alapításakor Megyei Munkás-Paraszt Kollégium – 1984-től viseli a magyar néprajz tudomány kiemelkedő egyéniségének, Györffy Istvánnak nevét. Névadónk tudományos munkásságának nagy részét az alföldi parasztság kultúrájának feltárására áldozta, és egész életében a népi tehetségek felkarolásán fáradozott. Ez az alaptevékenysége kezdettől fogva a Györffy Kollégiumnak is: a hátrányokkal küzdő tehetséges fiatalok szociális támogatása és felkészítése a szakmaszerzésre, továbbtanulásra.

A diákok otthon a város központjához közel, csendes, rendezett környezetben található. Helyzete közlekedési szempontból igen előnyös, hiszen a távolsági autóbuszjáratok végállomásához és a vasúti pályaudvarhoz egyaránt közel helyezkedik el. Közúton mind a 4-es mind a 33-, 35-, 47-es főutakról jól megközelíthető. Könnyen elérhetők a város különböző pontjaira induló helyi buszjáratok, trolis és villamos állomásai is. Összességében sem a lakóhely, sem az iskolák megközelítése nem jelenthet problémát.

A kollégiumunk 2004-ben ünnepelte fennállásának harmincadik évfordulóját. Az utóbbi évek jelentős felújítási munkái nyomán – tetőszigetelés, nyílászárók cseréje, vizesblokkok, fűtőkorszerűsítés – a kollégium műszaki állapota jó.

Az új igények és a 2003 szeptemberétől életbe lépő jogszabályok a feltételek további javítását teszik szükségessé. A törvényben meghatározott helyiségekből csak a legfontosabbak: a mosdók, WC-k, betegszobák és a klubkönyvtár található meg. Erősen korlátozott viszont az egyéni és közös tartózkodásra, a szabadidő-eltöltésre, a nyelvtanulásra, a szakkörök és érdeklődési körök lebonyolítására, a Diákönkormányzat működtetésére alkalmas helyiségeink száma.

Törekedni kell arra, hogy a jövőben a nevelés hatékonysága érdekében a törvényben megjelölt helyiségek kialakíthatók legyenek.

A földszinten helyezkednek el az irodák, a konyha és étkező, a kondicionáló terem, orvosi és vendégszoba. Itt található az „üvegterem”, amely - klubszerűen - lehetőséget teremt kiállítások, filmvetítések, előadások megszervezésére, vagy zenehallgatásra (TV, videó, CD, DVD házimozis, HI-FI).

Négyemeletes szinten 64 négyágyas és szintenként egy-egy 6 illetve 8 ágyas háló található. Minden szint tanulószobája televízióval is fel van szerelve. A szobák berendezése a közelmúltban készült, kényelmes, praktikus elrendezésű, saját telefonkészülékkel ellátott.

Az emeleten található a könyvtár és a számítógépterem. A könyvtár – a 12.000-es könyvállomány és a rendszeresen érkező folyóiratok mellett – internetes kapcsolattal és jelentős mennyiségű elektronikus ismerethordozóval (CD, DVD), nyelvi laborral is a diákok tanulási, művelődési lehetőségeit szolgálja. A számítástechnika-terem gépei hálózatba kötve segítik elő a rendszer használatát, biztosítják az internetes kapcsolatot és természetesen a tanulás mellett lehetőséget adnak a játékokra is.

A kollégium technikai felszereltségét javítja a korszerű fénymásoló, nyomtató és stúdió berendezés. Az épület biztonságát riasztó-, és tűzvédelmi rendszer védi.

Az épületen kívül egy nyitott és egy légbefűvós sátorral fedett bitumenes kézilabda pálya szolgálja a sportolási lehetőségeket.

A külső szolgáltató által üzemeltetett konyha a hozzátartozó étkezővel biztosítja az egészséges és higiénikus étkezés lehetőségét törekedve arra, hogy ne csak mennyiségében, hanem ízeiben megőrizze az otthon megszokott színvonalat. A HACCP rendszer technikai feltételeit önrőből teljesítettük.

A Györfly Kollégium szolgáltatásaival részt vállal a város idegenforgalmából. Tanítási szünetekben, hétvégéken bármikor fogad kirándulócsoporthat, vendégeket igény szerint étkezési lehetőséget is biztosítva. A kollégium helyiségei nagyobb rendezvények lebonyolítására is alkalmasak.

„Akkor jó a tanítás, ha az ember úgy is tesz, a hogy beszél.”
(Ignatius)

Személyi feltételek

Tantestület

A kollégium pedagógiai munkáját végző nevelőtestület megoszlása a következő:

- igazgató	1
- intézményegység-vezető	1
- nevelőtanár	22
- gyermekfelügyelő	3
- könyvtáros	1

A nevelőtanárok a szaktárgyi feladatok – korrepetálás, felzárkóztatás, önképző és érdeklődési körök – mellett szervezik, felügyelik a diákok szabadidős programjait, ellátják a kollégiumi ügyeletet és az éjszakai készenléteket. Szakmai munkájukat a könyvtáros segíti.

A kollégium pedagógusai vezetnek, szervezik a szakköröket (földrajz, történelem, biológia, filozófia), segítik a szabadidős programok megszervezését, lebonyolítását (sportkör, filmklub, színházlátogatás).

A csoportok élén az igazgató által megbízott nevelő áll, akinek szaktárgyi munkája mellett kiemelkedő feladata a csoport nevelési feladatainak koordinálása. Munkájukat a helyettes nevelőtanárok segítik.

Az ügyeletes tanárok biztosítják a kollégium napi- és házi rendjét.

A tantestület szakos összetétele szempontjából szerencsés a reál tárgyak nagyobb súlya, hiszen ezek egyrészt nem tartoznak a könnyen teljesíthető diszciplínák közé, másrészt a szakközépiskolások létszáma is indokolja ezt. Előnyös a magyar és történelem – mint

kötelező érettségi tárgyak – magasabb aránya. A közösségi élet, a szabadidős és művelődési tevékenység szervezését elősegíti a művelődésszervező ill. népművelői-könyvtáros végzettség.

Nem kedvező viszont a nyelvszakos kollégák kis száma (3 fő: angol, orosz, német) – még akkor sem, ha többen középfokú nyelvvizsgával és nyelvi gyakorlattal rendelkeznek. Hasznos lenne egy informatika- és egy testnevelés-szakos kolléga munkája is, sőt óraadóként mérnöktanárok alkalmazása. A társadalmi elvárások, a munkaerőpiac, az oktatáspolitikai elvei preferálják az idegen nyelvek, az informatika elsajátítását, amihez diákjainkat fokozódó erőfeszítéssel kell hozzásegítenünk.

Bármennyire fontos a szaktárgyi, tanulási segítség (a diákok négyes átlagot meghaladó tanulmányi eredményei jó szakmai munkát tükröznek) - a kollégiumi életből adódóan – mégis **nagyobb szerepet játszik a kollektíva nevelési készsége, képessége.** A kollégium diákjai a hét öt napjára kiszakadnak családi környezetükből, melynek pótlását mennél nagyobb odaadással fel kell vállalni. Minden tanár nevel is munkája során - direkt és indirekt formában egyaránt – a kollégiumi nevelőnek ez mindenek előtti feladata kell, hogy legyen. Hihetetlenül nagy az a felelősség, melyet a szülők bizalma nyomán felvállalnak, ebből adódik, hogy **a személyes példamutatás és tudatos értékközvetítés, a személyiségformáló, empátikus képességek előtérbe kerülnek a szűken vett ismeretközvetítő közelítéssel szemben.**

A 1993. évi LXXIX. törvény a közoktatásról (továbbiakban: Köot.) nagyon pontosan meghatározza a nevelők pedagógiai feladatait

„(3) A kollégium feladata a tanuló

- a) humánus légkörben folyó nevelése, személyiségének fejlesztése, képességeinek és érdeklődésének megfelelően tehetségének kibontakoztatása, iskolai tanulmányainak segítése,
- b) sportolási, művelődési és önképzési lehetőségének biztosítása,
- c) öntevékenységeinek, együttműködési készségeinek fejlesztése, önállóságának, felelősségtudatának fejlesztése,
- d) pályaválasztásához, középiskolai kollégium esetén a tanuló önálló életkezdéséhez szükséges ismeretek, képességek megszerzésének elősegítése.”

(Köot. 32. § 3. bekezdés).

A kollégiumi nevelőtanár a nevelőtestület tagjaival és vezetőivel szoros szakmai együttműködésben végzi munkáját. Rendszeres önképzéssel, szervezett továbbképzéssel megújított, korszerű szakmai ismeretekkel kell, hogy rendelkezzen. Feladata a nevelési folyamat megtervezése, megszervezése, irányítása, ellenőrzése, értékelése; jártassággal kell rendelkeznie a különböző pedagógiai eljárások, módszerek alkalmazásában. Egyéniségével, megjelenésével, felkészültségével, műveltségével, életmódjával követendő példaként szolgál a kollégisták számára. A nevelőtanár megfelelő empátiával rendelkezik, nevelői eljárásaiban, pedagógiai kommunikációjában a tanulók iránti tiszteletet, bizalmat és szeretetet helyezi előtérbe. Nagyfigyelmet fordít a diákok helyzetének, személyiségének megismerésére, megértésére, a diákokkal őszinte, bizalmon alapuló viszonyt alakít ki, a konfliktusokat eredményesen kezeli. Folyamatosan együttműködik munkája során a tanulók közösségeivel, a nevelésükben részt vevő személyekkel, intézményekkel, kisebbségi szervezetekkel, önkormányzatokkal, a szülőkkel és más, a tanulók nevelésében érintett partnerekkel.

Szellemisségét – a konkrét oktatási, nevelési területek megnevezésén túl - már a szóhasználata meghatározza: *a kollégium nevel, fejleszt, kibontakoztat, segít, lehetőséget biztosít.*

A diákok sokféle adottsággal bíró, önálló, velünk azonos jogokkal rendelkező egyéniségek, személyiségek. A köztünk lévő különbséget a tapasztalatok, ismeretek mennyisége és minősége jelenti. Ezek értelmezése és a rájuk való reagálás képessége fejleszthető, a mi feladatunk, hogy ehhez segítséget adjunk. Ez részben jelenti a lexikális ismeretek átadását (nem csak a tananyag elsajátítását, hanem a bennünket körülvevő világ általunk elérhető anyagi és szellemi kultúráját értendő ez alatt), de sokkal fontosabb annak a gondolkodásnak a kialakítása, amely „rácsodálkozva a világra” eljut a szókratészi gondolatig: „tudom, hogy nem tudok semmit”. Az ebből kiinduló belső készítés teremti meg azt a személyiséget, aki önmaga képességeivel tisztába kerülve önállóan is képes egyre újabb és újabb ismeretek megszerzésére, azok felhasználására. Fontos, hogy tanulóink szeressék meg a tanulást, mint tevékenységet, hogy képessé váljanak életükben az élethosszig tartó tanulás megvalósítására.

A mi felelősségünk az, hogy megtaláljuk-e azokat az eszközöket, módszereket, ki tudjuk-e alakítani azokat a kereteket, amelyekkel megvalósíthatjuk választott hivatásunk céljait.

Technikai munkatársak

Az intézményegység technikai dolgozóinak létszáma teljes: 1 fő kollégiumi titkár, 1 fő ügyviteli alkalmazott.

A kollégium valamennyi nem pedagógus dolgozója munkáján keresztül, viselkedésével, a gyerekekkel kialakított viszonyával felelősségteljes nevelési feladatokat is ellát. A kollégiumban a nem pedagógus munkakörben foglalkoztatott alkalmazottak munkáját is a gyermekközpontság, a nevelés eredményességének támogatása kell, hogy jellemezze.

Gazdálkodás

A kollégium megyei fenntartású (fenntartója a Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat), részben önálló gazdálkodású költségvetési intézmény, amely rendelkezik az intézmény vagyona fölött. **Bevételi forrásai** ebből adódóan a következők:

- állami normatíva
- önkormányzati kiegészítés
- kollégiumi térítési díjak
- kereskedelmi szálláshelyek értékesítése
- vendégétkeztetés
- pályázatok

Az **állami normatívát az önkormányzati támogatás és a saját bevételek** egészítik ki. Mindez a szorosan vett működési feltételeken kívül szerény fejlesztési lehetőséget is jelent.

A fejlesztések – egyben jutalmazási lehetőségek – jelentős bővítését adják a **vendégétkeztetésből és szálláshelyek értékesítéséből** származó bevételek. Ennek a tevékenységnek továbbfejlesztése mindenképpen indokolt.

Pályázatok

A jövőben – ha lehet, még jobban – növekszik a pályázati úton elérhető pénzeknek a lehetősége. Az oktatási programok megvalósításához szükséges pénzek nagyobb része – az EU rendszerének megfelelően – nem normatív úton, hanem pályázatokon keresztül jut

el az intézményekhez. Fokozott figyelemmel kell tehát követni a kiírásokat, **szélesebb körben érdemes tájékozódni** az aktuális eseményekről.

Vezetési elvek

**„Aki nagy dolgokat akar alkotni,
annak alaposan el kell mélyednie a részletekben”
(Valery)**

A szabad iskolaválasztás érvényesítése, Debrecen város differenciált – igen magas szintet képviselő – iskolahálózata, a kis települések iskoláztatási lehetőségei a kollégiumi ellátás fontosságát a jövőben tovább fogják erősíteni. Ennek tudatában érdemes a „Györffy” jövőjét is végiggondolni. **Ebbe a kollégiumba a jövőben se úgy jöjjenek a gyerekek, hogy valahol lakni is kell. Szellemisége a jelen és a jövő pedagógusain, technikai dolgozóin múlik, akik ha szakmailag felkészültek, magukénak érzik a kollégiumot nem csak megőrizni képesek, hanem tovább tudják öregbíteni az intézmény jó hírét.**

A pedagógiai munka olyan humán szolgáltatás, amelynek elengedhetetlen feltétele a mások személyiségének tiszteletben tartása, véleményük meghallgatása, megfontolása.

Egy oktatási intézmény működése, így a kollégium is, olyan **humán szolgáltatás**, amely a szülők, diákok igényeit elégíti ki, a fenntartó és a törvények szabta keretek között. A harmadik, előzőekkel azonos eleme a rendszernek a szolgáltatást végzők, a pedagógusok, az oktató-nevelő munkát segítő munkatársak.

Az intézmény része az őt körülvevő világnak, munkáját, a vele szemben támasztott követelmények állandó változása, nyomon követése határozza meg. Szerencsésebb - és erre kell törekedni -, ha felkészülten elébe megy a változásoknak, naprakészen **a jövő feladataira készíti fel a rá bízott gyermekeket.**

Az oktatási intézmények tartalmi munkáját, működését – a törvényszabta keretek között – három alapdokumentum foglalja keretbe:

- a pedagógiai program,
- a szervezeti és működési szabályzat, a hozzákapcsolódó mellékletekkel (házirend, munkaköri leírások)
- minőségirányítási program

A pedagógiai program az az elvi alapvetés, amely egy jól felkészült tantestület oktatási, nevelési elképzeléseit, értékrendjét, céljait, megvalósításához szükséges eszközeit, módszereit fogalmazza meg a diákok és szüleik véleményének figyelembevételével. Az intézmény tartozik nekik azzal, hogy megmondja előre, mit tud ajánlani az idekerülő gyerekek számára, de tartozik önmagának is, amikor számba veszi, teljesítőképességének ismeretében mit szeretne megvalósítani, mi az, amit úgy tud vállalni, hogy azt teljesíteni is tudja.

A Szervezeti és Működési Szabályzat az elvek konkrét gyakorlattá formálását jelenti. A pedagógiai program elfogadása egyben az SZMSZ hozzáigazítását is szükségessé teszi pedagógiai célokhoz, elvekhez.

A minőségbiztosítás rendszere a célok megfogalmazásából adódó feladatok pontos meghatározása, a teljesítmények minél egzaktabb mérésével és értékelésével ellenőrzött rendszere, ahol mindenki tudja mi a feladata, mik azok a kritériumok, amelyek alapján értékelhető az elvégzett munka.

A kollégium jövőbeni munkáját alapvetően meghatározza milyen fejlesztési célokat tűz maga elé, hogyan tudja azokat elérni, milyen eszközök állnak rendelkezésre a megvalósításhoz.

Intézményünkben, a kollégiumban pedagógiai célként a nevelés különböző területei kell, hogy prioritást élvezzenek:

- a jó tanulási módszerek elsajátítása
- kulturális és művészeti értékek közvetítése, ízlésformálás
- az egészséges és kulturált életmódra nevelés
- a demokratikus közéleti szerepek megtanulása
- a másik iránti tolerancia kialakítása

A mai iskolás korosztályoknak már egy uniós Magyarország munkaerőpiacán kell érvényesülniük, egy információs társadalom soknyelvű, fogyasztásra berendezkedett közegében kell helyüket megtalálni.

- egyre magasabb szintű szakmai tudásra lesz szükség
- nélkülözhetetlen lesz az idegen nyelvek ismerete
- a számítógépek készségszintű használat
- különös gondot kell fordítani identitástudatunk ápolására
- magyar nyelv, hagyományok, kulturális értékeink vonatkozásában
- más népek – mindenek előtt Európa országainak – kultúrájának megismerése

Kollégiumunk funkciói

A Köot. 32.§ így fogalmaz a kollégiumok feladatáról:

- „(1) A kollégium feladata megteremteni a feltételeket az iskolai tanulmányok folytatásához azoknak,
akiknek a tanuláshoz, a szabad iskolaválasztáshoz való joguk érvényesítéséhez, nemzeti vagy etnikai kisebbségi nyelven, illetve gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézményben való tanuláshoz a lakóhelyükön nincs lehetőségük, illetve akiknek a tanuláshoz megfelelő feltételeket a szülő nem tudja biztosítani.
- (2) A kollégiumban externátusi ellátás biztosítható annak a tanulónak, akinek férőhely hiányában nem lehet kollégiumi elhelyezést biztosítani.
- (3) A kollégium feladata a tanuló
- a) humánus légkörben folyó nevelése, személyiségének fejlesztése, képességeinek és érdeklődésének megfelelően tehetségének kibontakoztatása, iskolai tanulmányainak segítése,
 - b) sportolási, művelődési és önképzési lehetőségének biztosítása,
 - c) öntevékenységének, együttműködési készségének fejlesztése, önállóságának, felelősségtudatának fejlesztése,
 - d) pályaválasztáshoz, középiskolai kollégium esetén a tanuló önálló életkezdéséhez szükséges ismeretek, képességek megszerzésének elősegítése.
- (4) A kollégium kapcsolatot tart a tanuló szülőjével, iskolájával.”

A bentlakásos intézményeket - tehát funkciójukat tekintve - a törvény egyértelműen feltételteremtő intézményekként határozza meg. A 32. és a 49.§ együttes tanulmányozása alapján kijelölhetjük kollégiumunk alap- és kiegészítő funkcióit.

1. Alapfunkciók

Kollégiumunknak, mint intézménynek a funkciói, tehát **feltételteremtő** funkciók:

Oktatáspolitikai, szociálpolitikai funkció

- A szabad iskolaválasztás jogának biztosítása;
- A tankötelezettség megvalósíthatóságának, teljesítésének biztosítása;
- A továbbtanulás lehetőségének a biztosítása;
- Az esélyteremtés, a társadalmi mobilitás elősegítésében való részvétel;
- A kollégium kiemelt társadalompolitikai szerepe és feladata, hogy segítse a tanulókat a hátrányok leküzdésében, hogy esélyeket teremtsen, biztosítsa az integrációt, a hozzáférést a jó minőségű tudáshoz és ezáltal az életminőség javítását, elősegítse a társadalmi mobilitást.
- A kollégium - megfelelő pedagógiai környezet biztosításával - elősegíti a társadalmi szerepek tanulását, a diákok önszerveződése során kialakuló kisközösségekben a közösségi együttélés, az önkormányzó képesség, a döntés és felelősség, a konfliktuskezelés demokratikus technikáinak megismerését, gyakorlását; ezzel a kollégium hatékony támogatást nyújt a sikeres társadalmi beilleszkedéshez

- Szociális funkció

Mint minden általános- és középiskolás kollégium alapvető funkciója, lakhatást, ellátást, (otthont) valamint tanulási lehetőséget biztosítson a szülői háztól távol, Debrecen város iskoláiban tanulni akaró diákok számára.

- Az élet szociális alapjainak megteremtése. (Szociális ellátás és az ellátás biztonsága);
- Szociális "védőháló" az egyén és a közösség számára;
- Az otthon, a "második otthon" kialakításának lehetősége;
- A tanulás lehetőségének anyagi megteremtése, biztosítása.

2. Kollégiumpedagógiai funkciók

- Nevelés

- Családhelyettesítő funkció;
- Szocializációs funkció;
- Személyiségformáló funkció;
- Nevelési értékeket közvetítő (etikai, neveltségi norma stb.) funkció;

- Tanítás, oktatás, képzés

- A kollégium a tevékenysége során megteremti a feltételeket, kiegészíti a családi és iskolai nevelést és oktatást, egyúttal szociális ellátást, biztonságot, valamint érzelmi védettséget is nyújt.

- Az iskolai tanulmányok sikeres folytatásához a feltételek megteremtése ;
- Felzárkóztatás;
- Tehetséggondozás;
- Pályaorientáció, pályaválasztás;
- Kiegészítő-, hobby-foglalkozások;
- Szakirányú képzés segítése;
- Munkavállalói pozíciók segítése;
- Menedzsertechnikák megismertetése.
- Az egész életen áttartó tanulás megalapozása, a tanuláshoz szükséges készségek és képességek, a kulcskompetenciák erősítése, a tehetség fejlesztése és a felzárkózás segítése.

„Az értelmes lélek sajátosságai ezek: önmagát figyel, önmagát elemzi, szándéka szerint alakítja önmagát ...”

Marcus Aurelius

Értékeink, értékrendszerünk

4. § (2) „Az állami és a helyi önkormányzati nevelési-oktatási intézmény nem lehet elkötelezett egyetlen vallás vagy világnézet mellett sem. Az állami és a helyi önkormányzati iskola pedagógiai programjában biztosítani kell az ismeretek, a vallási, illetve világnézeti információk tárgyilagos és többoldalú közvetítését. Az állami és a helyi önkormányzati nevelési-oktatási intézmény nevelési illetve pedagógiai programja, működése, tevékenysége és irányítása vallási és világnézeti tanítások igazságáról nem foglalhat állást, vallási és világnézeti kérdésekben semlegesnek kell maradnia.”

Magyarság, európaiság;

- A szülőföld, az elbocsátó környezet, a befogadó környezet, szeretete, lokálpatriotizmus, hazaszeretet (patriotizmus);
- nemzetünknek, nemzetünk történetének ismerete, szeretete;
- az anyanyelv szeretete, művelése, "tisztta" használata;
- a határainkon kívül, kisebbségben élő magyarok problémáinak ismerete, a velük való közösségvállalás, kapcsolatteremtés, együttműködés;
- hagyományaink, egész kultúrkincsünk ismerete, tisztelete, védelme, gyarapítása;
- nemzeti szimbólumaink, elsősorban zászlónk, himnuszunk, címerünk, szózatunk tisztelete;
- pozitív, előítélet-mentes vélemény a hazánkban élő nemzetiségekkel, kisebbségekkel kapcsolatosan, jogaik, kultúrájuk, hagyományaik, nemzeti érzéseik tiszteletben tartása;
- európai "identitás-tudat";
- az európai kulturális hagyományok és örökség megismerése, megóvása, gyarapítása;
- az egyetemes emberi jogok elfogadása, tiszteletben tartása;
- szomszédaink és a többi európai nép nemzeti érzéseinek, identitástudatának tiszteletben tartása;
- a közép-európai és kelet-európai régió sajátos történetének, problémáinak megismerése;
- Európa és az emberiség globális problémáinak érzékelése.

Tudatos erkölcsiség;

- Erkölcsösség, jólneveltség, értéktisztelet, viselkedési, magaviseleti szabályok betartása, becsületesség, jellemesség;
- önmagával és másokkal szembeni igényesség;
- a jó, a rossz, a helyes a helytelen, az igaz a hamis, felismerése, s döntés a pozitív mellett;
- az elfogadott társadalmi normákhoz való igazodás;
- az őszinteség, az egyenesség, a nyíltság, a felelősségtudat, a felelősség vállalása;
- hűségesség (elvekhez, hazához, közösségekhez, barátokhoz, a szerelmekhez, önmagához, családjához, kollégiumához, iskolájához, nemzete közösségéhez);
- büszkeség a közösségeink - különösen a kollégiumra vonatkoztatva - hagyományaira, értékeire, sikereire;
- állhatatosság, fegyelmezettség;
- igazságosság, lelkiismeretesség.

3. Műveltség, tudás, intelligencia, a művészet, a tudomány különböző területeinek ismerete, befogadása;

- általános műveltség, speciális műveltség;
- önképzés, önművelés, szakmai műveltség;
- nyelvtanulás, nyelvismeret, nyelvvizsga.
- színes, bőséges szókincs, pontos, szabatos kifejezések, beszéd, lényeglátás, az összefüggések, törvényszerűségek észlelése, stb.

4. Motiváltság az önképzésre, jártasságok az ismeretek megszerzésére, a permanens tanulásra, a konvertálható ismeretek megszerzésére, a rendszeres, az eredményes tanulásra;

5. Önismeret, önelfogadás, önbizalom, önmagában való hit, reális énkép;

- magabiztosság, céltudatosság, egyéni sikerességre törekvés, a változó feltételekhez alkalmazkodni tudás, belső autonómia, egyéniséget tükröző személyiség;
- életterv, karrier-terv, önfejlesztés-igény, önmenedzselés-igény;
- pozitíveszményképek, példaképek.

6. Konfliktustűrés, konfliktusok megoldására való képesség;

- sikerorientáltság, de nem a sikert mindenáron hajhászás;
- kudartűrés, a szorongások, feszültségek oldásának képessége.

7. Céltudatosság, következetesség, kitartás, erős akarat.

8. Demokrácia (kollégiumban, iskolában, társadalomban);

- a demokrácia megteremtése, működtetése;
- a "jó kollégista", az iskolai tanulói szerep, a dolgozói, az értelmiségi, a fogyasztói szerep jellemzőinek ismerete,
- részvétel a kollégiumi és iskolai közéletben,
- érdekvédelem,
- jogismeret.
- Széles profilú szakmai alapképzettség, konvertálható szaktudás, vállalkozó szellem, sikerorientáltság, kockázatvállalás, önmenedzselésre, pályamódosításra való képesség;
- Munkában, tanulmányokban igényesség, szorgalom, kreativitás;
- Környezetvédelem, nyitottság a világ, Európa, Magyarország, a haza, a környezet aktuális kérdései, problémái iránt;
- Egyéni és közösségi javak gyarapítása, a fogyasztásban mértékletesség, takarékoság.

A kollégiumi nevelés főbb alapelvei:

(A 36/2009. (XII. 23.) OKM rendelet alapján)

A kollégiumi nevelés célja a tanulók szocializációjának, kiegyensúlyozott és egészséges fejlődésének, tanulásának, a sikeres életpályára való felkészítésének segítése, személyiségének fejlesztése, kibontakoztatása a bentlakásos intézmény sajátos eszközeinek és módszereinek felhasználásával.

A kollégium - céljai elérése érdekében - gyermekközpontú, személyiségközpontú környezetet alakít ki, és tanulóközpontú tevékenységrendszert működtet az alábbiak figyelembevételével:

a) az Alkotmányban biztosított állampolgári és szabadságjogok, valamint a gyermekeket megillető jogok érvényesítése;

b) demokráciára, humanizmusra, nemzeti és európai önzonosságra nevelés elveinek alkalmazása a Nat által megfogalmazott elvekkel és kiemelt fejlesztési feladatokkal összhangban;

c) a kollégiumi tanulók, a csoportok és közösségek iránti felelősség, bizalom, szeretet, segítőkészség és tapintat alkalmazása a nevelésben;

d) a tanulók aktivitásának, alkotóképességének, érdeklődésének fenntartása és fejlesztése, az öntevékenység és az ifjúsági önszerveződési formákba való bekapcsolódásának támogatása, a tanulói önszerveződő képesség folyamatos fejlesztése és felhasználása;

e) a szülőkkel, a kapcsolódó iskolákkal, az intézmény környezetében levő társadalmi és civil szervezetekkel való konstruktív együttműködés;

f) a kollégiumi tanulók, valamint a kollégiumi nevelő-oktatómunka rendszerszemléletű, tudatos, tervszerű vezetéssel, szervezéssel és pedagógiai gyakorlattal való fejlesztése;

g) a nevelési folyamatban részt vevők - szülő, tanuló, tanulói csoportok és közösségek, a kollégiumi és iskolai tantestület, a küldő és befogadó környezet - számára elfogadott norma- és követelményrendszer alkalmazása, melynek jellemzője a rendszeresség és a következetesség;

h) kulturált, ösztönző környezet kialakítása, szociális, érzelmi, lakhatási biztonság nyújtása; széleskörű szabadidős tevékenységkínálat biztosítása;

i) az integrált nevelés megvalósítása;

j) orientáló, motiváló, aktivizálni képes, tevékenységközpontú, segítő pedagógia módszerek alkalmazása;

k) az egyéni és életkori sajátosságok, valamint a sajátos nevelési igényű tanulók szükségleteinek figyelembe vétele, az egyéni bánásmód alkalmazása;

l) a nemzeti hagyományok, a nemzeti azonosságtudat, valamint a nemzeti az etnikai hagyományok, az etnikai kisebbségi azonosságtudat tiszteletben tartása, ápolása.

Mindezek magunkra, munkánkra nézve kötelezőnek való elfogadásával :

▪ Munkánkat az alapvető emberi valamint a gyermeket megillető jogok érvényesítésével, demokratikus és humanista elvek alkalmazásával, az egyéni és életkori sajátosságok figyelembevételével végezzük, együttműködésben a szülőkkel és a partneriskolákkal.

▪ A nevelőtestület a diákokat felelős történelmi gondolkodásmódra, az emberiség, és a világ összes civilizációjának minden humánus, kulturális teljesítménye, ezen belül kiemelten a magyarság és a Kárpát-medencei népek több mint ezeréves hagyományainak, kulturális értékeinek tiszteletére és megbecsülésére neveli.

▪ A nevelőtestület minden tagja személyileg felelősnek tartja magát a kollégiumban folyó - a fentiekben leírt szellemiségű - munkáért. A nevelőtestület támogatja a gondolatok szabad áramlását, a nyílt szellemű vitát, az önálló és közösségi munkát, az önálló kezdeményezéseket, éppen ezért épít a diákok öntevékenységre, önszerveződő képességére.

Nevelési célok

Alapdokumentumaink közül a NAT és a Kerettanterv követelménycentrikus, míg a Kollégiumi nevelés országos alapprogramja a nevelést helyezi előtérbe.

Célok tételezésére inkább az utóbbi törekszik. A nevelési, de elsősorban oktatási követelményeket általánosságban is, műveltségi területekre és a "keresztantervekre" és a tantervi modulokra vonatkozóan igen alaposan meghatározza. A Kollégiumi nevelés országos alapprogramja a kollégiumi nevelés specifikumait is figyelembe veszi. Mindezekből levezetve a következő célokat fogalmazhatjuk meg:

- **a személyiség minél teljesebb kibontakoztatása,**
- **a tanulók értelmi, önálló ismeretszerzési, kommunikációs, cselekvési képességeinek a kibontakoztatása, fejlesztése,**
- **az emberre, a társadalomra, a művészetekre, a természetre, a tudományokra, a technikára vonatkozó ismeretek gyarapítása,**
- **a műveltség, a világszemlélet, a világkép formálása,**
- **a tanulásnak, a játéknak, a munkának beépítése a színes, sokoldalú iskolai életbe,**
- **az önismeret, az együttműködési készség fejlesztése,**
- **az akarat edzése,**
- **az életmód, a motívumok, a szokások, az értékekkel történő azonosulás fokozatos kialakítása, meggyökereztetése.**

Az alapdokumentumok tehát a személyiség fejlődését és fejlesztését, a növendékek tudásának, képességeinek, egész személyiségének fejlődését és az elfogadott értékek mentén való fejlesztését, a közösségbe, a társadalomba való beilleszkedést, valamint az egyének és közösségek, illetve az egyének és egyének, közösségek és közösségek közötti kapcsolatok fejlesztését állítják a középpontba.

A kollégiumi nevelés céljának azt az állapotot tekintjük, amelyet a neveléssel el akarunk érni.

- Ezt megközelíthetjük az embereszmény oldaláról, akkor azt határozzuk meg, hogy milyen legyen az a kollégista, akit a kibocsátáskor látni szeretnénk, amilyen emberré nevelni kívánjuk növendékünket (értéktételező, "külső" célok).
- Megközelíthetjük a társadalmi szükségletek oldaláról, ekkor a céljaink a funkciórendszerhez hasonlítanak (fenntartói, illetve társadalmi célközelítés).
- Megközelíthetjük a növendék, a növendék szülei oldaláról, ekkor a családi és iskolai szocializáció, a felkészítés, a felkészülés kap nagyobb hangsúlyt (felhasználói célok).

Kollégiumunk soha nem hagyhatja – és nem is hagyja – figyelmen kívül, hogy a nevelés végeredményét az iskolákkal, a családdal és a kollégistákat körülvevő egyéb környezetekkel együtt produkálja.

Összességében kollégiumunk a tanulók személyiségének fejlesztését, adottságaik, képességeik, tehetségük kibontakoztatását, tudásuk optimális szintre emelését állítja középpontba.

Alapvető nevelési feladataink a következők:

Énkép, önismeret, szociális képességek fejlesztése

A kollégiumi nevelés segíti a mindenkori szociális környezetbe történő sikeres beilleszkedést. Fejleszti a szociális tájékozódás készségét, alkalmat és közeget teremt a közösségi értékrend és normarendszer fejlesztéséhez, segíti az egyensúly megteremtését a közösségi és az egyéni érdekek között.

A kollégiumon belüli kapcsolat- és tevékenységrendszer szervezésével, ismeretek nyújtásával a nevelés elősegíti, hogy kialakuljanak az önismeret gazdag és szilárd elméleti és tapasztalati alapjai.

A kollégium a nevelési folyamatban figyelmet fordít a társadalmilag elfogadott közösségi szokások és minták közvetítésére, a szociális készségek - empátia, tolerancia, kooperáció, konfliktuskezelés, kommunikációs és vitakultúra, szervezőkészség - fejlesztésére. Segíti a közösségi együttélés szabályainak elsajátítását, az egyén, a csoport, a társadalom kölcsönhatásainak megértését, különös figyelemmel a nemzeti, etnikai kisebbségi és vallási sajátosságokra.

E feladatok megvalósításában kiemelt szerepet és megfelelő teret kap a kollégiumi diákönkormányzati rendszer.

A feladathoz kapcsolódóan a szociális és állampolgári kompetencia fejlesztése valósul meg: fejlesztjük a magatartás minden olyan formáját, amely révén az egyén hatékony és építő módon vehet részt a társadalmi és szakmai életben, az egyre sokszínűbb társadalomban, továbbá ha szükséges, konfliktusokat is meg tud oldani. A sikeres kapcsolatok és társadalmi részvétel érdekében elengedhetetlen a normatudat, a viselkedési és az általánosan elfogadott magatartási szabályok megértése, hogy különféle területeken hatékonyan tudjon kommunikálni, figyelembe vegye és megértse a különböző nézőpontokat, tárgyalópartnereiben bizalmat keltsen, és empatikus legyen. Képessé váljon a stressz és a frusztráció kezelése, a változások iránti fogékonyságra. Az attitűdök vonatkozásában az együttműködés, a magabiztosság és az integritás, a személyes előítéletek leküzdésére és a kompromisszumra való törekvés fejlesztése.

Az emberi jogok teljes körű tisztelete, az egyenlőség és a demokrácia tisztelete, a vallási és etnikai csoportok kulturális sokszínűségének megértése.

A kommunikációs kompetencia fejlesztésében szerepet kap a helyes és kreatív nyelvhasználat, a szóbeli kapcsolattartás fő típusainak valamint a nyelv és a kommunikáció változásainak ismerete. Különböző kommunikációs helyzetekben, szóban és írásban kommunikálni tudjon, kommunikációját figyelemmel kísérje és a helyzetnek megfelelően alakítsa. Törekedjen a kritikus és építő jellegű párbeszédre, az esztétikai minőség tiszteltére és mások megismerésére. Az idegen nyelvi kommunikáció fejlesztésében a más

kultúrák megértése, kulturális sokféleség tiszteletben tartása és a nyelvek, kultúrák közötti kommunikáció iránti érdeklődés kap szerepet.

A tanulási és gondolkodási kultúra fejlesztése

Az ismeretszerzés, a megismerési és gondolkodási képességek fejlesztése érdekében a kollégium lehetőséget biztosít arra, hogy a tanulók megismerjék és elsajátítsák a helyes tanulási módszereket. Fejleszti a kreativitást, erősíti a tanulási motívumokat - az érdeklődés, a megismerés és a felfedezés vágyát. Törekszik a tanulási kudarcok okainak feltárására, azok kezelésére, a jó teljesítményhez szükséges pozitív önértékelés kialakítására. Segíti a mindennapi feladatokra történő felkészülést. Gondot fordít arra, hogy az ismeretek elsajátítása közben a tanulásra belső igény is ébredjen a tanulóknál, s így mindennapi életük részévé váljon a tanulás.

A feladathoz kapcsolódóan a hatékony, önálló tanulás fejlesztése valósul meg: az egyén képes legyen kitartóan tanulni, saját tanulását megszervezni egyénileg és csoportban egyaránt, az idővel és az információval hatékonyan gazdálkodni. Megismerje a tanulás folyamatát: új ismeretek szerzését, feldolgozását és beépülését, útmutatások keresését és alkalmazását. Tudását és képességeit helyzetek sokaságában tudja használni, a saját tanulási stratégia kialakítása, a motiváció folyamatos fenntartása, a figyelem összpontosítása, valamint a tanulás szándékának és céljának kritikus mérlegelése

A matematikai kompetencia fejlesztésében a matematikai gondolkodásmódhoz kapcsolódó képességek alakulását, használatát, a matematikai modellek alkalmazását (képletek, modellek, struktúrák, grafikonok/táblázatok), valamint a törekvést ezek alkalmazására helyezzük előtérbe. Elősegítjük, hogy alkalmazni tudja az alapvető matematikai elveket és folyamatokat az ismeretszerzésben és a problémák megoldásában, a mindennapokban, otthon és a munkahelyen. Követni és értékelni tudja az érvek láncolatát, matematikai úton képes legyen indokolni az eredményeket, megérteni a matematikai bizonyítást, a matematika nyelvén kommunikálni, valamint alkalmazni a megfelelő segédeszközöket.

A digitális kompetencia fejlesztésével az információs társadalom technológiáinak (Information Society Technology, a továbbiakban: IST) magabiztos és kritikus használata a munka, a kommunikáció és a szabadidő terén, az információ felismerése, visszakeresése, értékelése kerül előtérbe. Fejlesztjük az információ megkeresését, összegyűjtését és feldolgozását, a kritikus alkalmazást, a valós és a virtuális kapcsolatok megkülönböztetését.

Felzárkóztatás, a tehetségek kiválasztása és gondozása, a pályaeorientáció segítése

A kollégium olyan változatos szervezeti és módszertani megoldásokat alkalmaz, amelyek segítségével az egyes tanulók közötti műveltségi, képességbeli, felkészültségbeli különbségeket, a tanulók egyéni szükségleteit kezelni képes.

A kollégium feladata a tanulók képességeinek megismerése. Támogatja a tanulásban elmaradt és a sajátos nevelési igényű tanulókat, biztosítja annak esélyét, hogy a választott iskolában eredményesen végezzék tanulmányaikat. Létrehozza a tehetséges tanulók megtalálására szolgáló rendszerét, segíti a tehetséges tanulókat képességeik kibontakoztatásában, tudásuk bővítésében. A kollégiumi élet színes, tevékenységközpontú szervezésével alkalmakat teremt a diákok alkotóképességének megnyilvánulására, a tehetségek kibontakoztatására, a diákok helyes önértékelését erősítő sikerélményekre. A kollégium - az iskolákkal együttműködve - valamennyi tanulója számára lehetővé teszi az egyes szakmák, hivatások megismerését, segíti a pályaválasztást, illetve a választott életpályára való felkészülést.

A feladathoz kapcsolódóan a következő kompetenciák fejlesztése valósul meg: az anyanyelvi kommunikáció fejlesztésében szerepet kap a helyes és kreatív nyelvhasználat, a szóbeli kapcsolattartás fő típusainak valamint a nyelv és a kommunikáció változásainak ismerete. Különféle kommunikációs helyzetekben, szóban és írásban kommunikálni tudjon, kommunikációját figyelemmel kísérje és a helyzetnek megfelelően alakítsa. Törekedjen a kritikus és építő jellegű párbeszédre, az esztétikai minőség tiszteletére és mások megismerésére. Az idegen nyelvi kommunikáció fejlesztésében a más kultúrák megértése, kulturális sokféleség tiszteletben tartása és a nyelvek, kultúrák közötti kommunikáció iránti érdeklődés kap szerepet.

Az esztétikai-művészeti tudatosság, kifejezőkészség fejlesztése jelenti a helyi, a nemzeti, az európai és az egyetemes kulturális örökségnek, valamint az egyénnek, közösségeinek a világban elfoglalt helyének a tudatosítását, a főbb művészeti alkotások értő és beleérző ismeretét, a népszerű kortárs kultúra és kifejezőmódok vonatkozásában is.

A hatékony, önálló tanulás fejlesztése valósul meg: az egyén képes legyen kitartóan tanulni, saját tanulását megszervezni egyénileg és csoportban egyaránt, az idővel és az információval hatékonyan gazdálkodni. Megismerje a tanulás folyamatát: új ismeretek szerzését, feldolgozását és beépülését, útmutatások keresését és alkalmazását. Tudását és képességeit helyzetek sokaságában tudja használni, a saját tanulási stratégia kialakítása, a motiváció folyamatos fenntartása, a figyelem összpontosítása, valamint a tanulás szándékának és céljának kritikus mérlegelése.

A digitális kompetencia fejlesztésében az információs társadalom technológiáinak magabiztos és kritikus használata a munka, a kommunikáció és a szabadidő terén, az információ felismerése, visszakeresése, értékelése kerül előtérbe.

Kulturált életmódra nevelés, szuverén világkép kialakulásának segítése

A kollégiumi nevelés bővíti a diákok ismereteit az egyetemes emberi civilizációról, annak legnagyobb hatású eredményeiről. Felkelti az érdeklődést a kultúra, a tudományok, a művészetek iránt, továbbá az emberiség globális problémáival kapcsolatban. Természeti és társadalmi ismeretek átadásával, művészeti élményekkel segíti a világban való tájékozottság, a személyes és szociális azonosságtudat fejlődését. Motivál és helyzeteket biztosít az önkifejezési lehetőségek megtalálásához. Elősegíti az esztétikai-művészeti tudatosság megjelenését, az érzelmvilág gazdagodását. Fejleszti az idegen nyelvi kommunikációt.

A kollégium kiteljesíti a nemzet, valamint a nemzeti és etnikai kisebbségek kultúrájának, értékeinek tiszteletét, a nemzeti, történelmi és vallási hagyományok megismerését és ápolását, ezzel is erősítve a tanulók hazaszeretetét.

A kollégium változatos, sokrétű kulturális tevékenységével hozzájárul a magyar, az európai és az egyetemes kultúra értékeinek megismeréséhez, elsajátításához és értékeléséhez.

A világról kialakított képben a gyakorlati élet terén is kiemelt helyet kap az Európához való kötődés, az európai kultúrkör.

A kollégiumi nevelés elősegíti a tanulóknál az európai uniós polgár identitásának kialakulását, bemutatja az Európai Unió tagság révén megnövekedett lehetőségeket, kihívásokat és a kollégium a programjaival és kapcsolatépítésével elősegíti azok intézményes és személyes hasznosítását.

Az esztétikai-művészeti tudatosság, kifejezőkészség kompetencia fejlesztése jelenti a helyi, a nemzeti, az európai és az egyetemes kulturális örökségnek, valamint az egyénnek, közösségeinek a világban elfoglalt helyének a tudatosítását, a főbb művészeti alkotások értő és beleérző ismeretét, a népszerű kortárs kultúra és kifejezőmódok vonatkozásában is.

A szociális és állampolgári kompetencia esetében fejlesztjük a magatartás minden olyan formáját, amely révén az egyén hatékony és építő módon vehet részt a társadalmi és szakmai életben, az egyre sokszínűbb társadalomban, továbbá ha szükséges, konfliktusokat is meg tud oldani. A sikeres kapcsolatok és társadalmi részvétel érdekében elengedhetetlen a normatudat, a viselkedési és az általánosan elfogadott magatartási szabályok megértése, hogy különféle területeken hatékonyan tudjon kommunikálni, figyelembe vegye és megértse a különböző nézőpontokat, tárgyalópartnereiben bizalmat keltsen, és empatikus legyen. Képesse váljon a stressz és a frusztráció kezelése, a változások iránti fogékonyságra. Az attitűdök vonatkozásában az együttműködés, a magabiztosság és az integritás, a személyes előítéletek leküzdésére és a kompromisszumra való törekvés fejlesztése. Az emberi jogok teljes körű tisztelete, az egyenlőség és a demokrácia tisztelete, a vallási és etnikai csoportok kulturális sokszínűségének megértése. A demokrácia, az állampolgárság fogalmának és az állampolgári jogoknak az ismerete, ahogyan ezek az Európai Unió Alapjogi Chartájában és a nemzetközi nyilatkozatokban szerepelnek, és ahogyan ezeket helyi, regionális, nemzeti, európai és nemzetközi szinten alkalmazzák

Az idegen nyelvi kommunikáció fejlesztésében a más kultúrák megértése, kulturális sokféleség tiszteletben tartása és a nyelvek, kultúrák közötti kommunikáció iránti érdeklődés kap szerepet.

A digitális kompetencia fejlesztésében az információs társadalom technológiáinak magabiztos és kritikus használata a munka, a kommunikáció és a szabadidő terén, az információ felismerése, visszakeresése, értékelése kerül előtérbe.

Egészséges életmód, környezettudatos magatartás kialakításának segítése

A testi és mentális képességek folyamatos megőrzéséhez és fejlesztéséhez szükséges a megfelelő életritmus kialakítása, az egészséges és kulturált étkezés, öltözködés, tisztálkodás, testápolás, a rendszeret belső igénnyé válása, az ehhez kapcsolódó szokásrendszer megalapozása. A tanulók olyan ismereteket, gyakorlati képességeket sajátítanak el, szokásokat tanulnak meg, amelyek segítik őket testi és lelki egészségük megőrzésében, az egészségkárosító szokások kialakulásának megelőzésében.

A kollégium a diákok számára otthonos, kulturált, esztétikus közeget biztosít, ahol a tanulók jól érzik magukat, és amely egyúttal fejleszti is ízlésüket, igényességüket. Környezeti adottságai révén hozzájárul az egészséges életvitel, a helyes életmód iránti igény kialakulásához.

A kollégiumban a sajátos nevelési igényű tanulók nevelése során kiemelt figyelmet kap a saját állapot pontos megértése, szükség esetén a gyógyászati, illetve az egyéb speciális eszközök használata.

A kollégium környezettudatos magatartásra neveli a tanulókat, hogy érzékennyé váljanak a környezetük állapota iránt, és hogy értsék a fenntartható fejlődés fogalmát, továbbá hogy életvitelükbe beépüljön a környezetkímélő magatartás, egyéni és közösségi szinten egyaránt.

A kollégiumnak feladata a családi életre, a családi szerepekre, a párkapcsolatok kulturált kialakítására, a takarékos és ésszerű gazdálkodásra és az öngondoskodásra nevelés. A szeretetteljes, bizalmi viszonyra alapozva segít a harmonikus nemi szerep kialakulásában, támaszt nyújt a szexuális életben való tájékozódáshoz.

A feladathoz kapcsolódóan a természettudományos kompetencia fejlesztése valósul meg: képes legyen az emberi tevékenység okozta változások és az ezzel kapcsolatos, a fenntartható fejlődés formálásaért viselt egyéni és közösségi felelősség megértésére. Ismerje a tudományos elméletek szerepét a társadalmi folyamatok formálódásában, az alkalmazások és a technológiák előnyeit, korlátait és kockázatait a társadalom egészében.

Képes legyen mozgósítani természettudományos és műszaki műveltségét, a munkájában és a hétköznapi életben felmerülő problémák megoldása során. Gyakorlatias módon tudja a tudását alkalmazni új technológiák, berendezések megismerésében és működtetésében, a tudományos eredmények alkalmazása során, problémamegoldásaiban, egyéni és közösségi célok elérésében, valamint a természettudományos és műszaki műveltséget igénylő döntések meghozatalában. Kritikus legyen az áltudományos, az egyoldalúan tudomány- és technikaellenes megnyilvánulásokkal szemben.

A szociális és állampolgári kompetencia esetében fejlesztjük a magatartás minden olyan formáját, amely révén az egyén hatékony és építő módon vehet részt a társadalmi és szakmai életben, az egyre sokszínűbb társadalomban, továbbá ha szükséges, konfliktusokat is meg tud oldani. A sikeres kapcsolatok és társadalmi részvétel érdekében elengedhetetlen a normatudat, a viselkedési és az általánosan elfogadott magatartási szabályok megértése, hogy különféle területeken hatékonyan tudjon kommunikálni, figyelembe vegye és megértse a különböző nézőpontokat, tárgyalópartnereiben bizalmat keltsen, és empátikus legyen. Képesse váljon a stressz és a frusztráció kezelése, a változások iránti fogékonyságra. Az attitűdök vonatkozásában az együttműködés, a magabiztosság és az integritás, a személyes előítéletek leküzdésére és a kompromisszumra való törekvés fejlesztése. Az emberi jogok teljes körű tisztelete, az egyenlőség és a demokrácia tisztelete, a vallási és etnikai csoportok kulturális sokszínűségének megértése. A demokrácia, az állampolgárság fogalmának és az állampolgári jogoknak az ismerete, ahogyan ezek az Európai Unió Alapjogi Chartájában és a nemzetközi nyilatkozatokban szerepelnek, és ahogyan ezeket helyi, regionális, nemzeti, európai és nemzetközi szinten alkalmazzák

Társadalmi, gazdálkodási jártasságok fejlesztése

A kollégiumi nevelés segíti az önálló életvitel kialakítását, a majdani családi háztartás és gazdálkodás tervezését, a tudatos fogyasztóvá válást, az eligazodást a mindennapi életben, a gazdaság és a pénzgazdálkodás világában. A diákönkormányzati tevékenység által segíti az autonóm, felelős, a közösség érdekeit is figyelembe vevő magatartás és a körültekintő döntéshozás képességének kialakulását.

A feladathoz kapcsolódóan a természettudományos kompetencia fejlesztése valósul meg: képes legyen az emberi tevékenység okozta változások és az ezzel kapcsolatos, a fenntartható fejlődés formálásaért viselt egyéni és közösségi felelősség megértésére. Ismerje a tudományos elméletek szerepét a társadalmi folyamatok formálódásában, az alkalmazások és a technológiák előnyeit, korlátait és kockázatait a társadalom egészében. Képes legyen mozgósítani természettudományos és műszaki műveltségét, a munkájában és a hétköznapi életben felmerülő problémák megoldása során. Gyakorlatias módon tudja a tudását alkalmazni új technológiák, berendezések megismerésében és működtetésében, a tudományos eredmények alkalmazása során, problémamegoldásaiban, egyéni és közösségi célok elérésében, valamint a természettudományos és műszaki műveltséget igénylő döntések meghozatalában. Kritikus legyen az áltudományos, az egyoldalúan tudomány- és technikaellenes megnyilvánulásokkal szemben.

A szociális és állampolgári kompetencia esetében fejlesztjük a magatartás minden olyan formáját, amely révén az egyén hatékony és építő módon vehet részt a társadalmi és szakmai életben, az egyre sokszínűbb társadalomban, továbbá ha szükséges, konfliktusokat is meg tud oldani. A sikeres kapcsolatok és társadalmi részvétel érdekében elengedhetetlen a normatudat, a viselkedési és az általánosan elfogadott magatartási szabályok megértése, hogy különféle területeken hatékonyan tudjon kommunikálni, figyelembe vegye és megértse a különböző nézőpontokat, tárgyalópartnereiben bizalmat keltsen, és empátikus

legyen. Képesse váljon a stressz és a frusztráció kezelése, a változások iránti fogékonyságra. Az attitűdök vonatkozásában az együttműködés, a magabiztosság és az integritás, a személyes előítéletek leküzdésére és a kompromisszumra való törekvés fejlesztése. Az emberi jogok teljes körű tisztelete, az egyenlőség és a demokrácia tisztelete, a vallási és etnikai csoportok kulturális sokszínűségének megértése. A demokrácia, az állampolgárság fogalmának és az állampolgári jogoknak az ismerete, ahogyan ezek az Európai Unió Alapjogi Chartájában és a nemzetközi nyilatkozatokban szerepelnek, és ahogyan ezeket helyi, regionális, nemzeti, európai és nemzetközi szinten alkalmazzák

A kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia fejlesztésében érjük el, hogy megismerje tágabb környezetét, és képes legyen a kínálgzó lehetőségek megragadására, személyes, szakmai és/vagy üzleti tevékenységeihez illeszthető lehetőségek, kihívások felismerésére, értelmezésére, a gazdaság működésének átfogóbb megértésére, a pénz világában való tájékozódásra.

Követelményrendszerünk

A követelmény a nevelés célját közvetítő norma, illetve normarendszer. A követelményrendszer meghatározott követeléssé alakított részletcélok, feladatok, tevékenységi formák sajátos rendszere, amelyet a kollégium helyi nevelési, személyiségfejlesztési standard programjának kell tekinteni.

A kollégiumi nevelési követelményrendszer a nevelési értékek és célok lebontásából adódik a pedagógusra, a kollégium egészére, a teljes kollégiumot felépítő, "megjeleníthető" egységeire, az évfolyamokra, a csoportokra, a szobaközösségekre, az érdeklődési csoportokra, az egyes kollégistákra.

A Köznevelési Törvény, valamint a Kollégiumi nevelés országos alapprogramja rögzíti a tanulók és a tanárok kötelességeit, a NAT, valamint a Kerettanterv pedig az egyes műveltségi területek követelményeit az adott életkornak megfelelően rendszerezi, szabályozza azt. Mi itt a korábbiakban már tisztáztuk, hogy mely értékeket preferáljuk és mik a célkitűzéseink. Mindezekből ki tudjuk alakítani, meg tudjuk határozni a követelményrendszerünket.

A követelmények megfogalmazása során válik mindenki számára világossá, hogy a célok megvalósulása érdekében mit kell tennie, teljesítenie.

Mit kell még figyelembe vennünk, amikor intézményünkre vonatkoztatva meghatározzuk, felállítjuk a követelményeket?

- A kollégisták életkori jellemzőit;
- Azon iskolák jellemzőit, ahová kollégistáink, mint iskolai tanulók tartoznak;
- Milyen érdeklődésűek a kollégisták;
- Milyen képességűek kollégistáink;
- Milyen szociális háttérrel rendelkeznek kollégistáink.

1. A hátrányos helyzet kezelése

4.§ (7) A köznevelésben tilos a hátrányos megkülönböztetés bármilyen okból, így különösen a gyermek vagy hozzátartozói, színe, neme, vallása, nemzeti, etnikai hovatartozása, politikai vagy más véleménye, nemzetiségi, etnikai vagy társadalmi származása, vagyoni és jövedelmi helyzete, kora, cselekvőképességének hiánya vagy korlátozottsága, születési vagy egyéb helyzete miatt.

A hátrányos helyzet oktatási, nevelési hátránnyal jelenik meg a kollégiumban. A Győrffy Kollégium egyik alapvető feladata, hogy a hátrányos helyzetet - a lehetőség szerint - minden tanuló esetében felszámolja, mérsékelje

A teljes felzárkóztatás (elsősorban matematikából, magyar nyelvtanból, nyelvekből van erre szükség).

Az esélyteremtés

A hátrányos helyzet megszüntetése – önmagában – nem teremti meg az esélyegyenlőséget, mert a felvételiztetéskor olyan társakkal versenyeznek tanulóink, akiknek egész környezete azt inspirálja, hogy továbbtanuljon, hogy képezze önmagát, hogy készüljön minden eszközzel a felvételre. Ezért a kollégiumnak is

gondolkodásmódot, és tájékoztatást kell adnia, amely megteremti minden lehetséges helyen a versenyképességet.

Általános műveltségi alapok megteremtése és további ismeretek megszerzése.

Az iskolák többsége ugyanis megadja a szakmai, a speciális műveltséget, de az általános műveltség "középiszkolás" szintű marad. Márpedig hisszük, hogy a tehetség fejlesztésének alapja a magas szintű általános műveltség.

Szakmai műveltség alapjainak megteremtése, fejlesztése a szakközépiszkolás kollégisták lemorzsolódásának meggátolása érdekében.

2. A végzős közösség beiskolázása a felsőoktatásba, illetve egyéb érettségi utáni iskolákba.

Ennek érdekében:

- Alapos pályaorientálás és pályaválasztás lehetőség szerint az iskolákkal közösen.
- A választott pályára való folyamatos felkészítés szakkörökkel, előkészítőkkal.
- Versenyeztetés a lehetséges tanulmányi versenyeken.
- A nyelvtanulás ösztönzése.
- A legjobb kollégisták belső, városi és régiós pályáztatása. Önálló előadói, kutatói munka ösztönzése a kollégiumban.
- Az érettségivel tanulható szakirányú képzési rendszer feltérképezése, bemutatása, személyre szabása.
- Folyamatos kapcsolattartás az osztályfőnökkel és a szaktanárokkal.

3. Az értelmiségi szerepre, értelmiségi létre való felkészítés

Mivel gimnazista kollégistáink közül többségében, a szakközépiszkolások is nagy százalékban a felsőoktatásban való továbbtanulást tűzik célul maguk elé, ezért a Györfly Kollégium egyik alapvető célja, hogy felkészítse őket későbbi ilyen típusú szerepvállalásukra is.

- A kollégistaszerep, a tanulószerep tudatosítása.
- Az értelmiségi szerep jellemzőinek, az egyes pályák specifikumainak tudatosítása.
- Az embereket irányító, vezető ember jellemzőinek kötelességeinek, jogainak elfogadtatása. A humanista értékek elfogadtatása. Erkölcsösség, jellemesség, emberi tisztesség. Családszeretet, emberszeretet, hazaszeretet. Önmagát elfogadó, másokat segítő, tisztelő, a világban eligazodó "talpán-sarkán álló", tisztességes embereket kívánunk nevelni.
- Az újabban kialakult és fontosnak tartott értékek: (sikerorientáltság, kockázatvállalás, egyéni érvényesülés, önállóság döntéshozatali készség stb.) beépítése a értékrendbe.

4. A kettős kötődés kialakítása.

A vidékről érkezett kollégista tartsa meg, tudatosítsa önmagában az otthoni közösségből hozott értékeket. Kötődjön gyökereihez! Ha lehet, tudatosodjon benne, hogy elbocsátó közösségének tanult emberként is szüksége van rá. Ugyanakkor fogadja el, építse be személyiségébe a befogadó környezet legjobb értékeit.

5. Önismereti és önfejlesztési technikák megismerése

- Emberismeret, személyiségtypusok, jellemvonások, önjellemzés, önismeret.
- Önképzés, önművelés, önfejlesztés, önmenedzselés, önérvényesítés.

- Kommunikációs és kapcsolatteremtő képesség fejlesztése.

6. A konstruktív életvezetés re való alkalmasság kialakítása.

- Tudatosítani, hogy önmaga érvényesülése mellett a közösségnek is hasznára kell válnia, aki vállalkozik a magasan képzett ember szerepére, mások irányítására, vezetésére.
- Az újonnan kialakult és elfogadott értékek, a sikeresség, az önérvényesítés, a céltudatosság, a pénzszerzés, az önmenedzselés stb. mellett el kell fogadnia a hagyományos, az un. Örök értékeket is.

7. Demokráciára, a demokratikus intézmények működtetésére való nevelés.

- Önkormányzatiság, felelősségvállalás szavainkért, tetteinkért. Segítés a kisebbeknek, a gyengébbeknek. A közösség vállalása, az érte való tetre készség stb.
- A követelményrendszer – a Közoktatási törvény, a Kollégiumi nevelés országos alapprogramja és házirendünk alapján – a kollégista kötelességeit is tartalmazza.
- A kollégista legfőbb kötelessége a tanulás, a kollégiumi együttélési és viselkedési, erkölcsi szabályok, tanulói, kollégiumi tagsági kötelességek betartása. Tehát a kollégistának be kell tartania a Közoktatási Törvényt, a kollégiumi Házirendet, a napirendet, és az egyéb szabályzatokat (Ügyeleti, a Fegyelmi szabályzat, a tűzrendészeti szabályzat, a szobarend stb. szabályait), valamint az együttélési normákat.

Mit követelünk tehát a „Györffys” kollégistától?

Legyen jó ember, erkölcsös, jellemes ember. Legyen jól nevelt, az értékeket tisztelő, viselkedni tudó, erkölcsös, becsületes, jellemes, önmagával és másokkal szemben igényes.

- Szeresse hazáját, hazája népeit.
- Ismerje és szeresse nemzetét.
- Szépen, tisztán, trágárkodás nélkül beszélje, művelje anyanyelvét.
- Ismerje, tisztelje, védje, gyarapítsa hagyományainkat, kulturális értékeinket, történelmünket.
- Tisztelje nemzeti szimbólumainkat, elsősorban zászlónkat, himnuszunkat, címerünket, szózatunkat.

Ismerje fel, hogy mi a jó, mi a rossz, a helyes a helytelen, az igaz a hamis, s cselekedjen a jó, a pozitív értékek szerint.

Tudjon és akarjon igazodni az elfogadott társadalmi normákhoz, de ne legyen konformista, elvtelen, megalkuvó, talpnyaló.

Legyen jellemzője az őszinteség, az egyenesség, a nyíltság, a felelősség vállalása, Legyen hűséges az elveihez, hazájához, közösségeihez, barátaihoz, szerelméhez, önmagához, legyen tudatában, hogy mint egyén, családja, kollégiuma, iskolája, nemzete közösségéhez tartozik.

Közössége - különösen a kollégiumra vonatkoztatva - környezetében legyen közösségi tudata, s legyen büszke kollégiumára, a kollégium hagyományaira, értékeire, sikereire.

Legyen állhatatos, legyen fegyelmezett.

Szolgálja az igazságot, legyen jellemzője lelkiismeretesség;

Legyen jellemzője a felelősségérzet, a felelősségtudat, felelősségvállalás, kötelességtudat, a kötelességérzet, a kötelesség vállalása önmagával, társával, barátjával, szerelmével, szobatársaival, csoportjával, kis és nagy közösségével szemben.

- Azt, hogy legyen jó tanuló! (tanulás, tudás, kultúra stb., mint érték! Legyen a tudása korszerű és hasznosítható.)
- Azt, hogy legyen jó kollégista! (Viselkedjen tisztességesen, tartsa be a normákat, öltözködjön ízlésesen tartsa be a szabályokat, a házirendet, a napirendet, ha ügyeletes, lássa el munkáját tisztességgel, vegyen részt a rendezvényeken, pályázzon a pályázatokon, versenyezzen a versenyeken).
- Azt, hogy legyen szakmájának kiváló ismerője!
- Azt, hogy tanulja meg a jelenlegi és jövőbeni szerepeit!
- Azt, hogy legyen sikeres diák, és majdan legyen sikeres felnőtt!
- Azt, hogy legyen társas lény, legyen közösségi ember!
- Általános műveltsége legyen széleskörű, szakmai műveltsége magas fokú, speciális műveltsége a felvételihez szükségesen megfelelő, tanulmányi eredményében törekedjen minél jobb eredményt elérni.

A követelményrendszer tehát eredményként, a "kimenet" jellemzőjeként rögzíti az értékrendszerben és a célrendszerben a nevelési folyamat menetében megfogalmazottakat. A kollégiumi nevelőtestület tagjai számára támasztott követelmények megtalálhatók a Szervezeti és Működési Szabályzatban és a munkaköri leírásokban, valamint a Kollégiumi nevelés országos alapprogramja a nevelőtanárokról szóló fejezetében.

Tevékenységrendszerünk

Kollégiumunkban elsődleges a tanulás és a tanulmányi munka, mégis igen színes élet folyik vetélkedőkkel, klubestekkel, sportversenyekkel, kollégiumi körökkel és szakkörökkel, színház, múzeum és mozi-látogatásokkal tarkítva.

Pedagógiai Programunkban a jelenlegi tevékenységrendszerre támaszkodva a lehetséges előrelépés útjait kijelölve kívánjuk megtervezni a következő évek munkáját.

Nevelési főfeladatoknak, vagy alapfeladatoknak tekintjük a következőket:

- Az erkölcsi nevelést, a jellem kialakítását
- A beillesztésre, beilleszkedésre, a kollégiumhoz való pozitív viszony kialakítására való törekvést
- A kollégiumi tanulás szervezésére irányítására, amely nem azonos a tanulmányi munkával, sokkal inkább jelent életre, értelmiségi létre, dolgozói szerepre stb.-re való felkészülést, felkészítést.
- A konstruktív életvezetés kialakítását.

A Györffy Kollégium tevékenységei napi munkákra bontva

A Kollégiumi nevelés országos alapprogramja alapelvei irányadók számunkra.

*Köot. 53 § (7) „A kollégium a kollégiumba felvett és az externátusi elhelyezésben részesülő tanulók részére felzárkóztató, tehetségkibontakoztató, speciális ismereteket adó felkészítő foglalkozásokat, továbbá a szabadidő eltöltését szolgáló foglalkozásokat, és a tanulóval való egyéni törődést biztosító foglalkozásokat szervez. **A kollégiumi felkészítő foglalkozások szervezéséhez rendelkezésre álló időkeret nem lehet kevesebb - kollégiumi csoportonként - heti tizennégy óránál, a többi kollégiumi foglalkozásra rendelkezésre álló időkeret pedig - kollégiumi csoportonként - heti tíz óránál. A heti időkeret a kollégiumi feladatok, az egyes tanulócsoporthoz, tanítási év közben a tanítási hetek között átcsoportosítható. A kollégiumi foglalkozásokat csoportos és egyéni foglalkozás keretében lehet megszervezni.**”*

A kollégiumi foglalkozások rendje:

A kollégium a foglalkozások tartásával hozzájárul a tanulók erkölcsi gyarapodásához, személyiségének gazdagodásához, kompetenciáik fejlesztéséhez, a közösség fejlődéséhez. A kollégium kötelezően a következő foglalkozásokat biztosítja:

1. Felkészítő, fejlesztő foglalkozások

Megszervezésükkor kitüntetett figyelmet kell fordítani a pozitív tanulási attitűd kialakítására és megerősítésére, a kreativitás fejlesztésére, figyelembe kell venni a tanulók személyiségének az egyéni sajátosságait.

1.1. Tanulást segítő foglalkozások:

a) rendszeres iskolai felkészülést biztosító egyéni és csoportos foglalkozás:

Napi felkészülést szolgáló tevékenység, közvetlen tanári irányítással (szilencium, számonkérés, segítségnyújtás), amelyen a tanulók számára kötelező a részvétel: **hétfőtől-csütörtökig napi 3 óra – 15.30-tól 18.00-ig (17.00-tól 17.15-ig szünettel).** A kilencedik évfolyam első félévében kötelező a tanulószobai foglalkozás, amely alól a nevelőtanár adhat eseti felmentést. Magasabb évfolyamokon, az erre jogosító tanulmányi eredménnyel és kollégiumi elismeréssel rendelkező tanulók a felkészítő foglalkozást, a nevelőtanár engedélyével, a tanulószobán kívül más kollégiumi helyiségben (szoba, könyvtár, informatika terem) is eltölthetik. Ellenőrzés, számonkérés – **heti egy órában.**

b) előzetes felmérésen alapuló, differenciált képességfejlesztő, tehetséggondozó foglalkozások, a valamilyen okból lemaradt tanulók felzárkóztatása, a kiemelkedő képességű tanulók gyorsabb haladásának, a sajátos érdeklődésű tanulók foglalkoztatását biztosító foglalkozások:

- magyar felzárkóztatás, korrepetálás (elsősorban nyelvtan és irodalomelmélet)
- magyar nyelv és irodalom, történelem felkészítő foglalkozás
- matematika korrepetálás
- fizika korrepetálás
- kémia korrepetálás
- német korrepetálás
- angol korrepetálás

A foglalkozások mindegyikét saját kinevezett tanáraink tartják. Külső előadókat csak egy-egy fontos témában hívhatunk.

c) az ismeretek bővítése és a pályaválasztás segítése érdekében szervezett szakkörök, diákkörök –heti egy óra:

Szervezése éves tanulói foglalkoztatási terv alapján történik, melynek témaköreit – a pedagógiai program elvei alapján - a tanévzáró értekezleten a tantestület határozza meg és a tanévnyitó értekezleten hagyja jóvá. A diákok az első – szeptember első hetében tartott – csoportfoglalkozáson megismerik, majd hét munkanapon belül jelentkeznek a meghirdetett foglalkozásokra az intézmény igazgatójánál. A foglalkozások október első hetében veszik kezdetüket. A tanuló a kollégium által biztosított lehetőségek közül választott, heti egy foglalkozáson köteles részt venni.

A körök szervezése az előző év tapasztalatait, a diákok érdeklődését, a kollégák felkészültségét figyelembe véve történik. A heti egy órás időkeret átcsoportosítható (pl. egy októberi színházlátogatás, és annak megbeszélése megfelel az adott hónap kötelező óraszámának).

- szaktárgyi (tantárgyi) körök
- szakmai körök
- filmklub
- színházasköre
- „művészetek” köre
- kézműves kör
- informatikai kör
- kollégiumi kommunikáció (rádió, újság, diákprogramok szervezése)

1.2. Egyéni és közösségi fejlesztést megvalósító csoportos foglalkozások:

a) tematikus csoportfoglalkozások –évi 22 alkalom. a végzősök esetében 20 alkalom:

A kollégiumi alapprogram által kötelezően meghatározott témakörök feldolgozása, amelyen a tanulók számára kötelező a részvétel.

TÉMAKÖR	9. évfolyam.	10. évfolyam	11. évfolyam	12. évfolyam	13-14. évfolyam
Tanulás	4	3	3	1	1
Énkép, önismeret, pályaorientáció	3	3	4	3	2
Európai azonosságtudat. Egyetemes kultúra	3	3	2	4	5
Környezettudatosság	2	2	2	2	3
Testi és lelki egészség	4	4	4	4	4
Felkészülés a felnőtt szerepeire. Állampolgárságra, demokráciára Gazdasági nevelés	3	3	3	3	2
Hon- és népismeret	3	4	4	3	3
	22 óra	22 óra	22 óra	20 óra	20 óra

b) A kollégiumi élet szervezésével összefüggő foglalkozás:

1. Általános - kollégiumi, iskolai élethez kapcsolódó - csoportfoglalkozás, - elsősorban a kollégiumi csoport életével kapcsolatos feladatok, tevékenységek, események megbeszélése, értékelése- évi 15 alkalom, amelyen a tanulók számára kötelező a részvétel.

2. A kollégiumi tanulók részére szervezett, a kollégium vezetője vagy megbízása alapján helyettese vagy pedagógus által irányított, a kollégium folyamatos, rendszeres, zavarmentes működését biztosító tevékenység, amelynek keretében a kollégium gondoskodik az iskolai, kollégiumi foglalkozásokon részt nem vevő tanulók folyamatos pedagógiai felügyeletéről.

2. Speciális ismereteket adó foglalkozások

2.1. A tanulókkal való egyéni törődést biztosító foglalkozások:

Ezek a foglalkozások a tanulók feltárhatják egyéni problémáikat, ezek megoldásában számíthatnak a pedagógus tanácsaira, segítségére.

2.2. Szabadidő eltöltését szolgáló foglalkozások:

A szabadidős, választható foglalkozásokon szerepet kap az egészséges és kulturált életmódra nevelés, az önellátás képességének fejlesztése, a diáksport, a természeti környezet megóvása, ápolása. A foglalkozások során hangsúlyt kap a gyermekek és ifjak irodalmi, képzőművészeti, zenei és vizuális képességeinek, kreativitásának, multikulturális érdeklődésük és toleranciájuk fejlesztése. A pályaaorientáció szempontjából is fontos tartalmakat hordoznak a természettudományos, a műszaki témát feldolgozó és fejlesztő foglalkozások. A kollégium az igényekhez és lehetőségekhez igazodva támogatja a kollégium pedagógiai programjának alapelveivel összhangban lévő öntevékeny diákkörök működését.

- testépítők köre
- sportkör
- fotóköre
- hagyományörzők köre

Minden pedagógusunk felelőssége, hogy személyes példával, hozzáállásával járuljon hozzá diákjaink erkölcsi, értelmi és érzelmi fejlődéséhez.

További feladatok

A tanulmányi munka

Kollégiumunk több mint 20 iskolával van kapcsolatban, hiszen ennyi iskolába járnak tanulóink. Ezek egy része hagyományosan tanulásra, tudásra, folyamatos készülésre, folyamatos ellenőrzésre, versenyekre való felkészítésre, az egyetemi továbbtanulásra való előkészítésre koncentrálnak tanulmányi munkájukat illetően. Nekünk, a Györfly Kollégiumnak nem

kisebbségi feladatunk, mint az, hogy ezt a hagyományt - amely a megye, illetve a város iskoláit ezzel kollégiumunkat a hazai nevelés élvonalába emelte -, teljes erőnkkel, tudásunkkal, speciális lehetőségeinkkel, sajátos módszereinkkel támogassuk. A tanulmányi munkánk differenciált terve remélhetőleg előrevetíti ezen törekvésünk minden mozzanatát.

Ha a kollégiumi élet egészét, s magát a kollégiumot szocializáló tényezőnek fogjuk fel, akkor az egész kollégiumi élet, minden kollégiumi tevékenység "tanulás" a kollégisták számára. Ám számunkra – a fentiekből adódóan – mégis az iskolai tanulás és annak segítése, ennek megszervezése, ösztönzése, az önálló tanulás, az önművelés kialakítása, a rendszeres és folyamatos készülés begyakoroltatása a legfontosabb feladat.

A tanulmányi munkánkban a következők fontosak:

(A tanulók tanulásának, felkészülésének elvei)

- a kollégiumi tanulmányi tevékenység megszervezése,
- a kollégiumi tanulás módszereinek, jellegzetességeinek az ismerete, ennek bemutatása, megtanítása a kollégistákkal,
- kiemelt foglalkozás az újonnan érkezett kilencedikesekkel, kapcsolattartás a tanulók szaktanáraival,
- hátrányos helyzetű, gyengén tanuló kollégisták felzárkóztatásának és korrepetálásának megszervezése, annak elérése, hogy egyetlen kollégista se morzsolódjon le, s mindenki elérje a számára kitűzött átlagot,
- tehetséges tanulók tehetségének folyamatos gondozása, felkészítésük a felsőoktatásban való továbbtanulásra; - az önművelés szükségletének kialakítása, felkészítés a permanens önnevelésre,
- a tanulás egyénenként, közösségenként, szobánként, évfolyamonként való ellenőrzése, az eredmények figyelemmel kísérése, a hatékonyság elemzése és a közösségben heti, egyénileg havi értékelése.

Ezen feladatokat - bár van és lesz tanulmányi felelősünk - csapatmunkának kell tekintenünk. Minden csoportvezető tanár tekintse egyik legfőbb feladatának csoportja tagjainak tanulmányi figyelését, az azonnali beavatkozásra való készséget, ha az szükséges.

Az új tanulók beérkezésekor minden új tanévben megkezdődik az egyik legnagyobb feladat, hogy felmérjük, hogyan tanulnak, hogyan tudnak tanulni, illetve hogyan nem tudnak hatékonyan tanulni a kilencedikesek.

Az újonnan érkezetteknek minden szempontból sok problémát jelent a kollégiumba és az iskolába való beilleszkedés az új státusz hely megtalálása. De azt is látnunk kell, az új helyzetben másképpen kell tanulni, hiszen sokkal többet, sokkal hatékonyabban, s minden szempontból eredményesebben kell tanulniuk a kollégiumban.

Fel kell mérni, hogy ki tud egyedül tanulni, kit zavar a közösségben tanulás, kinek kell folyamatos segítség, ki vész el a feladott leckékben stb.

Az új kollégisták tanulásának megszervezése

A Kollégiumi nevelés országos alapprogramja a kollégiumok feladatának tekinti a tanulás módszertan foglalkozás kötelező bevezetését a csoportfoglalkozásokon. A kilencedikesekkel való foglalkozás rendje a - a tanulásmódszertan bevezetésével együtt - a következő:

- Annak felmérése, hogy ki hogyan, milyen módszerekkel szokott készülni, hogyan lehet ezeket a kollégiumi rendszerhez igazítani.
- A hatékony tanulási módszerekről, a kollégiumban bevált szokásokról egyéni, csoportos és évfolyamonkénti beszélgetés, illetve előadás tartása.
- Az egyes tárgyakból a segítők, korrepetálók kijelölése, mind a tanulók, mind a nevelőtanárok közül.
- Folyamatos ellenőrzés a hatékony tanulási szokások kialakítása érdekében. Pl. sok tanuló csak az írásbeli feladatot tekinti feladott leckének, többen nem másnapra készülnek előbb, hanem az aznap feladott leckéket írják, tanulják, a kedvenc tárgyat tanulják, a nem kedveltre nem jut idejük, az idegen nyelv tanulására nincs kialakult módszerük, nem tanulják meg a nyelvtant, vagy nem kedvelik a szavak megtanulását stb.
- A szakmai ismeretek elsajátításának folyamatos segítése.

Mindezekkel folyamatosan, tervszerűen és rendszeresen kell foglalkozni a tanulmányi felelősnek a csoportvezető tanárokkal karöltve.

Nagy segítség az, ha a tanulmányi felelős jó kapcsolatot tud kialakítani a tanulók szaktanáraival, kikéri véleményüket, s gyengébben tanulók esetében közösen tudják kialakítani a tanulási, felzárkóztatási segítséget. Felmérést készítenek a kollégisták kiinduló tudásállapotáról, majd a korrekció nyomán kialakuló változás eredményességét ellenőrzik

Szólnunk kell a tanulás feltételeinek és lehetőségeinek, a csend, a nyugalom – régi kollégiumi szóval élve a szilencium –, valamint a tanulás helyének, helyeinek a megteremtéséről.

A Köznevelési törvény **14 óra felkészülési időt ír elő**, de bizonyított tény, hogy a kollégiumokban a kb. három órás "kötelező" tanulási időhöz nyugodt, derűs légkört kell kialakítani, a csendet biztosítani. A tanulás helye esetünkben a tanuló szobák, az egyéb közös helyiségek, a kollégisták "lakószobái", az informatika terem, könyvtár.

Ugyanakkor a tudatosítjuk minden kollégistában, hogy a szakközépiskolába járóknak időnként vannak olyan speciális feladatai, amelyek nyugalom és időigényesek (pl. rajzok, informatikai, technikai feladatok készítése).

A házirendünkben is rögzítettük, hogy a tanulási idő alatt nem lehet telefonálni, hangosan rádiózni, hangoskodni, vendégeket fogadni. Azok a kollégisták, akik önállóan tanulnak – pl. Kiváló Kollégisták – tartsák tiszteletben a szilenciumot. Ne zavarjanak másokat, s ha a kollégiumban tartózkodnak, a csend, a nyugalom, a tanulás kötelezettsége reájuk is érvényes.

Szólnunk kell a "kikérdezés" lehetőségéről. A kezdők, a gyengébb tanulók, az elkalandozásra hajlamos kollégisták esetében szükségesnek látszik. Nem szabad a kollégistákat magukra hagyni, még akkor sem, ha egyesek ezt zavarásnak, s ahogy ők mondják személyiségi jogaik megsértésének tekintik. Meg kell győznünk arról tanulóinkat, hogy az ellenőrzés, a kikérdezés az ő érdekükben történik. A felkészítő foglalkozást vezető tanárnak, ezzel együtt a kollégistának meg kell győződnie arról, hogy föl tudják-e idézni mindazt, amit megtanultak, tudják-e a tényanyagot, hogy látják-e az összefüggéseket, hogy ki tudják-e emelni a lényegét, tudják-e értelmezni a szakkifejezéseket stb.

Felzárkóztatás, tehetséggondozás

Azt is látnunk kell, hogy a tanulmányi munka egymástól eléggé távol eső, de azonos súllyal szereplő két alappólusa a felzárkóztatás és a tehetséggondozás. Mindkettő esetében összetett feladatok várnak a kollégiumunkra. Az egyik a lemaradókat védi a lemorzsolódástól, a kimaradástól, a másik a kreatívakat, tehetségeseket kívánja minél nagyobb sikerek elérésére serkenteni.

A felzárkóztatás alapelveit fentebb, az új kollégistákkal való foglalkozások taglalásakor jórészt bemutattuk.

A tehetséggondozás néhány alapelvét kívánjuk leszögezni:

- A tehetséges kollégista-jelöltek esetében a felvételtől kezdve törekszünk a folyamatos és rendszeres "tehetség-karbantartó" munkára;
- Az iskolai tanulmányi munka, a szakkörök, tehetséggondozó körök elvi támogatása, kollégistáink szakköri munkájának segítése, szervezése;
- Az általános műveltség – amit a tehetség teljes kibontakozási alapjának tartunk – fejlesztése érdekében, érdeklődési köröket, önképző és kollégiumi köröket, kollégiumi előadásokat indítunk.
- Folyamatosan érvényesítjük az általunk a tehetséggondozás alapelemének tartott négy alapvet, amelyek betartása biztosítja a komplexitást:
 - 1 az általános intelligencia, az általános intellektuális képességek, az általános műveltség fokozott fejlesztése,
 - 2 a felismert speciális képességek fokozott fejlesztése csoportos és egyéni, illetve differenciált foglalkozások megszervezésével,
 - 3 a tehetséges kollégisták kreativitásának fejlesztése (többirányú, világos gondolkodás, hajlékonyság, újat alkotási, mást más úton létrehozási vágy stb.),
 - 4 folyamatos motiváció; elkötelezettség a feladataik, munkájuk, tanulásuk, kiválasztott tudományuk, értelmiségi pályájuk szerepeinek, feladatainak megoldása iránt, mert ez a teljesítmény alapja! Hiába van általános képesség, speciális képesség, kreativitás, ha nincs a feladat iránti elkötelezettség, ha nincs érdeklődés, kíváncsiság, tettekézség, kitartás, saját energiák mozgósítása, akkor a tehetséges kollégista nem teljesít kellően.

A tehetséggondozás, felzárkóztatás formái:

- minden tanév kezdetén felmérjük a 9. évfolyamra járó kollégisták felkészültségét matematika, magyar nyelv és angol nyelv tantárgyakból, a felmérés eredménye alapján e tantárgyakból felzárkóztató foglalkozásokat, illetve tehetséggondozó foglalkozásokat szervezünk
- a tanulók igényeinek felmérése alapján csoportos tehetséggondozó, felzárkóztató foglalkozásokat szervezünk egyéb tantárgyakból is (történelem,

irodalom emelt szintű felkészítés, angol, német társalgási kör, kémia, biológia korrepetálás stb.)

- a tehetséggondozás felzárkóztatás hatékony formája az egyéni foglalkozás a tanulókkal, amelyre a tanulóknak az adott tárgyat oktató pedagógus megkeresésével, az egyéni törődés illetve külön korrepetálásra biztosított időkeretben van lehetősége

Hátrányos helyzetű tanulóknak szervezett felzárkóztató, tehetséggondozó, társadalmi beilleszkedést segítő foglalkozások terve

Kollégiumunk a differenciálás pedagógiai lehetőségeinek alkalmazásával valósítja meg hátránykompenzációs feladatainak ellátását. A tanulói szükségletekhez igazítjuk nevelési módszereinket. Több szempont alapján értelmezzük a hátrányos helyzetet:

- akit családi körülményei, szociális helyzete miatt a lakóhely szerint illetékes jegyző védelembe vett, illetve aki után rendszeres gyermekvédelmi támogatást folyósítanak;
- beilleszkedési, magatartási, tanulási nehézségeik miatt a képességeiknek megfelelő iskolai teljesítmény elérésében átmenetileg akadályozottak;
- sajátos nevelési igényűek, így a tanulási folyamatban tartósan akadályozottak

A hátrányos helyzetű diákok képesség-kibontakoztató felkészítése az alapkészségek fejlesztésével és a tanulási képességek fejlesztésével valósulhat meg.

Alapelv a tanulók egyéni megismerése, az optimális pedagógiai környezet megteremtése. Alkalmazni kell a személyes kapcsolatok motivációs, modellnyújtó funkcióit. Az önálló tanulást a tanuló életkori és egyéni sajátosságaira, aktivitására kell építeni, nagy hangsúlyt kell fektetni a kollégistával való együttműködő viszony kialakítására. A sajátos nevelési igényű gyermekek számára megkeressük a számukra legeredményesebb tanulási módszereket, technikákat (hangos tanulás, egyéni tanulás); valamint lehetővé tesszük a tanulásukat segítő eszközöket igénybevételét.

Egyéni foglalkozásokat tartunk a közösségi beilleszkedés, a személyes problémák megbeszélése, az alkalmazkodási nehézségek leküzdése és a pozitív jövőkép kialakítása érdekében. A nevelőtanárok fokozott figyelme szűri ki a pszichés fejlődés zavarait, a lelki zavarokat, a személyiség problémáit.

Kiemelt fontosságú a partneri kapcsolatok kiépítése és működtetése, valamint a nevelőtanárok rendszeres visszajelzése a tanulóknak, a szülők, és a középiskola felé.

A részletes terveket a nevelőtanárok foglalkozási tervei tartalmazzák.

Mindig figyelünk a következőkre!

- Nem igaz, hogy a tehetség utat tör magának!

- Feltétlenül igaz, hogy kreatív, tehetséges gyerekekkel, többnyire tehetséges, kreatív pedagógusok tudnak foglalkozni!
- A tehetségnek kell a közeg, amiben kibontakozhat, kell az inger-dús környezet, kellnek tehetséges társak; szükséges tehetségének, viszonylagos másságának az elfogadása, a teljesítmény elismerése; kell kreatív, tehetséges tanár, aki segít utat törni; kell egy stabil, harmonikus kapcsolatrendszer szülővel, családdal, iskolával, tanárral, kell neki is a belső harmónia! Lásd! "érzelmi védőháló"!
- Figyelni kell néhány teljesítményrontó tényezőre!
 - Irreális énkép, a nem reális önértékelés. (Ön-alulértékelés, vagy önmaga túlértékelése)
 - Valamilyen érzelmi labilitást előidéző tényező (családi probléma, személyes kapcsolat, iskolai kudarc, pedagógussal való konfliktus stb.)
 - Szociális éretlenség (nincsenek stabil kapaszkodói, értetlenséget tanúsít dolgokkal, szabályokkal, ugyanakkor értetlenség veszi körül stb.)
 - Agresszív magatartás.

A pályaorientáció segítése

Kollégiumunkban több intézményből, változatos szakmákat tanuló diákok érkeznek, ezért a hangsúlyt gimnazista tanulóink pályaválasztásának segítésére helyezzük. A tanuló képességeinek, érdeklődésének, tanulmányi eredményeinek tükrében az osztályfőnökökkel és a szülőkkel való egyeztetés után ismertetjük meg őket a szóba jöhető választási lehetőségekkel. Szükség esetén igénybe vesszük a megfelelő szakszolgálat segítségét is.

A tanulmányi munka megfelelő segítése növeli a továbbtanulás esélyét, a már szakmát választott tanulóink esetében pedig a munkába állást kell segítenünk. Mindezekkel összefüggő csoportnevelői feladat a felelősségérzet elmélyítése, a közép és hosszú távú céltudatos gondolkodás ösztönzése.

Esztétikai értékekre nevelés, művészeti nevelés

A kulturális, a művészeti, az esztétikai, a vizuális nevelés, a szabadidő kulturált eltöltésének megszervezése rendkívül szerteágazó és összetett feladat. Szorosan kapcsolódik a tanulmányi munkához, a jól szervezett életrend kialakításához, a szabadidő értelmes eltöltéséhez éppúgy, mint az etikai, a világszemléleti, a környezeti, a testi nevelésben megnyilvánuló értékekhez, de a szerepekre nevelés sok részlete is szorosan idetartozik.

Nevelőmunkánkban azokat a művészeti, esztétikai, műveltségi, természeti értékeket célozzuk meg, amelyek a mindennapi életben éppúgy jelen vannak, mint a kulturált szórakozásban,

vagy az irodalom, a művészetek alkotásainak élményszerű befogadásában, illetve a művészeti értékek létrehozásában. Így a kulturált magatartás, viselkedés, a jó ízlés, a szélsőséges megnyilvánulásoktól mentes, de divatos öltözködés, a kiegyensúlyozott életvitel, a személyiséget gazdagító, tartalmas szabadidő-eltöltési szokások értékei.

Arra törekszünk, hogy a kollégistáink az esztétikai értékeket észleljék, felismerjék, befogadják, élményként átéljék, s hogy az arra képes, tehetséges növendékek művészi alkotásokat hozzanak létre.

Tudatosítjuk növendékeinkben, hogy a természet szépségeiben megtalálható esztétikai értékek, a műalkotások, az irodalmi művek, a filmek, a zeneművek a táncok, a népművészeti hagyományok értékrendszerének ismerete éppúgy az értelmiségi ember általános műveltségének része, mint a másodfokú egyenlet megoldó képletének ismerete, vagy a kémia, a fizika, a matematika alapkérdéseiben való jártasság.

A kollégiumi élet

A kollégiumi nevelésben a szabadidő eltöltésének optimális megtervezése alapvető fontosságú. Szűkre szabott időben zajlik ugyanis a Kollégiumi nevelés országos alapprogramjában kijelölt témakörök foglalkozásainak, a NAT keresztanterveinek és a kerettantervek moduljainak kollégiumra háruló kivitelezése. Ezek a tanulmányi munkát kiegészítő "tudományos tájékoztatás", a tehetséggondozás, a hiányok pótlása, a művészetekre nevelés, a művészetekkel való nevelés, a vizuális nevelés, a fiatalos időeltöltések, a megemlékezések, az ünnepségek, a hagyományos kollégiumi összejövetelek, a sportversenyek, a csoportfoglalkozások, az egyéni beszélgetések és sok egyéb.

- Át kell gondolni, hogy ezen tevékenységekből mit vállalhat magára a kollégium, mi az, ami az iskolában jobban megoldható, illetve mi az, ami az iskolai tevékenységekből teljességgel hiányzik, mik azok, amelyeket a környezetben megtalálható kulturális intézmények tudnak megszervezni, vagy velük közösen jobban, hatékonyabban meg lehet szervezni mi az, amit a családokra lehet, vagy kell bízni.
- Mik azok a feladatok, amelyek megoldását a kollégisták vállalhatják, teljesen önállóan megszervezni, mik azok, amelyekben segítséget kell nyújtani és mik, amelyeket csak tanári irányítással lehet megoldani.
- Meg kell határozni, hogy a szabadidőben milyen programokból lehet (kötelezően) választani. Hiszen a Kollégiumi nevelés országos alapprogramja a kollégium által meghirdetett szabadidős foglalkozások közül egyet "kötelezőnek" tekint. Tudnunk kell, hogy a kollégista a felkínált programokból melyiket választja fakultatív módon, illetve melyiket kötelezően.
- A kollégium konkrét tevékenységekre lebontott kulturális, művészeti nevelési terve adjon bőségesen olyan lehetőségeket, programokat, amelyekből tudjon választani minden kollégista. Az is, aki művészkedni szeret, az is, aki versenyezni, az is, aki elmélyülni egy-egy esztétikai témában, s az is, aki csak egyszerűen szórakozni szeretne. Kapjon szereplési lehetőséget az alkotó tevékenységet folytató kollégista, a "csak" befogadó kollégista, de érintse meg az esztétikai nevelés azokat is, akik ezen tevékenységektől teljességgel elzárkózni kívánnak. Sose feledjük Kodály Zoltán mondását "az élményt semmi sem pótolja".
- Tudatosítanunk kell, hogy ez a nevelési terület átfogja a kollégiumi élet minden mozzanatát. A Kollégiumi nevelés országos alapprogramja témakörei és foglalkozási kötelezettségei elsődlegesen a csoportfoglalkozásokat célozzák meg. Ugyanakkor látnunk kell, hogy az egyes témakörök önmagukban is részei lehetnek az esztétikai nevelésnek, illetve a kulturális nevelőmunkának.

A művészetek sokféleségének megismerésétől, élményszerű befogadásától és élvezésétől, a műveltségi szükséglet kialakításától kezdve ide tartozik az ízléses öltözködés, a testkultúra, a hajviselet, a mozgáskultúra. A népi hagyományok ismerete, a tánctanulás, a múzeumba, moziba, színházba, operába járás szokásainak kialakítása, tárgyaink, környezetünk esztétikájának a felismerése, alakítása, a természet szépségeinek felismerése, befogadása, őrzése, védelme, közvetlen környezetünk és önmagunk tisztasága, csinosítása, rendbenntartása. Ide tartozik a mindennapi divathullámokból az értékek felismerése, azok

elfogadása és megőrzése, a silányság, a giccs kidobása. Ide tartozik a közös és egyéni könyvtár, lemeztár, kazettatár, videofilm-tár kialakítása, fejlesztése, gyarapítása.

Mindezek olyan feladatrendszer alkotnak, amelyet egy felelős tanár önmagában irányítani és teljesíteni nem tud, tehát legjobb ezt is csapatmunkában csinálni. Hiszen kell olyan ember, tanár vagy kollégista, aki a könyvekkel, a könyvtárral, az újonnan megjelent művekkel foglalkozik.

Kell, aki a színházba, operába járást szervezi, kell, aki a tévé és rádió műsorait figyeli és felhívja a figyelmet a megnézni, meghallgatni érdemes műsorokra. Jó, ha van olyan, aki a meglévő kollégiumi művészeti, hagyományörző körök munkáját fogja össze, s kell olyan valaki, aki az ünnepségek, kulturális, illetve szabadidős megmozdulások szervezésére koncentrálnak. Kell olyan, aki fiataljaink zenei és filmművészeti ismereteivel, élményeivel tud foglalkozni, aki el tud igazodni a videofilmek sokaságában, tanácsot tud adni a választásra, s tud nemet mondani, ha olyan filmet hoznak a növendékek otthonról, vagy a kölcsönzőből, amelyet a kollégiumban nem kívánatosnak tartunk.

Kell olyan kolléga – kellenek olyan kollégák –, akik az informatika világába vezetik be tanulóinkat. A jól szervezett kulturális tevékenységrendszer sajátos hangulatot, jó közérzetet, pozitív stílust tud kialakítani a kollégiumban, azt az attitűdöt, amely a kollégistasághoz, a kollégiumhoz való szeretet-teli, jó viszonyban, a pozitív értékekhez való vonzódásban is megmutatkozik.

Gyakorlati feladatok, kulturális tevékenységek a Györffy Kollégiumban:

Könyvtári munka

Nagyszerű könyvtárral rendelkezünk, amely alkalmas a tanulásra, a szakmai képzés segítésére, a felkészülésre, a kutatásra, a tehetséggondozásra. A Köznevelési Törvény előírja számunkra a könyvtáros tanár alkalmazását. Ő gondoskodik a könyvtár gyarapításáról, a könyvek rendben tartásáról, megszervezi a kölcsönzés a kollégiumi könyvtár kutatási és tanulási rendjét, lehetőség szerint az évenként leltározz.

A legfontosabb annak a megoldása, hogy a kollégisták a lehető legtöbb alkalommal juthassanak könyvekhez, ezért a könyvtárfelelős beosztásában figyelembe kell venni. Hogy olyankor legyen szolgálatban, amikor a kollégistáknak könyvre van szüksége. A lényeg, hogy a kollégiumi könyvtár megfeleljen a funkciójának, a kollégista hozzájusson a szükséges könyvhöz, hogy a könyvtárfelelős tanárnak legyen szívégye a könyvtár, a könyvek rendben tartása, s kölcsönzés. A mai gazdasági helyzetben a lehetséges könyvbeszerzési lehetőségek – ajándékozás, adományozás, nagykönyvtári fölös példányok megszerzése stb. – felkutatása, tehát a könyvállomány gyarapítása.

Könyvtárosunknak ismernie kell azokat az igényeket, amiket az iskolák kívánnak tanulóinktól. Ezért tartson kapcsolatot az iskolai szaktanárokkal, elsősorban a magyar és történelem szakos kollégákkal, az iskolák könyvtárosaival. Részben a kötelező olvasmányok ismerete, beszerezhetősége, szükséges példányszámok stb., részben a kollégisták olvasási szokásainak megismerése, alakítása miatt. Tartsa evidenciában milyen könyvek, lexikonok, feladatgyűjtemények kellenek az érettségéhez, a felvételikhez, de a szabadidő értelmes

eltöltéséhez szükséges könyvek sem hiányozhatnak a polcokról. Pénzügyi lehetőségeink figyelembe vételével, de következetesen vagyunk az új könyvek, lexikonok, kézikönyvek, valamint audió- és videó eszközök, ismerethordozók vásárlásában.

A könyvtáros mutassa be a vásárolt, beszerzett új könyveket és egyéb eszközöket a kollégistáknak, hívja fel a figyelmet azokra az értékes könyvekre, filmekre, lemezekre, CD-kre, amelyek gyarapíthatják a tanuló, a család könyvtárát, de a kollégium nem tudja beszerezni.

Szervezzen olvasókört, filmbemutatót, vagy lemezbemutatót az "üvegteremben", műveltségi vetélkedőt, hívjon írókat, újságírókat, költőket a kollégiumba! Szerettesse meg a könyvet, az olvasást a kollégistákkal, győzze meg őket arról, hogy a könyv -bár az egyik legrégebb információátadó és hordozó -, nem veszítette el jelentőségét a modern eszközök mellett sem, és hisszük, hogy még nagyon sokáig megmaradnak sajátos funkciói.

Színházszervezés

Tudatosítani kell, hogy a színházba járás, a színházi kultúra, a színháztörténet legfontosabb elemeinek ismerete az érettségizett ember fontos személyiségjellemzője. A kollégiumunkban alapvetően fontos, hogy a hátrányos helyzetű tanulók eljussanak kollégiumi éveik alatt színházba, operába, hangversenyre, ismereteik bővítése, ízlésük fejlesztése, ebbéli hátrányaik megszüntetése érdekében.

Ennek megoldása nálunk nem jelenthet nagy gondot, hiszen a város színháza törekszik arra, hogy minél több kollégista gyereket láthasson vendégül. Arra kell törekedni, hogy minden kollégista eljusson a négy év alatt néhány színházi előadásra, ha lehet olyan darabokra, amelyek a színházkultúra értékes alkotásai, tehát a kollégisták általános műveltségét emelik, illetve az iskolai tanulmányaikat segítik, kiegészítik.

Nem születünk színházlátogatónak, színházismerőnek, a színházi formanyelv, játékrend stb. valamint a színházi illem ismerőjének. Éppen ezért a kollégistát meg kell tanítani arra, hogy hogyan menjen a színházba, pl. hogy milyen ruhában illik menni, hogyan kell ott viselkedni, mikor illik és mikor nem tapsolni, nem illik beszélgetni, csoki-papírt zörgetni stb.

A színházlátogatást elő kell készíteni. Rövid ismertetővel, hogy mire kell figyelni, kik a színészek, milyen stílusban játszanak stb., majd a színházi élmény feldolgozásában is segíteni kell. Mit vettek észre, mit nem helyeseltek, mi van másképpen a könyvben, ha olvasták stb. Ezt a beszélgetést nem kell kötelezővé tenni, ha jók és hasznosak ezek, kettő-három után úgymint eljönnek a tanulók.

Nagy sikere lenne annak, ha egy-két színészt el tudnánk hívni a kollégiumba beszélgetésre. A színházba járásnál is nehezebb, nagyobb gondot jelent az operalátogatás, a hangversenylátogatás megszervezése, sajnos nemcsak az anyagi nehézségek miatt.

A rendezvényszervezés

Kollégiumunknak vannak olyan rendezvényei, amelyek az egész közösséget megmozgatják. Arra törekszünk, hogy a rendezvények ne legyenek sablonosak, ne másolják az iskolai megmozdulásokat, kapjanak valamifajta családi, sajátosan kollégiumi jelleget, ha arra mód van.

Az állami és nemzeti ünnepekről, az emlénapokról, az egyházi ünnepekhez kapcsolódó, de hagyományosan a kollégiumban is megünnepeelt napokról, és a hagyományos kollégiumi megmozdulásokról szólunk.

Ha végigtekintünk egy kollégiumi éven, akkor kb. a következő esetekben ünneplünk, emlékezünk, vagy ünnepelhetünk, emlékezhetünk együtt:

évnyitó közgyűlés,
az új kollégisták fogadalmotétele – ismerkedési est,
aradi vértanúk napja,
október 23. – a forradalom napja,
Mikulás napja,
Karácsony,
félévzáró értékelés,
Farsang,
március 15.,
Györffy Kollégiumi Hét,
találkozás régi kollégistákkal,
a költészet napja,
anyák napja,
a végzősök búcsúztatója a kollégiumban, illetve ballagás.

Mindegyik más és más összejövétel, mindegyiknek más hangsúlyai, jellemzői vannak. De mindegyik egy olyan kollégiumi rendezvény, amelynek kell legyen "koreográfiája", amelyre nem lehet csak "úgy" odamenni, leülni és megcsinálni. Meg kell szervezni.

Ugyancsak szó eshet a kollégiumban a Föld napjáról, a takarékosági világnapról, a színházi világnapról, a kihívás napjáról, a honvédelem napjáról és sorolhatnánk a jeles és kevésbé jeles napokat, ünnepeket.

A kollégium számtalan lehetőséget biztosít, az ünnepi közgyűléstől, a megemlékezésen, az ünnepélyen a beszélgetésen a klubesten át, a közös értékelésen való megemlékezésig. Változatos és differenciált rendezvénytervet lehet, kell összeállítani, óvatosan bántva az ünneplésekkel, hiszen akár a tanév minden napjára eshet egy-egy megemlékezés, s akkor ott vannak még az iskolai ünnepélyek is.

Hagyományőrzés, hagyományújítás, hagyományteremtés

Névadónk munkássága és akarata előtt tisztelegve is kollégiumi nevelési programunkban kiemelt feladat is, arculat-alakító tevékenység is a hagyományőrzés. Viszonylag fiatal kollégium vagyunk, mégis vannak már saját lehetőségeink, saját hagyományaink.

Ezek olyan életvitelt, viselkedési kultúrát, magatartásformát jelentenek, amelyeket érdemes folytatni, amelyekért, 10, 20, 50, 100 év múlva is lelkesedni tud az akkori kollégista, vagy érdemesnek véli felújítani. Ilyennek tartjuk az ismerkedési estet a vetélkedővel, a Györffy Kollégiumi hetet, a Mikulás napi ajándékozást, a csodálatos Karácsonyesteket, a farsangi bált.

Célunk, hogy megismertessük kollégistáinkat névadónk Györffy István munkásságával, a könyvtárban található szakirodalom alapján. Ide kapcsolódik Hajdú-Bihar megye népi örökségének megismertetése, a tanulók szülőhelyének bemutatása, valamint néprajzi és népi iparművészeti kiállítások, vetélkedők megszervezése is.

Kollégiumi körök, szakkörök irányítása

A kollégiumban diákköröket, szakköröket, ismeretterjesztő előadásokat és előadássorozatokat szervezünk.

A Kollégiumi nevelés országos alapprogramja a kollégium kötelezettségévé teszi olyan szakkörök, diákkörök és szabadidős foglalkozások meghirdetését minden kollégiumi év kezdetén, amelyből a kollégista választhat, illetve egy foglalkozást köteles választani.

Műveltség-kiegészítő körök. Itt kell kihasználni azokat a lehetőségeket, amelyek a Nemzeti Alaptantervben, illetve a Kerettantervekben nem, vagy igen kis súllyal szereplő ismeretek területén nyújthatunk, tantárgyközi, ún. keresztantervi művészeti, honismereti, hagyományörző környezetvédelmi stb. köröket szervezhetünk.

- Irodalmi és önképző körök
- Művészeti körök
- Hobbi-körök, szakmai körök
- Ismeretterjesztő előadás-sorozatok
- Szakmai, szakismereti kollégiumi előadások

Testi és lelki egészség, szomatikus nevelés

(A tanulók fejlődésének elvei)

Sport, játék, szabadidős tevékenységek

Kollégiumunk zárt helyen, a város közepén van, ugyanakkor van udvarunk és vannak tereink a testi nevelés megvalósítására. Egy egészségügyi séta, egy rövid kirándulás ugyanolyan fontos nálunk, mint a versenyek megszervezése, a csapatsportok irányítása, a kollégisták erőnlétének fokozása, vagy az egyénileg kiemelkedő sportolók tehetségének gondozása.

Mindezek folyamatos és egész évre kiterjedő tervező, irányító és szervezőmunkát feltételeznek.

A tanulás, az iskolai munkára való folyamatos felkészülés meglehetősen egyoldalú szellemi tevékenység. Az egészséges életmódhoz hozzátartozik az, hogy kollégistáink sportoljanak, játsszanak, friss levegőn sétáljanak, mozogjanak, kirándulni menjenek, fizikai megterheléssel is járó tevékenységet folytassanak.

Oda kell hatni, hogy az aktív pihenést részesítsék előnyben kollégistáink. A házibajnokságok megszervezése a sportolás népszerűsítése mellett a különben sportolni nem szerető, nem kívánó kollégisták sportba, játékba való bevonását is jelentheti, s a kollégiumi közösségek alakulásának színterei is lehetnek. A sportot irányító tanár mellett a többi kolléga is bekapcsolódhat a szervezésbe, de nagyon népszerű a tanulók körében, amikor a tanárok is bekapcsolódtak a versenyekbe.

Az iskolák többnyire a labdarúgást, s a kosárlabdát preferálják, a kollégisták is ezeket szeretik, de lehet találni a röplabdától a tollaslabdáig, az asztalitenisztől a fallabdáig, a kézilabdától az úszásig, atletizálásig sokféle sportot, csak meg kell ezekre tanítani gyermekeinket.

Fontos feladat a természetjárás, a kirándulások, a túrázások megszervezése.

Napjainkban nagy divat a testépítés, elsősorban a fiúk körében. Ugyancsak divatosak – ezek inkább a lányok körében – a különböző aerobics-tornák és táncok.

Talán a legfontosabb a szomatikus nevelésben megkeresni és megtalálni minden olyan lehetőséget, hogy minden kollégista, – a leglustább is – sportoljon, játsszon, táncoljon, sétáljon, kiránduljon, ússzon, fusson. Tehát lehetőség szerint ne csak a szellemét művelje, hanem a testét is, hogy ne görbe hátú, beesett mellű, levegőt is alig venni tudó, s az évfázón, az évnitőn elájuló kollégistáink legyenek. Mert nem feledhetjük, hogy a vidékről, faluból, kisvárosból jött gyermeket gyorsan el lehet rontani, néhány hét alatt le lehet szoktatni a magával hozott mozgásigényről, de jó szervezéssel a mozgás - és jó levegőn tartózkodás igényét nemcsak fenntartani, de fokozni is lehet.

Ezért az egészségnevelési módszerünk legyen ösztönző, legyen sokoldalúan integrált és számítson tanulóink aktív részvételére.

Kollégiumunkban az egészségnevelés összetett rendszere a következő:

- Szomatikus nevelés.
 - egészséget védő szokások kialakítása,
 - fizikai aktivitásra serkentés,
 - edzettség elérése,
 - helyes táplálkozásra nevelés
 - balesetek megelőzésére való felkészítés.
- Pszichohigiénés nevelés:
 - önismeret, személyiségismeret, öntevékenység,
 - egészséges életmód, életstílus kialakítása,
 - helyes nemi magatartás kialakítása.
- Szociálhigiénés nevelés:
 - a jól működő szülő-gyermek kapcsolat jellemzői,
 - a felnőtt és gyermek kapcsolata,
 - a tanár és diák kapcsolata,
 - a sikeres párkapcsolat és szexuális magatartás kialakítása,
 - a társadalmi beilleszkedés elősegítése.

A Kollégiumi nevelés országos alapprogramja a csoportfoglalkozások egyik alaptémájává emeli a szomatikus és lelki egészségre nevelés mozzanatait.

A közösségi nevelés

A diákönkormányzat segítése

Kollégiumunkban mindig fontos szerepet kapott a közösségi nevelés. A kollégium a maga sajátos eszközeivel kiépíti, folyamatosan ápolja és megújítja az önálló arculatához kapcsolódó hagyományait, erősíti a kollégiumi közösség együvé tartozását.

A csoportok alakítása, szervezése, egymás segítése, a közösségi tudat kialakítása mindig jellemzője volt a Györfly Kollégiumnak. Ez továbbra is meghatározó eleme nevelésünknek. Kollégiumunkban az alapítása óta folyamatosan működik a diákönkormányzat. Úgy tervezzük, hogy ezután is folyamatosan működni fog. Segítése, patronálása, irányítása tanári feladat volt és a jövőben is az lesz. A kollégiumi élet megszervezésében jelentős szerepet tölt be a kollégium diákönkormányzata. A kollégium biztosítja, hogy a diákok választott tisztségviselőik révén részt vehessenek a tanulóközösségek mindennapi életével kapcsolatos célok kijelölésében, a feladatok végrehajtásában, valamint az elért eredmények értékelésében. Lehetővé kell tenni, hogy a diákönkormányzat tagjai és vezetői megismerjék és a mindennapi gyakorlatban felelősen alkalmazzák a demokratikus érdekérvényesítés, a problémamegoldás és a konfliktuskezelés technikáit, módszereit.

Úgy gondoljuk, hogy a választott diákvezetőségnek szüksége van egy olyan felnőttre, aki segíti munkájában, aki rendelkezik az empátia képességével, aki nem tekinti nyűgnek a kollégistákkal való folyamatos találkozást és foglalkozást, aki meg tudja várni, hogy a tanulók a legképtelenebb ötleteiket elmondják, higgadtan tud ezekre reagálni, tud magyarázni, érvelni, meggyőzni, nem sértődékeny, nem kíván a magasból, a mindent tudó tanár szerepéből irányító szerepet fölvenni.

Ha tanár és a diákvezetőség egymásra talál, akkor az együttműködés mind pedagógiai, mind szervezeti, mind tevékenységszervezési szempontból gyümölcsöző lehet.

A diákönkormányzatot segítő tanár szerepei a következők:

- összekötő a diákság, a diákönkormányzat és a tantestület között,
- segíti, támogatja, ösztönzi, időnként ellenőrzi a diákönkormányzat tevékenységét, tapasztalataival segíti, sugalmazza a szabadidős szervezéseket, türelmes, megértő viselkedéssel lefaragja a szélsőséges megnyilvánulásokat,
- vállalja, hogy tantestületi vitákban, megbeszéléseken a diákok érdekeit képviseli, mellettük érvel, természetesen a lehetséges kereteken belül, nem minden áron és nem minden határon túl
- a diákönkormányzatot segítő tanár kell, hogy rendelkezzen olyan jogi ismeretekkel, amely tartalmazza az ifjúsággal kapcsolatos jogokat, a diákjogi chartában megfogalmazott dolgokat, a Köznevelési Törvényben meghatározott tanulói jogokat, a napirend, a házirend, a Működési Szabályzat tanulókra vonatkozó meghatározásait.
- A diákönkormányzatot segítő tanár nem főnöke a diákönkormányzatnak, hanem segítője, ösztönzője, sugalmazója, támogatója.

Környezeti nevelés

Környezetvédelmi tevékenység

Még az olyan, nagyobb városban elhelyezkedő kollégiumban is mint a mienk, meg kell szerveznünk azokat a tevékenységeket, amelyek gyermekeink, növendékeink mindennapi munkájában a környezet tisztaságának megőrzését, az élővilág, a levegő, a víz, a talaj szennyezésének megakadályozását jelentik. Rá kell ébreszteniük a kollégistákat arra, hogy közvetlen környezetük rendje, tisztasága éppúgy hozzá tartozik a környezetvédelemhez, mint a Duna, vagy a Balaton védelme. Tudniuk kell gyermekeinknek, hogy mely áruk vásárlásával támogatják a nagy egészek, országunk, Európa és a világ természetes környezetének a megőrzését.

A Györfly Kollégiumban szélesan értelmezzük a környezeti nevelést, s annak részeként értelmezzük a következőket:

Az egészséges életmódra nevelés (segítve a szomatikus nevelésben meghatározottakat!) területén:

- az öltözködés- környezet- és lakáskultúra legfontosabb ismereteit,
 - a kollégiumi és a városi környezet ismeretét, rendben tartását,
 - a testi-lelki egészség kialakítására, megőrzésére irányuló szokások megerősítését,
 - a helyes életrend, a betegségek megelőzését,
 - a növendékek önismeretét erősítő csoportfoglalkozások, egészségvédő és sportkörök szervezését,
 - az egészséges táplálkozás, a megfelelő étrend,
 - a kulturált szabadidő-eltöltés, az aktív pihenés,
 - a rekreáció, a stresszkezelési technikák, a relaxálás, a fizikai, a mentális és pszichikai egészség, a káros szenvedélyektől való tartózkodás kérdéseit.
- Az utazásokat, az utazási illetant, a kirándulásokat, a kirándulásszervezés megtanulását, a természetjárás fontosságát, s annak "törvényeit".

A természeti és környezeti neveléssel kapcsolatban:

- természetes környezetünkhöz való optimális viszony tudatos kialakítását,
- a természetjárást,
- természetvédelem, környezetvédelem, növény és állatvédelem, növényápolás, kertészet, virágkötészet, díszítőművészet elemeit,
- védett növények, védett állatok, védett természeti tájak ismeretét,
- madár és vadetetés télen, állatmentési akciókat, természetvédelmi táborokat nyáron,
- udvarunk, kertünk, "pihenőparkunk" rendben tartását, felügyeletét,
- az urbanizáció előnyeinek kihasználását, hátrányainak ismeretét, romboló hatásának mérséklését.

Az ember alkotta, épített környezetünkhöz való viszony területén is tudatosítani kell annak értékeit:

- a kollégium épülete, bútorai, a munka és játékeszközök, a ruházat olyan tárgyak halmaza, amelyeket az emberi tevékenység hozott létre,
- a tárgyak anyaga a természetből való és elhasználásukat követően a természetbe kerülnek vissza, szemétként, hulladékként,
- a környezet épületei, tárgyai emberi vonatkozásokat hordoznak, szépséget, esztétikumot, funkcionalitást, harmóniát, vagy ezek ellenkezőjét,
- az épületek, tárgyak, eszközök előállítása lehet környezetkímélő, vagy környezetszennyező technológia, előállításuk, karbantartásuk, megvilágításuk lehet anyag illetve energiatakarékos, de lehet bűnösen pazarló, vásárláskor legyen a kollégista környezetbarát, önkorlátozó, józan és mértékletes,
- a hulladék és szemétkezelés a kollégiumban legyen a veszélyeset elkülönítő,
- az ember alkotta környezet részei a műemlékek, ezek védelmének fontosságát, a műkincsek ismeretét, védelmét, a lakókörnyezet tisztaságának megőrzését, a leromlásának, megakadályozását.

A mindennapi környezetkultúra elemeit a kollégisták megtanulhatják, gyakorolhatják. A részletek együtteséből kibontakozik a lényeg: a környezetkultúra erkölcsi kérdés, a polgár jellemének integráns része, hiszen valamennyien a jövőről, a Föld fenntarthatóságáról döntünk ezekben a kicsiny részleteket jelentő tevékenységeinkben, cselekedeteinkben.

Honismeret, Európa-ismeret, világismeret

A szülőföld illetve Debrecen helytörténete, természeti jellemzőinek, kincseinek ismerete, néprajza, néphagyományai, nemzeti parkjaink, védett területeink, védett növényeink, állataink, tágabb környezetünk Európa, a nagyvilág környezeti problémáinak, katasztrófáinak hatása Európára, az emberiségre, hazánkra, az egyes emberre, megelőzésük lehetőségei, a kollégisták lehetséges feladatai, tevékenysége a megelőzésben.

A társas környezeti nevelés feladatai a kollégiumban

A baráti kisközösségek, szobaközösségek, a nagyobb kollégiumi közösségek együttélése szükségszerűen felszínre hoz konfliktusokat, előítéleteket, haragot, meg nem értést, ellenségeskedést, a másság el nem fogadását, sőt gyűlöletet, ennek megelőzése, kezelése a társas környezet harmóniájának a kialakítása, amely magában foglalja a szeretet megnyilvánulásait, a konfliktusok kezelésének technikáit, a társas megállapodások, alkufolyamatok menetrendjének elfogadását, betartását.

Tudatosítani kell, hogy mindenkinek a maga legkisebb közösségében kell megtenni az első lépéseket. Mert valóban védeni kell Brazília őserdeit, védeni kell a Dunakanyart, a ritka madarakat, állatokat, menteni kell a békákat, a madártojásokat, a kipusztulással fenyegetett növényeket, de a tanulóasztal rendje, tisztasága, a hűtőszekrény, az ételtároló, a konyha, a mosogató, a mosdó, fürdő, zuhanyozó rendben tartása és ésszerű, takarékos, tiszta használata legalább olyan fontos a kollégiumi közösségek életében.

Tisztaság, szépség az emberi és párkapcsolatokban, egymás értékeinek és érdekeinek tisztelete és védelme éppúgy ide tartozik, mint a kollégiumban található virágok, szobanövények gondozása, öntözése, védelme, a kollégiumi akváriumok létrehozása, folyamatos karbantartása, a benne élő növények, állatok gondozása.

A Györffy Kollégiumban a legfontosabb azonban a környezetvédő szemléletre nevelés. Hogy növendékeink nyitott szemmel járjanak, hogy észrevegyék kis környezetük minden olyan mozzanatát, jelenségét, tennivalóját, amellyel saját életüket szebbé, tisztábbá, rendezettebbé tehetik, amellyel védhetik önmaguk, társaik, kollégiumuk, iskolájuk, családjuk, szülőhelyük, lakhelyük, ezzel országuk, egyetlen FÖLDJÜK élővilágát a pusztulástól, környezetük tisztaságát a piszoktól, a szennytól, a maguk és a jövő generációk érdekében.

GYERMEKVÉDELEM

„A gyermekvédelem tágabb értelemben minden gyermekre és ifjúra kiterjedő gondoskodás, pedagógiai, pszichológiai, szociális, egészségügyi, jogi tennivalók összessége, amelyek a gyermekek és fiatalok gondozását, ellátását, eltartását, nevelését, érdekvédelmét hivatott biztosítani. A gyermekvédelem tehát egy rendkívül sokrétű, összetett, komplex tevékenység, szűkebb értelemben a nehéz élethelyzetbe kerülő és/vagy különböző fejlődési, nevelési, magatartási problémákkal küzdő gyermekek szakemberek által nyújtott speciális gondozása, segítése.”

/Strauszné Simonyi Erzsébet: Gyermek- és ifjúságvédelem. In: Korszerű iskolavezetés 1996. április, E. 6.1. 2.p./

Növendékeink között egyre több olyan gyermek található, aki hátrányos helyzetű, vagy veszélyeztetett, akinek a szülei munkanélküliek, akinek a szülei elváltak. Egyre nagyobb terheket cipelnek az un. középosztályba sorolhatók is, gyermekeiken gyakran érzékelhető valamilyen családi helyzetromlásból kialakult neveltségi hátrány. Kollégiumunkban nagy gonddal kutatjuk a hátrányos helyzetű növendékeket, igyekszünk hátrányaik csökkentésére, helyzetük javítására.

Vannak a mi kollégiumunkban is, akik az élet és a kollégistaság nehézségeivel nehezen tudnak megbirkózni. A végképp magára maradt kollégistán még tudunk segíteni, de a speciális (családi kapcsolatok zavarai, vagy hiánya, hátrányos helyzet, veszélyeztetettség) esetekben, már nehéz, hiszen kollégiumunkban nem a gyermekvédelemre specializált szakember, hanem tanár szakos kollegáink egyike vállalja föl ezt a tevékenységi kört.

A kollégiumunkban többnyire a hátrányos helyzetűekkel és a veszélyeztetettekkel találkozunk, és kell foglalkoznunk. Általában a veszélyeztetettek közé sorolhatjuk azokat, akik a nehezen nevelhetőség, a szociálisan inadaptáltság, illetve a deviancia egyes, általában enyhébb jegyeit is magukon viselik. Szerencsére ritkán találkozunk nehéz esetekkel, de tapasztalhattuk, amikor volt, hogy sok pedagógiai munkát, energiát, időt kötött le, nagy türelmet és szakértelmet követelt.

Kollégiumunkban

- a szociális, anyagi,
- a kulturális, műveltségi,
- a földrajzi, lakókörnyezeti hátrányokat, illetve ezek együttes megjelenési formáit, a halmozottan hátrányos helyzet mutatóit, jellemzőit találjuk meg. Ezek természetesen nevelési és oktatási problémaként jelentkeznek a kollégiumban és az iskolában.

A kollégiumba kerülő gyermekek eleve hátrányból indulnak, hiszen családjuktól el kellett szakadniuk.

A kollégisták legnagyobb részénél kimutatható a felkészültségben bizonyos tudáshátrány, elsősorban matematikában, idegen nyelvekben, magyar nyelvtanban a tapasztalatok szerint.

De sok esetben – ha meg is van a felkészültség –, annak "megmutatása", az iskolai feleletekben, felmérőkben, egyszóval iskolai eredményességben nem jelenik meg. A

kifejezőképesség alacsonyabb szintje, a gyengébb szókincs az új helyzetben a státuszkeresés, a beilleszkedés nehézségei a kollégisták részéről, ugyanakkor a városi értelmiségi származásúak magabiztos kiállásának, önbizalmának, könnyed fellépésének, jó kifejezőképességének megtapasztalása gyakran előidézi a visszahúzódást, a bezárkózást, az önbizalomhiányt, az ön-alulértékelést, sőt a szorongást a vidéki kistelepülésről érkezett jó képességű kollégistáknál is.

A „Györffys” kollégista, a kollégium – és tegyük hozzá a kollégiumi tanár is – az iskolák, illetve az iskolákban tanító kollegák, valamint a szülők állandó kontrollja alatt van. Egyik-másik iskola igen magas tanulmányi követelménye, az órarend, tanítási rend jórészt meghatározza a kollégista életmódját, tanulási ritmusát. Az ottani hatások is alakítják a kollégiumi nyugalmat, vagy nyugtalanságot, a felkészülés menetét. Ugyanakkor a szakközépiskolások gyakran eltérő időbeosztása is okozhat feszültséget. Ha egy-egy osztályban – ahonnan több gyermekünk van, nagydolgozatot írnak – ennek tagjai kissé idegesek, de feltétlenül készülni akarnak, csendet, nyugalmat kívánnak. Éppen ezekért figyelni kell a kapcsolódó iskolák belső rendjét, követelményeit, rendezvényeit. A kollégium – ha saját belső rendje, önálló működési szabályzata is van, – nem térhet ki az iskolai kapcsolatokról, az iskolai kontroll alól.

A hátrányos helyzet mérséklése, csökkentése

Mit tehetünk a hátrányos szociális helyzet mérsékléséért?

Egyik alapvető dolog, hogy felmérjük, feltérképezzük, felkutatjuk, azt, hogy ki tartozik a hátrányos helyzetűek közé, ki milyen hátrányokat cipel magával. Itt nemcsak a szociális hátrányosságot kell figyelembe venni, hanem minden egyebet, amit jeleztünk. Aztán ki kell alakítanunk a segítség stratégiáját és taktikáját.

Rendkívül fontosnak tartjuk, hogy anyagiak miatt egyetlen növendéknek se kelljen elhagyni a kollégiumot. A szülőkkel, az önkormányzattal, a tanulóval, az iskolákkal, igazgatóságokkal összefogva, a pályázati lehetőségeket figyelve megteremteni a kollégiumi tagság, a kollégiumban lakás, étkezés, tanulás és létezés feltételeit.

Szociális támogatást adhatunk, adhatnak az iskolák, az Alapítvány, a tanuló lakóhelyi önkormányzata, segélyhez juttathatjuk a növendéket egyéb alapítványok és pályázatok útján is.

A műveltségi lemaradás, s a tanulmányi motiváció hiányának a felszámolása mind a tehetséges, kreatív, mind a gyengébb tanulók esetében a kollégium és az adott iskola feladata, az együttműködés elengedhetetlen, hiszen igen gyakori, hogy a szociális gondokra éppen a műveltségbeli hiányosságok, az ambícióvesztés hívja fel a figyelmet.

Ha növendékünk lakóhelye egy hátrányos helyzetű kistelepülés, vagy a rendszerváltás után leromlásnak indult iparváros, akkor az iskoláztatás nehézségei, az elkeseredett hangulat is jellemezheti a tanulót, vagy az egész családját. Sajnálatos, hogy gyakran éppen ezeknél a kollégistáknál jelentkezik a halmozottan hátrányos helyzet. Fel kell tárnunk a hátrányosság okait, s amiben a kollégium tud segíteni a normális kollégiumi élet és az iskolai tanulás biztosítására, azt mielőbb el kell indítani.

A hátrányos helyzetű tanulók egy része veszélyeztetett is valamilyen téren, valamilyen szinten. A hátrányos helyzet nem jelent automatikusan veszélyeztetettséget, de gyakran jár együtt, vagy gyakran könnyebben lesz veszélyeztetett egy-egy hátrányos helyzetű kollégista.

A veszélyeztetettség a kollégiumban azt jelenti, hogy valamely növendékünk normális fejlődése erkölcsi, szociális, értelmi, tanulmányi, műveltségi, vagy testi, egészségi szempontból nem biztosított. Átfedések tehát láthatóan előfordulhatnak, a hátrányossággal, de a veszélyeztetettség "specialitása" a normális fejlődés bizonytalansága, lehetetlensége.

Nagy veszélyt jelentenek a kistelepülésekről érkező kollégistáink esetében a nagyvárosban a következők:

- a) szabados életformák, csavargás, sajátos életvitelt kialakító zenekarokhoz csapódás, bandázás, durvaság, szipózás,
- b) dohányzás, italozás,
- c) a drogárusítás, ill. drogfogyasztás megjelenése,
- d) a különböző szélsőséges politikai csoportok, ill. azok ifjúsági lecsapódásai,
- e) a társadalmilag nem támogatott kisvállások és szekták.

Az a. és a b. alatt felsoroltak a városi, nagyvárosi életformákban sajnálatos módon szinte természetesnek értendők, ott vannak, jelen vannak. A kellően föl nem készített, jellemében esetleg labilis, életcéljában kevésbé stabil kollégistát könnyen magukkal sodorhatnak egyének, csoportok. Ezek önmagukban is veszélyeztetik a kollégista személyiségét, családhoz, kollégiumhoz, iskolához, tanuláshoz való viszonyát. A nagyobb gondot a következmények jelentik. Így a kollégiumi fegyelem, napirend és szabálysértések, közös tevékenységek alól való kibúvás, kollégiumi kötelességeik, kapcsolataik elhanyagolása, egyre nagyobb késések, kiszökések, italbehozások, benti dohányzás, a tanulás semmibevétele, a közösségi élet normáinak fokozott megsértése. Mindez gyakran megelőzhető, vagy még a kollégiumon belül kezelhető, szisztematikus munkával megoldható. De nagyon veszélyes következményekkel is járhat, hiszen az ellenőrizhetetlen csoportok gyakran követnek el a társadalomra veszélyes cselekményeket is.

A c. d. e. pontban jelzetteket az előbbieknél is súlyosabbnak érezzük. Ezek hatása ellenőrizhetetlen, ugyanakkor rendkívül agresszív. De nem elhanyagolható az sem, hogy növendékeink a környezetükből, sokszor otthonukból hozzák a negatív mintákat, az alkoholizálást, a brutalitást, a csavargásra hajlandóságot, szipózást, az aszociális és antiszociális magatartási formákat.

Előfordulhat, hogy azonnali beavatkozásra van szükség, hiszen a rossz családi helyzet, vagy a drog "megkóstolása", kipróbálása miatt előfordulnak agresszív, vagy depressziós növendékek, akik hajlamosak magukkal "vinni", sodorni egész csoportokat.

A gyermekvédelmi intézményekkel, a rendőrséggel, az egészségvédőkkel, az orvossal, a védőnővel, a nevelési tanácsadóval való folyamatos kapcsolat mellett oda kell figyelni nemcsak a veszélyeztetett gyermekekre, hanem a kollégium minden lakójára.

Gyermekvédelmi tevékenység:

Két alapvető feladatot kell ellátnia a kollégiumnak: egyrészt, megelőzni növendékünk testi, vagy lelki károsodását, másrészt, a már bekövetkezett károsodásokat orvosolnia, megszüntetnie kell. Tehát munkánknak két lényeges eleme van: a prevenció és a korrekció. Bár ez a két szakasz nehezen választható el egymástól, mégis a megelőzést tekintjük az elsődleges, legfontosabb feladatnak, hiszen időben beavatkozva a nevelés folyamatába védelmet tudunk nyújtani a negatív hatások ellen.

Hogy ezt megtehessek, ismerni kell a szülőket, a családok helyzetét, szélsőséges esetben helyzettanulmányozást kell végezni, hogy a hatékony beavatkozás érdekében megismerjük a gyermekek otthoni körülményeit.

- A csoportnevelőknek szoros kapcsolatot kell tartaniuk a szülői házzal vagy a nevelőszülőkkal, illetve a nevelőintézettel, esetlegesen a tanuló lakhelye szerinti önkormányzattal.
- Közre kell működniük a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a tanuló fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében (tanulmányi eredmény romlása, családi gondok, gazdasági helyzet romlása esetén).
- Kötelességük, hogy a tanulók részére az egészségük, testi épségük megőrzéséhez szükséges ismereteket átadja, és ezek elsajátításáról meggyőződjön.
- A nevelőnek feladata a szülők és a gyerekek tájékoztatása a számba vehető konkrét lehetőségekről (például: világosítsa fel őket az igénybe vehető szociális juttatásokról).
- A nevelőnek tájékoztatnia kell a tanulót és szüleit arról is, hogy a gyermek vagy fiatal érdekében milyen intézkedéseket tart szükségesnek.

A gyermekvédelemben minden munkánkat igen tapintatosan, nagy empátiakészséggel, humánusan kell végeznünk. Olyan ismeretek birtokába is juthatunk, amelyek senki másra nem tartoznak, csak akkor, ha a megelőzés érdekében azokat fel kell tárnia.

Ismerni kell a kollégisták baráti, "kortárs" környezetét, ismeretségi körét, külső kapcsolatait, valamint az osztályközösségét, az ott elfoglalt státusz helyzetét is.

A gyermekvédelmi munka nem olyan látványos, mint amilyen látványos lehet a sport, vagy a kulturális munka, de hasznosságát, fontosságát tekintve azonos, sőt gyakran meg is haladja azokét, hiszen itt gyermekek, csoportok, családok támogatásáról, sőt megmentéséről lehet szó.

A gyermekvédelmi munkában be kell tartanunk az erre vonatkozó etikai követelményeket is.

A GYÖRFFY KOLLÉGIUM KAPCSOLATAI

A kollégium nevelési feladatainak eredményes megoldása érdekében rendszeres kapcsolatot tart a szülőkkel, illetve a tanuló törvényes képviselőjével, szülői szervezetekkel (közösségekkel), a kapcsolódó iskolákkal, társintézményekkel, szociálisan hátrányos helyzetű tanuló, valamint veszélyeztetett gyermek esetében a gyermekjóléti szolgálattal, a település - a tanulók nevelésében érintett - intézményeivel, civil szervezeteivel, szakmai közösségeivel. A kapcsolatok kialakításában, gazdagításában és fenntartásában a kollégium nyitott és kezdeményező.

A kollégium rendszeres, folyamatos és korrekt kapcsolatot tart a Hajdú- Bihar Megyei Önkormányzattal, mint fenntartóval. Ez a kapcsolat kiegyensúlyozott, tartalmas és kölcsönös bizalmon alapul.

A kapcsolat egyensúlyát biztosítja a fenntartó rendszeres és értékelő munkája, illetve kollégiumunk szakmai önállósága.

A kollégium élő kapcsolatot tart Debrecen város közép- és felsőfokú intézményeivel, a Pedagógiai Intézettel.

E jól kialakított kapcsolatrendszernek köszönhető a kollégium jó hírneve és az a tény, hogy rendszeres túljelentkezés van kollégiumunkba.

Korrekt kapcsolatot tartunk Debrecen kollégiumaival, a Kollégiumi Szakmai és Érdekvédelmi Szövetséggel, valamint a Magyar Pedagógiai Társaság Kollégium Szakosztályával.

Az iskolával, szülővel való kapcsolattartás és együttműködés formái

- A kollégium egészének életéről, a kollégiumi munkaterről, az aktuális feladatokról az igazgató a szülői munkaközösségi üléseken, a csoport nevelőtanárok a fogadóórán (iskolai szülői értekezletek időpontjában) tájékoztatják a szülőket.

A tanulók egyéni haladásával kapcsolatos tájékoztatásra az alábbi fórumok szolgálnak.

- fogadóórák
- írásbeli tájékoztatók a kollégiumi kimenő füzetben

A fogadóórák idejét a csoportmunkatervük tartalmazzák.

A szülők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg (közvetlenül), vagy választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik a kollégium nevelőtestületével, igazgatójával.

A fogadóórák időpontjáról minden nevelőtanár beköltözéskor tájékoztatja a szülőket, melyet szeptemberben – a kimenő füzetben – csoportjának tagjai írásban rögzítenek. A fogadóórák rendje szeptember 30-ig megjelenik a kollégium honlapján.

- A közép fokú iskolákkal fenntartott kapcsolat formái: kölcsönös tájékoztatás egymás munkaterről, pedagógiai programjáról, rendezvényeiről, tanítási szünetekről, a tanulók

magatartási és szorgalmi jegyeiről, tanulmányi eredményeiről. Közvetlen kapcsolatot tart az iskolafelelős nevelőtanár, csoportfelelős nevelőtanár, illetve az igazgatóhelyettes és az igazgató.

A középfokú iskolákkal fenntartott kapcsolat formái: kölcsönös tájékoztatás egymás munkatervéről, pedagógiai programjáról, rendezvényeiről, tanítási szünetekről, a tanulók magatartási és szorgalmi jegyeiről, tanulmányi eredményeiről. Közvetlen kapcsolatot tart az iskolafelelős nevelőtanár, csoportfelelős nevelőtanár, illetve az igazgatóhelyettes és az igazgató.

Nevelési módszerek a Györffy Kollégiumban

Nevelési eszközrendszernek a nevelési-, oktatási-, képzési értékek, célok megközelítéséhez, a követelmények, a tevékenységek megvalósításához használható nevelési eszközök, módszerek, eljárások, fogások, valamint az objektív felszerelésbeli feltételek együttesét nevezzük.

Nevelési és oktatási módszerek a kollégiumi munkánkban

A törvény módszertani szabadságot ad, szabadságot biztosít számunkra. Tehát tudunk differenciálni, tudunk szabadon mozogni az új és régi nevelési és oktatási módszerek sokaságában.

1. A személyes példamutatás.

Ez az alap! Első, mindenek fölött való, mindig alkalmazandó! Pedagógiai hitvallásunkból, gyermekszeretetünkől, pedagógiai optimizmusunkból fakad.

2. A követelés.

A követelményrendszer, a köteleességek a szabályok betartásának szinte folyamatosan jelenlevő eszköze. Igaz, hogy a közösség kialakulásának kezdeti szakaszában gyakoribb, de tapasztalataink szerint a kollégiumban a közösség minden tanév kezdetén az alakulás kezdeti szakaszában van, különösen, ha egy nagyszámú elsős, illetve új tanuló érkezik, s tegyük hozzá, hogy a kimenők között sok meghatározó "erős" kollégista személyiség szokott lenni.

3. A szoktatás és gyakoroltatás.

A kollégista szerep, a tanulói szerep megtanulásának, a legfontosabb kollégiumi tevékenységek és együttélési szabályok megtanulásának és elfogadásának a beilleszkedéshez szükséges alapvető tulajdonságok bevézésének módszere.

4. Eszménykép-állítás.

Névadónk élete, példája, története, helytállása. Történelmünk és irodalmunk nagyjai, de már rövid kollégium-történetünk is adott olyan személyiségeket, akiket a fiatalok eszményképként állíthatnak maguk elé, követhetnek.

5. A meggyőzés.

A kollégiumi élet szabályainak, az együttélési normák elfogadásának és megtartásának tudatosodása a kollégista életszabályozási rendszerében, kollégiumi életében. Minél jobbak, szervezettebbek és erősebbek a csoportok és közösségek, annál erősebb pozitív hatásuk, annál hatékonyabb mind a tanár, mind a kollégisták, mind a csoportok meggyőző munkája.

6. Az egyénre, a csoportra, a közösségre való közvetett ráhatás.

7. Az ellenőrzést és értékelést kiemeltük és külön kidolgoztuk rendkívüli fontossága miatt.

8. A jutalmazást és büntetést.

9. Versenyek a kollégiumban, az iskolákban, Debrecenben, országosan.

10. A tanulási és tanítási módszerek kollégiumi specialitásainak kidolgozása, alkalmazása.

11. *A felzárkóztatás, hiánypótlás, korrepetálás pályaválasztás megszervezése, irányítása, kivitelezése.*
12. *A tehetséggondozás kollégiumi lehetőségei. (Ez utóbbiakat lásd az egyes fejezeteknél!)*

A kollégiumi nevelés hatékonyságát szolgáló adaptált vagy helyi módszerek megnevezése, leírása (drámapedagógia, autogén tréning stb.) Jelenleg a szeretet- és bizalompedagógia néhány alapelvét igyekszünk alkalmazni.

A tudásközvetítésben a hatékonyság növelését szolgáló módszerek (pl. differenciálás). Ez a tanulókkal való foglalkozások megszervezésénél fontos.

A kilencedikesek esetében célszerű és hatékony a "direkt" módszerek alkalmazása, önállósodó, jól tanuló harmadikosok, végzősök esetében előnyösebbnek látszik, ha az ismeretátadás, a tanulás a szabadon választható módszerekkel, önálló időbeosztással és sugalmazott tevékenységek, valamint önképzőköri formák keretében történik.

Az eredményes tanulást és felkészülést segítő eszközök, (pl. a tanulás tanítása, könyvtárhasználat, gyorsolvasás tanítás stb.)

Az oktató- nevelőmunkához kapcsolódó segédanyagok leírása (pl. kollégiumi programcsomag).

A tanulói teljesítmény értékelésére szolgáló eszközök, módszerek (pontrendszer, tesztek, felmérők, versenyek stb.)

A tanulók ösztönzésének eszközei, formái (tárgyi jutalom, szabad időbeosztás, ösztöndíj, differenciált dicséret stb.)

Gyakorlati példák és nevelési módozatok

- Az egyéni nevelés, egyéni bánásmód; ennek kialakítása előtt illik megismerni a kollégista személyiségjegyeit, önmagához, a közösséghez, a tanuláshoz, a tanításhoz, az értékéhez való viszonyát.
- A kollégista kollégistává nevelésének folyamatát a kollégiumválasztástól a beiratkozáson, a fogadáson, a beillesztésen, a beilleszkedésen át a kollégistává válásig, az integrálódásig, a közösség, a "mi tudat" tudatos vállalásáig.
- Az egymás iránt érzett felelősség fejlesztése.
- A közösség kialakítása, fejlesztése, erősítése, nevelés a közösségben, társas viszonyok a közösségben, csoportjellemzők, egyén elhelyezése a csoportban, közösségben.
- A kommunikációs kultúra fejlesztése.
- A kapcsolatteremtő képesség kialakítása, fejlesztése, stb.

A nevelési folyamatban felhasznált tárgyi eszközök

Reményeink szerint ellátottságunk az elkövetkező években növekedni fog. A szükséges eszközöket a kollégiumi könyvtárban, illetve elektronikus adathordozókon helyezzük el.

Jelenleg a tanuláshoz szükséges alaplívek, kézikönyvek, kötelező irodalmak találhatók meg könyvtárunkban.

Kollégiumunknak feltétlenül szükségesek lennének a következők:

- nevelési helyzetekről, konfliktusokról szóló tanári könyvek, AV eszközök, illetve ismerethordozók
- ugyanezek a növendékeknek, az életkori sajátosságok és a nevelési szituációban elfoglalt helyük figyelembe vételével;
- az eredményes felkészülést segítő eszközök, pl. könyvek, munkafüzetek, diatár, filmtár, audiovizuális eszközök, az ezekhez tartozó kazetták, ismerethordozók gyűjteménye, a kollégiumban használható szemléltető eszközsorozatok, kollégiumi programcsomag az egyes keresztantervekhez, értékelő pszichológiai és szociológiai tesztek stb.;
- a szabadidő értékes eltöltéséhez, sportoláshoz, szórakozáshoz szükséges eszközök stb. megvétele;
- a Kollégiumi nevelés országos alapprogramja megvalósításához a nevelési eszközök mellett a környezeti neveléshez, az önismerethez, az informatikai neveléshez, valamint a tanulásmódszertanhoz szükséges beszerezni további taneszközöket.

Szubjektív és objektív feltételek

Tantestületünk, gazdasági és technikai személyzetünk magáévá teszi elhatározásainkat és megfelelően felkészül azok végrehajtására;

- az egyéni és közösségi tanuló helyiségeinket bővíteni kellene, a tanuláshoz szükséges csend és nyugalom megteremtésének lehetőségét a jelenleginél jobban kell biztosítani;
- a szabadidős tevékenységekhez, kollégiumi körökhöz megfelelő helyiségek kellenének;
- a meglévő helyiségeknek, az udvarnak, a konditeremnek a kollégiumi kihasználását bővíteni kell; pl.: számítógépterem, TV-terem, "üvegterem", a könyvtár, a szomszédos iskola kölcsönadott lehetőségei.

Mérési, ellenőrzési és értékelési rendszerünk

Kitűzött céljaink, kijelölt követelményeink és feladataink végrehajtásának, a megtervezett tevékenységrendszer kivitelezésének, a tervbe vett eszközök eredményének, hatásának, tehát tulajdonképpen a tanulmányi teljesítményeknek és a neveltségi eredményeknek a vizsgálata.

Folyamatosan kell ellenőrizni a tervezett (az elvárt), és a létező, a meglévő helyzet közötti viszonyt, hiszen ebből tudjuk megállapítani, hogy előrehaladtunk, szinten vagyunk, vagy lemaradtunk.

A kollégium tanulmányi munkájának egyik mutatója:

az iskolai tanulmányi eredményekben,

a különböző szerepek megtanulásában illetve a kollégiumba való beilleszkedésben mutatkozik meg.

(A tervezésnél az utóbbit a tanulmányi munkához soroltuk, ezért vizsgáljuk itt.)

A másik a kollégisták, a kollégiumi csoportok, illetve a kollégiumi közösség neveltségi mutatóit jelzi, amely az egyes értékekhez való viszonyukban, erkölcsi felfogásukban, neveltségi állapotukban érhető tetten.

Alkalmazhatunk fejlesztő és diagnosztikus értékelést. Az előbbivel ébren tartjuk a feladatot, azonnal megerősítjük a pozitív folyamatokat, biztatást adunk a jó folytatásra. Az utóbbival választ adunk a "mi van most?", "hol tartunk a kitűzött feladatok megoldásában?" kérdésekre.

Az eredményvizsgálatok lényege a viszonyítás.

A tanulmányi eredmények folyamatos ellenőrzése, a javítás, vagy a szinten-tartás érdekében tett lépések kollégiumunkban eddig is jellemzőek voltak. Az új lehetőségeket részben a NAT keresztanterveihez és a Kollégiumi nevelés országos alapprogramjához való kapcsolatunk, viszonyulásunk, az itt tervbe vett kollégiumi tanulási területeken való előrehaladás vizsgálata jelent.

A nevelési eredményvizsgálat tárgya a kollégisták illetve a kollégiumi csoportok, közösségek neveltségi szintje, tehát hogy a kitűzött, megtervezett nevelési célokhoz és követelményekhez mennyire tudunk közelíteni.

Jól nevelni csak akkor tudunk, ha ismerjük a kollégisták aktuális neveltségi állapotát! Azt pedig csak méréssel tudjuk megismerni.

Mit akarunk mérni?

A kollégistánál:

- erkölcsi tudatosságot, jellembeli sajátosságokat,
- a tanuláshoz, munkához, kollégiumhoz, társaihoz, önmagához, a kitűzött értékekhez való viszonyát,
- készségeit, képességeit, attitűdjeit, ezek fejlődését, változását,
- motívumait, sikerorientáltságát, önmenedzselési képességeit, önértékelési jellemzőit, vállalkozási, kockázatvállalási szándékait,
- életmódjellemzőit, szerepvállalásait jelenlegi és leendő szerepeihez való viszonyulását stb.

A csoportoknál, közösségeknél:

- a csoport, a közösség felépítésének, szerkezetének, belső mozgásának sajátosságait,
- a csoport, a közösség tevékenységrendszerének jellemzőit, tartalmát, hatékonyságát, kiterjedtségét stb.
- az önkormányzat működését, minőségét,
- a közösség stílusát, hangnemét, a közvélemény minőségét stb.

Vizsgálódásaink azért szükségesek, mert amellet, hogy megmutatják növendékeink aktuális neveltségi állapotát, nevelésünk eredményességét, a nevelés hatékonyságának elemzésére

ösztönöz, és mindezzel megalapozza a további nevelőmunka tudatos, célratörő irányítását, korrekcióját, továbbfejlesztését.

A vizsgálati módszereket (megfigyelés, interjú, kérdőív, pedagógiai helyzetteremtés, a növendékek munkáinak elemzése, a kollégiumi dokumentumok elemzése, végzett kollégistáink követéses vizsgálata stb.) az ismert kutatás-módszertani könyvekben megtalálhatjuk.

Minőségbiztosítás a Györffy Kollégiumban

Az elkövetkező évek szakmai kihívása az értékelési és mérési rendszerek bevezetése mellett, illetve annak folyamányaként a minőségbiztosítási rendszer.

A Kollégiumi nevelés országos alapprogramja előírja, hogy a kollégiumoknak részt kell vállalnia valamely minőségbiztosítási rendszer kialakításában és megvalósításában.

A Györffy Kollégium a Kollégiumi nevelés országos alapprogramjában meghatározott, a kollégiumi csoportfoglalkozásokon bevezetendő, a pedagógiai program kiemelt területeit. Így a tanulásmódszertant, az önismeretet, a személyiségfejlesztést, a pályaválasztást, a művészeti nevelést és az informatikai nevelést, a környezeti nevelést, az életmódkultúra javítását, az egyén és közösség kapcsolatának alapgondolatait, az európaiság, a magyarság és a nemzetiségeinkkel kapcsolatos nevelési alapelveket magénak vallva kapcsolódott be a COMENIUS 2000 közoktatási minőségfejlesztési programba.

A kollégiumi nevelés és oktatás jogszabályokban meghatározott kereteinek ismeretében támaszkodva a minőségbiztosítási rendszerben meghatározottakra kialakítjuk kollégiumunk sajátos minőségbiztosítási és értékelő rendszerét.

***A Györffy István Kollégiumi intézményegység
Lóverseny utca 3. szám alatti
telephelyére vonatkozó szabályok az SNI-s/általános iskolás
kollégisták vonatkozásában***

A Lóverseny utca 3. szám alatti telephelyen lakó 9-14. évfolyamos kollégistákra vonatkozó pedagógiai elvek és célok megegyeznek a Postakert utca 7. szám alatt lévő kollégiumban érvényes elvekkel és célokkal.

A kollégium sajátos és sokrétű feladatellátása, otthon szerepe, családi légköre jelentős az iskolával egybeszervezett intézetünkben. A bentlakásos háttér nemcsak a térségi beiskolázást segíti és szolgálja, hanem működésének egészével szabályozza a gyengénlátó tanulók életrendjét, tanórán kívüli tevékenységét és szabadidejének szervezését. Az itteni munkával, a sokirányú egyéni törődési lehetőségekkel válik teljessé az iskolai nevelő-oktató munka, a közös célok megvalósítása, a gyermekek személyiségfejlesztése, életre nevelése.

Kollégiumi Pedagógiai Programunkat a többször módosított 1993. évi LXXIX. t. 32. §; 33. §. 7.; 45. § 4.; 49.§; 53. § 7., 9. bekezdésének, valamint a Kollégiumi nevelés országos alapprogramjának kiadásáról szóló 46/2001. OM rendelet és annak 44/2002. OM rendelettel történt módosításának 3. számú melléklete alapján készítettük.

Nevelési alapelveink:

- a látássérült gyermekek iránti felelősség, bizalom, szeretet és tapintat;
- gyermekeink szemeszeti állapotának fokozott figyelembe vétele;
- az alapvető erkölcsi normák betartása;
- szellemi igényesség, kultúrált stílus a pedagógus és a pedagógia munkát segítők tevékenységében;
- egyéni és életkori sajátosságok szem előtt tartása;
- a gyermekeket megillető jogok érvényesítése;
- az öntevékenység, önszerveződés elősegítése;
- a szülőkkel és az iskolával való együttműködés;
- a nemzeti, etnikai, kisebbségi azonosságtudat tiszteltben tartása.

Nevelési céljaink:

A közös intézményi célkitűzések megvalósítása mellett:

- a kollégium nyújtson biztonságos háttérrel az egészséges, vidám gyermekkor megéléséhez;
- biztosítsa az iskolai követelmények teljesítésére való felkészülést, a tehetséggondozást, felzárkóztatást;
- szociális és morális érzékenységgel teremtsen egyenlő esélyeket a továbbtanuláshoz, társadalmi beilleszkedéshez a kedvezőtlen családi háttérrel rendelkező gyermekek számára is;

- adjon mintát a fenntartható életviteli szokások kialakításához, válják gyermekeink belső igényévé az itt elsajátított kulturált önkiszolgáló tevékenységek, szokáscselekvések folytatása;
- éadjuk el, hogy gyermekeink viselkedését a társadalmi együttélés szabályainak ismerete, azok követése határozza meg.

Feladataink:

Foglalkozásaink típusa, szervezési formái:

1. Felkészítő foglalkozások-heti 14 óra

1.1. Tanulás-heti 12 óra

- Tanórákra való hatékony felkészülés a gyógypedagógus, szaktanár és kollégiumi nevelő együttműködésén alapszik.
- Valamennyi gyereket rá kell vezetni a számára legcélszerűbb tanulási módszerekre.
- Alapvetően fontos a tanulás önállóságának kialakítása, a gazdaságos, gondolkodva tanulás technikáinak ismerete, alkalmazása, a tanulás tanulása.
- Rugalmas szervezéssel, egyéni szünetekkel elejét kell venni a látássérülés és a tananyag elsajátításának nehézségei okozta feszültségeknek – azok negatív következményeinek. Segítőink a gyógypedagógiai asszisztensek.
- A lemaradók, problémákkal küzdő gyermekek segítése differenciáltan, szakemberek (logopédus, pszichológus) bevonásával.
- A tanulási kedv ébrentartása.
- Az egyes területeken kiemelkedők tehetségének érvényesülése, további kibontása.
- Egyéni ambíciók felkeltése, figyelembe vétele.
- A pszichés és szemészeti terhelhetőség optimális kihasználása.
- Látásvédelem: kellő fényviszonyok, személyre szabott optikai segédeszközök, akusztikus segédeszközök, ha szükséges, felolvasás.

1.2. Differenciált képességfejlesztés

- Látásnevelés, az alapkészségek, gondolkodási műveletek fejlesztése, egyéni szintjének emelése.
- Az akaraterő fejlesztése: céltudatosság, határozottság, döntési képesség, kitartás, kudarcok és akadályok leküzdésének képessége.
- Önismeret, önfejlesztés:
 - testi és lelki tulajdonságok, adottságok, erények, hibák ismerete;
 - igényesség önmagával szemben, törekvés a javításra, fejlődésre;
 - öntudat, önbecsülés.
- Türelem és segítőkészség fejlesztése.

1.3. Felzárkóztatás, tehetséggondozás

Sikerességének előfeltétele az iskolai pedagógusok és a kollégiumi nevelők összehangolt munkája.

Formái: a programban kidolgozottaknak megfelelően tehetség kibontakoztató, felzárkóztató foglalkozások.

Szervezése, a csoportok munkarendjébe illesztése közös feladat, a tanév elején meghatározandó.

- Az általános fejlesztési feladatok elsősorban a csoportvezető tevékenységi körébe tartoznak.
- A szakirányú fejlesztés a megfelelő szakos kollégiumi nevelő dolga.
- A tanulmányi versenyek, speciális vetélkedők (szemészeti, közlekedési, sport) lebonyolítása, az azokra való felkészülés is a fejlesztő foglalkozások részét képezik.

1.4. Csoportfoglalkozások a keret-programterv alapján-heti 1 óra

Az alapprogram végrehajtásához szükséges kötelező foglalkozások éves óraszám

Témakör	óraszám
Tanulás	3
Énkép, Pályaorientáció	3
Hon- és népismeret	3
Környezettudatosság	2
Testi és lelki egészség	4
Felkészülés felnőtt szerepeire. Aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés.	
Gazdasági nevelés	3
Európai azonosságtudat, Egyetemes kultúra	4
Összesen évi:	22 óra

A további idő közösségi feladatok megszervezésével telik.
(A feladatok, tevékenységek részletes kidolgozása: II. kötetben).

2. Szabadidős foglalkozások-heti 1 óra

2.1. Sport, játék

Az egészséges életvitel elengedhetetlen összetevője a mindennapos testnevelés, a szervezett mozgás.

A diákkorban napirendjében ezek első formája a reggeli torna. A tanulók fáradalmait, feszültségeit az ebéd utáni sportjátékokkal igyekszünk kompenzálni, ezzel is előkészítve a délutáni tanulás nyugodt légkörét.

Formái:

- labdajátékok;
- játékos gimnasztika;
- évszaknak megfelelő szabadtéri játékok;
- erdei séták, rövid túrák;
- kerékpározás;
- tornatermi játékok.
- A kollégiumi foglalkozások között aktív mozgással törekszünk a szellemi fáradtság megelőzésére.
- Gyermkeink egészséges mozgásigényének kielégítését a rendszeres mindennapi testedzésen kívül sportkör, klubok, bajnokságokra felkészülés is szolgálja.

2.2. Klubok, diákkörök

A szabadidő eltöltésének önként választott formái. A tehetséggondozásnak, egyéni képességek kibontakoztatásának színterei. Az egészségnevelésnek, egészséges életmód gyakorlásának is helyet adunk. A klubok nyitottak.

A klubok munkáját az adott tevékenység legjobb szakértői irányítják, akik szaktudásuk mellett egyéni érdeklődéssel, elkötelezettséggel is rendelkeznek.

Törekvésünk, hogy egy-egy klub, kör tevékenysége több éven át folyamatos legyen.

A foglalkozásokat lehetőség szerint tantermen kívül igyekszünk tartani.

A kézműves tevékenységet az erre a célra kialakított klubszobában végezzük. (szövés, nemezelés, origami stb.).

2.3. Egyéni szükségleteket kielégítő tevékenység

Irányítása kollégiumi nevelők, gyermekfelügyelők, gyógypedagógiai asszisztensek közös feladata.

Ennek keretében ki kell alakítani, az életkornak megfelelően tovább kell fejleszteni:

- a napirend szerinti alapvető önkiszolgálási műveleteket;
- a közvetlen környezet – iskolai fiók, ruhásszekrények, hálókahely, polc – rendjét
- a környezet esztétikus formálását;
- a hiányos higiénés szokások pótlását, a kialakított helyes szokások rögzítését, belső igényné válását;
- egyszerű házimunkák megismerését, gyakorlását a hálókban, tantermekben, diákok által használt helyiségekben;
- kulturált étkezést;
- személyi szükségletnek megfelelő bevásárlásokat;
- az egészséges pihenés formáit.

2.4. Alkalmi szabadidős programjaink

Intézetünk nyitottsága megköveteli, délutáni munkaszervezésünk rugalmassága lehetővé teszi, hogy tanulóink a foglalkozási rendbe iktatott szabadidős tevékenységek mellett egyéb programokban is részt vegyenek.

- A diákönkormányzat tevékenysége tervezett, része a pedagógiai programnak, működése az SZMSZ által szabályozott.
- Figyelemmel kísérjük a város kulturális és sport rendezvényeit, a gyermekek bevonásával választunk azokból:
 - színházi előadások (élő, báb);
 - mozielőadások;
 - hangversenyek;
 - tárlatmegnyitók;
 - kiállítások;
 - sportversenyek, bemutatók.
- Az iskolai könyvtáron kívül a városi könyvtárakkal is megismerkedhetnek tanulóink, részt vehetnek a foglalkozásokon, kölcsönözhetnek.
- Évente az iskolagaléria hozza gyermekközébe a különböző értékes képzőművészeti alkotásokat.
- Gyermekeink igénye (amit mi is igyekszünk felkelteni) az élő népzene, a tánc hagyományaink megismerése, ezért időnként táncbázis is szervezünk.

- A műsorokra, ünnepségekre való felkészülés is igényli a délutáni tevékenység rugalmas átszervezését, a heti időkeret átcsoportosítását, együttműködést, egyeztetést az iskolával.

A rendkívüli programokon való részvétel finanszírozása szponzorok bevonásával, pályázatokkal, a költségek tanulói megtérítésével történik.

2.5. Hétvégi programok

A hétvégén itt maradó gyermekcsoport létszáma, összetétele, igényei szabják meg a feladatokat.

Törekvéseink:

- a jó otthon érzelmi légkörét, a család melegét pótolni;
- teljes regenerálódást, kikapcsolódást biztosítani;
- az egészséges életmód jegyében minél többet mozogni, sportolni a szabad levegőn, alkalmat adva a hosszabb túráknak, kirándulásoknak is;
- a rászoruló tanulóknak fejlesztő foglalkozásokat szervezni;
- differenciáltan biztosítsuk a tanórákra való felkészülést, készségfejlesztést;
- adjunk teret a felkeltett önművelési igény kielégítésének, hobbi tevékenységnek;
- adjunk lehetőséget önkiszolgáló házimunkák elvégzéséhez;
- az ilyenkor is fontos rendszeresség, következetesség párosuljon szerető megértéssel, empátiával.

3. A tanulókkal való törődést biztosító foglalkozások

3.1. Egyéni gondok megoldásának segítése

- Csak a gyermek, felnőtt, – szereteten, bizalmon alapuló, - jó kapcsolatára épülhet.
- A gyermekek megismerése, viselkedésük változásainak megfigyelése segíthet a gondok elmélyülésének, kiterjedésének megelőzésében.
- Mindig megértéssel és tapintattal, de határozottan és következetesen történjen a nevelői beavatkozás.
- Ha szükséges vonjuk be a szakembereket az esetek megoldásába, a konfliktuskezelés módjának kidolgozásába.

3.2. Közösségi foglalkozások

Tradicionális formáinak (munka és kulturális foglalkozás, értékelés, beszélgetés) tartalmát mindig az adott gyermekcsoport összetétele, igényei határozzák meg.

Megvalósításánál figyelembe vesszük, hogy:

- legyen összhangban:
 - a keret-programterv alapján készült tematikus csoportprogrammal
 - az osztályfőnök nevelési programjával;
- adjon lehetőséget a gyermekeknek pihenésre, regenerálódásra;
- járuljon hozzá a szabadidő kulturált eltöltés képességének kialakulásához, fejlesztéséhez;
- segítse a viselkedés és környezetkultúra szintjének emelését;
- erősítse a fegyelem, önfegyelem, alkalmazkodás képességét;
- értékként rögzítse az alapvető erkölcsi normákat;
- legyen tere: az identitástudat, nemzeti érzés, tolerancia kialakításának;
- tartsa szem előtt a káros szenvedélyek megelőzését;
- vezesse rá a gyerekeket a durvaság, trágárság, vandalizmus elítélésére;
- alapvető illemszabályok megismerésével, gyakoroltatásával járuljon hozzá a társadalmi beilleszkedéshez;
- alakítsa a helyzet felismerésének, elemzésének, az ahhoz való alkalmazkodásnak a képességét;
- fejlessze az alkotóképességet, képzelőerőt.

4. Kiegészítés, a tanulásban akadályozott (enyhe fokban értelmi sérült) gyengénlátó gyermekek kollégiumi nevelésével, ellátásával kapcsolatban

Különös gondot kell fordítani az egészséges életmód kialakítására az enyhe fokban értelmileg sérült gyermekek körében.

Mind a csoportvezetők, mind a pedagógiai munkát segítő feladata a helyes szokásrend kialakítása a napi tevékenykedtetés folyamán.

Táplálkozás területén:

- evőeszközök használata (kanál, villa alsó tagozat, kés felső tagozat),
- a napirendnek megfelelő étkezés megtanulása (alsó tagozat),
- ételfélék felismerése, megnevezése (alsó tagozat),
- önkiszolgálás (felső tagozat), terítés az ebédlőben.

Tisztálkodás, higiénés szokások kialakítása:

- a tisztálkodás eszközei,
- WC használata,
- kéz, arc, fogmosás önállóan,
- fésű használata,
- zuhanyozás, csap megnyitása, zárása folyamatos gyakorlása fokozódó önállósággal.

Ruházat, felszerelés használata fokozódó önállósággal:

- cipő párosítás, fűzés, bekötés,
- rendrakás padban, szekrényben, ágyazás - beágyazás.

Fogadják el az ép értelmű tanulók enyhe fokban értelmileg sérült társaikat, segítsenek nekik a mindennapi feladatok végzése során.

Kollégiumi foglalkozások heti tanulói foglalkozási terve

Tevékenységi formák	Általános iskola		Középiskola	
	Hétfő- csütörtök	Összesen	Hétfő- csütörtök	Összesen
I. Felkészítő foglalkozások				
Iskolai felkészülést biztosító foglalkozás (szilencium)	12 (4 x 3 óra)	15	12 (4 x 3 óra)	15
Egyéni felkészítő foglalkozás (ellenőrzés, számonkérés)	1		1	
Egyéni és közösségi fejlesztést megvalósító foglalkozás (tematikus és kollégiumi élet szervezésével összefüggő csoportfoglalkozás)	1		1	
Ismeretek bővítése, pályaválasztás segítése (szakkör, diákkör)	1		1	
II. Szabadidő eltöltését szolgáló foglalkozás				
Játék, sport séta	6 (4 x 1,5óra)	8	1	6
Klubok, körök	1		1	
Egyéni szükségleteket kielégítő tevékenység	1		4 (4 x1 óra)	
III. Egyéni törődést biztosító foglalkozás				
Felzárkóztatás, tehetséggondozás	1	2	2	4
Egyéni problémák megoldásának segítése	1		2	
Foglalkozások összesen		25		25
Csoportvezetői teendők	1		1	

A pedagógiai program végrehajtásához szükséges nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke

KOLLÉGIUMI INTÉZMÉNYEGYSÉG

Tárgyi feltételek:

Iskolával közös helyiségek:

- tanterem;
- szaktantermek;
- fejlesztő szobák;
- társalgó, foglalkoztató helyiségek;
- könyvtár, olvasószoza;
- ebédlő;
- szabadterem: játékdvar, sportpálya.

A kollégium önálló helyiségei:

- hálók (legyenek biztonságosak, kényelmesek, otthonosak; nyújtsanak lehetőséget a nyugodt pihenéshez, egyéni tevékenységhez, a személyes holmik praktikus elhelyezéséhez, megfelelő tisztálkodáshoz);
- SuliNet-labor (korszerű információszerzés és átadás; kapcsolat a külvilággal stb.);
- többfunkciós klubszoba.

A foglalkoztató helyiségek legyenek:

- jól megvilágítottak;
- többféle szabadidős tevékenységre alkalmasak;
- esztétikus környezettel szolgálják a gyermekek művelődését, szórakozását;
- korszerű felszerelésekkel segítsék a tananyagon kívüli információk befogadását és feldolgozását;
- legyenek biztonságosak.

Kötelező eszköz- és felszerelés jegyzékben szereplő eszközökkel rendelkezünk.

A kollégiumi keretprogram-terv megvalósításához szükséges eszköz és költség igény

A költségek egy része egyszeri, másrésztük tanévenként ismétlődve merül fel.

Témakör	Egyszeri költség	Tanévenként felmerülő
1. Tanulás		
- kézikönyvek, szakirodalom	x	
- CD-ROM	x	
- tanulás-módszertani, tanulást segítő szoftverek	x	
2. Énkép, Pályaorientáció		

3. Európai azonosságtudat. Egyetemes Kultúra

- CD-s magnetofon x
- diavetítő x
- anyagok (rajzeszközök, agyag, fonal, gyapjú stb.) x
- belépők (színház, múzeum) x

4. Környezettudatosság

- szelektív hulladékgyűjtéshez szükséges tárolók, eszközök x
- kerti szerszámok, virágládák cserepek x
- kirándulások (Hortobágyi NP, Bátorligeti ősláp), célséták költs. x
- növénypalánták, magvak, virághagymák x

5. Testi és lelki egészség

- kézikönyvek, szakirodalom x
- vízforraló (2 db) x
- gyógynövényes teáskanna (5 db) x
- turmixgép x
- egyéb anyagok (zöldségek, magvak, gyümölcsök, gyógyteák, méz ...) x

6. Felkészülés a felnőtt szerepeire. Aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés. Gazdasági nevelés

- kollégiumi rendezvények, találkozók, versenyek x

7. Hon- és népismeret

- szakirodalom x
- CD-ROM x
- videokazetták x
- diasorozatok x
- kirándulások, belépők x

Személyi feltételek

Létszám *jelenleg*:

2 koll. vez.

20 csop. vez. nevelőtanár

Összesen: 22 fő

Nevelő-oktató munkát segítők:

3 gyermekfelügyelő

A kollégiumi foglalkozások keretprogramterve csoportfoglalkozások szervezéséhez, tartalmának meghatározásához – mely az intézmény valamennyi 9-14. évfolyamos kollégistájára vonatkozik

Célok és feladatok

A közoktatási kollégiumokban élő tanulók hagyományok és jogszabályok által meghatározott, szervezett keretek között, a kollégium erkölcsi, érzelmi és szociális védelme alatt élik iskolás éveiket. A család, a családi környezet átruház bizonyos jogokat és kötelességeket a kollégiumra, mint nevelő-befogadó intézményre, illetve a kollégiumi tanár, mint a szülőt pótolni hivatott, erre szakosodott pedagógusra. Így a kollégium egyik természetes partnere a család, mint személyes háttérrel adó küldő, a másik az iskola, mint intézményes partner ahol az eredményes és végzettséget adó tanulmányi munka elvégzésében a kollégium segíti a tanulót.

A kollégiumpedagógia a családi, az iskolai és a bentlakásos nevelés sajátos jellemzőit tartalmazó, összesítő pedagógia. A kollégiumi nevelésben egyaránt hangsúlyos szerepet kap az egyéni képességek kibontakoztatásának támogatása, a gyermekek és fiatalok testi, lelki szociális fejlődésének segítése az életkori sajátosságaik és egyéni adottságaik figyelembevételével. Törekszik a családból hozott értékek megőrzésére és fejlesztésére. Biztosítja az iskolai követelmények teljesítésére való felkészülést, a tehetséggondozást, a felzárkóztatást. Segíti a tanulók pályaválasztását, továbbtanulását, szakmatanulását, jövőjük alapozását.

A kollégiumi foglalkozások és tevékenységek átszövik és irányítják a tanulók életét. A kollégium a maga sajátos arculatával, hagyományrendszerével, foglalkozásaival, tevékenységeivel, a szabadidő megszervezésének változatos módjaival hozzájárul az ott eltöltött idő hasznos és örömteli megéléséhez. A különböző tanulási formák biztosításával, a felzárkóztatás és tehetséggondozás változatos módjaival, követhető életviteli mintákkal, példákkal lehetővé teszi azt, hogy a kollégisták érdeklődésüknek, képességeiknek, pályairányultságuknak, szakmaválasztásuknak és tehetségüknek megfelelően tanulhassanak és készülhessenek önálló életükre.

A kollégiumi nevelésben a foglalkozások célja a kollégisták személyiségének, erkölcsi habitusának és tudatosságának, jellemének, identitás-tudatának, önbizalmának, felelősségvállalásának, közösségi szellemiségének megalapozása és fejlesztése. A kollégiumban az együttélés feltétele a közösen meghatározott szabályok betartása, a bizalmi légkör kialakítása a csoportban, a közösségben. A „kollégiumi közösségi tudat” kiépítése a kollégiumi közösség minőségének jelzője lehet. A jó kollégiumi légkör feltétele a kölcsönös bizalom a diákok és a pedagógusok között.

A kollégium segíti a tanulókat a kollégiumi foglalkozási tervekben meghatározott ismeretek elsajátításában, biztosítja a képességek fejlődéséhez szükséges tevékenységek, művészeti és egyéb alkotások létrehozásának feltételeit.

A kollégium a kompetenciák fejlesztését úgy segíti, hogy a tematikus csoportfoglalkozások során olyan tevékenységeket szervez, amelyek által a tanulók ismeretei bővülnek, képességeik gyarapodnak, attitűdjeik pozitív irányba formálódnak.

A kollégiumi foglalkozások az önismeretre, a közösségi kapcsolatok kialakítására, a szociális képességek fejlesztésére, az egyénileg hatékony tanulási módszerek elsajátítására, a szociális képességek fejlesztésére, az egyénileg hatékony tanulási módszerek elsajátítására, a fenntartható

életviteli szokások kialakítására, a tágabb természeti, társadalmi környezetért érzett felelősségre nevelnek.

A kollégiumi együttélésben foglalkozásokban és tevékenységekben a kollégista megtapasztalja a másik ember, különösen a sajátos nevelési igényű embertársai elfogadásának, segítségének és megbecsülésének a fontosságát. Megélheti a szülőföld szeretetét, a nemzeti vagy etnikai kisebbséghez, a hagyományok és értékek mentén kialakult közösséghez való tartozás biztonságát, természeti, történelmi és kulturális örökségük megbecsülését. Nyitottá és elfogadóvá tesz a hazai nemzetiségek, kisebbségek és más népek kultúrája iránt. Felkészít a közéleti szereplésre, egyéni és közösségi érdekeik és értékrendjük képviselésére.

A kollégiumi foglalkozások lehetőséget adnak arra, hogy a tanulók az iskolai nevelés és oktatásnak nemcsak tantárgyi, hanem tantárgyközi területeiről is ismereteket és képességeket szerezzenek, élményekben részesüljenek. A foglalkozások olyan kompetenciákat is fejlesztenek, melyek révén a tanulóknak kialakul az alkalmazkodóképesség, a tolerancia, a konfliktuskezelő képesség. A kollégium hozzájárul az egész életen áttartó tanulás megalapozásához.

1. Tanulás

A kollégiumba érkező tanulók jellemzően sok iskolából, különböző méretű és társadalmi összetételű településről, eltérő családi környezetből jönnek. Attitűdjeik, életviteli és tanulási módszereik és tanulásuk hatékonysága is eltérő. Mivel a tanuláshoz tartozó képességek legtöbb összetevője tanítható, a rendszeres tanulás-módszertani foglalkozások eredményeképpen a tanulók szert tesznek a tanulás szervezésében a fokozatos önállóságra, a sorrendiség felállítására. A kollégiumi tanulás módszertani foglalkozások közvetlenül az iskolai órákra való felkészülést, az iskolai tanulás hatékonyságának növelését szolgálják. Segítik a kollégistákat, hogy idejüket, erejüket jól be tudják osztani, szervezni tudják kollégiumi életüket, hatékony, célszerű, feladataikhoz, életrendjükhöz igazodó fontossági sorrendet tudjanak felállítani tevékenységeik és a tanulnivalók között. Elősegíti, hogy a kollégisták kialakítsák magukban annak tudatát, hogy a rendszeres és folyamatos készülés, a gyakorlás, alapja az iskolai sikernek, ugyanakkor előkészít a továbbtanulás bármely irányára, valamint a felnőtt életre. Kialakítják az önálló tanulás, a közösségben való tanulás módszereit, felkészítenek az önművelésre és önnévelésre. Az eredményes tanulás módszereinek, technikáinak a fejlesztése a kollégiumban magába foglalja az egyénhez igazodó korszerű tanulási stratégiák, módszerek, eljárások kiépítését, az értő olvasás fejlesztését, ideértve a képi olvasás és a digitális olvasás képességeit, az emlékezet erősítését, a célszerű tudás kialakításához szükséges módszerek kialakítását, az önművelés, önnévelés igényének kialakítását, az életen át tartó tanuláskihívásának, gondolatának elfogadását.

A tanulás módszertani foglalkozások hozzájárulnak az önművelés igényének fejlesztéséhez, kibontakoztatásához, az önálló ismeretszerzéshez kötődő pozitív attitűd kialakításához, az iskolai és iskolán kívüli tanulás jelentőségének felismeréséhez. A foglalkozások elősegítik, hogy a tanulók tudásuknak megfelelő szinten tudjanak és akarjanak teljesíteni, e tudást kívánják továbbfejleszteni.

Fejlesztési követelmények 9-14. évfolyam

Ismerje meg és alkalmazza a kollégiumi tanulás folyamatában használatos, az életkori sajátosságokat figyelembe vevő, egyénre, csoportra szabott, hatékony tanulási eljárásokat, módszereket.

Tudjon a tanulnivalók között fontossági sorrendet felállítani.

Tudja – segítséggel – szervezni az idejét, a tevékenységeit.

Gyakorolja a szövegértő olvasást, az iskolai követelmények teljesítésére felkészítő tanulási technikákat. Tanulja meg a tantárgyhoz kapcsolódó ismeretek, mondanivalók szabatos szóbeli és írásbeli megfogalmazását. Válgon képessé arra, hogy az iskolai ellenőrzés és értékelés során eredményesen tudjon teljesíteni.

Gyakorolja a szakmatanulásra, a továbbtanulásra, a való életre felkészítő technikákat, módszereket. Tudjon szelektálni az információk rendszerében.

Használja rendszeresen a tanulást segítő hagyományos és modern eszközöket.

Használja rendszeresen a könyvtárat, és igényelje szolgáltatásait.

Iskolai feladataihoz és egyéni problémái megoldásához tudja kiválasztani a szükséges dokumentumtípust, és legyen képes gyakorlati felhasználásra.

Legyen képes elemezni, értelmezni, rendszerezni a megszerzett információkat, és szóban vagy írásban számoljon be a megoldásokról.

Rendszeres könyvtári munkával is fejlődjenek hatékony tanulási módszerei és önművelési szokásai.

Szerezzen tapasztalatokat a legújabb technológiákon, így az Információs és Kommunikációs Technológiákon (IKT) alapuló információhordozók használatában, alkalmazza azokat.

Időkeret:

9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam	12. évfolyam	13-14. évfolyam
4 óra	3 óra	3 óra	1 óra	1 óra
TÉMAKÖRÖK	TARTALMAK, TEVÉKENYSÉGEK			
Tanulási módszerek elsajátítása és alkalmazása	A kollégiumi tanulás jellemzői. Különböző tanulási módszerek a kollégiumban. Tanulószobai tanulás. Egyéni tanulás. Segítő tanulás. Az eredményes tanulás. Tanulás a közösségben. Kooperatív tanulás projekt. A módszerek alkalmazása tantárgy- és helyzetspecifikusan. A tanulási szokások tudatos alakítása, korrekciója. Gondolkodás. Emlékezetfejlesztés. Koncentráció. Bevésés. Ismétlés. Gyakorlás. Kreatív írás. Olvasásfejlesztés. Szövegértés-fejlesztés. Beszédművelés. Ismeretek ellenőrzése. Tantárgyak fontossági sorrendje a tanuló számára. A felkészülés módszerei az iskolai feladatok teljesítésére. A tanulás motiváltságának felmérése, alakítása. Az önművelés igényének kialakítása. Sajátos érdeklődésnek megfelelő tanulási teljesítmény (prezentáció, kiselőadás, internet-közlemény, kollégiumi újság, kollégiumi rádió stb.) A szakmai és érettségi vizsgák főbb szabályai, követelményei, a szakmai vizsgákra, az érettségire való felkészülés módszerei. A felsőoktatási felvételi szabályai, követelményei, a felkészülés módszerei. A követelmények megismerése, a módszerek (tételvázlat, tételkifejtés, teszt- és esszéfeladatok, szóbeli feleletek stb.)			

	gyakorlása valóság közeli szituációkban.
Könyvtárhasználat, dokumentumismeret	Az eddig megszerzett könyvtári ismeretek rendszerezése a tanulók aktuális érdeklődéséhez igazodva. Gyakorlatok a könyvtárhasználatban, önálló egyéni munkák (kiselőadás, házi dolgozat, érettségi és felvételi feladatok) kidolgozása. A különböző dokumentumfajták (könyv, sajtótermékek, audiovizuális dokumentumok, mágneses adathordozók) szerepe a szaktárgyi ismeretszerzésben, valamint a köznapi élet egyéb területein. Dokumentumfajták felhasználása a gyakorlatban. Az információfeldolgozás fázisainak (anyaggyűjtés, rendszerezés, értékelés, közlés) technikáinak (irodalomjegyzék, jegyzetelés, cédulázás, vázlat) módszereinek és etikai szabályainak elsajátítása a gyakorlat segítségével.
Informatikai és számítástechnikai ismeretek	Informatikai és számítástechnikai ismeretek gyakorlása, felhasználása a kollégiumban. Internethasználat. Multimédia. ECDL vizsgára való felkészüléshez segítség, gyakorlás. IKT technológiák.
Könyvtári informatika	Könyvtártípusok. Dokumentumfajták. Katalógustípusok. Önálló kutatás megfelelő információhordozók kiválasztásával.

2. Énkép, önismeret. Pályaorientáció

Az általános és középiskolás korosztály érzékeny minden őt érő érzelmi és mentális hatásra. E hatások feldolgozásában a kollégistának a család helyett vagy mellett a kollégiumi közösség nyújt segítséget. Az önismereti foglalkozások elsősorban e hatások feldolgozását segítik elő, azért, hogy támogassák az identitás megerősítését és a mentálhigiéné ápolását, fejlesztését. Az önismereti foglalkozások célja a kollégisták személyiségének, jellemének, aktuális pszichés állapotának megismerése és fejlesztése egyénileg és csoportban.

A pszichés, „történekek” tudatosítása, önmaguk mélyebb ismerete elősegíti az alkalmazkodást, beilleszkedést, saját helyük felismerését szűkebb és tágabb környezetükben, felkészít a konfliktusok megoldására, az önbizalom, az önértékelés, a pályakép felépítésére, az önmenedzselés megalapozására.

Az önismeret és egyéni fejlesztés mellett fontos az egyéni és közösségi motívumok, a célrendszer és értékrend megismerése, alakítása, a kollégista társadalmi orientálódásban való segítése, az egyéni törekvések és közösségi érdekek, lehetőségek egyeztetése, az érdekvédelmi és érdekegyeztetési technikák gyakorlása is. Mindezzel elsősorban a fiatalok önismeretének és erkölcsiségének alakulásához járulunk hozzá a kollégium.

Ahhoz, hogy a tanulók képesek legyenek énképükbe integrálni az elsajátított tudást, készségeket, a tanulást segítő attitűdjüket, motívumaikat a nevelés egész folyamatában gondoskodni kell arról is, hogy kompetensnek érezzék magukat saját fejlődésük, sorsuk és életpályájuk alakításában.

A pályaorientáció a felnőtt lét szerepeire való felkészítés egyik fontos eleme. Célja, hogy segítse a tanulók kíváncsiságát és lehetséges további iskola- és pályaválasztását az önismeret, a pályaismeret és a társadalmi kihívások, a gazdasági helyzet tükrében. Tudatosítani kell a tanulóikban, hogy életük során többször kényszerülhetnek pályamódosításra. A kollégiumnak lehetőségeihez képest átfogó képet kell nyújtania a munka világáról, és olyan tevékenységeket kell felkínálnia, amelyek alkalmat adnak arra, hogy a tanulók képességeiket kipróbálhassák.

Fejlesztési követelmények-9-14. évfolyam

Ismerje az emberi tulajdonságokat, tudja mérlegelni, elemezni döntéseit.

Legyen képes bemutatni néhány fontosabb vállalt, illetve erkölcsi felfogást, valamint tudjon érvelni ellenük vagy mellettük.

Ismerje az emberi kapcsolatok létrejöttét elősegítő, illetve gátló személyiségvonásokat és erőnyereket.

Legyen tudatában és gondosan kiválasztott és mély kapcsolatok értékének.

Legyen képes fontos helyzetekben a választási lehetőségek mérlegelésére.

Legyen képes a másik ember, másik embercsoport személyiségének tiszteletére és megértésére, a helyes önismeret kialakítására, önmaga felvállalására.

Törekedjen a felelősségteljes nemi magatartás kialakítására, megőrzésére.

Tudjon érvelni saját meggyőződése mellett, legyen képes mások meggyőződését tiszteletben tartani.

Legyen képes felismerni az önismeret szerepét a helyes pályaválasztásban, felismerni saját képességeit, és kipróbálni azokat a valóságban.

Legyen képes mérlegelni saját pályaválasztási lehetőségeit.

Tudjon önállóan tájékozódni a pályaválasztási dokumentumokban.

Legyen képes megérteni a munkahelyi feladatokat és elvárásokat.

Tudja alkalmazni az álláskeresés különböző technikáit.

Tudatosuljon benne, hogy élete során többször pályamódosításra kényszerülhet, ezért is van jelentősége a folyamatos tanulásnak, önképzésnek.

Rendelkezzen megfelelő ismeretekkel választott szakmájával, hivatásával kapcsolatban, munkaerő-piaci lehetőségeiről, munkavállalói szerepéről.

Időkeret:

9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam	12. évfolyam	13-14. évfolyam
3 óra	3 óra	4 óra	3 óra	2 óra
TÉMAKÖRÖK		TARTALMAK, TEVÉKENYSÉGEK		
Ki vagyok én?	Reális, pozitív, fejlesztésre kész énkép. Személyiségprofil. Személyiségjellemző. Jellem. Megjelenés. Magatartás. Viselkedés. Kapcsolatok (család, barátság, egyéb kapcsolatok) és a kapcsolódás formái és módjai (pl. rokonszenv – ellenszenv, őszinteség-hazugság, alkalmazkodás-önállóság, előítélet-nyitottság, gyávaság-bátorság). Az emberi megnyilvánulások értelmezése és elemzése az életből és műalkotásokból vett példák segítségével. Értékek, értékrendek, erkölcsi tulajdonságok. Egymás mellett élő erkölcsi felfogások értékeinek felismerése, érvelés, vitatkozás ellenük vagy mellettük. Erkölcsi normák változásainak megismerése – gyűjtőmunka a könyvtárban, az interneten, csoportos kutató - és projektmunka során.			
Pályaorientáció	Az eredményes pályaválasztás pszichés összetevőinek feltárása (motiváció, érdeklődés, képességek, környezet stb). Tájékozódás a pályaválasztás, pályaismeret dokumentumaiban, ismeretforrásaiban, eligazodás a pályaválasztási alapfogalmakban. Az álláskeresés folyamata és technikái. A munkavállaló jogai, kötelességei. Az álláskeresést megkönnyítő, illetve a munkaerő-piaci Azon technikák elsajátítása, amelyek megkönnyítik az álláskeresést, illetve erősítik a munkarő-piaci alkupozíciót, dokumentumok megismerése, megalkotása és szituációk eljátszása segítségével. Hivatás. Hivatástudat. Felkészülés az esetleges pályakorrekciókra. Az egész életen át tartó tanulás fogalma, fontosságának felismerése.			

3.Európai azonosságtudat. Egyetemes kultúra

A foglalkozások segítik a diákokat abban, hogy szabadon gondolkodó és a korszerű nemzeti hovatartozást vállaló, de az európai hagyományokat is ápoló, öntudatos polgárrá váljanak.

Más népek és nemzetek, etnikumok kultúrájának megismerésén keresztül elsajátítják a humanista és globális szemlélet- és gondolkodásmódot, erősödik európai identitástudatuk. Megismerik, mit jelent magyarnak lenni, mint európai, és európaiként magyarnak lenni.

A tanulók megismerik az egyetemes emberi civilizáció legnagyobb hatású eredményeit, az embereket veszélyeztető kihívásokat. Nyitottá és megértővé válnak a különböző szokások, életmódok kultúrák, vallások iránt. Információkat szereznek az emberiséget foglalkoztató közös, globális problémákról, elköteleződnek a fenntartható fejlődés, a prevenció pártján.

Az alapprogram meghatározza, hogy a kollégisták személyes élményeik, egyéni és/vagy csoportos alkotófolyamat, befogadás során találkozzanak esztétikai értékekkel, legyenek képesek átélni a művészeti alkotások által közvetített érzelmeket, indulatokat, gondolatokat. Formálódjék a műalkotások megismerése által tárgy- és környezetkultúrájuk, fejlődjön véleményalkotó képességük.

A kollégium alkotóhelyzetek biztosításával ösztönözze a tanulókat személyes elképzeléseiket kifejezésére a művészi kommunikáció segítségével. Tegye lehetővé a tehetséges kollégiumi tanulók számára alkotások (irodalmi, képzőművészeti, népi-iparművészeti, fotó, film, internetes objektiváció, blog, weboldal) készítését, produkciók (zenei, tánc és dráma, egyén színpadi előadó-művészet) létrehozását és bemutatását. Nevelje a művészeti kifejezés által nyitottságra, toleranciára, az értékek élményeken és belátáson alapuló megbecsülésére. Ösztönözze a tanulóknál a bátor, találgató gondolkodást, új kérdések felvetését, az ötletes, eredeti kifejezésmódokat, értelmezéseket. Támogassa a mindennapi tevékenységek során az esztétikus, harmonikus tárgyak, eszközök, anyagok választását. Segítse az egyéni ízlés alakulását. Mutasson példát a szélsőségektől tartózkodó, divatos testkultúrára, öltözködésre, ízléses, igényes belső és külső téralakításra, lakberendezésre, tárgyhasználatra.

A művészeti kommunikáció különböző formái mellett a gondolatok kifejezésének, közlésének egyéb eszközeit is tanulják meg alkalmazni, s az legyen hozzáférhető a tanulók számára. Külön figyelmet kell fordítani a könyvtár és információs forrásközpont céltudatos használatára való felkészítésre, az önművelés támogatására. Válgjon a műveltség életvitelüket meghatározó erkölcsi értékévé számukra.

Fejlesztési követelmények 9-14. évfolyam

Szerezzon ismereteket az Európai Unió kialakulásának történetéről, alkotmányáról, intézményrendszeréről, az uniós politikáról. Ismerje hazáknak az Európai Unióban betöltött szerepét, politikai, gazdasági szerepvállalását, lehetőségeit, az egységes európai felsőoktatási térség jelentőségét, a nemzetközi diákcserék szervezeteit (Erasmus, Socrates)

Ismerkedjen meg érdeklődésének megfelelően minél több műalkotással, válják nyitottá a különböző kifejezésmódok iránt, ossza meg élményeit kortársaival.

Szerezzon művészi élményeket, és tapasztalja meg az esztétikus alkotásokban és produkciókban rejlő örömeit. Készüljön fel a katartikus élmény érzelmi és szellemi fogadására. Értse a művészetek sajátos kommunikációs nyelvét. Alakítsa ki saját ízlést, önálló véleményét az egyes alkotásokról.

Vegyen részt érdeklődésének megfelelő művészeti tevékenységben. Legyen nyitott a kulturális és művészeti élmények befogadására.

Ismerkedjék népi kultúráinkkal, a népművészettel, a hazánkban élő kisebbségek és migráns csoportok néphagyományaival.

Lehetőségei szerint keressen kapcsolatot kortárs alkotókkal, alkotó kortársakkal.

Informatikai és számítástechnikai ismeretek gyakorlása és felhasználói alkalmazása a kollégiumban. Ismerje a felhasználás szabályait, a szerzői jog fogalmát.

Fejlessze idegennyelv-tudását, lehetőség szerint olvasson idegen nyelven írott információs anyagokat.

Ismerje meg azokat a (pl. munkavállalási) lehetőségeket az unión belül, amelyek fontosak lehetnek további életpályájára nézve.

Időkeret:

9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam	12. évfolyam	13-14. évfolyam
3 óra	3 óra	2 óra	4 óra	5 óra
TÉMAKÖRÖK	TARTALMAK, TEVÉKENYSÉGEK			
Európaiság	Az Európai Unió működése, alkotmánya, a működés főbb szabályai, Magyarországnak az Európai Unióban betöltött szerepe, lehetőségei, a csatlakozás hatásai és a tagsággal összefüggő lehetséges kihívások, A csatlakozás hatásai az egyén szempontjából, lehetőségek és kihívások az életpálya alakításában. Külföldi kapcsolatfelvétel Idegennyelv-tanulás			
A mindennapok művészete	A művészet és a valóság. A művészi ábrázolásmód formája. Az egyéni ízlés, a közízlés és a művészi ízlés. Az esztétikum. Előítélet, tetszés. Divatok, hóbortok. Ismerkedés a művészet sajátos kommunikációs formáival és csatornáival.			

	Beszélgetés, vélemények megfogalmazása, vita. Műelemzés, kritika megbeszélése. A katartikus élmény jellemformáló ereje. A példa és a minta. Kulturális események, rendezvények, produkciók során élmények megszerzése, az élmények megosztása társaikkal. Közízlés, csoportkultúrák, szubkultúrák, különös tekintettel az ifjúsági szubkultúrákra, egyéni ízlés.
Az alkotás öröme	Harmónia és díszharmónia megkeresése és létrehozása A művészeti alkotásokban és a valós világban. Tudatos térformálás, lakberendezés. Művészi alkotások létrehozása. Alkotó hangulat biztosítása, alkotásra ösztönző helyek kialakítása. Tehetségnek megfelelő egyéni alkotások létrehozása és bemutatása.
Egyetemes műveltség	A magyar és az egyetemes kultúra kimagasló személyiségei. Ismeretterjesztő előadások, bemutatók szervezése, Azokon való részvétel. Találkozás a kultúra jeles képviselőivel. Korszerű kommunikációs eszközök használatával ismerkedés és a világ kulturális életének eseményeivel, azokkal interaktív kapcsolatok kialakítása.

4. Környezettudatosság

A kollégiumban folyó környezeti nevelés célja, hogy felkészítsen a fenntartható fejlődés fejlődés fontosságának a felismerésére, környezettel kapcsolatos harmonikus életvezetésre.

Mutassa be a kollégium a természet és az emberi környezet értékeit, esztétikumát, az ember és környezete harmonikus kapcsolatának lehetőségeit, és törekedjen arra, hogy a tanulók mindezt örömforrásként élhessék át. Képessé kell tenni a kollégistákat a környezetet terhelő tevékenységek felismerésére, ezek csökkentésére, a környezeti problémák és konfliktusok kezelésére, lehetőség szerinti megoldására. Ehhez ökológiai alapokon nyugvó, tényszerű és alkalmazható ismeretekre van szükség. Ösztönözni kell a kollégistákat a környezet védelmére, arra, hogy tartózkodjanak környezetük káros terhelésétől, utasítsák el mindazt, ami környezetünk állapotát rontja. egyértelművé kell tenni, hogy környezetünk használata életvezetésünk meghatározó része, a környezetünkkel való kapcsolatunk jelentősen befolyásolja közérzetünket, életünk kilátásait, minőségét. Törekedni kell a kollégista pozitív jövőképének kialakítására.

A kollégium elősegíti a tanulók környezettudatos (környezetért felelős) szemléletének, magatartásának kialakulását, melyet a környezettel való harmonikus együttélés megteremtésére

való törekvés jellemez, elősegítve ezzel az élő természet fennmaradását, és a fenntartható fejlődést.

Fejlesztési követelmények 9-14. évfolyam

Váljon a kollégista érzékennyé környezete állapota iránt, legyen képes annak változását elemi szinten értékelni. Ismerje fel a mindennapi életben előforduló, a környezetet szennyező anyagokat, a környezetre káros tevékenységeket és kerülje is ezeket. Legyen képes társaival együttműködésben tudatosan, a környezeti szempontokat is figyelembe véve alakítani a kollégium belső és külső környezetét. Ne hagyja figyelmen kívül személyes élettereinek a környezetbarát módokat. Részesítse előnyben a természetes, újra hasznosítható anyagokat.

Legyen felkészülve a környezettudatos döntések meghozatalára. Legyen felkészülve arra, hogy érvelni tudjon a környezetvédő megoldások mellett.

Válják erkölcsi alapulvévé a természet tisztelete, környezete megbecsülése, utasítsa el a szándékos környezetrombolást. Készüljön fel a környezeti problémákkal összefüggő konfliktusok kezelésére, amelyek során váljon maga is kezdeményezővé. Tekintse kötelességének a környezet védelmét.

Időkeret:

9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam	12. évfolyam	13-14. évfolyam
2 óra	2 óra	2 óra	2 óra	3 óra
TÉMAKÖRÖK		TARTALMAK, TEVÉKENYSÉGEK		
Környezetünk állapota	Környezetünk változása. Hogyan változott a település? Milyen előnyök és hátrányok származtak a változásokból környezetvédelmi szempontból? Hogyan változik környezetünk élővilága? Hogyan változott életünk minősége? Javulás és romlás mérlege. A Föld mint egységes rendszer. Hogyan keletkeznek globális környezeti problémák. Ki a felelős? Mit tehet az egyén? Hazai természeti értékeink és a tárgyi környezet értékeinek megóvása. Ismerkedés nemzeti parkjaink, a magyar világörökség és a település értékeivel.			
Közös felelősségünk	Azé a felelősség, aki dönt? Tudatosítani kell, hogy mindenkinek a maga közösségében kell megtennie az első lépéseket, vállalnia döntése következményeit. A tanuló felelősségvállalása a kollégium környezetének állapotáért. Környezettudatos vásárlás, fogyasztás gyakorlása. A termékek „életútjának” követése. Lehetőség és cselekvés. Mit tehetnék, és mit teszek? Mi befolyásolja döntésemet? Hogyan tervezem saját jövőmet? Kapcsolat építése a kollégium döntéshozóival, környezetvédő szervezetekkel, mozgalmakkal.			

5. Testi és lelki egészség

Célok és feladatok

A csoportfoglalkozások célja, hogy felkészítse a kollégistákat az egészséges életmód, életviteli szokások tudatos felépítésére, gyakorlására, az ezekhez szükséges ismeretek megszerzésére. Alakuljon ki az egyéni és a kollégiumi közösségi életritmushoz igazodó napirend, a tanulók legyenek képesek tevékenységeiket egészséges, nyugodt körülmények között folytatni. A kollégium különböző tereinek rendezésével, csinosításával, díszítésével készüljenek fel a lakókörnyezetük esztétikus és kellemes kialakítására.

A nevelés során segíteni kell a kollégistákat problémáik megoldásában, konfliktusaik kezelésében, válsághelyzetben támaszt szükséges nyújtani számára. Módot kell adni arra, hogy elsajátíthassa a mindennapi élet során adódó ügyei intézésének, érdekei érvényesítésének jogszerű és eredményes módjait. A diákokat segíteni kell abban, hogyan kerülheti el a környezete egészséget, biztonságot veszélyeztető helyeit, helyzetét. Megfelelő ismereteiket kell közvetíteni ahhoz, hogy elutasíthassák a szenvedélybetegséghez, a káros függőségekhez vezető szokásokat. A kollégium a biztonságos és befogadó környezet kialakításával hozzájárul a tanulók kiegyensúlyozott, harmonikus fejlődéséhez.

A tanulók a kollégiumi életben képessé válnak a harmonikus és konstruktív életvitel szokásrendszerének kialakítására, elsajátítják az ehhez szükséges ismereteket, készségeket, ismereteket, készségeket. Kialakul a sportoláshoz, mozgáshoz való pozitív viszonyuk.

Fejlesztési követelmények 9-14. évfolyam

Legyen alapvető ismerete az emberi szervezete működéséről, testi és lelki változásai természetéről. Ismerje fel az egészséget fenyegető tényezőket, a betegségeket. Tudjon a balesetek megelőzésének módjairól, az egészségkárosító szokások és szenvedélyek kialakulásának megelőzéséről.

Legyen tisztában a kollégista azzal, hogy az ember magatartását szocializációja, társas környezete hogyan befolyásolja. Rendelkezzen megfelelő önismerettel, fejlődjön erkölcsi tudata, ítélőképessége, szociális képessége. Rendelkezzen a harmonikus társas kapcsolatok kialakításához megfelelő ismeretekkel, készségekkel, empátiával. Jellemezze ez a tőle különböző pl. sérült embertársaikkal való kapcsolatát is. Készüljön tudatosan az örömteli párkapcsolatra, a családi életre.

Legyen jártas a munkaeszközök célszerű, gazdaságos használatában, alakítsa ki egyéni, eredményes munkamódszereit. Ismerje meg a háztartásban, közvetlen környezetében alkalmazott felhasznált anyagokat különös tekintettel az egészségkárosító anyagokra. Legyen képes önálló életvitelét, önmaga ellátását megszervezni. Ismerje meg a takarékoság-takarékoskodás alapvető technikáit. Legyen képes munka- és szabadidejét tudatosan szervezni, ezeket a leghatékonyabban kihasználni. Legyen képes szükségleteit tudatos rendszerezésére, rangsorolására.

Váljon igényévé környezetének tisztántartására, szépítésére – a személyes higiéné. Legyen tájékozott az elemi lakossági szolgáltatásokról, azok használatáról.

Időkeret: 4 óra

TÉMAKÖRÖK	TARTALMAK, TEVÉKENYSÉGEK
Társas kapcsolataink	Harmonikus kapcsolatok kialakítására nevelés. Élethelyzetek megbeszélése, dramatizálása. Irodalmi alkotásokban, filmekben ábrázolt konfliktusok elemzése. Konfliktusok, válsághelyzetek megoldásának keresése. Az Érdekötköztetés módjai. Emberi játszmák elemzése. Nemi szerepek, barátság, partnerkapcsolatok. Beszélgetés a témáról a művészetek tükrében. Szerepjátékok, szituációs játékok. A szülői felelősség, kapcsolatok a családtagok között, a családi élet szervezése (szerepek, feladatmegosztás)
Élet a kollégiumban	Harmonikus kapcsolatainkat építő közösségi szokásaink. Környezetünk és közérzetünk. Felelősségünk magunk, társaink, és környezetünk egészségéért, testi, lelki és közösségi „jól létéért”. Szabadidő-tervezés, szervezés.
Testi, lelki egészségünk	A betegségek megelőzése, betegápolás. Környezetünk, a háztartás egészséget veszélyeztető veszélyforrásai. Mi a teendő veszélyhelyzetben, katasztrófa esetén. Elsősegélynyújtás, önmentés. A szűrővizsgálatok. Az önvizsgálat. Rekreáció, séták, kirándulás. Kondicionáló tornák, tánc. Relaxációs technikák megismerése és megtanulása. Szexuális felvilágosítás Függőséghez vezető lépések, szokások megelőzése.

6. Felkészülés a felnőtt szerepre. Aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés. Gazdasági nevelés

Célok és feladatok

A kollégiumban a közösség életében való részvétel a kortárs közegben meghatározó élmény. A kollégista saját értékeiről – a család mellett – a kollégiumi egyéni vagy csoportos foglalkozásokon kap visszajelzést, ebben a közegben szerez szociokulturális tapasztalatokat, alakul személyisége. Az aktív állampolgári léthez ismeretek, képességek megfelelő beállítottság és motiváltság szükséges. A témakör feldolgozása elősegíti, hogy az egyén megtalálja helyét, szerepét, feladatait a családi, az iskolai, a kollégiumi közösségben. A foglalkozások segítik a kollégista beilleszkedését környezetébe, felkészítik a felnőtt lét szerepeire. Olyan szociális motívumrendszer kialakításáról és erősítéséről van szó, amely alapvetően segíti a társadalomba történő beilleszkedést. A szociális és társadalmi kompetencia fejlesztésének fontos részét képezik a gazdasággal, a tudatos fogyasztói magatartással, a versenyképesség erősítésével kapcsolatos területek is, ezért szükséges a gazdálkodáshoz, a munkaerőpiachoz, a vállalkozáshoz fűződő ismeretek átadása.

A foglalkozások során a kollégista megismeri és gyakorolja a kollégium, és az iskolai és a helyi társadalom közössége nyújtotta jogokat és kötelességeket, megtapasztalja a felelősség és a döntés súlyát, következményeit. Elsajátítja a társadalmi érintkezés alapvető szabályait.

Felkészül az önálló életvitelre, az önellátásra, a családi életre, valamint - nemektől függetlenül - a családi munkamegosztásra, ezzel együtt a háztartási gazdálkodásra, a családi pénzgazdálkodásra. A párválasztással, barátsággal, szerelemmel, családteremtéssel, a gyermekgondozással és gyermekneveléssel kapcsolatos ismeretek is fontos szerepet kapnak.

A témakörök feldolgozása során legyen képes eltérő szempontok mérlegelésére, erősödjön szóbeli és írásbeli kifejezőkészsége, különösen az érvelés, vitatkozás tekintetében.

A kollégiumban célként fogalmazható meg a társadalom szerkezetének és működésének megértése. A kollégiumi lét a társadalmi tevékenységek megismerésének, a felnőttkori polgári létnek, a rugalmasságnak, a toleranciának, az együttműködésnek, továbbá az agresszió elutasítása gyakorlásának kiváló terepet biztosít.

Fejlesztési követelmények 9-14. évfolyam

Életkorának megfelelő szinten rendelkezzen ismeretekkel a társadalmi normákról.

Sajátítsa el az elfogadott viselkedésformákat a családban, az iskolában, a kollégiumban, abban a közösségében, melynek tagja.

Legyen kulturált a társadalmi érintkezésben és külső megjelenésében.

Ismerje és alkalmazza a társadalmi érintkezés különböző formáit, írásbeli és szóbeli műfajait, beleértve az IKT-eszközök használatának szabályait is.

Gyakorolja jogait és kötelességeit szűkebb környezetében.

Ismerje és tisztelje közössége tagjait, törekedjen jó együttműködésre az együttélésben.

Tekintse értéknek a gondosan kiválasztott, mély társas kapcsolatot.

Ismerje alapvető állampolgári jogait és kötelességeit.

Legyen képes megfelelő formában érvelni, vitatkozni, tudjon kulturáltan fellépni maga és társai érdekeinek védelmében, képviselőként, gyakorolja a kollektív döntések felelősségéből adódó kötelezettségeket.

Időkeret:

9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam	12. évfolyam	13-14. évfolyam
3 óra	3 óra	3 óra	3 óra	2 óra
TÉMAKÖRÖK	TARTALMAK, TEVÉKENYSÉGEK			
Én és a család	Személyiségjegyek és azonosságtudat. Problémafeldolgozás, megbeszélés. A család szerepe a múltban, a jelenben. A barátság szerepe az emberi életben. Irodalmi, művészeti, filmes, tévés példák és saját tapasztalatok feldolgozása írásban. Nemiség, szerelem, házasság. Társismeret. Barátság. A férfi-nő kapcsolat és a szerelem változatai a különböző kultúrákban - feldolgozás irodalmi alkotások, filmek segítségével. A férfi-nő kapcsolat ma - beszélgetés, vita.			
A kollégium és az iskola	A külső megjelenés és társadalmi érintkezés illemtana. A társadalmi érintkezések különböző formáinak (műfajainak) ismerete és alkalmazása. Az egyén helye az iskolai, kollégiumi közösségben. Az iskola és kollégium működési rendjének és elvárásainak megismerése. Egyéni szituációk és konfliktushelyzetek elemzése. Konfliktuskezelési technikák (viták és helyzetgyakorlatok). A diákönkormányzat szerepe, jogai és lehetőségei. Jogok és lehetőségek megismerése és meg tapasztalása saját közösségében.			
A társadalom	Magánérdek, csoportérdek és közérdek. A társadalmi normák; beilleszkedés és autonómia. Az egyén jogai. A szabadságjogok ismerete és történelmi előzményei. A modern nemzetállamok. Az alkotmány, a hatalommegosztás, politikai pártok és ideológiák, az önkormányzatok. Információk gyűjtése – könyvtárban, illetve sajtóból és médiából – feldolgozása és elemzése. A demokratikus állam működésének főbb elemei, így a választási rendszer, a helyi önkormányzatok, a törvényhozás és a kormány, az igazságszolgáltatás, a fegyveres testületek, szervezetek A történelmi és társadalomismereti tanulmányok során tanultak rendszerezése. Az állam működésének megértése a mindennapi tapasztalatok (sajtó- és médiaanyagok) segítségével.			

	A gazdaság, a munka világa és a munkaerőpiac működése. A vitakészség (az érvelés, a másik érveinek megértése, a nyitottság, a kulturált kifejezőmód) gyakorlása különböző szituációkban. Az agresszió háttere, formái, elutasítása.
--	---

7. Hon- és népismeret

A kollégiumi nevelésben meghatározó elem, hogy a többségi társadalomhoz tartozó tanuló a határainkon belül élő nemzetiségi és etnikai kisebbséghez tartozó tanulóval él, élhet együtt. A foglalkozások és tevékenységek célja ebben a témakörben az, hogy a kollégistában maradjon meg, sőt erősödjön a kötődés a küldő környezettel, és alakuljon ki a kötődés a befogadó környezethez. A kollégista tartsa meg azokat az értékeket, amelyekkel a szülői ház, a felnevelő környezet „elküldte” a kollégiumba, s az új környezet értékei ugyanúgy épüljenek be a személyiségébe.

Az ebből adódó célok és feladatok:

- a szülőföld, az elbocsátó, a befogadó környezet (település, kisebb tájegység); a lokálpatriotizmus és a hazaszeretet (patriotizmus) összefüggése, alapjainak régióink, országunk, nemzetünk, ismerete, szeretete;
- az anyanyelv szeretete, művelése, igényes használata;
- a határainkon kívül, kisebbségben, diszpórában élő magyarok hagyományainak, helyzetének problémáinak ismerete, a velük való közösségvállalás;
- nemzeti hagyományaink, kulturális örökségünk ismerete, tisztelete, ápolása;
- nemzeti szimbólumaink (zászló, címer, Himnusz, Szózat, nemzeti ünnepeink);
- a hazánkban élő nemzetiségek, kisebbségek, migráns csoportok jogainak ismerete, kultúrájuk, hagyományaik, nemzeti érzéseik, jelképeik tiszteletben tartása;

A tanulóknak tudatosul, hogy mindenkinek először saját népének hagyományait, nemzeti értékeit kell megismernie, elsajátítania ahhoz, hogy más népek kultúráját, az egyetemes értékeket és a kultúrák közötti kölcsönhatásokat megérthesse.

A hazai nemzetiségi, és etnikai kisebbségi, migráns csoportok kollégiumaiban, illetve azon kollégiumokban, amelyekben nemzetiségi és etnikai-kisebbségi tanulókkal foglalkoznak, a fenti célok mellett speciális célkitűzések is megfogalmazódnak:

- a nemzetiségi identitástudat, az etnikai tudat megőrzése, fejlesztése, a nemzetiségek hagyományainak, kulturális örökségének tisztelete, ápolása;
- az anyanyelv szeretete, művelése, igényes használata;
- az anyanemzet, illetve az egész etnikum főbb eredményeinek és gondjainak megismerése;
- az adott nemzetiség szimbólumainak, hagyományainak ismerete.

Fejlesztési követelmények 9-14. évfolyam

A témakör fontos szerepet tölt be a kollégista közösségi identitásainak fejlődésében. A témák feldolgozása segítse elő az iskolában tanultak (magyar irodalom, hon- és népismeret, nyelv, tánc

és dráma, mozgókép-médiaismeret, továbbá földünk és környezetünk ismeretköreinek) szintetizálását, az ott tanult ismeretek más szempontú felhasználását. Nemzetiségi kollégiumokban elősegíti a nemzetiségi népismeret integrálását.

A feldolgozás során a tanuló váljon nyitottá a társadalmi jelenségek iránt, és tegyen szert az együttműködés képességére, illetve az önálló munkára. Annak érdekében, hogy erősödjön benne saját népe és kultúrája értékeihez való kötődés, ismerje meg azok legfontosabb értékeit, kiemelkedő személyiségeit és szimbólumait.

A témák feldolgozása során fejlődjön információgyűjtő és –feldolgozó képessége. Legyen képes a különböző információkat különböző formában feldolgozni és rendszerezni. Gyakorolj a szóbeli, az írásbeli és a képi kifejezés különböző formáit. Tudjon különböző társadalmi jelenségeket megkülönböztetni, összehasonlítani. Tudjon a felsorolt témák kapcsán tájékozódni a könyvtárban, interneten. Legyen képes gondolatait, megállapításait kifejezni, nyelviileg vagy képi kifejezéssel, s egyre szabatosabban indokolni.

A középfokú iskola végére alkalmazza a különböző tantárgyakban szerzett ismereteit a különböző társadalmi jelenségek, folyamatok értelmezésében.

Időkeret:

9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam	12. évfolyam	13-14. évfolyam
3 óra	4 óra	4 óra	3 óra	3 óra
TÉMAKÖRÖK	TARTALMAK, TEVÉKENYSÉGEK			
Helyismeret, helytörténet	A település vagy a környező tájegység története, megismerése könyvtári dokumentumok segítségével, élő adatközlők felkeresésével. A település történetének főbb korszakai, ezek időbeli elhelyezkedése. A település legfontosabb igazgatási, egészségügyi, szolgáltató, kulturális intézményeinek megismerése. Kulturális programok tervezése.			

	A nemzeti kultúra kincseinek megismertetése. A népművészet megismerése. (Európai vándormotívumok, nemzeti kultúra-, kárpát-medencei kultúra, európai kultúra egysége.) Ismerkedés a néphagyományok értékeivel, működés módjával. Kézműves és iparművészeti alkotó technikák kipróbálása, egyszerű használati tárgyak készítése. Alkotóköri létrehozása működtetése. Pályázatírás, pályázatban való részvétel, „kirakodóvásár”.
--	--

9. évfolyam

1. Tanulás

9. évfolyam	<i>Tanulási módszerek elsajátítása és alkalmazása</i>	1.	A kollégiumi tanulás jellemzői. Különböző tanulási módszerek a kollégiumban. Egyéni tanulás. Segítő tanulás. Az eredményes tanulás. Tanulás a közösségben. Kooperatív tanulás projekt. A módszerek alkalmazása tantárgy- és helyzetspecifikusan.
		2.	Olvasásfejlesztés. Szövegértés-fejlesztés. Beszédművelés. Ismeretek ellenőrzése.
		3.	A felkészülés módszerei az iskolai feladatok teljesítéséhez. A tanulás motiváltságának felmérése, alakítása. Az önművelés igényének kialakítása.
	<i>Könyvtárhasználat, dokumentumismeret</i>	4.	A különböző dokumentumfajták (könyv, sajtótermékek, audiovizuális dokumentumok, mágneses adathordozók) szerepe a szaktárgyi ismeretszerzésben, valamint a köznapi élet egyéb területein.

2. Énkép, Önismeret. Pályaorientáció

	Témakörök	Tartalmak, tevékenységek	
9. évfolyam	<i>Ki vagyok én?</i>	1.	Reális, pozitív, fejlesztésre kész énkép.
		2.	Jellem. Megjelenés. Magatartás. Viselkedés.
		3.	Kapcsolatok (család, barátság,) és a kapcsolódás formái és módjai (pl. rokonszenv – ellenszenv, őszinteség-hazugság, alkalmazkodás-önállóság, előítélet-nyitottság, gyávaság-bátorság).

3. Európai azonosságtudat. Egyetemes kultúra

9. évfolyam	<i>A mindennapok művészete</i>	1.	Kulturális események, rendezvények, produkciók során élmények megszerzése, megosztása társaikkal.
		2.	Közízlés, csoportkultúrák, szubkultúrák, különös tekintettel az ifjúsági szubkultúrákra, egyéni ízlés.
	<i>Európaiság</i>	3.	Idegennyelv-tanulás

4. Környezettudatosság

9. évfolyam	<i>Környezetünk állapota</i>	1.	Környezetünk változása. Hogyan változott a település? Milyen előnyök és hátrányok származtak a környezeti változásokból?
		2.	Hogyan változik környezetünk élővilága? Hogyan változott életünk minősége? Javulás és romlás mérlege.

5. Testi és lelki egészség

9. évfolyam	<i>Testi, lelki egészségünk</i>	1.	Relaxációs technikák megismerése és megtanulása.
		2.	Harmonikus kapcsolatok kialakítására nevelés.
		3.	Mi a teendő veszélyhelyzetben, katasztrófa esetén. Elsősegélynyújtás, önmentés.
		4.	Függőséghez vezető lépések, szokások megelőzése.

6. Felkészülés a felnőtt szerepre. Aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés. Gazdasági nevelés.

9. évfolyam	<i>Én és a család</i>	1.	Személyiségjegyek és azonosságtudat. Problémafeldolgozás, megbeszélés.
	<i>A kollégium és az iskola</i>	2.	Az egyén helye az iskolai, kollégiumi közösségben. Az iskola és kollégium működési rendjének és elvárásainak megismerése.
		3.	A diákönkormányzat szerepe, jogai és lehetőségei. Jogok és lehetőségek megismerése és megtapasztalása saját közösségében. Egyéni szituációk és konfliktushelyzetek elemzése. Konfliktuskezelési technikák (viták és helyzetgyakorlatok).

7. Hon- és népismeret

9. évfolyam	<i>Helyismeret, helytörténet</i>	1.	A település vagy a környező tájegység története, megismerése könyvtári dokumentumok segítségével. A település történetének főbb korszakai, ezek időbeli elhelyezkedése.
		2.	A település legfontosabb igazgatási, egészségügyi, szolgáltató, kulturális, sport intézményeinek megismerése.
		3.	Kulturális programok tervezése.

10. évfolyam

1. Tanulás

10. évfolyam	<i>Tanulási módszerek elsajátítása és alkalmazása</i>	1.	A tanulási szokások tudatos alakítása, korrekciója. Gondolkodás. Emlékezetfejlesztés. Koncentráció-Ismétlés. Gyakorlás. Kreatív írás. Tantárgyak fontossági sorrendje a tanuló számára.
	<i>Könyvtárhasználat</i>	2.	Az eddig megszerzett könyvtári ismeretek rendszerezése a tanulók aktuális érdeklődéséhez igazodva.
		3.	Gyakorlatok a könyvtárhasználatban, önálló egyéni munkák (kiselőadás, házi dolgozat, érettségi és felvételi feladatok) kidolgozása.

2. Énkép, önismeret. Pályaorientáció

10. évfolyam	<i>Ki vagyok én?</i>	1.	Személyiségprofil. Személyiségjellemzők
		2.	Kapcsolatok (érzelmi kapcsolatok) és a kapcsolódás formái és módjai (pl. rokonszenv-ellenszenv, őszinteség-hazugság, alkalmazkodás-önállóság, előítélet-nyitottság, gyávaság-bátorság).
		3.	Nemiség, szerelem, házasság. Társismeret. Barátság. A férfi-nő kapcsolat ma – beszélgetés, vita. Az emberi megnyilvánulások értelmezése és elemzése az életből és műalkotásokból vett példák segítségével.

3. Európai azonosságtudat. Egyetemes kultúra

10. évfolyam	<i>A mindennapok művészete</i>	1.	A művészet és a valóság. A művészi ábrázolásmód formája.
		2.	Az egyéni ízlés, a közízlés és a művészi ízlés. Az esztétikum. Előítélet, tetszés. Divatok, hóbortok.
		3.	Ismerkedés a művészet sajátos kommunikációs formáival és csatornáival.

4. Környezettudatosság

10. évfolyam	<i>Környezetünk állapota</i>	1.	A tanuló felelősségvállalása a kollégium környezetének állapotáért.
		2.	Azé a felelősség, aki dönt? Tudatosítani kell, hogy mindenkinek a maga közösségében kell megtennie az első lépéseket, vállalnia döntése következményeit.

5. Testi és lelki egészség

10. évfolyam	<i>Társas kapcsolataink</i>	1.	Nemi szerepek, barátság, partnerkapcsolatok. Beszélgetés a témáról a művészetek tükrében.
	<i>Testi, lelki egészségünk</i>	2.	Szexuális felvilágosítás
		3.	A betegségek megelőzése, betegápolás.
	<i>Élet a kollégiumban</i>	4.	Szabadidő tervezés, szervezés.

6. Felkészülés a felnőtt szerepre. Aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés. Gazdasági nevelés.

10. évfolyam	<i>A kollégium és az iskola</i>	1.	A külső megjelenés és társadalmi érintkezés illemtana. A társadalmi érintkezések különböző formáinak (műfajainak) ismerete és alkalmazása.
		2.	Magánérdek, csoportérdek és közérdek. A társadalmi normák, a csoportnormák; beilleszkedés és autonómia.
	<i>A társadalom</i>	3.	A vitakészség (az érvelés, a másik érveinek megértése, a nyitottság, a kulturált kifejezőmód) gyakorlása különböző szituációkban. Az agresszió háttere, formái, elutasítása.

7. Hon- és népismeret

10. évfolyam	<i>Nemzetiségi kollégiumok kapcsolata anyanyelvi területekkel</i>	1.	Kapcsolatfelvétel, cserekapcsolatok, testvériskolai kapcsolatok a hagyományörzésben, nyelvtanulásban. Tanulmányi kirándulás az anyaországban, vagy más, a kisebbség kultúráját ápoló országban.
	<i>Jelenismeret</i>	2.	A kollégium szervezeti felépítésének ismerete, részvétel a kollégiumi programokban és a diákönkormányzat tervező, irányító, értékelő, érdekvédő munkájában.

	Múltismeret, hagyományok	3.	Magyarország és Európa a múltban – a téma egy aspektusának feldolgozása az irodalom, a történelem vagy művészetek segítségével egyéni vagy csoportmunkában (pl. magyarok egyetemjárása külföldön; a Nyugat első nemzedéke, európai és magyar impresszionisták emigráns nemzedékek, vendégmunkások stb.)
		4.	A magyar kultúra, sport és tudomány kiemelkedő eredményei. A nemzetiségi kollégiumokban a nemzetiségi, a nemzeti kisebbségi kultúra és tudomány kiemelkedő eredményei, nemzetiségi identitásukat vállaló élsportolók. A tanulók érdeklődésének megfelelő téma feldolgozása tudománytörténeti nézőpontból, könyvtári dokumentumok (nyomtatott, elektronikus) segítségével tetszőleges formában.

11. évfolyam

1. Tanulás

11. évfolyam	Tanulási módszerek elsajátítása és alkalmazása	1.	Sajátos érdeklődésnek megfelelő tanulási teljesítmény (prezentáció, kiselőadás, internet-közlemény, kollégiumi újság, kollégiumi rádió stb.)
	Könyvtárhasználat	2.	Dokumentumfajták felhasználása a gyakorlatban. Az információfeldolgozás fázisainak (anyaggyűjtés, rendszerezés, értékelés, közlés) technikáinak (irodalomjegyzék, jegyzetelés, cédulázás, vázlat) módszereinek és etikai szabályainak elsajátítása a gyakorlat segítségével.
		3.	Informatikai és számítástechnikai ismeretek gyakorlása, felhasználása a kollégiumban. Internethasználat. Multimédia. ECDL vizsgára való felkészüléshez segítés, gyakorlás. IKT technológiák.

2. Énkép, önismeret, pályaorientáció

11. évfolyam	Az egyén és a társadalom	1.	Értékek, értékrendek, erkölcsi tulajdonságok.
		2.	Egymás mellett élő erkölcsi felfogások értékeinek felismerése, érvelés, vitatkozás ellenük vagy mellettük.
		3.	Erkölcsi normák változásainak megismerése – gyűjtőmunka a könyvtárban, az interneten, csoportos kutató - és projektmunka során.

	<i>Pályaorientáció</i>	4.	Az eredményes pályaválasztás pszichés összetevőinek feltárása (motiváció, érdeklődés, képességek, környezet stb).
--	-------------------------------	----	---

3. Európai azonosságtudat. Egyetemes kultúra

11. évfolyam	<i>Az alkotás öröme</i>	1.	Művészi alkotások létrehozása. Alkotó hangulat biztosítása, alkotásra ösztönző helyek kialakítása.
	<i>Egyetemes műveltség</i>	2.	A magyar és az egyetemes kultúra kimagasló személyiségei.

4. Környezettudatosság

	<i>Környezetünk állapota</i>	1.	Hazai természeti értékeink és a tárgyi környezet értékeinek megóvása. Ismerkedés nemzeti parkjaink, a magyar világörökség és a település értékeivel.
		2.	Környezettudatos vásárlás, fogyasztás gyakorlása. A termékek „életútjának” követése. Lehetőség és cselekvés. Mit tehetnék, és mit teszek?

5. Testi és lelki egészség

11. évfolyam	<i>Társas kapcsolataink</i>	1.	Élethelyzetek megbeszélése, dramatizálása.
		2.	Irodalmi alkotásokban, filmekben ábrázolt konfliktusok elemzése.
		3.	Konfliktusok, válsághelyzetek megoldásának keresése.
	<i>Testi, lelki egészségünk</i>	4.	Rekreáció, séták, kirándulás. Kondicionáló tornák, tánc.

6. Felkészülés a felnőtt szerepre. Aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés. Gazdasági nevelés.

11. évfolyam			
	<i>A társadalom</i>	1.	Az egyén jogai. A szabadságjogok ismerete és történelmi előzményei. A modern nemzetállamok. Az alkotmány, a hatalommegosztás, a politikai pártok és ideológiák, az önkormányzatok.

		2.	A demokratikus állam működésének főbb elemei így a választási rendszer, helyi önkormányzatok, a törvényhozás és a kormány, az igazságszolgáltatás, a fegyveres testületek, szervezetek. A történelmi és társadalomismereti tanulmányai során tanultak rendszerezése.
	<i>A háztartás</i>	3.	A kiadások tervezése (közüzemi, lakhatási költségek, ételkészítés, egyéb szükségletek). Vásárlás. A szükséglet és a kínálat megbeszélése. Költségvetés készítése. A reklámok üzenete.

7. Európaiság, magyarság, nemzetiségi lét Hon- és népismeret

11. évfolyam	<i>Múltismeret, hagyományok</i>	1.	A határainkon túl élő magyarság jellemzői, helyzete a XX. században.
		2.	A nemzeti és etnikai kisebbségek a mai magyar társadalomban. Az anyaország, illetve az anyaországon kívül élő nemzeti kisebbségek jellemzői. A témák megvitatása szociográfiai művek vagy filmek segítségével; kiállítás szervezése, rendezése az elkészült anyagokból.
	<i>Jelenismeret</i>	1.	A határainkon túl élő magyarság helyzete, törekvései, lehetőségei ma.
		2.	Nemzeti és etnikai kisebbségeink, migráns csoportok jellemzői, helyzete. (Asszimiláció, integráció, szegregáció.) Médiaanyagok elemzése, esetleg személyes tapasztalatok gyűjtése.

12. évfolyam

1. Tanulás

12. évfolyam	<i>Tanulási módszerek elsajátítása és alkalmazása</i>	1.	A szakmai és érettségi vizsgák főbb szabályai, követelményei, a szakmai vizsgákra, az érettségire való felkészülés módszerei. A felsőoktatási felvételi eljárás szabályai, követelményei, a felkészülés módszerei. A követelmények megismerése, a módszerek (tételvázlat, tételkifejtés, teszt- és esszéfeladatok, szóbeli feleletek stb.) gyakorlása valóság-közeli szituációkban.
--------------	---	----	---

2. Énkép, önismeret, pályaorientáció

12. évfolyam	<i>Pályaorientáció</i>	1.	Az álláskeresés folyamata és technikái. Azon technikák elsajátítása, amelyek megkönnyítik az álláskeresést, illetve erősítik a munkaerő-piaci alkupozíciót, dokumentumok megismerése, megalkotása és szituációk eljátszása segítségével.
		2.	A munkavállaló jogai, kötelességei.
		3.	Hivatás. Hivatástudat. Felkészülés az esetleges pályakorrekciókra. Az egész életen át tartó tanulás fogalma, fontosságának felismerése.

3. Európai azonosságtudat. Egyetemes kultúra

12. évfolyam	<i>Európaiság</i>	1.	Az Európai Unió működése, alkotmánya, a működés főbb szabályai
		2.	Magyarországnak az Európai Unióban betöltött szerepe, lehetőségei, a csatlakozás hatásai és a tagsággal összefüggő lehetséges kihívások
		3.	Külföldi kapcsolatfelvétel
12. évf	<i>A mindennapok művészete</i>	4.	Beszélgetés, vélemények megfogalmazása, vita. Műelemzés, kritika megbeszélése

4 Környezettudatosság

12. évfolyam	<i>Közös felelősségünk</i>	1.	Kapcsolat építése a kollégium döntéshozóival, környezetvédő szervezetekkel, mozgalmakkal.
	<i>Környezetünk állapota</i>	2.	Hogyan keletkeznek globális környezeti problémák. Ki a felelős? Mit tehet az egyén?

5. ~~Életmód, életvitel, háztartási ismeretek~~ Testi és lelki egészség

12. évfolyam	<i>Élet a kollégiumban</i>	1.	Környezetünk és közérzetünk.
		2.	Harmonikus kapcsolatainkat építő közösségi szokásaink.
	<i>Testi, lelki egészségünk</i>	3.	Környezetünk, a háztartás egészséget fenyegető veszélyforrásai.
	<i>Társas kapcsolataink</i>	4.	Szerepjátékok, szituációs játékok.

6. Felkészülés a felnőtt szerepre. Aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés. Gazdasági nevelés.

12. évfolyam	<i>Én és a család</i>	1.	A család szerepe a múltban, a jelenben. A barátság szerepe az emberi életben. Irodalmi, művészeti, filmes, tévés példák és saját tapasztalatok feldolgozása írásban. Nemiség, szerelem, házasság. Társismeret. Barátság.
		2.	A férfi-nő kapcsolat és a szerelem változatai a különböző kultúrákban - feldolgozás irodalmi alkotások, filmek segítségével. A férfi-nő kapcsolat ma - beszélgetés, vita.
	<i>A háztartás</i>	3.	Házimunkák célszerű tervezése. Időterv készítése. Háztartási eszközök használatának elsajátítása. Egyszerű konyhatechnikák (pl. tea-főzés, melegítés, hideg ételek elkészítése) elsajátítása.

7. Hon- és népismeret

12. évfolyam	<i>Jelenismeret</i>	1.	Az Európai Unió jellemzői. Önálló tájékozódás a könyvtár és a média segítségével, véleményformálás a problémákkal kapcsolatban.
		2.	A gyermeki jogok, a diákjogok; az alapvető emberi jogok. Háttéranyag gyűjtése. Jellegzetes példák feldolgozása. Vitahelyzetek, konfliktushelyzetek.
	<i>Nemzetiségi kollégiumok kapcsolata az anyanyelvi területtel</i>	3.	Az anyaországi, nyelvterületi felsőoktatási lehetőségek megismerése.

13-14. évfolyam

1. Tanulás

13-14. évfolyam	<i>Könyvtári informatika</i>	1.	Önálló kutatás megfelelő információhordozók kiválasztásával.
-----------------	------------------------------	----	--

2. Énkép, önismeret. Pályaorientáció

13-14. évfolyam	<i>Pályaorientáció</i>	1.	Az eredményes pályaválasztás pszichés összetevőinek feltárása (motiváció, érdeklődés, képességek, környezet stb.). Tájékozódás a pályaválasztás, pályaismeret dokumentumaiban, ismeretforrásaiban, eligazodás a pályaválasztási alapfogalmakban. Az álláskeresés folyamata és technikái. A munkavállaló jogai, kötelességei.
		2.	Azon technikák elsajátítása, amelyek megkönnyítik az álláskeresést, illetve erősítik a munkaerő-piaci alkupozíciót, dokumentumok megismerése, megalkotása és szituációk eljátszása segítségével. Hivatás és hivatástudat. Felkészülés az esetleges pályakorrekciókra. Az egész életen át tartó tanulás fogalma, fontosságának felismerése.

3. Európai azonosságtudat. Egyetemes kultúra

13-14. évfolyam	<i>Az alkotás öröme</i>	1.	Harmónia és diszharmónia megkeresése és létrehozása a művészeti alkotásokban és a valós világban. Tudatos térformálás, lakberendezés.
	<i>A mindennapok művészete</i>	2.	A katartikus élmény jellemformáló ereje. A példa és minta.
	<i>Európaiság</i>	3.	A csatlakozás hatásai az egyén szempontjából, lehetőségek és kihívások az életpálya alakításában.

	<i>Egyetemes műveltség</i>	4.	Korszerű kommunikációs eszközök használatával ismerkedés a világ kulturális életének eseményeivel, azokkal interaktív kapcsolatok kialakítása.
--	----------------------------	----	--

4. Környezettudatosság

13-14. évfolyam	<i>Közös felelősségünk</i>	1.	Hogyan tervezem saját jövőmet?
		2.	Mi befolyásolja döntésemet?
	<i>Környezetünk állapota</i>	3.	A Föld, mint globális rendszer.

5. Testi és lelki egészség

13-14. évfolyam	<i>Társas kapcsolataink</i>	1.	A szülői felelősség, kapcsolatok a családtagok között, a családi élet szervezése (szerepek, feladatmegosztás)
		2.	Érdeklődztetés módjai. Emberi játszmák elemzése.
	<i>Testi, lelki egészségünk</i>	3.	A szűrővizsgálatok. Az önvizsgálat.
	<i>Élet a kollégiumban</i>	4.	Felelősségünk magunk, társaink és környezetünk egészségéért, testi, lelki és közösségi „jólétéért”.

6. Felkészülés a felnőtt szerepre. Aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés. Gazdasági nevelés.

13-14. évfolyam	<i>A társadalom</i>	1.	Az állam működésének megértése a mindennapi tapasztalatok (sajtó- és médiaanyagok) segítségével. Információk gyűjtése - könyvtárban, illetve sajtóból és médiából - feldolgozása és elemzése.
		2.	A gazdaság, a munka világa és a munkaerőpiac működése.

7. Hon- és népismeret

13-14. évfolyam	Nemzeti kultúránk	1.	A nemzeti kultúra kincseinek megismertetése. A népművészet megismerése. (Európai vándormotívumok, nemzeti kultúra-, kárpát-medencei kultúra, európai kultúra egysége.) Ismerkedés a néphagyományok értékeivel, működésmódjával.
		2.	Kézműves és iparművészeti alkotó technikák kipróbálása, egyszerű használati tárgyak készítése. Alkotókörök létrehozása működtetése.

		3.	Pályázatírás, pályázatban való részvétel, „kirakodóvásár”.
--	--	----	--

A Györffy István Kollégium intézményegység Lóverseny utcai telephely

CSOPORTFOGLALKOZÁSOK A KERET-PROGRAMTERV ALAPJÁN

A középiskolás kollégistákra a Postakert utca 7. szám alatt (előző fejezetekben) hatályos programterv érvényes.

Az alapprogram végrehajtásához szükséges kötelező foglalkozások éves óraszámja általános iskolás kollégistákra vonatkozóan

TÉMAKÖR	ÉVFOLYAM
	1 - 8.
Tanulás	3
Énkép, önismeret. Pályaorientáció	3
Európai azonosságtudat. Egyetemes kultúra	3
Környezetudatosság	2
Testi és lelki egészség	4
Felkészülés a felnőtt szerepre. Aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés. Gazdasági nevelés	3
Hon- és népismeret	4
Összesen:	22 óra

Feladataink, tevékenységeink témakörök szerint

I. Tanulás

Célok, feladatok

A kollégiumba érkező tanulók jellemzően sok iskolából, különböző méretű és társadalmi összetételű településről, eltérő családi környezetből jönnek. Attitűdjeik, életviteli és tanulási módszereik és tanulásuk hatékonysága is eltérő. Mivel a tanuláshoz tartozó képességek legtöbb összetevője tanítható, a rendszeres tanulás módszertani foglalkozások eredményeképpen a tanulók szert tesznek a tanulás szervezésében a fokozatos önállóságra, a sorrendiség felállítására.

A kollégiumi tanulás módszertani foglalkozások közvetlenül az iskolai órákra való felkészülést, az iskolai tanulás hatékonyságának növelését, de távlatosan a sikeres pályaválasztást, a világban való eredményesebb tájékozódást szolgálják. Segítik a kollégistákat abban, hogy idejüket, erejüket jól be tudják osztani, szervezni tudják kollégiumi életüket, hatékony, célszerű, feladataikhoz, életrendjükhöz igazodó fontossági sorrendet tudjanak felállítani tevékenységeik és a tanulnivalók között. Elősegítik, hogy a kollégisták kialakítsák magukban annak tudatát, hogy a rendszeres és folyamatos készülés, a gyakorlás, alapja az iskolai sikernek, ugyanakkor előkészít a továbbtanulás bármely irányára, valamint a felnőtt életre. Kialakítják az önálló tanulás, a közösségben való tanulás módszereit, felkészítenek az önművelésre és önnévelésre.

Az eredményes tanulás módszereinek, technikáinak a fejlesztése a kollégiumban magába foglalja az egyénhez igazodó korszerű tanulási stratégiák, módszerek, eljárások kiépítését, az értő olvasás fejlesztését, ideértve a képi olvasás és a digitális olvasás képességeit, az emlékezet erősítését, a célszerű tudás kialakításához szükséges módszerek kialakítását, az önnévelés igényének kialakítását, az életen át tartó tanuláskihívásának, gondolatának elfogadását.

A tanulás módszertani foglalkozások hozzájárulnak az önművelés igényének fejlesztéséhez, kibontakoztatásához, az önálló ismeretszerzéshez kötődő pozitív attitűd kialakításához, az iskolai és iskolán kívüli tanulás jelentőségének felismeréséhez. A foglalkozások elősegítik, hogy a tanulók tudásuknak megfelelő szinten tudjanak és akarjanak teljesíteni, e tudást kívánják továbbfejleszteni.

Legyenek képesek a tanulás szervezésében a fokozatos önállóságra, a sorrendiség felállítására.

- Ismerjék, alkalmazzák az eredményes tanulás módszereit, technikáit.

Fejlesztési követelmények 1-8. évfolyam

Ismerje meg - és előbb tanári segítséggel, majd önállóan - alkalmazza a kollégiumi tanulás folyamatában használatos, az életkori sajátosságaihoz igazodó, egyénre, csoportra szabott, hatékony tanulási eljárásokat, módszereket.

Tudjon a tanulnivalók között - képességeivel, érdeklődésével, pályaképével, illetve az objektív követelményekkel egyaránt harmonizáló - fontossági sorrendet felállítani.

Tudja - segítséggel - szervezni az idejét, a tevékenységeit.

Gyakorolja a szövegértő olvasást, az iskolai követelmények teljesítésére felkészítő tanulási technikákat. Használja rendszeresen a tanulást segítő hagyományos és modern eszközöket.

Ismerje és alkalmazza a könyvtárhasználat szabályait, és fogadja el a könyvtárban való viselkedés normáit.

Tudja igénybe venni az iskolai könyvtár, a digitális információhordozók által biztosított szolgáltatásokat.

Tudja megkülönböztetni az alapvető dokumentumfajtaikat.

Legyen képes ismereteket meríteni nyomtatott és audiovizuális dokumentumokból, valamint az Internetről, tömegkommunikációs műsorokból.

Legyen képes a tanultakról rövid tartalmi ismertetést készíteni, és erről szóban vagy írásban beszámolni. Legyen képes munkáját értékelni.

- A hatékony tanulás érdekében megfelelően tudják használni a látásteljesítményüknek megfelelő optikai segédeszközöket.
- Látásmaradványuk megóvása érdekében használják ki az intézmény technikai lehetőségeit a tanulás folyamatában (olvasó TV, kézikamerás olvasó, diktafon, számítógép).

Időkeret: 3 óra

Tartalom, tevékenységi formák évfolyamonként

1. évfolyam

1. Helyes tanulási szokások megalapozása (a tanulás ideje, helyes testtartás, ceruza fogás kialakítása).
2. Ismerkedés a tanulást segítő eszközökkel, optikai eszközökkel.
3. Ismerkedés a könyvtárral. – Mire jó a könyvtár?

2. évfolyam

1. A gyengénlátó tanulók egyéni sajátosságainak figyelembevételével egyéni tanulási szokások kialakítása.
2. Beiratkozás a könyvtárba. Mesekönyvek helye a könyvtárban. Mesekönyv kivétele tanítói segítséggel.
3. Közös kiválasztott mese dramatizálása a könyvtárban.

3. évfolyam

1. A tanulás célja: Minek tanulunk? Belső motiváció.
Szorgalmas tanulás, önállóság, kitartás.
2. Írásbeli munkák hatékony önellenőrzése, önálló javítások.
3. Ismerkedés városi könyvtárakkal (gyermekkönyvtár, hangos könyvtár). Önálló kölcsönzés (határidő betartása, könyvek épségének megóvása).

4. évfolyam

1. Megismerkedés az értelmes tanulás tantárgyankénti módjaival. Az ellenőrzés, értékelés szükségessége.
2. A tanulás erőfelfejtést követel. Hogyan tanuljunk? Az olvasással is tanulunk.
3. Szépirodalom és szakirodalom műfajába tartozó könyvekkel való ismerkedés.

5. évfolyam

1. A tanulás feltételei (időrend, taneszközök, motiváltság, tanulási sorrend stb.). A feltételek fontossága, kipróbálása a gyakorlatban, egyéni sajátosságok megbeszélése.
2. Egyéni tanulás. Tanulás közösségben. Segítő tanulás. Ellenőrzött tanulás. (Tanulási módszerek a kollégiumban)
3. Könyvtárhasználati ismeretek. Dokumentumismeret (nyomtatott dokumentumok). Lexikonok, kézikönyvek, idegenszavak szótárának használata stb.

6. évfolyam

1. A módszerek alkalmazása tantárgy- és helyzetspecifikusan.
2. „Elfelejtetni tudni kell” (*Oroszlány Péter idézete az ő saját könyvéből. – 209. p.*) Szelektáló tanulás, lényegkiemelés gyakorlása.
3. Az Internet nyújtotta információszerzés kihasználása.

7. évfolyam

1. Különböző tanulási technikák, módszerek (pl. jegyzetkiegészítés, szövegolvasás, szövegírás, lényegkiemelés megismerése és elsajátítása). Dinamikus olvasás.
2. Tájékozódás a könyvtárban (segédkönyvek, katalógusok, kézikönyvek, folyó-iratok, elektronikus információhordozók).
3. Önálló ismeretszerzés. Különböző témák feldolgozása különböző könyvtári segéd-eszközök és dokumentumok segítségével (könyvek, folyóiratok, videó, CD-ROM, Internet, stb.).

8. évfolyam

1. Sokoldalú ismeretszerzés: tudja, hogy a tanórán szerzett ismereteket honnan és hogyan egészítheti ki.
2. Tudjon a tanultakról rövid tartalmú ismertetést készíteni és erről szóban vagy írásban beszámolni. Tudja saját munkáját értékelni.
3. Múzeumlátogatás.

II. *Énkép, önismeret. Pályaorientáció*

Az általános és középfokú iskolai korosztály érzékeny minden őt érő érzelmi és mentális hatásra. E hatások feldolgozásában a kollégistának a család helyett vagy mellett a kollégiumi közösség nyújt segítséget. Az önismereti foglalkozások elsősorban e hatások feldolgozását segítik elő, azért, hogy támogassák az identitás megerősítését és a mentálhigiéné ápolását, fejlesztését. Az önismereti foglalkozások célja a kollégista személyiségének, jellemének, aktuális pszichés állapotának megismerése és fejlesztése egyénileg és csoportban.

A pszichés történések tudatosítása, önmaguk mélyebb ismerete elősegíti az alkalmazkodást, beilleszkedést, saját helyük felismerését szűkebb és tágabb környezetükben, felkészít a konfliktusok megoldására, az önbizalom, az önértékelés, a pályakép felépítésére, az önmenedzselés megalapozására.

Az önismeret és egyéni fejlesztés mellett fontos az egyéni és közösségi motívumok, a célrendszer és értékrend megismerése, alakítása, a kollégista társadalmi orientálódásban való segítése, az egyéni törekvések és közösségi érdekek, lehetőségek egyeztetése, az érdekvédelmi és érdekegyeztetési technikák gyakorlása is. Mindezzel elsősorban a fiatalok önismeretének és erkölcsiségének alakulásához járul hozzá a kollégium.

Ahhoz, hogy a tanulók képesek legyenek énképükbe integrálni az elsajátított tudást, készségeket, a tanulást segítő attitűdjüket, motívumaikat a nevelés egész folyamatában gondoskodni kell arról is, hogy kompetensnek érezzék magukat saját fejlődésük, sorsuk és életpályájuk alakításában.

A pályaaorientáció a felnőtt lét szerepeire való felkészítés egyik fontos eleme. Célja, hogy segítse a tanulók kíváncsiságát és lehetséges további iskola- és pályaválasztását az önismeret, a pályaismeret és a társadalmi kihívások, a gazdasági helyzet tükrében. Tudatosítani kell a tanulóikban, hogy életük során többször kényszerülhetnek pályamódosításra. A kollégiumnak lehetőségeihez képest átfogó képet kell nyújtania a munka világáról, és olyan tevékenységeket kell felkínálnia, amelyek alkalmat adnak arra, hogy a tanulók képességeiket kipróbálhassák.

Fejlesztési követelmények 1-8. évfolyam

Ismerje meg a személyiség jellemzőit, az ember tulajdonságait, tudatosítsa, hogy a családi, az iskolai, a kollégiumi közösség milyen teljesítményeket, jellemzőket vár el tőle, miképp egyeztetethetők össze az eltérő szereplők által közvetített elvárások.

Törekedjen önmaga tulajdonságainak, képességeinek megismerésére, fejlesztésére.

Tudja, mit tehet közvetlen környezetéért, csoportjáért, társaiért, kollégiumáért.

Felelősen teljesítse kollégiumi és iskolai megbízatásait.

Értse, miért van szükség az alapvető magatartási szabályok megtartására.

Törekedjen a konfliktusok vesztes nélküli megoldására, kerülje az agressziót.

Legyen nyitott az értékek felismerésére és elfogadására, tolerálja mások értékeit.

Tudatosuljon a tanulóban a pálya és a személyiség megfelelésének jelentősége.

Tudja összehasonlítani az egyes pályák szakmai, ergonómiai elvárásait, jellemzőit.

Időkeret: 3 óra

Tartalom, tevékenységi formák évfolyamonként

Témakör, tartalom

1. évfolyam

1. Ki vagyok én?
Név, születési idő, nem, magasság, súly, testkép (testrészek, fej részletezése, jobban)
2. Honnan jöttem?
Családom (szülők, testvérek), helyem a családban.
3. Hová kerültem?
Iskolám (cím), tanáraink, nevelőim, társaim (osztályban, hálóban)

Cél, feladat, fejlesztési követelmény

- Alapvető ismeretei legyenek saját testéről (fényképek nézegetése, rajz és gyurmázás segítségével)
- Igazodjon el a családi viszonylatokban. Legyenek érzelmi kötődései.
- Ismerje meg környezetét, fogadja el társait.

Téma, tartalom

2. évfolyam

1. Milyen vagyok? (külső-belső tulajdonságok)
Miért hordok szemüveget?

Cél, feladat, fejlesztési követelmény

- Tudja rajzokkal, szavakkal kifejezni örömet és bánatát.

Érzelmeim (szeretet, öröm, bánat, félelem)

2. Kötelességeim, feladataim otthon, osztályban, hálóban.

3. Mi érdekel?

Tanuláson kívüli foglalkozások.

Vegye észre mások érzelmeit.

Becsülje meg az intézet és saját értékeit. Tudja mit jelent a rend. Tartsa rendbe ruháit, eszközeit.

Tudja magát értelmesen elfoglalni.

3. évfolyam

1. Jó és rossz tulajdonságaim. Milyenek látnak társaim.

Tudjon mese, történet elemzésével jó és rossz tulajdonságokat megkülönböztetni.

Ismerje fel önmaga jó és rossz tulajdonságait.

2. Osztályközösség szabályainak betartása. Jó és rossz cselekedetek.

Tartsa be a közösség szabályait.

Ismerje fel a konfliktus helyzeteket. Tudja kezelni a személyes és társas helyzeteket.

3. Milyen foglalkozásokat ismerek?

Szüleim foglalkozása.

Én mi szeretnék lenni?

Miben vagyok ügyes?

Ismerje saját képességeit. (erejét, ügyességét, tanulási képességét, kitartását.)

4. évfolyam

1. Milyen vagyok? (gondolkodásom, tanulásom, érzelmeim)

Milyen szeretnék lenni? (példakép)

Legyen tisztában értelmi képességeivel, tanulási eredményeivel. Helyes tanulási szokások, módszerek kialakítása.

2. Erkölcsi tulajdonságok szerepe a közösségben. (tisztelet, önzetlenség, segítő-készség, felelősség)

Legyen tisztában azokkal az erkölcsi tulajdonságokkal, amelyek nélkülözhetetlen a közösségben. Érezze, hogy a közösség biztonságot ad.

3. Milyen pályák vonzóak számomra? Melyikben akadályoz látássérülésem?

Legyen tisztában azzal, hogy bizonyos feladatok elvégzéséhez meghatározott adottságok szükségesek.

5. évfolyam

1. Képességeim. Tanulási szokásaim

Képességeknek megfelelő tanulási módszerek kialakítása.

2. Helyem a közösségben (szociometria). Motiváció, értékrend

Új helyzetekhez való alkalmazkodás (tantárgyak, tanárok). Törekedjenek arra, hogy a szépség és a rend meghatározó legyen környezetükben.

3. Mi minden szerettem volna lenni? Most mi szeretnék lenni? Vágyak és lehetőségek összevetése.

Gondolja végig milyen tevékenységek, tantárgyak érdeklik.

6. évfolyam

1. Érzelmeink és indulataink (félelem, harag, agresszió, öröm, szeretet, részvét)	Történetek értelmezése. (irodalmi, művészeti témákban)
2. Értelmi képességeink
(adottságok, intelligencia, tanulás, gondolkodás)	Annak megláttatása, hogy mennyire szükséges az értelem és érzelem összhangját megteremteni.
3. Érdeklődés szerepe a pályaválasztásban.
A választott pálya szeretete.	Érdeklődés felkeltése a számukra elérhető pályák iránt. Beszélgetés meghívott felnőttel.

7. évfolyam

1. Életkori jellemzők, változások (külső, belső). Nemi különbségek. Belső mozgatóerőink (szükségletek, igények)	Tudja elfogadni saját és társai külső-belső tulajdonságainak változásait.
2. Kortársak szerepe. Máság elfogadása, nyitottság, empátia, tolerancia.
A konfliktuskezelés lehetősége.	Tudja elfogadni a különböző emberi értékeket. Tudja kezelni konfliktusait társaival, felnőttekkel.
3. Képességek szerepe a pályaválasztásban.	A különböző képességek meghatározása és megismerése különböző eljárásokkal.

8. évfolyam

1. Ki vagyok én? Gyerek? Felnőtt? Mi irányítja tetteimet?	Lelki folyamatok megjelenítése szóban, írásban.
2. Az egyén helye a társadalomban. Felnőtt leszek. Barátság, szerelem, család. Legfontosabb értékeink (egymás tisztelete, felelősség önmagunkért, másokért).	Annak megláttatása, hogy a társadalom része vagyok, és felelős vagyok önmagamért, másokért.
3. Választott pályám. Vágyaim, lehetőségeim. Érdeklődés és önismeret szerepe a pályaválasztásban.	Olyan pálya választása, amelyik képesség, személyiség, személyzeti állapot és lehetőség összehangolásán alapszik.

III. Európai azonosságtudat. Egyetemes kultúra

A foglalkozások segítik a diákokat abban, hogy szabadon gondolkodó és a korszerű nemzeti hovatartozást vállaló, de az európai hagyományokat is ápoló, öntudatos polgárrá váljanak. Más népek és nemzetek, etnikumok kultúrájának megismerésén keresztül elsajátítják a humanista és globális szemlélet- és gondolkodásmódot, erősödik európai identitástudatuk. Megismerik, mit jelent magyarnak lenni, mint európai, és európaiként magyarnak lenni. A tanulók megismerik az egyetemes emberi civilizáció legnagyobb hatású eredményeit, az embereket veszélyeztető kihívásokat. Nyitottá és megértővé válnak a különböző szokások,

életmódok kultúrák, vallások iránt. Információkat szereznek az emberiséget foglalkoztató közös, globális problémákról, elköteleződnek a fenntartható fejlődés, a prevenció pártján.

Az alapprogram meghatározza, hogy a kollégisták személyes élményeik, egyéni és/vagy csoportos alkotófolyamat, befogadás során találkozzanak esztétikai értékekkel, legyenek képesek átélni a művészeti alkotások által közvetített érzelmeket, indulatokat, gondolatokat. Formálódjék a műalkotások megismerése által tárgy- és környezetkultúrájuk, fejlődjön véleményalkotó képességük.

A kollégium alkotóhelyzetek biztosításával ösztönözze a tanulókat személyes elképzeléseik kifejezésére a művészi kommunikáció segítségével. Tegye lehetővé a tehetséges kollégiumi tanulók számára alkotások (irodalmi, képzőművészeti, nép- és iparművészeti, fotó, film, internetes objektiváció, blog, weboldal) készítését, produkciók (zenei, tánc és dráma, egyéb színpadi előadó-művészet) létrehozását és bemutatását. Nevelje a művészi kifejezés által nyitottságra, toleranciára, az értékek élményeken és belátáson alapuló megbecsülésére. Ösztönözze a tanulóban a bátor, találékonny gondolkodást, új kérdések felvetését, az ötletes, eredeti kifejezésmódokat, értelmezéseket. Támogassa a mindennapi tevékenységek során az esztétikus, harmonikus tárgyak, eszközök, anyagok választását. Segítse az egyéni ízlés alakulását. Mutasson példát a szélsőségektől tartózkodó, divatos testkultúrára, öltözködésre, ízléses, igényes belső és külső téralakításra, lakberendezésre, tárgyhasználatra.

A művészi kommunikáció különböző formái mellett a gondolatok kifejezésének, közlésének egyéb eszközeit is tanulják meg alkalmazni, s az legyen hozzáférhető a tanulók számára. Külön figyelmet kell fordítani a könyvtár és információs forrásközpont céltudatos használatára való felkészítésre, az önművelés támogatására. Váljon a műveltség életvitelüket meghatározó erkölcsi értékke számukra.

A fejlesztés során a tanulók ismerjék meg az európai kulturális hagyományokat és örökségeket, fogadják el és tartsák tiszteletben az egyetemes emberi jogokat, más népek nemzeti érzéseit, kultúráját. Váljanak érzékeny, nyitottá a globális problémák iránt.

Fejlesztési követelmények 1-8. évfolyam

Ismerje meg a kollégista az Európai Unió történetét, a főbb európai kulturális hagyományokat. Legyenek nyitottak az Európán kívüli más kultúrák iránt is.

Kapcsolódjon be a kollégiumi kulturális és művészeti tevékenységekbe.

Váljon egyre tudatosabbá, gazdagabbá a művészetről, az esztétikai élménnyel való gondolkodása. Ismerje fel az alapvető (irodalom, dráma, tánc, bábjáték, képzőművészet, design, zene, film) művészeti ágakat. Ismerkedjen a különböző művészeti ágak alkotásaival, ismerje azok legfontosabb kifejező eszközeit. Legyen érdeklődő és nyitott a különböző korok stílusai és kifejezőeszközei iránt, keresse bennük a mának szóló üzenetet, s egyre jobban értse a keletkezés korának sajátosságait.

Alakítson véleményt művészeti alkotásokról. Válasszon ízlésének megfelelően, egyre tudatosabban a rendelkezésére álló tárgyak, anyagok eszközök között, törekedjék környezetében a tárgyak, terek, színek, formák harmóniájának megteremtésére.

Tehetségéhez és alkotókészségéhez mértén vegyen részt valamilyen alkotókör munkájában, egyéni vagy közös produkcióban.

Vegyen részt a kollégium diákhagyományainak ápolásában, fejlesztésében.

Alakuljon ki igénye az érdeklődésének megfelelő ismeretek önálló bővítésére.

Tegyen kísérletet a világban történt események megértésére. Ismerje a könyvtár működésének a céljait. Ismerje a könyvtárban követendő viselkedési normákat. Tudja kezelni az egyszerű katalógusrendszert, ismerje és használja a könyvtár nyújtotta lehetőségeket.

Időkeret: 3 óra

Tartalom, tevékenységi formák évfolyamonként

Téma, tartalom

Cél, feladat, fejlesztési követelmény

1. évfolyam

1. Bábszínház látogatás vagy dramatikus játék bábokkal
2. Ismerkedés környezetünk használati tárgyával
3. Ritmizálás, éneklés, zenélés

Tudjon beszélni, véleményt mondani az előadásról (mi tetszet, miért tetszet). Tudjon festeni, rajzolni az előadásról. Legyen képes életkorának megfelelően szerepelni.

Legyen képes a tárgyakat kíméletesen, rendeltetésszerűen használni. Ismerje meg az iskolában lévő használati tárgyakat.

Legyen képes kulturáltan, ízlésesen énekelni, zenélni – egyszerű hangszerekkel.

2. évfolyam

1. Zenehallgatás (népek, zenéje, évszaknak megfelelő zene)
2. Közös produkcióban való részvétel (farsang, anyák napja)
3. Könyvtárral való ismerkedés

Kulturált zenehallgatás, legyen nyitott a különböző stílusú zenékre.

Tehetségének megfelelően vegyen részt közös produkciókban. Legyen képes egyszerű dramatikus eszközök elkészítésére.

Tudja, hogy az iskolában hogyan jut el a könyvtárba. Tudjon a könyvtárban életkorának, érdeklődésének megfelelő könyvet választani (segítséggel).

3. évfolyam

1. Mi a szép? Mi a divatos? Mi az ízléses? öltözködés, környezet, képzőművészet)
2. Kollégium külső és belső terei. Dekorálás, díszítés
3. Műveltségi játékok, vetélkedők

Legyen képes ízlésesen, évszaknak megfelelően öltözködni.

Tudja elmondani, hogy környezetében mi a szép – mi nem tetszik, miért?

Téma, tartalom

Cél, feladat, fejlesztési követelmény

4. évfolyam

1. Tárlat-, múzeum-, kiállítás látogatás (pl.: Tímárház)
2. Kiállítás szervezése saját munkákból

Képző- és iparművészeti alkotásokkal ismerkedjen.

Vegyen részt az osztály, kollégium szebbé tételében, próbáljon meg ötleteket is mondani (rajzzal, festménnyel, természetes anyagokból készült tárggyal).

Öltözködésről, illemszabályokról, művészeti alkotásokról szerzett ismereteit tudja

3. A könyvtárkultúra ismerkedés

5. osztály évfolyam

1. A kollégiumi hagyományok „életben tartása”
(pl.: ünnepi műsorok lebonyolítása)
2. Alkotóköri, önképzőköri munka
3. Tájékozódás

6. évfolyam

1. Ismeretterjesztő előadások, bemutatókon való részvétel
2. Hírközlő média figyelése
3. Alkotókörben való részvétel

7. évfolyam

1. Ismerkedés környezetünk művészeti alkotásaival. Zenehallgatás.
2. A kollégium külső és belső terei (dekorálásban való aktív részvétel)
3. Informatikai ismeretek gyakorlati alkalmazása. Ismerkedés közkönyvtár által nyújtott lehetőségekkel

Téma, tartalom

8. évfolyam

1. Saját médiatermék előállítása
2. Hírközlő média figyelése

használni a mindennapi életben.

Tudja a helyes viselkedés szabályait a látogatások során.

Tudjon véleményt mondani a látogatás során megismert alkotásokról.

Legyen képes – segítséggel saját alkotásaiból (irodalmi, képző-, ipar-, népművészeti munkáit ízlésesen kiállítani.

Ismerje a szoros abc-t, és tudjon ez alapján tájékozódni a könyvek között.

Tehetségének megfelelően vegyen részt közös produkcióban.

Legyen képes egyszerű dramatikus eszközöket készíteni (segítséggel).

Legyen képes tehetségének megfelelően az „alkotás örömét” megízlelni, (képző-, ipar-, népművészeti alkotás, zene, tánc előadása).

Tudjon tájékozódni a könyvtárban, próbáljon az interneten is tájékozódni.

Jusson ismeretekhez, külső előadók, vagy társai által választott kulturális, művészeti témákban.

Tehetségének és alkotókészségéhez mértén vegyen részt alkotókör munkájában egyéni vagy közös produkcióban.

Tegyen kísérletet a világban történt események megértésére. Legyen képes beszélni, véleményt alkotni, kulturáltan vitatkozni.

Cél, feladat, fejlesztési követelmény

Legyen képes előállítani: újság, faliújság, plakát, riport, internetes honlap.

Egyes ünnepekkor vegyen részt a dekoráció ízléses elkészítésében (pl.: farsang).

Legyen igénye a világban történtek figyelésére (újság, rádió, tv, Internet).

Tudja elmondani saját szavaival, hogy egyes zenei művek milyen érzéseket vál-

tanak ki belőle. Saját vélemény megfogalmazása.

Tudjon tájékozódni az informatika világában. Tudja kezelni az egyszerű katalógusrendszert, ismerje és használja a könyvtár nyújtotta lehetőségeket.

3. Szabadidő szervezése

Múzeum, kiállítás, tárlatlátogatás megtervezése információs füzet segítségével.

Tudja megszervezni érdeklődésének megfelelő kulturális és művészeti programjait.

IV. Környezetudatosság

A kollégiumokban folyó környezeti nevelés célja, hogy felkészítsen a fenntartható fejlődés fontosságának a felismerésére, a környezettel kapcsolatos harmonikus életvezetésre.

Mutassa be a kollégium a természet és az emberi környezet értékeit, esztétikumát, az ember és környezete harmonikus kapcsolatának lehetőségeit, és törekedjen arra, hogy mindezt örömforrásként élhessék át. Képesé kell tenni a kollégistákat a környezetet terhelő tevékenységek felismerésére, ezek csökkentésére, a környezeti problémák és konfliktusok kezelésére, lehetőség szerinti megoldására. Ehhez ökológiai alapokon nyugvó, tényszerű és alkalmazható ismeretekre van szükség. Ösztönözni kell a kollégistákat a környezet védelmére, arra, hogy tartózkodjanak környezetük káros terhelésétől, utasítsák el mindazt, ami környezetünk állapotát rontja. Egyértelművé kell tenni, hogy környezetünk használata életvezetésünk meghatározó része, a környezetünkkel való kapcsolatunk jelentősen befolyásolja közérzetünket, életünk kilátásait, minőségét. Törekedni kell a kollégista pozitív jövőképének kialakítására.

A kollégium elősegíti a tanulók környezettudatos (környezetért felelős) szemléletének, magatartásának kialakulását, melyet a környezettel való harmonikus együttélés megteremtésére való törekvés jellemez, elősegítve ezzel az élő természet fennmaradását, és a fenntartható fejlődést.

Fejlesztési követelmények 1-8. évfolyam

Váljon a kollégista érzékennyé környezete állapota iránt. Legyen képes a környezet sajátosságainak megismerésére, vegye észre a környezetben lejátszódó kedvező és kedvezőtlen folyamatokat, tudja elemi szinten értékelni e változásokat.

Tekintse értéknek a természeti és az ember alkotta környezet esztétikumát, fenntartható, harmonikus működését. Jöjjön létre benne készletben környezete értékeinek megőrzésére. Fejlődjenek ki benne a harmonikus környezet iránti igények környezetkímélő életmódhoz szükséges szokások. Legyen mozgósítható a környezet védelmét célzó közös cselekvésre. Vegyen részt helyzetének megfelelő környezetvédelmi akcióban, s erről tudjon számot adni.

Időkeret: 2 óra

Tartalom, tevékenységi formák évfolyamonként

Téma, tartalom

1. évfolyam

1. A gyermekek lakóhelye és az új lakóközösség, a kollégium összehasonlítása, környezetfelmérés
2. Hulladékgyűjtés a kollégium területén, szelektív módon.

Cél, feladat, fejlesztési követelmény

Ismerje meg az iskolai és az iskolakörnyéki fákat, környezeti hatásokat. Tudja, hogy azok a tiszta levegő varázslói.

Tudja, miből keletkezik a hulladék, hogyan kell azt gyűjteni, miért kell megsemmisíteni.

Téma, tartalom

2. évfolyam

1. Az élő környezet fontossága, szépsége védelme. Hagymás növények (hóvirág, tulipán, nárcisz) ültetése, életfeltételei.
2. Séta a debreceni utcákon. – Mi szennyezi lakókörnyezetünket? Szennyezés fajtáinak megbeszélése. Hogyan lehet orvosolni ezeket az ártalmakat.

Cél, feladat, fejlesztési követelmény

Ember és természet együttélése örömförésként jelenjen meg mindennapjaikban.

Ismerje a környezetünket károsító konkrét jelenségeket, életkorának, élethelyzetének megfelelően tudjon tenni ezek ellen.

3. évfolyam

1. Vásárlási, fogyasztási szokásaink. Séta egy közeli boltban. A tapasztalatok megbeszélése. (termékek, csomagolás, tartalom)
2. Botanikus kert meglátogatása, az ott élő növények és együttélésük megfigyelése. Milyen célból létesítünk botanikus kertet, és miért szükséges egy ilyen park.

Ismerje a környezetkímélő fogyasztási lehetőségeket. Ahol tudja, maga is keresse, alkalmazza ezeket.

Tekintse értéknek a természeti és az ember alkotta környezet esztétikumát, fenntartható harmonikus működését.

4. évfolyam

1. A kollégiumban keletkező hulladék tárolása, szállítása, megsemmisítése, esetleg újrahasznosítása. A hulladék megsemmisítésének és újrahasznosításának lehetséges módjai (papír, műanyag, kemikália, szárazelem stb.).
2. Szelektív hulladékgyűjtést alkalmazó intézmény tevékenységének megfigyelés.

Ismerje fel vásárlásai során környezetbarát termékeket, csomagolást, tudja, hogy a kollégium milyen környezetbarát termékeket használ fel.

Ismerje fel a szelektív hulladékgyűjtés alkalmazásának lehetőségét a kollégiumban. Alkalmazza saját körében keletkező hulladékok esetében.

5. évfolyam

1. A biogazdálkodás jelentősége, biokertészet megvalósíthatósága a kollégium területén. Komposzt, trágya készítése.
2. A növény- és állatvilág elszegényedésének okai, a biodiverzitás csökkenése. A nemzeti parkok, természetvédelmi területek és tájvédelmi körzetek kialakításának szükségessége.

Fejlődjenek ki benne a harmonikus környezetkímélő életvezetéshez szükséges szokások.

Ismerjék meg célsétákon a Debreceni Egyetem botanikus kertjét, Hortobágyi Nemzeti Parkot, a Bátorligeti őslápot. Jöjjön benne létre készítés a környezet értékeinek megőrzésére.

Téma, tartalom

6. évfolyam

1. Az intézmény energiafelhasználásának vizsgálata (milyen típusú energiahordozókat használunk, mennyire hatékony a felhasználás). Milyen környezetbarát energia hordozókat alkalmazhatunk.
2. Séta a városban, lakótelepeken, ahol a város energia-elosztó központjai láthatók. Látogatás A Debreceni Hőerőműben.

Cél, feladat, fejlesztési követelmény

Tudják megállapítani, mennyire takarékos a kollégium energiagazdálkodása. Mit tehetnek a gyerekek a takarékos energiagazdálkodás érdekében.

Figyeljék meg, hogy egy ekkora város energiaellátása hogyan történik.

7. évfolyam

1. Az intézmény udvarában lévő fák, növények gondozása, faültetés. Személtalaktarítás, madáretetők készítése.
2. Környezettudatos magatartás kialakítása, a környezetvédelmi felelősség erősítése. „Olajszennyeződések a tengereken” című film megtekintése.

Tudják, hogy építet és élő környezetünk megóvása életvezetésünk meghatározó része.

Tudják, hogy a globális méretű környezetszennyezés milyen ökokatasztrófákhoz vezet.

8. évfolyam

1. Kapcsolatfelvétel az AKSD munkatársaival. Személtalaktarító akciók szervezése a Nagyerdő iskolánkkal szomszédos területén.
2. Ismerkedés a magyar és nemzetközi (európai uniós) környezetvédelmi és természeti törvényekkel, jogszabályokkal.

Legyen mozgósítható a környezetvédelmet célzó együttes cselekvésre.

Ismerje meg a környezetvédelemmel és természetvédelemmel kapcsolatos állampolgári köteleességeket és jogokat.

V. *Testi és lelki egészség*

A foglalkozások célja, hogy felkészítse a kollégistákat az egészséges életmód, életviteli szokások tudatos felépítésére, gyakorlására, az ezekhez szükséges ismeretek megszerzésére. Alakuljon ki az egyéni és a kollégiumi közösségi életritmushoz igazodó napirend, legyenek képesek tevékenységeiket egészséges, nyugodt körülmények között folytatni. A kollégium különböző tereinek rendezésével, csinosításával, díszítésével készüljön fel a lakókörnyezete esztétikus és kellemes kialakítására.

A nevelés során segíteni kell a kollégistát problémái megoldásában, konfliktusai kezelésében, válsághelyzetben támaszt szükséges nyújtani számára. Módot kell adni arra, hogy elsajátíthassa a mindennapi élet során adódó ügyei intézésének, érdekei érvényesítésének jogszerű és alkalmas módjait.

A diákokat segíteni kell abban, hogyan kerülhetik el a környezet egészséget, biztonságot veszélyeztető helyeit, helyzetait. Megfelelő ismereteket kell közvetíteni ahhoz, hogy elutasíthassák a szenvedélybetegséghez, a káros függőséghez vezető szokásokat.

A kollégium a biztonságos és befogadó környezet kialakításával hozzájárul a tanulók kiegyensúlyozott, harmonikus fejlődéséhez.

A tanulók a kollégiumi életben képessé válnak a harmonikus és konstruktív életvitel szokásrendszerének kialakítására, elsajátítják az ehhez szükséges ismereteket, készségeket, ismereteket, készségeket. Kialakul a sportoláshoz, mozgáshoz való pozitív viszonyuk.

Fejlesztési követelmények 1-8. évfolyam

Ismerje és sajátítsa el az alapvető együttélési, együttműködési normákat a családban, a kollégiumban, az iskolában, a társadalmi életben. Ismerje és kövesse az illemszabályokat, s lépjen fel egyre bátrabban, élve a demokratikus eljárásokkal kortársai közt, e normák érvényesítéséért. Ismerje fel és legyen képes csökkenteni, elkerülni a környezetében a veszélyeztető tényezőket.

Rendelkezzen megfelelő empátiával embertársai iránt. Ismerje a döntés és felelősség fogalmát, ezek jelentőségét, és ennek tükrében alkalmazza a konfliktuskezelés demokratikus technikáit.

Tartsa tiszteletben és fogadja el a nemzeti vagy etnikai, kisebbségi azonosságtudat létét és a másságot.

Életkorának megfelelő szinten ismerje a kapcsolatteremtés, kapcsolatépítés kultúráját. Rendelkezzen az életkorának megfelelő kooperatív készséggel. Alakítsa ki a személyiségének megfelelő humánus magatartást az önkritika és a környezeti visszajelzések egységében. Találja meg az egyéniségének megfelelő helyet a csoportban. Legyen képes elemezni, feltárni a jóra ösztönző, illetve a destruktív csoportok eltérő jellemzőit.

Ismerje a közösségi élet sajátosságaiból fakadó korlátokat, és ennek tudatában alakítsa tevékenységét. Ismerkedjék meg az alapvető emberi és szabadságjogokkal, kötelezettségekkel és az őt megillető jogok érvényesítési lehetőségeivel. Ismerje fel a súlyos problémahelyzeteket, és ezek megoldásához tudjon megfelelő segítséget kérni.

Ismerje a különböző tisztségek, megbízatások betöltésével együtt járó felelősséget. Legyen tisztában azzal, hogy a vállalt feladatok felelősséggel járnak.

Legyen jártassága az egyszerű háztartási eszközök célszerű használatában. Tudjon gazdálkodni élethelyzeteinek megfelelően.

Időkeret: 4 óra

Tartalom, tevékenységi formák évfolyamonként

Téma, tartalom

Cél, feladat, fejlesztési követelmény

1. évfolyam

1. Balesetvédelem. Egészséget, biztonságot veszélyeztető helyek, helyzetek, különös tekintettel a súlyosan látássérült gyermekekre.	Balesetveszély felismerése, balesetek elkerülése.
2. Kapcsolatteremtő játékok; a kapcsolatteremtés lehetőségei, módjai, kultúrája, sajtósságai a gyengénlátó ill. vak gyermekeknél.	Érthető közlés megtanulása, figyelem másokra.
3. Az iskola, kollégiumi viselkedés normái, együttélés szabályai. Szituációs játékok.	Ismerkedés a kollégium szociokulturális környezetével. Ismerje a közösségi élet sajátosságaiból fakadó korlátokat.
4. Személyi higiénia – helyes testápolás elsajátítása kiemelve a szem ápolását, szemüveghasználatot.	Kollégiumi környezetben legyen képes megfelelő szintű önkiszolgálásra a személyi higiénia területén is.

2. évfolyam

1. Hogyan csökkentjük a balesetveszélyt viselkedésünkkel – szituációs játékok.	Tudjon segítséget kérni, segítséget nyújtani szükség esetén.
2. Közösségépítés – együttes alkotás öröme; közösségépítő drámajátékok.	Közösségi szerepek vállalása. Ismerje a különböző tisztségek, megbízatások betöltésével együtt járó felelősséget.
3. Napirend: otthon, iskolában, kollégiumban. Öltözködés: évszaknak, alkalomnak megfelelően, ízlésesen.	Ismerje az egészséges életmód, életvitel alapvető szükségességét.
4. Vendégségben az életmódklubban.	Életkorának megfelelő szinten ismerje a kapcsolatteremtés kultúráját.

3. évfolyam

1. Együttélés szabályainak betartása, mások elfogadása.	Rendelkezzen életkorának megfelelő együttműködési készséggel.
2. Felelősségvállalás: otthon, iskolában, kollégiumban.	Fogadja el a tisztségek, megbízatásokkal járó felelősséget.
3. A vásárlás illemszabályai, ésszerűsége, vásárlás zöldség-gyümölcs üzletben.	Ismerje a célszerű vásárlási módokat, felkészülést a vásárlásra.
4. Az egészséges táplálkozás lehetőségei. Gyümölcs-zöldségsaláta készítése.	Ismerjék meg az egészséges táplálkozás, életmód jelentőségét.

4. évfolyam

1. Lelki egészségünk saját és társaink problémáinak meglátása; konfliktuskezelés lehetőségei. Egy jellemző szituáció eljátszása megoldásmódokkal.
2. Ünnepre készülődés, hagyományápolás, szerepek a családban. A szeretet, barátság kifejezésének módjai.
3. Ünnepre készülődés az iskolában, kollégiumban. Kollégiumi hagyományok, dekoráció, ajándékkészítés.
4. Ünnepekhez kapcsolódó étkezési szokásaink. (mézeskalács sütés, tojásfestés)

Ismerje fel a problémahelyzeteket, ezek megoldásához tudjon segítséget kérni.

Ismerje fel, hogy a családi otthon hagyományainak ápolása az egészséges életszemlélet alapja.

Alakuljon ki benne a kultúrált ünnepi szokások igénye.

Ezen a területen is alakuljon ki benne a hagyományok tisztelete.

5. évfolyam

1. Kapcsolatok a sérült, fogyatékos emberekkel.
2. Szerepek, feladatok a családban.

Tisztelje mások egyéniségét, másságát.

A családi élet értékeinek felismerése.

Téma, tartalom

3. Egyszerű konyhatechnikák elsajátítása.
4. Vásárlás.

Cél, feladat, fejlesztési követelmény

Ismerje meg az egészséges életmód feltételeit. Sajátítsa el az esztétikus szervírozás formáit.

Tudjon hasznosan gazdálkodni a pénzével.

6. évfolyam

1. A helyes testápolás elsajátítása.
2. Segítség kérése, segítség nyújtása.
3. Egyszerű konyhatechnikák.
4. Balesetek, veszélyhelyzetek elkerülése.

Legyen tiszta, ápolat.

Figyeljen környezetére, fogadja el a segítő megjegyzéseket. Tudjon másoktól elfogadhatóan segítséget kérni.

Az egészséges életmód feltételeit ismerje, alkalmazza az esztétikus szervírozási technikákat.

Tudja nehéz helyzeteket önállóan vagy társai segítségével megoldani.

7. évfolyam

1. Konfliktuskezelés.
2. A serdülő lányok és fiúk testi, lelki, érzelmi különbségei.

A feszültségkezelés helyes módjainak megtanulása, felelősséggel kezelt döntés. Ismerje fel a stresszhelyzeteket és kockázati tényezőket.

Legyen képes az életkori szakaszok legfőbb jellemzőinek felismerésére. Ismerje a nemi szerepeket. Tudjon azonosulni saját nemével és elfogadni a másik nemet.

3. Egyszerű konyhatechnikák elsajátítása.

Ismerje az egészséges táplálkozás, egészséges életmód és a fizikai, szellemi teljesítmény összefüggéseit.

4. Figyelem másokra.

Törekedjen mások véleményének megismerésére, egészséges vitára.

Tisztelje mások egyéniségét.

8. évfolyam

1. Testi, lelki egészséget, biztonságot veszélyeztető tényezők megismerése.

Legyen tisztában azzal, hogy cselekedeteinek pozitív és negatív következményei is lehetnek, legyen képes tudatos választásra és visszautasításra.

2. Testi, lelki változások serdülőkorban.

Tudjanak a változásokhoz alkalmazkodni.

3. Egyszerű konyhatechnikák elsajátítása.

A főzés, konyhai tevékenység kreatív örömszerző funkcióját is élményként fogadják.

4. Önértékelés, értékelés

Alakuljon ki bennük a reális ön-, társ-, felnőtt értékelés. Ennek kultúrált megnyilvánulás. Tudjanak a valósághoz alkalmazkodni.

VI. Felkészülés a felnőtt szerepre. Aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés. Gazdasági nevelés

A kollégiumban a közösség életében való részvétel a kortárs közegben meghatározó élmény. A kollégista saját értékeiről - a család mellett - a kollégiumi egyéni vagy csoportos foglalkozásokon kap visszajelzést, ebben a közegben szerez szociokulturális tapasztalatokat, alakul személyisége.

Az aktív állampolgári léthez ismeretek, képességek megfelelő beállítottság és motiváltság szükséges. A témakör feldolgozása elősegíti, hogy az egyén megtalálja helyét, szerepét, feladatait a családi, az iskolai, a kollégiumi közösségben. A foglalkozások segítik a kollégista beilleszkedését környezetébe, felkészítik a felnőtt lét szerepeire. Olyan szociális motívumrendszer kialakításáról és erősítéséről van szó, amely alapvetően segíti a társadalomba történő beilleszkedést. A szociális és társadalmi kompetencia fejlesztésének fontos részét képezik a gazdasággal, a tudatos fogyasztói magatartással, a versenyképesség erősítésével kapcsolatos területek is, ezért szükséges a gazdálkodáshoz, a munkaerőpiachoz, a vállalkozáshoz fűződő ismeretek átadása.

A foglalkozások során a kollégista megismeri és gyakorolja a kollégium, az iskolai és a helyi társadalom közössége nyújtotta jogokat és kötelességeket, megtapasztalja a felelősség és a döntés súlyát, következményeit. Elsajátítja a társadalmi érintkezés alapvető szabályait.

Felkészül az önálló életvitelre, az önellátásra, a családi életre, valamint - nemektől függetlenül - a családi munkamegosztásra, ezzel együtt a háztartási gazdálkodásra, a családi pénzgazdálkodásra. A párvalasztással, barátsággal, szerelemmel, családteremtéssel, a gyermekgondozással és gyermekneveléssel kapcsolatos ismeretek is fontos szerepet kapnak.

A témakörök feldolgozása során legyen képes eltérő szempontok mérlegelésére, erősödjön szóbeli és írásbeli kifejezőkészsége, különösen az érvelés, vitatkozás tekintetében.

A kollégiumban célként fogalmazható meg a társadalom szerkezetének és működésének megértése. A kollégiumi lét a társadalmi tevékenységek megismerésének, a felnőttkori polgári létnek, a rugalmasságnak, a toleranciának, az együttműködésnek, továbbá az agresszió elutasítása gyakorlásának kiváló terepet biztosít.

Fejlesztési követelmények 1-8. évfolyam

Ismerje, fogadja el és kövesse a kollégista az alapvető illemszabályokat és a kapcsolatteremtés elfogadott formáit, vegyen részt környezetében ilyen szabályok értelmezésében, alakításában.

Legyen képes az adott helyzeteknek megfelelő magatartási formákat alkalmazni a társas élet különféle szinterein.

Ismerje meg a közösségi élet sajátosságaiból fakadó korlátokat is, és ennek tudatában alakítsa tevékenységét.

Vállaljon feladatokat a közösségben.

Legyen tisztában a vállalt feladatok céljával, tartalmával, felelősségével, legyen képes hiteles önértékelésre, mások igényes értékelésére.

Törekedjen a konfliktusok feloldására, alkalmazza a konfliktuskezelés technikáit.

Tartsa tiszteltben, hogy környezetében eltérő nemzeti és etnikai kisebbségi azonosságtudattal és kulturális szokásokkal is élhetnek mások.

Ismerkedjen az alapvető emberi és szabadságjogokkal, kötelezettségekkel, és az őket megillető jogok érvényesítési lehetőségeivel.

Időkeret: 3 óra

Tartalom, tevékenységi formák évfolyamonként

Téma, tartalom

Cél, feladat, fejlesztési követelmény

1. évfolyam

1. Óvodából az iskolába – irányított beszélgetés.

Óvodai, iskolai szabályok különbségek, hasonlóságok megfogalmazása.

2. „Kettesy diák vagyok” beszélgetés, séta az intézményben.

Iskolai szokások, szabályok, kollégiumi hagyományok megismerése.

3. „Az én családom” családrajz készítése.

Ismerje a családi viszonylatokat. Tudja bemutatni családját.

2. évfolyam

1. Aranyszeműveg játék és kiváló diák cím. Játékszabályok ismertetése.

Ismerje az eredményesség feltételeit.

2. Feladataim a családban. Vállalásaim a családban.

Találja meg helyét a családi és intézményi közösségekben.

3. Szabadidő a kollégiumban. (klubok, szakkörök, esti teendők)

Tudjon választani a felkínált lehetőségek között.

3. évfolyam

1. A barátaim és én. Barátok jellemzése.

Ismerje fel társai és saját jó és rossz tulajdonságait.

2. „Diákjogok” pedagógus-diák viszony.

Találkozzon a törvényekkel, azok

3. „Ki a főnök a családban”

4. évfolyam

1. Felelősök munkája (hetes, terítős, ügyeletes, képviselő) DÖK felépítése.
2. Az iskola és kollégium házirendje – játékos vetélkedő osztályok között.
3. „Hogyan vitatkozzam?” Meggyőzés, érvelés, módszerek az „igazam” elfogadtatására.

5. évfolyam

1. „Felső lettem” Helyünk az iskolában, megváltozott körülmények.
2. „Fiúk-lányok” Illik, nem illik; a nemek kapcsolata.
3. Érdekes családi történetek gyűjtése. (fényképek, rajzok)

6. évfolyam

1. Szülő, pedagógus, diák kapcsolata. – érdekek, az együttműködés formái.
2. „Ruha teszi az embert” Egyéniség és divat; történelmi adalékok; társadalmi elvárások.
3. A kollégiumi élet. – Nehézségek, problémák, előnyök és hátrányok; az együttélés szabályai.

7. évfolyam

1. „Hírek a nagyvilágból” – Fogalmak tisztázása.
2. „Látássérült vagyok” – Hátrányok, nehézségek, lehetőségeim.
3. Szerelem az iskolában. Illik, nem illik.

8. évfolyam

1. Munkahelyi szabályok. – Főnök-beosztott viszony; feladatok, felelősség.

magyarázatával példák említésével.

Ismerje a családi szerepeket, a családi munka megosztásának fontosságát.

Ismerje a felelősséggel járó tevékenységek követelményeit. Ismerje a diákönkormányzat szerepét a kollégiumi életben.

Ismerje, tartsa be napi életének legfontosabb szabályzóit.

Tudjon kultúráltan érvelni, érvényre juttatni meggyőződését.

Tudjon zökkenőmentesen beilleszkedni az új – felsős – közösségbe.

Ismerje és tartsa be az alapvető illemszabályokat és a kapcsolatteremtés elfogadott formáit.

Egymás tapasztalatainak felhasználása saját gondjaik megoldásában.

Egymás érdekeinek, igényeinek megismerése, tiszteletben tartása.

Esztétikus, lehetőleg szélsőségektől mentes öltözködés.

Ismerje a közösségi életből fakadó korlátokat, ennek tudatában alakítsa tevékenységét.

Felnőtt segítségével értelmezze a médiában hallottakat, látottakat.

Legyen képes a sérülés okozta hátrányokat kompenzálni, önmagát elfogadni – minden helyzetben és helyen.

Legyen képes az adott helyzeteknek megfelelő magatartási formákat alkalmazni a társas élet különböző színterein.

Ismerkedjen az alapvető emberi és szabadságjogokkal, kötelezettségekkel, és az őket megillető jogok érvényesítési

	lehetőségeivel.
2. Hivatalos levél. – Nem iskolai szituációban.	Tudjon saját érdekében kérelmet, észrevételt megfogalmazni, megfelelő formába önteni – gépirással, számítógépen.
3. „Viselkedés az új iskolában”– Első benyomás rólam, szabályok, tanácsok.	Fogadja el hasznos útravalóként a hallottakat, legyen tisztában saját jövője iránti felelősségével.

VII. Hon- és népismeret

A kollégiumi nevelésben meghatározó elem, hogy a többségi társadalomhoz tartozó tanuló a határainkon belül élő nemzetiségi és etnikai kisebbséghez tartozó tanulóval él, élhet együtt. A foglalkozások és tevékenységek célja ebben a témakörben az, hogy a kollégistában maradjon meg, sőt erősödjön a kötődés a küldő környezettel, és alakuljon ki a kötődés a befogadó környezethez. A kollégista tartsa meg azokat az értékeket, amelyekkel a szülői ház, a felnevelő környezet „elküldte” a kollégiumba, s az új környezet értékei is épüljenek be a személyiségébe.

Az ebből adódó célok és feladatok:

- a. a szülőföld, az elbocsátó, a befogadó környezet (település, kisebb tájegység); ismerete szeretete, a lokálpatriotizmus és a hazaszeretet összefüggése, alapjainak erősítése,
- b. régióink, országunk, nemzetünk, ismerete, szeretete;
- c. az anyanyelv szeretete, művelése, igényes használata;
- d. a határainkon kívül, kisebbségben, diaszpórában élő magyarok hagyományainak, helyzetének ismerete, a velük való közösségvállalás;
- e. nemzeti hagyományaink, kulturális örökségünk ismerete, tisztelete, ápolása;
- f. nemzeti szimbólumaink (zászló, címer, Himnusz, Szózat), nemzeti ünnepeink;
- g. a hazánkban élő nemzeti és etnikai kisebbségek, migráns csoportok jogainak ismerete, kultúrájuk, hagyományaik, nemzeti érzéseik, jelképeik tiszteletben tartása;

A tanulóknak tudatosul, hogy mindenkinek először saját népének hagyományait, nemzeti értékeit kell megismernie, elsajátítania ahhoz, hogy más népek kultúráját, az egyetemes értékeket és a kultúrák közötti kölcsönhatásokat megérthesse.

A hazai nemzetiségi, etnikai kisebbségi, migráns csoportok kollégiumai, illetve azon kollégiumok, amelyekben nemzetiségi és etnikai-kisebbségi tanulókkal foglalkoznak, a fenti célok mellett speciális célkitűzések is megfogalmazódnak:

- a. nemzetiségi identitástudat, az etnikai tudat megőrzése, fejlesztése, nemzetiségek hagyományainak, kulturális örökségének tisztelete, ápolása,
- b. az anyanyelv szeretete, művelése, igényes használata,
- c. az anyanemzet, illetve az egész etnikum főbb eredményeinek és gondjainak megismerése,
- d. az adott nemzetiség szimbólumainak, hagyományainak ismerete.

Fejlesztési követelmények 1-8. évfolyam

Ismerje lakóhelye és Magyarország népi hagyományait.

Legyen nyitott más népek kultúrája iránt, ismerje meg, hogy Magyarországon milyen nemzetiségek és kisebbségek élnek.

Életkorának megfelelő szinten ismerje az ország és a magyarság szimbólumait.

A nemzetiségi kollégiumokban élők életkoruknak megfelelő szinten ismerjék nemzetiségük nyelvét, nemzetük és nemzetiségük hagyományait.

Időkeret: 4 óra

Tartalom, tevékenységi formák évfolyamonként

Téma, tartalom

Cél, feladat, fejlesztési követelmény

1. évfolyam

1. „Honnan jöttem – hol vagyok?”
2. Debrecen – Nagytemplom
3. Ősi szimbólumunk a körkereszt megjelenése kultikus tárgyainkon, népművészeti alkotásainkban.
4. Intézményünk szerepe a város, a megye, az országrész életében.

Az elbocsátó és a befogadó otthon szeretete. Érzelmi kötődések erősítése.

Ismerjék városunk jelképét, annak jelentőségét a világörökségben.

Életkoruknak megfelelően fedezzék fel, tiszteljék ősi hagyományainkat.

Ismerje fel az intézet létének jelentőségét saját és sorstársai életében.

2. évfolyam

1. A Hortobágy régen és ma.
2. A Hortobágy művészete – Hortobágy a művészetekben.
3. Kirándulás a Hortobágyra. Élet a pusztán.
4. Népi mesterségek alkotásainak megjelenése a Hídi-vásáron.

Ismerkedjék meg hazánk szimbolikus tájegységével.

Életkori sajátosságainak megfelelően alakuljon ki érzelmi kötődése a tájhoz.

Tisztelje, szeresse, becsülje népi hagyományainkat.

3. évfolyam

1. „Ég szülte földet ...” – teremtetéstörténetek.
2. „Mária szülte Jézusát ...” – Jézus születése a bibliában és a néphagyományban.
3. Betlehemes játék
4. A születés hagyományköre. A családba-fogadás

Rajzzal, beszélgetéssel, dramatikus játékokkal kerüljön közelebb gyermekeinkhez kulturális örökségünk.

Átéltve az élményt, ápolják hagyományainkat.

4. évfolyam

1. „Hunor s Magor, két dalia ...” – eredetmonda, népünk eredete
2. Attila, Isten ostora.
A zeleméri Attila-hagyomány
3. Kirándulás a zeleméri csonkatoronyhoz

A mesék, mondák világa és a még fellelhető tárgyi örökségünk megismerésével magyarságtudatuk erősítése.

4. Hetesség a Mindenségben a népmesékben, a történelemben („hétmagyar” honfoglalók)

Téma, tartalom

5. évfolyam

1. Korona és kard: a magyar király alakja népmeséinkben és mondáinkban.
2. A huszár alakja népmeséinkben és ábrázoló népművészetünkben (pl. mézesbábok)
3. Debreceni mézesbábosság
4. Hány János és Simonyi óbester kalandjai

6. osztály évfolyam

1. „Hírók, nevök fennmarad ...” – a betyár alakja népmeséinkben és ábrázoló népművészetünkben.
2. „... csácsogó madárka” és társai – ábrázoló népművészet és népmeséink madarai „beszélő” állatai
3. Határainkon túl élő magyarok
4. A Kárpát-medence népei

7. évfolyam

1. Évezredek művészete a Kárpát-medencében, múzeumlátogatás
2. Nagy közösségünk: Európa
3. Kapcsolataink Európa különböző népeivel
4. Magyarország képe Európa tükrében

8. évfolyam

1. Nemzeti jelképeink: címer, zászló,

Cél, feladat, fejlesztési követelmény

Hagyományaink kulturális örökségünk, legendás alakjaink tisztelet, emlékek ápolása (beszélgetés, dramatikus játékok, kézműves tevékenység, zenehallgatás)

Népi kultúránk, nemzeti múltunk érdekességeinek, értékeinek megismerés, felidézése játékokkal, rajzzal, kézműves tevékenységgel, zenével.

Gondjaik megismerése, velük való közösségvállalás

Körülöttünk élő népek megismerése, tisztelete

Múltunk értékeinek megismerése, tisztelete, megbecsülése

Azonosságaink és különbözőségeink, közös érdekeink felismerése.

A hagyományos kötődések és új kapcsolatok jelentőségének felismerése.

Reális önértékeléssel erősíthetjük nemzeti öntudatunkat.

Himnusz, Szózat

Jelképeink tisztelete, megtisztelése, jelentésük, jelentőségük

2. Debrecen a magyar történelemben, irodalomban, képzőművészetben, gazdasági és közéletben

Érzelmi kötődés a városhoz.
Jó debreceni diáknak lenni.

3. Budapesti kirándulás

A város nevezetességeinek megismerése.
Találkozás történelmünk tárgyi emlékeivel.

4. Nemzeti Múzeum

JEGYZÉK

**a Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzati Általános Iskola és Kollégium
Györffy István Kollégium Intézményegység
kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről
a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló
11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet 7. számú melléklete alapján**

I. HELYISÉGEK

Eszköz, felszerelések	Mennyiségi mutató (rendelet szerint)	Ténylegesen meglévő mennyiség	Hiányzó mennyiség
Tanulószoba (felkészülő szoba)	Kollégiumonként (székhelyen és telephelyen) 1,	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Szakköri, diákköri szoba	Kollégiumonként (székhelyen és telephelyen) 1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Számítástechnikai terem	Kollégiumonként (székhelyen és telephelyen) 1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Testedző szoba	Kollégiumonként (székhelyen és telephelyen) 1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Könyvtár	Kollégiumonként 1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Könyvtárszoba	Kollégiumonként (székhelyen és telephelyen) 1	Saját könyvtárral rendelkezik a kollégium.	
Hálószoza, hálóterem	Kollégiumonként (székhelyen és telephelyen) négy-hét tanulónként 1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Stúdió	Kollégiumonként 1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Sportudvar	Kollégiumonként székhelyen és telephelyen) 1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Igazgatói iroda	Székhelyen 1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Kollégiumvezetői iroda	Kollégiumonként 1	Az önálló működés miatt nem szükséges.	
Nevelőtestületi szoba	Kollégiumonként (székhelyen és	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	

	telephelyen) 1		
Gazdasági vezetői iroda	Önálló gazdálkodás esetén kollégiumonként 1	A kollégium részben önállóan gazdálkodik, de rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Ügyviteli helyiség	Kollégiumonként 1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Rendezvényterem	Kollégiumonként 1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Orvosi szoba	Kollégiumonként (székhelyen vagy telephelyen) 1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Kiszolgálóhelyiségek			
Társalgó (látogatófogadó)	Kollégiumonként (székhelyen és telephelyen) szintenként 1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Ügyeletes nevelői szoba	Épületenként 1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Éjszakai gyermekfelügyelő szobája	Kollégiumonként (székhelyen és telephelyen) a tanulók elhelyezése szerinti szintenként 1	Csak fogyatékos tanulók kollégiumi nevelése esetén szükséges.	
Porta	Székhelyen és telephelyen 1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Nővérszoba	Kollégiumonként (székhelyen és telephelyen) a tanulók elhelyezése szerinti szintenként 1	Csak fogyatékos tanulók kollégiumi nevelése esetén szükséges.	
Betegszoba (elkülönítő)	Kollégiumonként (székhelyen és telephelyen) nemenként 1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Vendégszoba	Kollégiumonként (székhelyen vagy telephelyen) 1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Ebédlő	Kollégiumonként (székhelyen vagy telephelyen) 1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Főzőkonyha	Kollégiumonként 1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség, a „Györffy Kollégiumért” Alapítvány	

		üzemeltetésében.	
Melegítőkonyha	Kollégiumonként (székhelyen vagy telephelyen) 1	Mivel főzőkonyhával rendelkezik a kollégium, nem szükséges.	
Tálaló-mosogató, ezen belül felnőtt étkező	Kollégiumonként (székhelyen vagy telephelyen) 1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség, a „Györffy Kollégiumért” Alapítvány üzemeltetésében.	
Teakonyha	Kollégiumonként (székhelyen és telephelyen) 1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség , de nem alkalmas a tanulók 15%-ának egyidejű befogadására.	
Tanulói vizesblokk, fürdőszoba	Épületenként, nemenként és szintenként 1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Személyzeti WC	Épületenként, nemenként 1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Tanulói WC	Épületenként, szintenként, nemenként 1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Mosléktároló	Kollégiumonként (székhelyen és telephelyen) 1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség, a „Györffy Kollégiumért” Alapítvány üzemeltetésében.	
Szárazáru raktár	Kollégiumonként (székhelyen és telephelyen) 1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség, a „Györffy Kollégiumért” Alapítvány üzemeltetésében.	
Földesáru raktár	Kollégiumonként (székhelyen és telephelyen) 1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség, a „Györffy Kollégiumért” Alapítvány üzemeltetésében.	
Karbantartó műhely	Kollégiumonként 1		Nem áll rendelkezésre áll az előírt mennyiség, de a karbantartási feladatokat külső cég

			látja el.
Tisztítószer, takarítóeszközök és - gépek tárolója	Székhelyen és telephelyen 1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség, de a takarítási feladatokat külső cég látja el.	
Ágyneműraktár	kollégiumonként 1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Mosókonyha (tanulói)	Székhelyen és telephelyen 1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Vasaló- és fehérnemű-javító helyiség (tanulói)	székhelyen és telephelyen 1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Szeméttároló	székhelyen és telephelyen 1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	

II. HELYISÉGEK BÚTORZATA ÉS EGYÉB BERESENDEZÉSI TÁRGYAI

Eszköz, felszerelések	Mennyiségi mutató (rendelet szerint)	Ténylegesen meglévő mennyiség	Hiányzó mennyiség
Tanulószoa (felkészülő szoba)			
Tanulói asztal	Tanulói létszám figyelembevételével 1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség, az élelkornak megfelelő méretben.	
Tanulói szék	Tanulói létszám figyelembevételével 1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség, az élelkornak megfelelő méretben.	
Tanári asztal	1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Tanári szék	1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Nyitott és zárt könyvesszekerény	Tanulószoabánként 2	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Kézikamerás olvasókészülék	Kollégiumonként 1	Csak alig- és gyengénlátók nevelése esetén szükséges.	
Számítógép színes, nagyító programmal	Tíz tanulónként 1	Csak alig- és gyengénlátók nevelése esetén szükséges.	
Számítógépasztal, szék	számítógépenként 1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Szakköri, diákköri szoba (szakköri foglalkozásoknak megfelelő felszerelések, a pedagógiai programban meghatározott tevékenységhez, továbbá a tanulói létszámhoz igazodó számú asztalok és székek)		Rendelkezésre áll az előírt mennyiség	
Számítástechnikai terem			

Számítógép	Húsz tanulónként 1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Nyomtató	1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Számítógépasztal, székek	Számítógépenként 1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Programok	Szükség szerint	Rendelkezésre állnak.	
Zárható szekrény	1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Tábla + flipchart	1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Testedző szoba (felszerelése az iskolai tornaszoba szerint)			
Kislabda	5		Nem áll rendelkezésre az előírt mennyiség. A testedző szoba mérete miatt nem lehetne rendeltetésüknek megfelelően használni őket.
Labda	5		
Tornaszőnyeg	2		
Tornapad	2		
Zsámoly	2		
Bordásfal	2		
Mászókötél	2		
Gumikötél	5		
Ugrókötél	5		
Medicinlabda	5		
Stopper	1		
Kiegészítő tornakészlet	1		
Egyéni fejlesztést szolgáló speciális tornafelszerelések	Csak fogyatékos tanulókat oktató iskolában/kollégiumban, a pedagógiai programban foglaltak szerint.		
Multifunkciós kondicionáló gép	2	A 11/1994. (VI.8.) MKM rendelet ezen eszközöket nem írja elő, a helyiség méretéből fakadóan azonban csak ezeket az eszközöket lehet megfelelően használni.	
Ferde pad	2		
Fekvenyomó-pad	1		
Szobakerékpár	1		
Súlyzók	24 darab (különböző méretben)		
Könyvtár			
Tanulói asztal, székek	Egy iskolai osztály egyidejű foglalkoztatásához szükséges mennyiségben	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség, az életkornak megfelelő méretben.	
Egyedi világítás	Olvasóhelyenként 1		Nem áll rendelkezésre az előírt mennyiség.

Könyvtárosi asztal, szék	1-1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség, az asztalhoz egyedi világítással	
Szekrény (tároló)	Háromezer könyvtári dokumentum elhelyezésére	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Tárolók, polcok, szabadpolcok	2	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Létra (polcokhoz)	1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Telefon	1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Fénymásoló	1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség, az ügyviteli helyiségben elhelyezve.	
Számítógép, nyomtató	1-1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Video (lejátszó, felvevő) televízióval	1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
CD vagy lemezjátszó	1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Írásvetítő	1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Könyvtárszoba		Saját könyvtárral rendelkezik a kollégium.	
Hálósza, hálóterem			
Ágyneműtartós ágy	Tanulói létszám szerint 1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Szekrény	Tanulói létszám figyelembevételével 1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Éjjeli szekrény	Tanulói létszám szerint 1		Nem áll rendelkezésre az előírt mennyiség.
Polc	Tanulói létszám szerint 1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Tükör	Szobánként 1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Cipőtároló	Szobánként 1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Szék	Tanulói létszám figyelembevételével 1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Asztal	Tanulói létszám figyelembevételével 1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Ágynemű-garnitúra	Tanulói létszám szerint 1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	

Ágyneműhuzat-garnitúra	Tanulói létszám szerint 3		Nem áll rendelkezésre az előírt mennyiség.
Éjjeli lámpa	Tanulói létszám szerint 1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Stúdió			
Stúdióasztal	1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Szék	3	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Belső hangtechnikai felszerelés, kiépített hangtechnikai hálózat	1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Hifi-torony	1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Mikrofon	1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Erősítő	1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Hangszóró + fejhallgató	1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Videofelvevő kamera	1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Videofelvevő és -lejátszó	1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Tárolószekrény	1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Sportudvar			
Szabadtéri labdajáték felszerelése	1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség (kispályás labdarúgás, kézilabda, kosárlabda sportágakhoz).	
Magasugró állvány, lécs	1		Nem áll rendelkezésre az előírt mennyiség.
Távol-, magasugró gödör	1		Nem áll rendelkezésre az előírt mennyiség.
Futópálya	1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség, a lehetőségek szerint kialakítva.	
Egyéni fejlesztést szolgáló speciális tornafelszerelések	Egy iskolai osztály egyidejű foglalkoztatásához szükséges mennyiségben	Csak a fogyatékos tanulókat oktató iskolában/kollégiumban, a pedagógiai programban foglaltak szerint.	

Igazgatói iroda			
Íróasztal	1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Szék	1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Tárgyalóasztal	1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Szék	2	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Iratszekrény	1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Fax	1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség, az ügyviteli helyiségben elhelyezve.	
Telefon	1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Nevelőtestületi szoba			
Fiókos asztal	Pedagóguslétszám szerint 1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Szék	Pedagóguslétszám szerint 1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Napló és folyóirattartó	1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Könyvszekrény	2	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Ruhásszekrény vagy fogasok	Pedagóguslétszám figyelembevételével	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Mosdókagyló	1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Tükör	1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Ügyviteli helyiség, gazdasági vezetői iroda			
Asztal	Felnőtt létszám figyelembevételével	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Szék	Felnőtt létszám figyelembevételével	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Iratszekrény	1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Lemezszekrény	1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Írógép	1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Írógépasztal és szék	1-1	Számítógépasztal áll rendelkezésre helyette.	
Fénymásoló	1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Számítógépasztal és	1	Rendelkezésre áll az	

szék		előírt mennyiség.	
Számítógép nyomtatóval		Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Telefon		Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Orvosi szoba [berendezése, felszerelése a 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet előírásai szerint]			
Műszer, eszköz			
Vérnyomásmérő (mandzsetta sorozattal)	1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Phonendoscop	2	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Kötszerdoboz (kisméretű)	1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Nyelvfogó	1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Reflexkalapács	1		Nem áll rendelkezésre az előírt mennyiség.
Személymérleg	1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Magasságmérő	1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Mérőszalag	2	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Olló (kötszervágó)	1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Olló (egyenes)	1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Olló (Cooper)	1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Csipesz (horgas)	1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Csipesz (anatómiai)	1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Lázmérő (3 perces)	3	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Nyelvlapoc (fa)	szükség szerint, a létszám függvényében	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Egyszerhasználatos fecskendő	szükség szerint, a létszám függvényében	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Mantoux-fecskendő	szükség szerint, a létszám függvényében		Nem áll rendelkezésre az előírt mennyiség.

Injekciós tű (egyszerhasználatos)	szükség szerint, a létszám függvényében	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Elsősegélynyújtó láda	1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Szemészeti vizsgáló tábla (saját megvilágítással)	1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Színlátásvizsgáló könyv	1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Írógép (táska)	1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Vesetál	2		Nem áll rendelkezésre az előírt mennyiség.
Ivópohár	3	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Mosdótál (kisméretű, fertőtlenítéshez)	1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Bútor – rendelő			
Vizsgálóasztal vagy ágy	1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Műszerszekrény	1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Műszerasztal	1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Íróasztal	2	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Támlásszék (forgatható)	2	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség, nem forgatható.	
Öltözőszekrény	1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Íratszekrény	1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Hulladékgyűjtő (lábpedálos, fém)	1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Hűtőszekrény (60 literes)	1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Reflektor (flexibilis)	1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Hordágy (összecsukható)	1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Íróasztallámpa	1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Bútor - váró			
Falifogas sorozat	1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Asztal	1	Rendelkezésre áll az	

		előírt mennyiség.	
Szék/pad	10 fő részére	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Hulladékgyűjtő (lámpedálos, fém)	1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Textilnemű			
Gumikesztyű	20 pár	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Harántlepedő	3	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Törülköző	12	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Műszertörölő	6	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Lepedő	3	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Orvosi köpeny	3/fő		Nem áll rendelkezésre az előírt mennyiség.
Asszisztensi köpeny	3/fő		Nem áll rendelkezésre az előírt mennyiség.
Takaró	2	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	

III. NEVELŐ- ÉS OKTATÓMUNKÁT SEGÍTŐ ESZKÖZÖK

Eszköz, felszerelések	Mennyiségi mutató (rendelet szerint)	Ténylegesen meglévő mennyiség	Hiányzó mennyiség
Televízió	a kollégium által felvehető tanulói létszám alapján ötven tanulónként 1	A közösségi helyiségekben elhelyezve rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Rádió	Minden társalgóba 1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
CD vagy lemezjátszó	Minden társalgóba 1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Magnetofon	Minden társalgóba 1	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség.	
Videolejátszó	Minden második tv-hez 1	A belső hálózaton keresztül minden tv-hez rendelkezésre áll.	
Tankönyvek, szakkönyvek, kötelező olvasmányok	A kollégium feladata szerinti iskolatípusoknak megfelelően	Rendelkezésre áll az előírt mennyiség. A könyvtárban elhelyezve	

Egyéni fejlesztést szolgáló speciális eszközök	Oly módon, hogy a kollégium munkarendje szerint minden tanuló használhassa	Csak fogyatékos tanulókat nevelő kollégiumban szükséges.	
--	--	--	--

2. A Dr. Kettesy Aladár Általános Iskolai Intézményegység

2.1. Az intézményegységben folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

A nevelő-oktató munka alapelvei

A nevelés-oktatás szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszert és eszközrendszert minden esetben a tanulók állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg. Mindig szem előtt kell tartani az önállóságra nevelés elvét. Az akarati tulajdonságok kialakítása, a kitartás, a kudarcűrő képesség fejlesztése szükséges a látássérülésből adódó hátrányok leküzdéséhez. Differenciáltan, egyénileg, kiegészítő szolgáltatásokkal, kellő időkerettel segítsük a tanulókat a követelmények eléréséhez, az éplátók közötti helytálláshoz.

Az intézményegység célkitűzései

Célunk a tananyag elsajátítása mellett *a tanulók meglévő látásának védelme, maximális működőképességének biztosítása, a gyengénlátás okozta hátrányok csökkentése útján a társadalomba való beilleszkedés előkészítése.*

További célok:

- minden tanuló számára biztosítani *az alapkészségek elsajátítását; melyek a további ismeretszerzéshez, az integrációhoz szükségesek.* Kiemelten kell kezelni az anyanyelvi képességek fejlesztését;
- *az önálló tanulási képességet kialakítani, továbbfejleszteni;* az egyénre szabott módszerek, eljárások gyakoroltatásával, a kedvező feltételek biztosításával, a látásteljesítmény figyelembevételével és a megfelelő optikai eszközök segítségével;
- fejleszteni a figyelmet, emlékezetet, a gondolkodás képességét; az eredményesebb tanulás, a sikeresebb kommunikáció és a látás kímélése érdekében;
- segítséget nyújtani ahhoz, hogy a 8. évfolyam befejezése után mindenki a képességének és látóképességének megfelelően tudjon a továbbtanulási lehetőségek közül választani; legyen kellő önbizalma;
- megóvni a testi és lelki egészséget, kiemelten figyelni a szem védelmére.

Kiemelt feladatok:

- *az általános, korszerű alpműveltség nyújtásán túl a látássérülésből adódó hátrányok leküzdése, az esélyegyenlőség közelítése;*
- *a gyermeket meglévő látásának maximális kihasználására és óvására tanítani;*

- *minél korábban megkezdeni a látásfunkciók fejlesztése mellett az ép érzékszervek fokozott fejlesztését;*
- *biztosítani a tanuláshoz és a mindennapi élethez szükséges speciális ismeretanyagot (speciális technikák és eszközök használata stb.) és készségfejlesztést (szóbeli kifejezőkészség, célszerű munkaszokások kialakítása stb...);*
- *a mozgásképeség fejlesztése, különös tekintettel a látás-mozgás koordinált működésére és a finommotorika fejlesztésére;*
- *korrigálni a gyengénlátáshoz esetlegesen csatlakozó sérüléseket, részképesség-kieséseket, tanulási zavarokat, viselkedési és beilleszkedési problémákat, figyelemzavart, pszichés eltéréseket;*
- *olyan családi légkör biztosítása, ahol a felnőttek és gyermekek jól érzik magukat, ahol kölcsönös az egymás tisztelete, ahol a gyermekszeretet, a türelem, a megértés a meghatározó;*
- *átfogó feladat a reális énképpel rendelkező, önálló életvitelre képes, kiegyensúlyozott személyiség megalapozása.*

Eszközök, eljárások:

- *biztosítani kell a tanulók számára a megfelelő eszközrendszert, ezek: az optikai segédeszközök, optimális világítás, speciális tanulóasztal, kellő betűméretű és nyomvonalú könyv, speciális füzet, íróeszköz stb;*
- *a pedagógiai eljárások a tanulók egyéni sajátosságainak megfelelően tovább differenciálják a nevelés és oktatás tartalmát;*
- *az iskola fejlesztési követelményei igazodjanak a tanulók fejlődésének lehetséges üteméhez, az iskoláskor előtti képességfejlődés területeire is terjedjenek ki;*
- *a követelmények mennyiségi és minőségi teljesítése az egyéni adottságok szerint várható el;*
- *több gyakorlati lehetőségre, kellő motiválásra van szükség;*
- *a tananyag és a követelmények átcsoportosítása, módosítása nem akadályozhatja az iskolák közötti átjárhatóságot;*
- *a speciális fejlesztés elsődlegesen a pedagógiai és egészségügyi habilitációs eljárások folyamán valósul meg; a korrekciós és kompenzációs technikákkal, terápiákkal, többlétszolgáltatásokkal;*
- *a pedagógusok és a nevelő-oktató munkát segítők fokozott odafigyelése, az intézményegységek szoros együttműködése szükséges a különböző eljárások és elvárások alkalmazásakor.*

2.2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A jó iskola nem arra büszke, hogy mekkora ismerethalmazt tudott tanítványai „fejébe gyömöszölni”, hanem arra, ha biztos tudja és hisz benne, hogy **embert** nevelt, aki nemcsak ismereteket hordoz magában, hanem önismeretet, együttérző és együttműködő képességet, ön és mások elfogadásának képességét, szeretetet, akaraterőt, kitartást, küzdő és fejlődőképességet, vagyis mindazokat az értékeket és képességeket, amelyekkel úgy tud önmagával harmóniában élni, hogy azzal nem sérti a másik embert. Ennek eléréséhez szükséges, hogy az intézményi nevelés-oktatás az egész személyiségre irányuljon. Olyan légkör kell, amely nemcsak szellemi világosságot, hanem a fejlődéshez szükséges biztonságnak és elfogadásnak a melegét is sugározza. Az iskola legyen az a tér, ahol minden gyermek kipróbálhatja képességeit, megerősítve magában azt, amiben jó, és tanárai és társai támogatásával korrigálhatja gyengéit. Ehhez a tanórán és azon túl *is sok lehetőséget kell teremteni, hogy mindenki megtalálhassa saját erősségét, ami hitet ad neki gyengeségei legyőzéséhez.*

Különösen fontos ez intézményünkben, ahol a gyermekek nagy többségének az ismeretszerzés legfontosabb eszköze, a látás sérült.

Személyiségfejlesztő munkánk lényege, hogy megtanítsuk a gyermekeket arra, hogy:

- *saját helyzetüket el tudják fogadni;*
- *megtanulják használni azokat az eszközöket, melyekkel látásuk legjobban korrigálható;*
- *felismerjék azokat a módokat, amelyekkel látáscsökkenésük kompenzálható;*
- reálisan értékeljék önmagukat, társaikat, a körülöttük levő világ elvárásait és ennek birtokában tudják kialakítani kapcsolatukat a tárgyi világgal és embertársaikkal.

Az iskolai személyiségformálás hosszú útjának lényeges állomása az önismeret.

Gyermeink gyakran nemcsak fejletlen képességekkel érkeznek iskolánkba, hanem azzal a tudattal, hogy ők nem képesek erre vagy arra a tevékenységre. Meg kell keresnünk meglévő képességeiket és abból kiindulva korrigálni a hiányosabbakat. Segíteni kell a biztos testséma kialakulását, hiszen csak önmagához viszonyítva tud eligazodni a világban. A saját test kiinduló alap a téri szemlélet kialakításához. E nélkül az olvasás-írás elsajátítása igencsak nehéz, majdnem hogy lehetetlen.

A nagymozgással induló finom precíziós kézmozgások, a saját test ismeretéből kiinduló téri tájékozódás elvezet az alapkultúrtechnikák (olvasás, írás, számolás) biztonságos elsajátításához. Ez pedig a további ismeretszerzés eszköze. Eközben nő a gyermek önbizalma, önértéke. Az „én úgysem látom”, „úgysem tudom” leértékelő állapotból eljut az „én is meg tudom csinálni” pozitív öntudathoz. Az önmagát ügyesnek tartó gyermek szívesebben méri össze magát társaival. Ez erősíti a társas kapcsolatokat. *Szükséges a mindenkiben fellelhető értékek megkeresése és kibontakoztatása, hogy megtalálja helyét, szerepét társai közt. Az „én” és „mi” tudat mellett a mások értékeinek elismerni tudása is lényeges.*

A személyiségfejlesztéshez tartozik, hogy megtanítsuk a gyermekeket az iskolai szabályokhoz való alkalmazkodásra, a magatartás akaratlagos szabályozására, az irányított szándékos figyelemre, a siker iránti igényre, a kudarc tűrésére, a feladat végzéséhez szükséges akaratra, türelemre, fegyelemre, felelősségérzésre, kötelességtudatra.

Természetesen szükségesek az intellektuális képességek – az észlelés és megfigyelés pontossága, a figyelem tartóssága, a mechanikus és logikus emlékezet, gondolkodás, ok-okozati viszonyok felismerése, szimbólummegértés – és a szóbeli kifejezőképesség megfelelő szintre való

fejlesztése is. Ez is része a személyiségnek. Mindezek formálása nemcsak a tanórai ismeretek elsajátítása közben, hanem a szabadidőben is történik.

Tágabb ismeretek elsajátítására törekszünk a szakkörök, ~~klubok~~ működtetésével, ahol az érdeklődésnek megfelelően a tanuló arra is lehetőséget kap, hogy tehetségét kibontakoztathassa.

A hiányos képességek korrigálása a habilitációs, rehabilitációs, egyéni fejlesztő órákon történik. Kiemelt szerep jut az osztályfőnöki óráknak, ahol az önismeretet, önértékelést a társak által visszatükrözött kép módosítja. Az első osztályban stabilan kialakított testképből el kell jutni oda, hogy az önértékelési nehézségekkel küzdő, hangulatlabil, helyét kereső serdülő ki tudja dolgozni saját énjét és ne sodródjon deviáns megoldási módokba, illetve csoportok felé.

Az, hogy mozgáskorlátozott és vak gyermekek is járnak az iskolába, lehetőséget ad a másfajta „másság” elfogadására. Segít megtapasztalni a „nekem segítenek”, de „én is tudok segíteni” másoknak érzését. Más sérültekkel és ép gyermekekkel való vetélkedések erősítik a küzdőképességet; csapatversenyek erősítik a „mi” tudatot, az együttműködés képességét.

A szülői háztól való távollét hátrányát az önállóságra való nevelés előnyévé kell tenni (pl. saját holmi rendben tartása, felsősök önálló utazása).

Közös kirándulásokkal a hazai táj szépségeinek megismerésén túl a hazaszeretet érzésének erősítését a közösségi érzés fejlődését kell elősegítenünk.

Az egészségvédő szokások kialakításánál külön figyelmet kell fordítani a szem védelmére, az optikai segédeszközök használatára, melyekkel a meglévő látásukat maximálisan tudják kihasználni.

Személyiségfejlesztő munkánk arra irányul, hogy:

- *a látássérülésből eredő hátrányokat csökkentse vagy megszüntesse, újabbak kialakulását lehetőség szerint megakadályozza;*
- *az iskolából kilépő tanuló*
 - *fogyatékoságát ne akadályként élje meg;*
 - *bízzon abban, hogy erőfeszítései árán a társadalom egyenértékű tagja lehet, aki igényt tart a társadalmi juttatásokra, de nem azokra akar támaszkodni, aki tud kérni és elfogadni, de igénye van adni is;*
- *a tanuló tudja a másságot elfogadni, szükség szerint nem sértő módon segíteni.*

Színterei:

- tanítási óra;
- habilitáció-rehabilitáció;
- szakkörök,
- szabadidős tevékenység, játék;
- tanulmányi kirándulás;
- iskolai sportkör;
- tanulmányi, kulturális és sport versenyek;
- nemzeti és családi ünnepeink közös ünneplése.

2.3. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

Akkor lehet egy intézmény igazán sikeres a tanulók jó közösségének kialakításakor, ha az intézményben dolgozó felnőttek is közösségként működnek, az alapvető célokban, feladatokban egyetértenek.

Intézményünkben az iskola valamennyi dolgozója napi kapcsolatban van diákjainkkal. A tanulók előtt példaként állnak a felnőttek egymás közötti kapcsolatai is

Fontos a diákokkal szembeni elvárások megfogalmazásánál illetve ezen elvárások számonkérésénél a pedagógusok egységes fellépése.

Elengedhetetlen a szülői házzal való együttműködés.

A közösségi élet szinterei:

- iskolai tanulóközösség;
- a nevelés-oktatás szakaszai (bevezető, kezdő, alapozó, fejlesztő szakasz);
- osztályok (csoportok);
- diákönkormányzat;
- szakkörök;
- ~~hétvégi csoportok.~~

Főbb területei:

- tanórák (osztályfőnöki, szaktárgyi órák...);
- szabadidős tevékenység (szakkörök, sportkör, tanulmányi kirándulás, táborozás).

A területek nem állnak egymással alá – fölé rendelt viszonyban. A tanulók minden területen más – más közösség tagjaként szerepelnek, így az általános közösségi szokások, normák megtanulása mellett, meg kell tanulniuk az adott közösség szabályait, értékrendjét.

Feladatok

Törekedjünk arra, hogy minden tanuló:

- ismerje meg a társas együttélés alapvető szabályait, amelyek a közösségben való harmonikus kapcsolatok kialakításához elengedhetetlenek;
- tanulja meg, hogy tetteiért minden körülmény között vállalja a felelősséget;
- ismerje meg társai belső értékeit, legyen megértő, nyitott személyiség;
- tudjon örülni társai sikerének, elismerésének;
- járuljon hozzá társai reális énképének kialakulásához;
- az egészségét tartsa a legfontosabbnak. Ismerje meg az *egészséges életmód alapvető szabályait*, azok betartásával védje saját és társai testi-lelki épségét;
- segítse társait a tanulásban;
- *legyen tisztában saját „korlátaival”*, ezek figyelembe vételével próbáljon teljes életet élni, alkalmazkodva a környezethez;
- tudjon kulturáltan szabadon kommunikálni a felnőttekkel és társaival;

- nyíltan vállalja véleményét, tanulja meg érvekkel meggyőzni vitapartnerét;
- érezze sajátjának az iskolát, a kollégiumot, ápolja hagyományait;
- váljon érzékennyé környezete állapota iránt, kapcsolódjon be az intézményi közéletbe;
- sajátítsa el azokat az ismereteket és gyakorolja azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek az otthon, a lakóhely, szülőföld, haza és népcsoportok megismeréséhez vezetnek;
- ismerje meg népünk kulturális örökségének jellemző sajátosságait, nemzeti kultúránk értékeit.

Speciális feladataink:

- *súlyosan látássérült, mozgáskorlátozott és halmozottan sérült tanulóinkat is aktívan vonjuk be az iskolai, kollégiumi közéletbe;*
- *biztosítsunk minél több lehetőséget, hogy tanulóink találkozzanak ép gyermektársaikkal és más sérüléssel élő diákokkal is (sport, kulturális, tantárgyi találkozók).*

Mindezek megvalósítása érdekében neveljük őket:

- egymás tiszteletére, egymás megsegítésére, *(pl. vak, gyengénlátó, mozgáskorlátozott stb. gyermekek toleranciája egymás iránt);*
- *erősítsük a tanulóknál a „Sorstárs-Embertárs” fogalmát.*

A közösségi nevelés során törekednünk kell arra, hogy minél több közös program, rendezvény, verseny szerveződjön. Kiemelt feladat az intézmény hagyományok ápolása, mely nem csupán közösség formáló, hanem közösségmegtartó erővel is bír. (A hagyományokról részletesen a 3.5. fejezetben.)

2.4. A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenységek

Az integráció következtében az iskolánkba beiskolázott tanulók jelentős hányadánál a gyengénlátás mellett magatartási beilleszkedési nehézségekkel is számolni kell; melyek nem a gyengénlátás következményei, de gyakran azzal azonos okra vezethetők vissza.

Ezen zavarok jelenléte még jobban megnehezíti a gyermekek számára az iskolai elvárások teljesítését.

Szakértelemmel, tudatos nevelési módszerekkel megelőzhetők, elkerülhetők, illetve rendezhetők.

A megelőzés szempontjából a korai felismerésnek és fejlesztésnek óriási jelentősége van.

Gyógypedagógiai fejlesztő munkánk elengedhetetlen módszere a sokirányú, részletes diagnosztikus mérés.

A szülőkkel együttműködve próbálunk ideális körülményeket teremteni az iskolai munkához.

A nevelésben központi szerepet játszik a személyes kapcsolat a nevelő és növendék között.

Hisszük azt, hogy a tanári személyiségnek a gyermeki személyiséggel való találkozásából valósulhat meg az igazi, az egész életre ható fejlesztés.

A fejlődés egyenetlenségeinek korrigálását lassúbb ütemben, időben jobban, széthúzva, kisebb egységekben az egyéni sajátosságok maximális figyelembevételével valósítjuk meg.

Gyógyító, nevelő-oktató munkánk során fokozott mértékben érvényesítjük az:

- egyéni bánásmód elvét;
- optimális terhelés biztosítását;
- maximális érzelmi támaszt;
- játékosságot;
- változatosságot;
- nem utolsósorban a szeretetteljes légkört.

Csak ez a **pozitív magatartás** oldhatja a gyermek szorongásait, félelmeit, nyugtalanságát, esetleges visszahúzódását, ami teljesítmény, magatartási, beilleszkedési zavarokban nyilvánulhat meg.

A hozzánk beiskolázott tanulók számára elengedhetetlen a tanulás speciális feltételeinek megteremtése, ami csökkenti a már kialakult magatartási, beilleszkedési zavarokat vagy megelőzi azok kialakulását.

Ezek a feltételek:

- *az optimális látásteljesítmény elérésére: megfelelő oktatási eszközök és optikai segédeszközök biztosítása;*
- *szükség esetén a Braille írás-olvasás elsajátításának, tájékozódás közlekedés tanításának lehetősége;*
- *az esetleges másodlagos csatlakozó sérülések korrekciója mindenkinek azon a területen ahol arra szüksége van (gyógytestneveléssel, logopédiával, fejlesztő foglalkozásokkal).*

Színtere: *egyéni vagy kiscsoportos korrekciós fejlesztő foglalkozás*

A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel küzdő tanulók számára is ösztönzően hat a szakkörökön való részvétel, mert így pozitív személyiség jegyeikre alapozva más területen ők is sikerélményhez juthatnak, növekszik önbizalmuk, oldódik szorongásuk, gátlásosságuk.

2.5. A tehetség, a képesség kibontakoztatását segítő tevékenység

Kis létszámaink, a gyerekekkel való szorosabb kapcsolat, a nevelők összehangolt munkája biztosítják, hogy a tehetségigéretre utaló tulajdonságokat időben felismerjük, azokat továbbfejlesszük.

A tehetséggondozás színterei:

- tanórák;
- *délutáni foglalkozások;*
- szakkörök;
- sportkör;
- pályázatok, versenyek;
- nyári táborok.

A tehetséggondozás formái:

- differenciálás tanórán, foglalkozáson belül, személyre szabott feladatok;
- nívócsoportok szervezése;
- *kiemelt egyéni és kiscsoportos tehetséggondozó foglalkozások;*
- tehetségfejlesztő szakköri foglalkozások (képzőművészeti, ének-zene - iskola és MEA keretben - matematika, informatika, színjátszó, sport, tánc, kézműves, origami, idegen nyelv, könyvtár-ismereti);
- felkészítés versenyekre, bemutatókra, kiállításokra;
- bekapcsolódás különböző szaktárgyi és komplex pályázatokba;
- önálló kutatási lehetőségek házon belül és kívül:
 - számítógép-, Internet használat,
 - könyvtári munka,
 - részvétel szakelőadásokon,
 - média használat;
- részvételi lehetőség városi szervezésű szakkörök, sportkörök munkájában (ez utóbbinál feltétlenül figyelembe kell venni a szemészeti ajánlást is);
- *részvétel testvérintézmények által szervezett rendezvényeken.*

2.6. A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok

A társadalomban megjelenő szociális gondok mind nagyobb odafigyelésre kell hogy készítsék az oktatási intézményeket.

Egyre határozottabban fogalmazódik meg az igény, hogy az oktató-nevelő munka mellett fokozottabb gyermek-és ifjúságvédelmi feladatokat is ellássunk.

Intézményegységünkben is évről évre nő a veszélyeztetett, illetve hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma.

A gyermek-és ifjúságvédelmi felelős irányításával, a nevelők segítségével az alábbi tevékenységekkel igyekszünk enyhíteni a problémákat:

- évente rendszeresen felmérjük, hogy kik iskolánk veszélyeztetett és hátrányos helyzetű tanulói;
- megpróbáljuk a veszélyeztetettséget előidéző gondokat feltárni és azok megoldására javaslatot készíteni (káros hatások ellensúlyozása, szükség esetén hatósági intézkedések kezdeményezése stb.);
- szülői értekezleteken, nyílt napokon őszinte beszélgetésekre van lehetőségünk a szülőkkel, tájékoztatjuk őket hova fordulhatnak, ha gyermekeik részére pénzügyi támogatást szeretnének kérni;
- elmondjuk, hogy kik jogosultak:
 - rendszeres gyermekvédelmi támogatásra,
 - rendkívüli gyermekvédelmi támogatásra,
 - természetben nyújtott ellátásra;
- a szülőnek az önkormányzathoz címzett kérelmét támogatjuk, gyakran pedig mi kezdeményezzük a támogatás kérését (étkezési hozzájárulás);
- osztályfőnöki órákon megelőző és felvilágosító munkát végzünk (pl. beszélgetünk a gyermeki jogokról, a káros szenvedélyekről és azok megelőzéséről);
- hiányzás esetén felhívjuk a szülő figyelmét a tankötelezettségi törvény betartására; ha ez eredménytelen az illetékes önkormányzat jegyzőjéhez fordulunk;
- a gyermek-és ifjúságvédelmi felelős rendszeres kapcsolatot tart a gyermek sorsáért felelős személyekkel és hatóságokkal (szülők, hivatásos gyámok, osztályfőnökök, nevelőtanárok, iskolapszichológus, ételmezésvezető, gyermekjóléti szolgálatok, önkormányzatok, gyámügyi hatóságok, illetékes TEGYESZ ...).

2.7. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program

Iskoláskor előtti időszak (megelőzés):

A Látásvizsgáló Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottság és Gyógypedagógiai Szolgáltató Központ szakértői véleménye és javaslata alapján a gyógypedagógus egyénre szabott fejlesztő programot dolgoz ki és az előkészítő foglalkozásokon ez alapján kezdi meg a fejlesztést.

Cél: iskolaérettség biztosítása;
a meglévő látóképesség maximális kihasználása.

Feladatok:

- a szemészeti állapot felmérésének figyelembevételével a szemészorvos javaslatot tesz a megfelelő optikai segédeszközök (szemüveg, nagyító, távcsőszemüveg...) használatára;
- a gyógypedagógus felméri a tanuláshoz szükséges képességeket:
 - mozgásfejlettség (nagy-, finom-mozgás),
 - mentális képességek,
 - szociális érettség,
 - alkalmazkodási képesség,
 - szabálytudat,
 - a pedagógiai munkához szükséges látóképesség;
- a szakértői vizsgálat tájékoztatja a gyógypedagógust a tanuláshoz szükséges pszichés funkciók fejlettségéről, az esetleges hiányosságokról, elmaradásokról;
- a gyógypedagógus egyénre szabott fejlesztési tervet készít;
- a fejlesztési tervet az iskolára előkészítés keretében a gyógypedagógus gyógypedagógiai asszisztens segítségével megvalósítja.

Iskoláskorban:

Fontos a beiskolázott tanulók optimális tanulási feltételeinek megteremtése:

- az optimális látás elérése:
 - rendszeres szemészeti ellátással;
 - megfelelő optikai segédeszközökkel (szemüveg, távcsőszemüveg, nagyító);
 - alacsony vísusú tanulók ellátása a tanuláshoz szükséges eszközökkel (olvasótelevízió, olvasókészülék, számítógép);
- a súlyosan látássérült tanulóinknak biztosítjuk Braille írás-olvasás elsajátítását, közlekedés és tájékozódás tanulását;
- az esetleges másodlagos csatlakozó sérülések (pl. mozgás, beszéd, diszlexia, diszgrafia, diszkalkulia) megfelelő, rendszeres korrekciója gyógypedagógiai fejlesztéssel, személyiségkorrekcióval;
- a nevelésben központi szerepet játszó személyes kapcsolat nevelő és növendék között; (a tanulási nehézségekkel küzdő gyermekek nagy része szorongással küzd, vagy visszahúzódó, gátlásos, jellemző a motoros nyugtalanság, mozgékonyság; Mindkét

esetben fontos a nyugodt nevelői magatartás, a személyes odafordulás. Ezért is célszerű a kisebb csoportlétszám.);

- a szülőkkel együttműködve segítjük a tanulókat a jobb eredmények eléréséhez;
- a nagyfokú lemaradás leküzdését a tanórai differenciált tevékenységgel és az egyéni fejlesztő foglalkozásokkal segítjük.

A fejlesztés főbb területei:

- személyiségkorrekció;
- percepciófejlesztés: ezen belül kiemelt szerepet kap a látásnevelés: a látásélesség fejlesztése, a vizuális gondolkodás fejlesztése (megfigyelőképesség, megkülönböztető képesség, alaklátás, lényegkiemelés, általánosítás, vizuális emlékezet, vizuális képzelet);
- mozgáskorrekció: nagy és finommozgások fejlesztése;
- az értelmi képességek és a nyelvi kifejezőképesség fejlesztése;
- a tantárgyi alapkészségek fejlesztése;
- az iskolai nevelés-oktatás bevezető és kezdő szakaszában az írás-olvasás, matematikai alapkészségek fejlesztése, kiemelten a dyslexia, dysgráfia, dyscalculia prevencióra való tekintettel.

A fejlesztés módszerei:

- egyéni bánásmód érvényesítése;
- optimális terhelés;
- érzelmi támasz nyújtása;
- játékoság, változatosság, motiváció;
- pozitív megerősítés.

A habilitációs-rehabilitációs fejlesztő munka valamennyi területén jelentkező nevelési feladatok:

- *reális énkép, önértékelés kialakításának elősegítése;*
- *a tanulók aktivitásának, önbizalmának javítása;*

A tanulási kudarcokat enyhíti a szakkörökön, való részvétel, ahol ezen tanulók is sikerélményhez juthatnak. Növekszik önbizalmuk, oldódik gátlásosságuk. Az aliglátó tanulók Braille szakkörre járnak, habilitáció-rehabilitáció keretében közlekedési és tájékoztató ismeretekhez jutnak. Esetleges látásromlás után már eszközként használhatják a tanultakat.

2.8. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

Intézményegységünkben egyre több a nehéz körülmények között élő gyermek.

Célunk:

segíteni azon tanulók

- beilleszkedését az iskolai környezetbe,
- ismeret elsajátítását,
- egyéni ütemű fejlődését, akik
 - szociális körülményeiket tekintve hátrányos helyzetűek (családi környezetéből adódóan, a családi házon kívüli környezet miatt, csonka családban élő, munkanélküli szülők, iskolai körülményei miatt...);
 - átmenetileg hátrányos helyzetűek (új tanulók, tartós betegség.).

Az éves munkánk ütemezése

A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős az osztályfőnökök közreműködésével

- felméri a hátrányos helyzetű tanulókat;
- megkeressük az enyhítést szolgáló tevékenységet, majd folyamatosan megvalósítjuk.

A szociális hátrányok enyhítését iskolánkban az alábbi tevékenységi formák szolgálják:

- felzárkóztató, tehetséggondozó programok;
- felvilágosító előadások drog- és bűnmegelőzés, mentálhigiénés témakörökben;
- pályaorientációs tevékenység;
- táborozások, kirándulások;
- felvilágosító munka a szociális juttatások lehetőségeiről;
- helyi, regionális, országos támogatások megszerzésének ösztönzése;
- együttműködés a gyermekjóléti szolgálatokkal;
- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők ingyenes étkeztetése;
- *ingyenes tankönyvellátás;*
- *táborozási hozzájárulás;*
- részvétel pályázatokon;
- *egyedül hazautazók kísérésének biztosítása az állomásig;*
- térítésmentes szakkörök biztosítása.

A szolgáltatások biztosításához együttműködő partnereket kerestünk: Fehér Bot Alapítvány, Mosoly Alapítvány, Informatika a Látássérültekért Alapítvány, CARL ZEISS HUNGÁRIA, LIONS CLUB, DORCAS CENTER, MÁLTAI Szeretetszolgálat, Magyar Optikusok Ipartestülete, Szemfény Kkt., Vöröskereszt városi, megyei szervezete (ruházkodás, tanszerek, táborozási hozzájárulás, szemüvegek javítása...)

Alkalomhoz kötődve segítik munkánkat magánszemélyek is.

Pályázatok írásával is bővítjük a támogatási lehetőségeket.

2.9. A pedagógiai program végrehajtásához szükséges nevelő- oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke

Tárgyi feltételek:

- Az iskola épülete: legyen: tágas; sportolásra, mozgásos játékokra alkalmas; akadálymentes, hogy a látássérült, súlyosan látássérült gyermekek biztonságosan tudjanak tájékozódni, közlekedni.
A természetes fény minél nagyobb mennyiségben járja át az épületet.
- Tantermek: speciális és helyi megvilágítás; fényvédő függönyök; egyéni szükségleteknek megfelelően beállítható tanuló padok; jó minőségű tábla (sötét felület – sárga kréta kontrasztja); speciális füzetek, tollak, körző.
- Szaktantermek: tornaterem, teakonyha, természettudományi szaktanterem szertárral, rajz-médiaismeret, ének-zene, gépírás- számítástechnika, idegen nyelvi, fejlesztő szobák (egyéni vagy kiscsoportos fejlesztő foglalkozásokra). Könyvtár olvasóval, a súlyosan látássérült gyermekek részére is használható eszközökkel.
- Optikai és elektronikus segédeszközök: szemüveg, távcsőszemüveg; nagyítók (kézi és asztali); elektronikus olvasókészülék (olvasótelevízió); másológép (nagyításra is alkalmas); írásvetítő (nagy fényerejű, esetleg nappali fényben is használható); számítógép, fekete-fehér lézer és színes tintasugaras nyomtatóval, lapolvasóval, szövegfelismerő szoftverrel, beszédszintetizátorral, képernyő-felolvasó, képernyőnagyító programmal.

Az egyes tantárgyakhoz szükséges eszközöket a tantárgyak tantervei tartalmazzák.

A kötelezőeszköz jegyzékben szereplő eszközökkel rendelkezünk. Még hiányzó eszközök:

Rehabilitációs tornaszoba

1

2.10. A szülő, tanuló és pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei

Az intézmény eredményességét a diák, pedagógus, szülő együttműködése alapjaiban meghatározza.

Fontos, hogy a szülők elfogadják és támogassák az iskolánk által közvetített értékeket.

Ugyanakkor az intézménynek is figyelembe kell vennie a szülők, a szülői ház elvárásait, kívánságait. Ezen együttműködés alapja a kölcsönös bizalom, illetve a gyermek iránt érzett közös nevelési felelősség.

Az intézmény a szülőknek a következő segítségnyújtási, együttműködési formákat kínálja:

- iskolaelőkészítő szervezése (havi 1 alkalom, tanév végén 1 hét);
- szülői értekezletek iskolai és osztályszinten; igényeinek felmérése alapján előadások szervezése;
- szülőknek szerkesztett kérdőívek;
- nyílt napok;
- szülői fórumok;
- szakkörök indítása a diákok és a szülők igényeinek figyelembevételével;
- pályaválasztási tanácsadás;
- szakemberek konkrét segítségnyújtása:
 - gyógypedagógus,
 - szemészorvos,
 - gyermek-és ifjúságvédelmi felelős,
- hitoktatás biztosítása;

A szülők részéről az alábbi közreműködési formákat várjuk el:

- őszinte véleménynyilvánítást, együttműködő magatartást;
- kísérelje figyelemmel gyermeke előmenetelét;
- tartson rendszeres kapcsolatot a gyermekével foglalkozó felnőttekkel;
- aktív részvételt az iskolai rendezvényeken;
- tartsa tiszteletben az iskola dolgozóinak emberi méltóságát és jogait.

A szülői ház és az intézmény együttműködésének egyéb formái:

- iskolai rendezvények nyitottsága, szülői részvétel és aktív segítség a farsangon, gyermeknapon osztály (csoport) rendezvényeken;
- „Egy nap az iskoláért” társadalmi munka szervezése szülők számára;
- kirándulások, nyári táborozások a családok bevonásával;
- tanár – szülő közös programok szervezése;
- intézményi ünnepek (mikulás, karácsony, anyák napja).

Az együttműködés formáit folyamatosan lehet és kell bővíteni. Az intézmény célja és feladata minél több szülő aktív támogatását elnyerni.

Hisszük, hogy a közös gondolkodás és tevékenység a családdal, az egységes elvárások megfogalmazása és betartása, betartatása, kedvezően fejlődő gyermeki személyiségeket eredményez!

2.11. Egészségnevelési program

Helyzetelemzés

I. Társadalmi környezet

Az intézmény messze a városközponttól, viszonylag távol a közúti nagy forgalomtól nyugodt, csendes utcában, a szegregáltan tanuló gyerekek számára „ideális” környezetben van.

Elkerüli a város lüktetése, a veszélyforrások száma kicsi. Tanulóink többsége csak felnőtt kísérettel hagyhatja el az iskola területét, ezáltal védve vannak a veszélyektől.

Az intézmény, a -hozzánk látogatók számára jól megközelíthető az ~~intézet~~ helyi járatú buszokkal, illetve gépkocsival.

II. Családok jellemzése

Egyre több tanulónk rendelkezik kedvezőtlen családi háttérrel (csonka család, munkanélküli szülők, állami gondoskodásban nevelkedők, nehéz szociális körülmények között élők). A szülők sok esetben az otthoni nevelési, nem egyszer anyagi problémák megoldásához is az intézménytől várják a segítséget.

III. Tanulók jellemzése

A gyermekek nagy többsége kollégista és látássérült. A látássérülés mellé mozgássérülés, részképességkiesés, magatartászavar, beilleszkedési és tanulási nehézség kapcsolódhat.

Sok a túlkoros tanuló, ami többségében a koraszülöttség, a nem kielégítő fejlődési ütem következménye.

Tanulóink fejleszthetőek, de gyakran hiányzik a nem megfelelő óvodai előkészítés. A túlzott féltés miatt gyakran önállótlanok. Így a hozzánk kerülő gyermekek egyéni fejlesztési ütemben tudnak csak eredményesen dolgozni, osztály-csoportkeretben ez nem valósítható meg minden tanulónál, ez indokolja az egyéni foglalkozásokat.

IV. Humán erőforrás jellemzése

Az egészségnevelés szempontjából fontos szakemberek a törvényi előírásoknak megfelelően dolgoznak az iskolában.

Tiflopedagógusok, szomatopedagógus, szemészorvos (félállásban), iskolaorvos (heti 2 órában), szemészeti asszisztens, védőnő végzik a munkát. A gyógytestnevelési, logopédiai feladatokat a Megyei Pedagógiai Szakszolgálat szakemberei látják el.

V. Külső segítség

Az iskolafogászati ellátás folyamatos

Sikeresen pályáztunk drogprevenciós, egészségmegőrző, egészségnevelési programokkal.

Állapotfelmérés

I. Látássérülésből adódó ellátás

Tanulóink speciális megvilágítás mellett, egyénre szabott optikai segédeszközökkel tudnak csak dolgozni (szemüveg, kontaktlencse, távcsőszemüveg, olvasó televízió, kézi nagyító).

Ezek az eszközök a tanulóinknak rendelkezésére állnak.

Iskolánk szemészorvosa évente háromszor szűri a tanulókat. Módosítja a látásromlás, javulás mértékének megfelelően a szemüveg dioptriáját. Kezeli, felügyeli a tanulóinkat a szembetegségek terén (Cataracta, Glaukoma, Nystagmus stb.). Kiírja a megfelelő szemcseppeket, szükség szerint szakrendelésre küldi a gyerekeket, kapcsolatot tart a szülőkkel.

Munkáját a szemészeti asszisztens segíti. Végzi a szemüvegek ellenőrzését, adagolja a szemcseppet, takarja a rászoruló gyerekek szemét, szakrendelésre kíséri a tanulókat, tartja a kapcsolatot a szülőkkel.

II. Egészségügyi szűrés, közegészségügyi feladatok

- Az iskolaorvos évente egyszer szűri a tanulókat, ami kiterjed az egész szervezetre. (bőr-kötőszövet, csont-izomrendszer, ízület, fül-orr-gége, szájüreg, golyvaszűrés, vérnyomás, vérképző szervek, légzési-, keringési-, ideg-, ivarrendszer stb.). Hetente egyszer jön az iskolába, de szükség esetén bármikor rendelkezésre áll. Munkáját a védőnő segíti.
- Az iskolafogászati ellátást a városi gyermekfogászat végzi, évente kétszer szűrik a gyerekeket, szűrés után szükség szerint rendelik vissza a tanulókat kezelésre. Prevenciós fogászati asszisztens évente egy alkalommal tart előadást a gyerekeknek a helyes fogápolásról.
A kapcsolattartás, gyermekek kísérése a védőnő feladata.
- Fertőző betegek elkülönítésére egy betegszoba áll rendelkezésre két beteg ellátására megfelelő berendezéssel (lemosható, fertőtleníthető ágy, szekrény), külön 4 beteg számára van betegszobai hely. A beteg gyermekeket az egészségügyi dolgozók látják el. Felveszik a kapcsolatot a szülőkkel. Általában a szülők, amint lehetőségük van rá hazaviszik a gyerekeket.
- A balesetvédelem megoldott. Osztályfőnöki órákon, balesetvédelmi oktatásban részesülnek a tanulók minden tanév elején. Házi rendünkben több olyan pont van, aminek az a célja, hogy elkerüljük, megelőzzük a baleseteket.
Kémia, fizika, technika, informatika, testnevelés órákon külön balesetvédelmi oktatás folyik a specialitásnak megfelelően.
A baleseti ellátás is megoldott. Az egészségügyi dolgozók látják el a feladatot. Szükség esetén szakrendelésre viszik a tanulókat.
- A dolgozók részére a munkavédelem biztosított. Munkavédelmi oktatást tart a munkavédelmi felelős minden tanév elején.
- Nincs megoldva az intézményben az akadálymentesítés. A mozgássérült tanulók szállítását, közlekedését a szülők, gyógypedagógiai asszisztensek, sok esetben pedagógusok végzik.
- Közétkeztetés a házon belül történik. Főzőkonyha működik az iskolában. A kollégista tanulók napi ötszöri, a napközisek háromszori étkezést kapnak. Az itt dolgozó felnőttek, a munkaidejük alatti étkezéseket vehetik igénybe.
Étrend kialakításánál igyekeznek az egészséges életmódnak megfelelő, gyermekek igényeit kielégítő ételeket tervezni. A friss zöldség, gyümölcs fogyasztás, napi

vitaminbevitel különösen a téli hónapokban kevésnek bizonyul. Az egészségesnél kevesebb a folyadékbevitel. Napközben is szükség lenne a tanulóknak folyadék fogyasztására.

III. Egészségnevelés, egészségmegőrzés

Behálózza az egész intézményben folyó tevékenységet.

- A napirend kialakításánál figyelembe vesszük a munka, pihenés egyensúlyát. Az előírásokat a házirend tartalmazza.
- Osztályfőnöki foglalkozásokon 3. osztálytól minden évfolyamon 10-10 óra egészségügyi témájú, ahol a tanulók életkoruknak megfelelő szinten kapnak tájékoztatást az egészséges életmódról, higiénés szokásokról, káros szenvedélyek hatásáról. (drog, HIV fertőzés, dohányzás, alkohol fogyasztás...)
- Vöröskeresztes szakkörön elemi elsősegélynyújtási ismeretek oktatása folyik az érdeklődő tanulók részére.
- Tantárgyakon belüli egészségnevelés a technika, egészségtan, biológia órákon történik.
- A lelki egészség megőrzését mindnyájan szem előtt tartjuk.
- A testi neveléssel kapcsolatos méréseket a védőnő végzi (súly, magasság, körméret). A tanulók fizikai állapotának mérését a testnevelők végzik. Egészségmegőrzés rendszeres testmozgás nélkül lehetetlen. A levegőzés, udvari játék minden nap minden gyermeknek biztosított az ebéd utáni időszakban, kötelező óráközi szünetekben.

A mindennapos testedzés megoldott. (4.1.3.fejezet)

Gyógytestnevelésre gerincdeformitás, hanyagtartás és bokasüllyedés miatt a tanulók több, mint 50%-nak van szüksége. A javaslatot az ortopéd szakorvos és szemorvos együtt állapítja meg.

Mozgásfejlesztő foglalkozásra a tanulók 10 %-ának van szüksége. Ilyen irányú foglalkozás hetente 3-4 alkalommal történik tanulónként.

Sajnos tornaterem problémával küzdünk ezen a területen. A tornaterem, és a kialakított mozgásfejlesztő szoba kevésnek bizonyul. A könnyített testnevelésben részesülőeknek sincs megoldva az elhelyezésük. Különösen a téli időszak a gond, amikor nem lehet kimenni az udvarra.

Gerincproblémák oka lehet a nem megfelelő szék, amin a tanulók többsége napi 7-8 órát ül az iskolában.

- A hátrányos helyzetű és veszélyeztetett tanulóknak a problémáit az ifjúságvédelmi felelős tartja számon. Elég sok, kb. a létszám 65 %-a tartozik ebbe a kategóriába. Az érintett tanulókról nyilvántartást vezet, kapcsolatot tart a Családsegítő Szolgálat, az önkormányzatokkal, a helyi gyermekvédelmi megbízottal, a pénzügyi nehézségeket, aktuális szociális problémákat, hiányzásokat igyekszik kiküszöbölni az ifjúságvédelmi megbízott.
- Kiemelten foglalkoznak a drogprevencióval. Az osztályfőnöki órákon az „Egészséged Testben Lélekben” című program alapján kerül sor komplex személyiségfejlesztésre. A programon belül jelentős hangsúlyt kap a dohányzás ill. az alkohol okozta problémák megelőzésének kérdésköre. A programban minden felső tagozatos tanuló részt vesz. A foglalkozások meghatározott tematika szerint, kerülnek megtartásra.

Egészségnevelés célja

Az intézményi élet keretein belül minden tanulónak biztosítsuk az egészséges életmód feltételeit, minta legyen a tanulóknak az itt folyó munka.

Tudatosítsuk a gyermekekben, hogy az egészséges életmód, az egészséges táplálkozás, a rendszeres testmozgás az egészség megőrzésének az egyik módja.

Legyenek tisztában a látássérülésükből adódó korlátaikkal, ugyanakkor ismerjék a lehetőségeiket.

Ismerjék a betegségeket; tudják, hogy a higiénés szokások betartásával is lehet védekezni a fertőzések ellen.

Kerüljék a baleseteket. Tudják, hogy az egészséges állapot megbecsüléséért, megtartásáért önmaguk is a felelősek.

Ismerjék a rájuk leselkedő veszélyeket és azok elkerülésének fontosságát, lehetőségeit. (HIV, drog)

Feladatok a célok megvalósításának érdekében

Az eddig is jól működő (állapotfelmérésben összegzett) program folytatása. (Megfelelő anyagi háttér esetén fejlesztés, a hiányosságok megszüntetése.)

Szűrővizsgálatok (tanulók egészségi állapotának mérése) évente:

- szemészet;
- belgyógyászati vizsgálat;
- iskolafogászat;
- gyógytestnevelésre javaslat;
- testi fejlettség, fizikai állapot mérése.

Egészségre nevelés színterei:

- tanítási órákon: biológia, egészségtan, környezetismeret, osztályfőnöki, technika-életvitel, testnevelés órán
- tanításon kívül: tanulmányi kirándulásokon, szakköri foglalkozásokon, sportköri foglalkozásokon, szemészeti vetélkedőn.

Egészségnevelés témakörei:

- higiénés magatartásra nevelés (akadály a gyakorlásban a megfelelő tisztálkodási felszerelés hiánya);
- egészséges táplálkozásra nevelés;
- egészséges mozgásfejlődés, helyes testtartás;
- betegségek elkerülése, egészségmegőrzés;
- függőséghez vezető szokások megelőzése (alkohol, nikotin, drog);
- mentálhigiéné, harmonikus kapcsolat kialakítására nevelés, konfliktuskezelés;
- családi életre nevelés;
- a szem higiénája, látásvédelem.

Az egészséges táplálkozás irányelvei érvényesüljenek az iskolai étkeztetésben, megfelelő minőségű és elegendő mennyiségű táplálék biztosításával.

Sikerkritériumok meghatározása

A program megvalósításához a humán erőforrás rendelkezésre áll.

A tanulók az elméleti ismereteket megkapják, s az iskolában, kollégiumban gyakorolhatják, gyakorolják az egészséges életmódot.

Hosszú távú sikereket akkor érnénk el, ha nem csak az iskolában, hanem az iskolán kívül is egészségesen élnének a gyerekek, illetve felnőtté válva szokásukká válna az egészség megőrzésre irányuló tevékenységük.

Jelenleg az anyagi erőforrás nem biztosított minden területen:

- nem megoldott a téli időszakban (rossz idő esetén) a tanulóknak a tornaterem;
- nem tudunk állítható magasságú és támlájú székeket biztosítani a gerincdeformitások megelőzésére;
- nincs megoldva az intézmény akadálymentesítése;
- közétkeztetésben elsősorban a megfelelő mennyiségű táplálékot igyekeznek biztosítani, a minőség nem az igazán ideális, kevés vitaminforrást kapnak a tanulók, kevés a folyadékbevitel.

2.12. Környezeti nevelési program

Helyzetelemezés

Az intézmény tágas udvarral rendelkezik, melynek egy része a gyermekek mozgását, sportolását, másik része a környezet esztétikáját szolgálja.

Az egész területet fák, bokrok veszik körül, egy része füvesített. (Lezárják az iskolaudvart, tisztítják a levegőt, felfogják a port, esztétikussá teszik a környezetet.)

Az épületben is sok növényt gondozunk, az előcsarnokot a folyosókat virágokkal díszítjük.

Az udvar és a termék szépítésébe a szülők is bekapcsolódnak az „Egy nap az iskoláért” program keretén belül.

Tanulóink is szívesen végeznek ilyen irányú munkát. Tisztasági verseny keretében folyamatosan értékeljük környezetmegóvó tevékenységüket is.

Az intézményben gázfűtésű rendszer üzemel, füstgáz kibocsátás, környezetszennyezés ezáltal nincs.

A konyhában az épület takarításához környezetbarát – az ÁNTSZ által engedélyezett – vegyszereket használnak.

A konyhához zsírfogó rendszer tartozik, amit évente egyszer ürítenek. Így a zsiradék, olaj nem jut be a csatornarendszerbe.

Az iskola be van kapcsolva a csatornahálózatba, így szennyvízzel a közvetlen környezetünket nem szennyezzük.

A veszélyes hulladékot külön összegyűjtjük.

Hagyományaink közé tartozik – az origami szakkör keretein belül – a papírgyűjtés, melybe a tanulók nagy része bekapcsolódik. A szülők, nevelők is segítik a gyermekek ilyen irányú tevékenységét.

Szelektív hulladékgyűjtés megszervezése folyamatban van.

Tanulóink nagy része otthonról nem hozza magával a környezetvédelem ismeretének fontosságát, a környezet szeretetét.

Tanítási órákon – biológia, kémia, környezetismeret, fizika, egészségtan, osztályfőnöki, technika – tantárgyi anyagba beépítve ezért még hangsúlyozottabban tanítjuk gyermekeinknek a környezetvédelem fontosságát és az ember felelősségét a környezete megóvásaért. Ezen a téren még sok a tennivalónk.

Tanulmányi kirándulásokon, erdei sétákon sajnos sokszor találkozunk rossz példával, környezetrongálással, szemétkupacokkal. Megbeszéljük tanulóinkkal, mi lenne a helyes magatartás.

Bekapcsolódunk különböző környezetvédelmi versenyekbe, melyekre való felkészítés során tanulók sok ismeretet szerezhetnek.

A személyi feltételek adottak. Az elméleti oktatást hozzáértő, elkötelezett kollégánk végzi.

Környezeti nevelés célja:

- Tudatosuljon a tanulóknál az ember és a környezet egymásra utaltsága.
- Segítsük elő tanulóinkban a környezettudatos életviteli magatartás kialakítását, annak érdekében, hogy a felnövekvő ifjúság képes legyen megakadályozni a környezeti válság elmélyülését.
- Tanulják meg a gyermekek, hogy a környezetkímélő magatartás mindenkinek személyes felelőssége, saját életvitelünk alakításával mi is részesei vagyunk a környezetszennyezésnek de rajtunk múlik környezetünk kímélése is.

- Legyen meghatározó a tanulók életmódjában a környezet értékeinek védelme, károk megelőzésére való törekvés, felelősségvállalás.
- Személyes példánk legyen minta tanulóinknak.

Feladatok:

- Tanítási órákon az eddigi gyakorlatnak megfelelően környezet és ember kapcsolatának hangsúlyozása, a felelősségvállalás tudatosítása, a meglévő problémák megoldási lehetőségeinek bemutatása.
- Tanulmányi kirándulások, szakköri foglalkozások keretein belül értékeink bemutatása, a megóvás módjainak gyakorlása.
- Szabadidőben minél több gyermek bevonása a környezet szépítésébe, védelmébe, szelektív hulladékgyűjtési akcióba.
- „Egy nap az iskoláért” program további folytatása az iskolai környezet megóvása, szépítése érdekében.
- Papírgyűjtési verseny folyamatos szervezése.
- Szelektív hulladékgyűjtés bevezetése (megfelelő anyagi háttér esetén).
- Környezetbarát tisztítószer felhasználása, fűtés, szennyvízkezelés az eddigi gyakorlatnak megfelelően.

A program megvalósításához a humán erőforrás rendelkezésre áll.

A környezeti nevelés színterei, szervezeti keretei

- Iskolai – épületen belül:

tanítási órák	}	tantermek
szakkörök		
- épületen kívül:

udvar	}	esetenként az utcán az iskola előtt.
- Iskolán kívül:
 - tanulmányi kirándulások,
 - erdei séták, botanikuskert,
 - állatkerti látogatások,
 - versenyek.

Az iskolai programok nem igényelnek külön anyagi fedezetet.

Az iskolán kívüli helyszíneket ingyenesen nem bocsátják rendelkezésünkre (utazási költség, belépődíjak, nevezési díjak).

A környezeti nevelést a tantárgyak helyi tantervébe beépítettük, a tanmenetekben az adott tanulócsoporthoz vonatkoztatva évente konkretizáljuk.

Környezeti nevelési munkánk akkor mondható eredményesnek, ha elérjük, hogy:

- minél több felnőtt és gyermek kapcsolódik be környezetünk megóvásába, szépítésébe;
- megismerve a környezetvédelem fontosságát, tanulóinknak szokásává válik a tudatos környezetvédelem.
- javul, illetve nem romlik tovább a környezetszennyezés.

2.13. Intézményünkben integráltan tanuló súlyosan látássérült (vak) tanulók nevelésével kapcsolatos pedagógiai feladatok

Iskolánkban tanulnak, élnek súlyosan látássérült (aliglátó és vak) gyermekek is. A látóképesség nagyfokú csökkenése illetve elvesztése az élet számos területén korlátozó tényező pl.:

- bizonyos mozgásformák lassabban, később vagy egyáltalán nem alakulnak ki;
- szűkebb lehetőségük van a tájékozódásra; a valóságot elsősorban akusztikus és haptikus csatornákon keresztül érzékelik, mivel ezek nem adnak teljes képet a világról, egyes fogalmaik tartalmilag szegényesebbek lehetnek (verbalizmus);
- a tájékozódás, közlekedés, önkiszolgálás, a mindennapi élet tevékenységei nehezítettek számukra;
- a pszichés megterhelés miatt személyiség - szocializációs zavar is kialakulhat náluk.

Az elmaradás nem szükségszerű. Ők is válhatnak kiegyensúlyozott, alkotóképes emberekké speciális (kompenzáló-korrekciós) segítséggel.

Cél:

- az általános, korszerű alpműveltség nyújtásával biztosítani, hogy képességeik maximumát tudják nyújtani;
- a minél teljesebb „vakos” életre való felkészítés mellett ismerjék meg a „látó” világot; ezzel megakadályozzuk az elszigetelődést, elősegítjük a társadalmi integrációt.

Feladatok:

- megfelelő eszközök, módszerek biztosításával minél korábban megkezdni az ép érzékszervek gyakoroltatását; a hallás, tapintás, szaglás, ízlelés fejlesztését;
- a fogalmak tartalmi alapját gazdag tapasztalati anyag biztosításával kell kialakítani a verbalizmus elkerülése érdekében;
- a tananyag strukturálásánál, a feldolgozás üteménél, az alkalmazott módszereknél figyelembe kell venni, hogy a tapintás, a hallás utáni feldolgozás időigényesebb mint a vizuális, így több időre, türelemre van szükség;
- számukra is lehetőséget kell teremteni az önművelésre, pl. a könyvtárban a számukra létrehozott sarkokkal, hogy ők is tudjanak Braille könyveket, folyóiratokat olvasni, kölcsönözni, illetve kazettákat, CD-ket hallgatni;
- az osztályfőnöki vagy egészségtan órákon lehetőséget kell teremteni arra, hogy gyengénlátó gyerekeinkkel elbeszélgessünk a vakságról: mit jelent ez a mindennapokban, hogyan tudnak segíteni nem látó társaiknak úgy, hogy nem rombolják le önbecsülésüket;
- a súlyosan látássérült emberek életében kulcsfontosságúak az akusztikus és a taktilis ingerek (tapintás, érintés). Az az ember, aki „nem szokott hozzá” az érintéshez, könnyen szexuális tartalmat tulajdoníthat egy ártatlan (ártalmatlan) mozdulatnak. A felvilágosítás nemcsak az iskolatársakra, pedagógusokra vonatkozik, hanem magára a súlyosan látássérült gyermekekre és szüleikre is. Egyrészt fel kell őket készíteni erre a sajátos, látás nélküli életformára (életmódra) praktikus életvezetési tanácsokkal, az érdekképviselői szervek munkájáról való folyamatos tájékoztatással;
- mint iskolánk teljes jogú diákjaival tudatosítani kell, hogy a házirendben megfogalmazott jogok és köteleességek ugyanúgy rájuk is vonatkoznak.

Pozitív személyiségformálódás csak elfogadó, türelmes támogató közegben valósulhat meg.

Ennek feltételei:

- *elfogadó iskolai légkör;*
- *megfelelően képzett szakemberek (tíflapedagógusok, mozgástrénerek, gyógypedagógiai asszisztens...);*
- *felkészített diáktársak, pedagógusok, szülők;*
- *optimális osztálylétszám;*
- *egyéni differenciált foglalkozás (egyenre szabott, rugalmas oktatási program);*
- *speciális oktatási eszközök.*

A segítségnyújtás alapelvei:

- *a segítséget ne erőltessük, hanem ajánljuk fel, így a másik félnek lehetősége van a választásra: vagy elfogadja, vagy visszautasítja. Hagyjuk meg az emberi méltóságát, a szabad döntéshez való jogát;*
- *a segítségnyújtás építő, fejlesztő jellegű (az önállóságot elősegítő, támogató) legyen; úgy segítsünk, hogy a súlyosan látássérült gyermek később önállóan is el tudja végezni a feladatot;*
- *magát a segítséget adó személyt (gyengénlátó gyermeket) is fejleszti az a tudat, hogy segíteni tudott másoknak: növeli az empátiás készséget, a szociális szereprepertoárját.*

2.14. AZ intézményben integráltan tanuló, tanulásban akadályozott (enyhe fokban értelmi sérült)gyengénlátó tanulók nevelésével kapcsolatos pedagógiai feladatok

Iskolánkban enyhén értelmi fogyatékos gyengénlátó gyermekek is tanulnak, élnek. Az idegrendszer különböző eredetű sérülése és/vagy funkciózavara miatt:

- lassúbb a kognitív funkcióik fejlődése;
- zavar keletkezhet beszédükben, viselkedésükben;
- nehezebb lehet számukra az önkiszolgálás, beilleszkedés;
- szembetűnőbbek az egyéni eltéréseik, melyek a személyiségfejlődés harmonikus alakulását gátolják.

Mindezeket figyelembe véve az oktató-nevelő munkában folyamatosan szem előtt kell tartani:

- az egyéni haladási ütem biztosítását;
- az önmagához mért fejlődés értékelését;
- a sikerélmény biztosítását;
- a realitások figyelembe vételét az elvárásokban.

Cél:

Törekedni arra, hogy az értelmileg akadályozott gyengénlátó tanuló személyisége minél harmonikusabban kibontakozzon. Képes legyen - saját igényeit megvalósítva - a társadalmi normáknak megfelelően, kiegyensúlyozottan, a lehető legteljesebb életet élni.

Az elérni kívánt cél érdekében az egyéni bánásmód elvét alkalmazva kell

- megvalósítani a hiányosan működő képességek korrekcióját.
- Csökkenteni - differenciált terápiás eszközök, eljárások alkalmazásával - a hátrányokat.

Feladatok:

- a tanuláshoz szükséges alapvető pszichés funkciók lehető legteljesebb kifejlesztése;
- a meglévő képességek feltárása és fejlesztése megfelelő eszközökkel és módszerekkel;

- a tanulási aktivitás serkentése, folyamatos fenntartása;
- a megismerési folyamatokban a közvetlen érzéki megtapasztalás és tárgyi cselekvés előtérbe állítása;
- a szocializációs képességek kiemelt fejlesztése;
- a személyiség erősítése önefogadással, toleráns magatartással, mások elfogadásával;
- az életben való boldoguláshoz szükséges technikák elsajátítása, gyakorlása;
- eredményes társadalmi beilleszkedés feltételeinek megteremtése.

Az iskolai oktatás során el kell érni, hogy a tanulók elsajátítsanak minden olyan tevékenységet, amellyel az iskolai oktatás után (további iskolai képzés, család, munkahely...) találkozhatnak.

Mindezekhez olyan iskolai légkört kell teremteni, amelyben mind a tanuló, mind a felnőtt jól érzi magát, ahol minden egyes tanuló teljes emberként élheti meg önmagát, a másságot is elfogadva.

3. TEVÉKENYSÉGRENDSZER

3.1. Iskolai intézményegység

3.1.1. Az iskola élet és munkarendje

Az iskola élet- és munkarendjét a bevezetőben felsorolt törvények, rendeletek, a Szervezeti és Működési Szabályzat, a Házi rend és a tanév rendjét meghatározó évenkénti miniszteri rendeletek határozzák meg.

A Házi rend tartalmazza a tanulói jogokat, kötelelességeket, az iskolai munkarenddel, a tanítási napok rendjével kapcsolatos rendelkezéseket.

Iskolánk 8 évfolyamos.

A tanítási év két félévre tagolódik.

Tanítási napok: hétfőtől-péntekig. A-B hetek váltakozásával dolgozunk, a tanulók egyenletesebb terhelése érdekében.

Az iskola éves munkaterve rögzíti: a tanítási szüneteket, a tanítás nélküli munkanapokat, az ünnepélyek, megemlékezések, rendezvények rendjét, felelőseit, a szülői értekezleteket, a nyílt tanítási napokat, a munkaközösségeket, az iskola anyagi értékeiért felelősöket.

3.1.2. A tanítás tanulás szervezése

Szervezeti formáink: évfolyamrendszer, tantárgyrendszer, tanórarendszer.

A helyi tanterv alapján készült tanmenet megvalósítása – a követelmények figyelembe vétele mellett – a tanév során igazodhat a tanulók haladási tempójához. (Tanmenetkészítés szempontjai 2.sz. melléklet).

A tanórákon, a bevezető és kezdő szakaszon, tiflopedagógusok tanítanak, az alapozó és fejlesztő szakaszon szaktanárok. Tiflopedagógus irányításával folyik a munka. Az első évfolyamon mindig, a többi évfolyamon pedig szükség és igény szerint gyógypedagógiai asszisztens segíti a pedagógus munkáját.

A hagyományos osztálykeretet megbontjuk:

- egyéni kiscsoportos fejlesztő foglalkozás (1-3 fő) esetében, (a tehetség kibontakoztatása, a hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatása, a rehabilitációs-rehabilitációs tevékenység, az értékelés minősítés alól felmentett tanulók egyéni fejlesztő foglalkozása, az egyéni ütemben haladó tanulók felzárkóztató foglalkozása céljából);

- testnevelés órán (a csoportbontás alapja: a látássérülés és az ehhez csatlakozó mozgássérülés);
- azokban az osztályokban, ahol súlyosan látássérült (vak) tanulók vannak, az oktatás első évében a magyar nyelv és irodalom tantárgy tanítását, lehetőség szerint szintén két csoportban szervezzük (a csoportbontás alapja: milyen módon tanulják az írást, olvasást);
- felső tagozaton névcsoportos oktatás során magyar és matematika tárgyakból (a csoportbontás alapja: a tanuló a matematika és magyar tantárgyakat milyen módon tudja eredményesebben tanulni). A csoportok közötti átjárhatóságot biztosítjuk

Eredményesnek tartjuk, mert:

- javítja az oktatás színvonalát azzal, hogy jobban megoldható a tehetségfejlesztés, a felzárkóztatás;
- több lehetőség van a gyengébbekkel a folyamatos ismételésre, gyakorlásra;
- a tehetségesek egymást ösztönözve többet képesek elsajátítani, gyorsabb a haladási ütem;
- a gyengébbeknek is van sikerélményük, ami ösztönzi őket.

A tanulók véleménye is pozitív erről az oktatási formáról. Ezt a formát szükség és igény szerint más tantárgyaknál is alkalmazhatjuk.

- az idegen nyelv tanulása során (a lehetséges csoportbontás alapja a választott nyelv. Tanulóink választható idegen nyelvként németet és angolt tanulhatnak. 3. évfolyamon félévkor kell a szülőknek írásban nyilatkozni, hogy melyik nyelvet szeretné gyermeke tanulni.);
- középiskolára felkészítés során: (magyar, matematika, idegen nyelv tárgyakból szervezzük);
- a rajz tanítása során azokban az osztályokban, ahol súlyosan látássérültek (vak) tanulók is tanulnak (nekik a geometriai ismeretek elsajátíttatása, rögzítése, gyakoroltatása történik)
- jellegzetes tanulásszervezési formánk lehet az erdei iskola, mely segíti tanulóinkat, hogy érzékennyé váljanak környezetük állapota iránt, a környezet természeti értékeit felismerjék és megőrizték.
- a „Tanulás tanulása” című foglalkozásokat 5 – 8. évfolyamig tartjuk, (ahol a látássérülés miatt szükséges (gyengénlátó – vak) csoportbontásban).

Nem szakrendszerű oktatás

~~A nem szakrendszerű oktatás az 5 – 6. évfolyamon az összes heti kötelező óra 20%-ban (heti 5 órában) az alábbiak szerint valósul meg:~~

5. évfolyam	gépírás	1,5 óra
	rajz	1,5 óra
	ének	1,5 óra
	társadalomismeret	0,5 óra
6. évfolyam	gépírás	1 óra
	rajz	1 óra
	ének	1,5 óra
	társadalomismeret	0,5 óra
	egészségtan	0,5 óra
	informatika	0,5 óra

Így nagyobb lehetőség nyílik az alapvető készségek , képességek fejlesztésére.

A tanulók első számú kötelessége a tanulás. Ebben a fontos tevékenységben az igényességre és az egyre nagyobb önállóságra törekszünk. A gyermek tanulási tevékenységének irányításában jelentős szerepet tulajdonítunk a tanulás tanításának. A szakórákon kívül az osztályfőnöki órák és a napközisi tanulási foglalkozások adnak alkalmat, hogy a tanulási módszereket megismerjék a tanulók. Felső tagozatosaink heti egy órában „tanulás tanulása” című foglalkozáson vesznek részt, ahol a tanuláshoz szükséges képességek, készségek fejlesztése történik. Életkori, egyéni jellemzőket, személyzeti állapotot figyelembe véve végezzük ezt a munkát is.

Kiemelt szerepet szánunk a környezetkultúra és egészséges életmódra nevelésnek.

Az ismeretszerzésben egyre nagyobb szerepet kapnak a tanórai foglalkozásokon kívül a *szakköri foglalkozások, tanulmányi séták, kirándulások. Hasznosak, mert a látásos érzékelés tökéletlensége miatt fokozott hangsúlyt kap a természetbeni bemutatás, a tevékenységen alapuló tapasztalatszerzés.*

Szakköreink a tudás elmélyítését, a látókör szélesítését, az elméleti ismeretek gyakorlati alkalmazását segítik. A szabadidő hasznos eltöltésében, a tehetséggondozásban, a pályaválasztás előkészítésében is jelentős szereppel bírnak. Minden tanévben a szülők és gyermekek igényei és lehetőségeink összehangolásával indítjuk a szakköröket, melyek:

- alsó tagozaton: Braille, képzőművészeti, környezetvédelmi, origami kis idegenvezető, sport, zene, matematika ; színjátzó;
- felső tagozaton: Braille, környezetvédelmi, képzőművészeti, könyvtárismereti, matematika, origami, sport, informatika, zene , színjátzó.

A jelentkezések önkéntesek. A túlterhelés elkerülése érdekében egy tanuló hetente 1-2 szakkör munkájában vehet részt. A felvett tanulók egész évben kötelesek szakkörre járni.

Fontos, hogy minden irányú tevékenységünket a motiválás, a szemléletesség, a cselekedtetés, önálló munkáltatás és differenciáltság hassa át. Gyengénlátó, súlyosan látássérült (vak), tanulásban akadályozott (enyhe fokban értelmi sérült) tanulóink képességeinek kibontakoztatása és kamatoztatása nagy erőfeszítést igényel. Keressük a legcélszerűbb utakat és módokat a gyermekkel szemben támasztott tantervi követelmények teljesítéséhez.

A Köznevelési Törvény alapján évfolyamonként felhasználható heti időkeret

	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam	5. évfolyam	6. évfolyam	7. évfolyam	8. évfolyam
Kötelező óraszám Kt. 52. § (3)	20	20	20	22,5	22,5	22,5	25	25
Habilitáció-rehabilitáció Kt. 52. § (6) (vak tanulók esetén)	7 (8)	7 (8)	7 (8)	7,9 (9)	7,9 (9)	7,9 (9)	8,75 (10)	8,75 (10)
Nem kötelező tanórai foglalkozások Kt. 52. § (7)	2	2	2	2,3	5,6	5,6	7,5	7,5
Egyéni foglalkozás Kt. 52. § (11.c)	2,4	2,4	2,4	2,7	2,7	2,7	3	3
Kt. I.sz.mell. 3. rész II.fej. (7)	1	1	1	1,1	1,1	1,1	1,3	1,3
Egyéb (könyvtár, gyermek és ifjúságvédelmi feladatok, magántanuló)	10 +8(a hhh létszámtól függően) + 10							

A fentiek alapján minden tanévben az évfolyamonkénti osztályok számának függvényében számítható ki az adott évben felhasználható heti időkeret.

3.2 Napközi otthonos foglalkozások

Törvényi háttér: Kt. 53 § (1), (2) bekezdés a) pontja, (3), (4) és (9) bekezdés.

1-8. évfolyamos tanulóink számára biztosítjuk a napközi otthonos ellátást

Az iskolai pedagógiai programmal összhangban – biztosítja a tanulók tanórán kívüli gondozását ellátását. A család nevelési eredményeire építve segíti, kiegészíti, bővíti az iskolai tanórai keretben folyó nevelő-oktató munkát. Gyakorolják, megszilárdítják a tanórán elsajátított ismereteket, elkészítik a házi feladatokat. Megismertednek hatékony tanulási módszerekkel, technikákkal, megtanulnak önállóan tanulni. A különböző foglalkozástípusok a gyerekek testi és lelki egészségének megteremtését, megőrzését is szolgálják, lehetővé téve a pihenést, regenerálódást, az életkornak megfelelő testmozgást, játékot, az örömmel végzett szellemi és manuális alkotómunkát, a sikerélményhez jutást.

A napközis nevelők, az iskola gyógypedagógusai, szaktanárai, és a pedagógiai munkát segítő munkatársak szoros együttműködése a biztosító a hatékony munkának.

Feladatai:

- a tanulók egészséges és biztonságos elhelyezésével optimális környezet biztosítása a tanulók másnapi órákra való eredményes felkészüléséhez;
- a tanórákra való felkészülés, a helyes tanulási módszerek megismertetése, elsajátítása, segítségnyújtás a házi feladatok elkészítésében, a tanulók felkészülésének ellenőrzése;
- a tanulásban lemaradt tanulók felzárkóztatása, tehetséggondozás;
- az önálló tanulás feltételeinek megteremtése, az önellenőrzés képességének fejlesztése,
- a szabadidő kulturált eltöltéséhez és a regenerálódáshoz szükséges hely és eszközök biztosítása;
- az igény szerinti étkezés megszervezése, helyes étkezési kultúra kialakítása.

Foglalkozások típusai:

Felkészítő tanulási foglalkozások

- Tanulást segítő foglalkozások
- Differenciált készségfejlesztés
- Felzárkóztatás, tehetséggondozás

Szabadidős foglalkozások

- Játék, sport, séta
- Egyéni szükségleteket kielégítő tevékenység

3.3. A látássérülés korrekciójára, kompenzációjára irányuló tevékenységek

Szemészeti ellátás

A szemészorvos

- az iskola tanulóinak rendszeresen, a tanév folyamán többször is szemészeti szűrővizsgálatot tart;
- a glaukómás gyermekek szemnyomását rendszeresen méri, karbantartja;
- az akut eseteket (gyulladás, idegen test) ellátja, szükség esetén klinikára irányítja;
- kapcsolatot tart klinikus kollégáival;
- a megfelelő optikai segédeszközöket megrendeli, pótolja (szemüveg, kontaktlencse távcsőszemüveg, nagyító, olvasótelevízió);
- kapcsolatot tart a TB-vel;
- a megemelt családpótlékra igazolást ad;
- látogatja a tanórákat, részt vesz az ülésrend kialakításában a szemészeti asszisztenssel;
- szemészeti alapon felmentést, illetve könnyített testnevelést javasol;
- részt vesz a nyolcadikosok pályairányításában;
- kapcsolatot tart a pedagógusokkal, a felmerülő szemészeti gondok enyhítése érdekében;
- kontrasztélességgel kapcsolatos vizsgálatot végez, az eredményeket felhasználja;
- végzett tanulóink – igény szerinti – szemészeti vizsgálatát is végzi, sőt gyermekeik szűrővizsgálatát is.

Habilitációs és rehabilitációs tevékenység

(Részletesen a II. kötetben)

Célja:

A gyógyító nevelés-oktatás útján elősegíteni, hogy a gyengénlátó gyermek a fizikai és szellemi energiák, lehetőségek kibontakozása révén, alkotó tevékenységre képes, harmonikus személyiségű emberré váljon, aki a közösségbe beilleszkedve, önmaga és a közösség javára cselekedni képes. A sérült személyiség fejlesztése egységes, komplex folyamatként értelmezhető, melyben az ismeretek nyújtása, a különböző képességek fejlesztése, a jártasságok és készségek kialakítása közben, azokkal kölcsönhatásban, együtt történik a sérült funkciók és funkcionális rendszerek korrigálása, átszervezése, a ki sem alakultak szisztematikus kiépítése, a további (következményes, másodlagos) sérülések megelőzése, az egész személyiség egyensúlyba hozása.

Szervezési formái:

- egyéni fejlesztés;
- kiscsoportos fejlesztés;
- korrekciós órák;
- tanórák;
- speciális foglalkozások (szakkörök);
- tanulmányi kirándulások;
- táborozás;
- terápiás foglalkozások (pl. zene, mese...).

A habilitációs és rehabilitációs tevékenység területei

- látásnevelés;
- mozgás, téri tájékozódás (nagy- és finommozgás);
- beszéd és kommunikáció;
- tanulási problémák - mentális képességek;
- személyiség korrekciója;
- látásnevelő olvasástechnikai fejlesztőprogram;
- diszlexia prevenció;
- olvasástechnikai felzárkóztató program az olvasás és nyelvhasználat zavaraival küzdőknek;
- tantárgyi alapkészségek fejlesztése;
- tájékozódás, közlekedés;
- mindennapos tevékenységek, önálló életvitel.

3.4. Hagyományaink

Iskolatörténeti hagyományok

Intézményünk életében kiemelkedő jelentősége van az iskolatörténeti hagyományok ápolásának.

5 évente ünnepeljük intézményünk fennállásának évfordulóját. Erre meghívót kapnak a régi tanárok, régi növendékek, akik kerekasztal-beszélgetéseken cserélnek tapasztalatot sorsukról. Iskolánkban megkülönböztetett szerepet kapnak az osztálytalálkozók is.

Ünnepélyek, rendezvények.

A tanév helyi rendjében (munkaterv) meghatározott időpontban évente az alábbi iskolai szintű ünnepélyeket rendezzük:

- Tanévnyitó ünnepély, elsősök köszöntése.
- Az 1956. október 23-i forradalom és szabadságharc emléknapja (nemzeti ünnep).
- Az 1848/49-es forradalom és szabadságharc emléknapja (nemzeti ünnep).
- Tanévzáró ünnepély, ballagás

A munkatervben meghatározott időpontban az alábbi iskolai szintű rendezvényeket tartjuk:

- Kettesy-nap
- Mikulás
- Szemészeti vetélkedő
- Karácsony
- Farsang
- Anyák napja
- A kihívás napja
- Pedagógusnap
- Diáknapi (gyermeknap és diákönkormányzat napja)

Kéthavonta megjelenik az iskolai újságunk.

Ápoljuk a kisebb közösségekben kialakított és megszokott családi rendezvényeket (születésnap, névnap stb.).

Végzőseink az utolsó itt töltött estén ünnepi vacsorán búcsúznak nevelőiktől, egymástól.

Lehetőség és igény szerint nyári tábor, erdei iskolát szervezünk tanulóinknak.

Iskolagaléria működik, évenként 2-3 alkalommal.

Az iskolai ünnepélyek, megemlékezések, a hagyományok ápolása mind tartalmukban, mind formájukban hozzájáruljanak a tanulóink humanista szellemű neveléséhez, segítik a tanultak

érzelmi és értelmi elmélyítését, szolgálják az erkölcsi nevelést, erősítik az intézményhez való kötődést, fejlesztik a tanulók öntevékenységet.

Az ünnepélyek, versenyek, rendezvények egy része nyilvános – várjuk a szülőket, családtagokat, a gyerekek által meghívott hozzátartozókat, illetve az intézmény kapcsolatrendszerébe tartozó külső vendégeket.

Versenyek, vetélkedők

Bekapcsolódunk országos, megyei, városi szintű, és a társintézmények által szervezett programokba, versenyekbe, ahol tanulóink éplátó gyermekekkel is összemérhetik tudásukat. Részt veszünk különböző tantárgyi levelezős versenyeken.

A középfokú iskolák, „Nyitott kapuk” napjain nyolcadikosaink megismerkedhetnek leendő iskolájukkal.

Házi versenyeket, vetélkedőket szervezünk, melyek változatosak, színvonalasak és kedveltek tanulóink körében.

1973 óta folyamatosan, egyre szélesebb körben rendezzük meg a szemészeti vetélkedőt (Hajdú-Bihar megye iskolái és az ország látássérült iskolái között). Középpontjában áll az egészségnevelés, ezen belül a tanulók szemgondozása, látásnevelése.

Egyéb hagyományaink:

- patronáló diákok a hálóban;
- „Aranyszemüveg” – verseny;
- „Kiváló Diák” cím odaítélése;
- „Egy-nap” az iskoláért;
- szülői fórum;
- nyílt nap;
- hittanos gyermekeink vasárnaponként misére, istentiszteletre járnak.

Nevelő-oktató munkánk irányítása, szervezése

Az intézményben a különböző szakterületeken dolgozó pedagógusok szakmai munkaközösségeket működtetnek.

A szakmai munkaközösségek segítséget nyújtanak a szakmai módszertani kérdésekben, belső továbbképzéseket szerveznek, valamint javaslataikkal támogatják az intézményben folyó nevelő és oktató munka tervezését, szervezését, ellenőrzését.

A szakmai munkaközösségek szervezik az intézményi tanulmányi és egyéb versenyeket, az ünnepélyeket és egyéb rendezvényeket.

A szakmai munkaközösségek munkaformái:

- önálló vagy közös értekezletek, esetenként külső előadóval;
- bemutató órák, foglalkozások – külső látogatók számára is;
- belső továbbképzés szervezése;

- szélesebb körű szakmai ismeretszerzés céljából külső látogatások szervezése.

Az intézményben általában az alábbi szakmai munkaközösségek működnek:

- alsós munkaközösség;
- felsős munkaközösség;
- pedagógiai munkát közvetlenül segítő munkaközössége.

Külső kapcsolataink

A tanulókat érő különböző nevelési hatások összehangolása érdekében az iskolánknak nyitottnak kell lennie. Nevelőtestületünk törekvése külső kapcsolatrendszerünk bővítése, a partnerekkel való együttműködés fokozása.

Szakmai-pedagógiai kapcsolatok közül kiemelkedően

- ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolai Kar és annak Látássérültek PedagógiájaTanszéke;
- Magyar Gyógypedagógusok Egyesülete;
- Látásvizsgáló Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottság és Gyógypedagógiai Szolgáltató Központ;
- Pedagógiai Intézetek.

Társiskolák, különösen:

- Gyengénlátók Általános Iskolája, Diákotthona és Pedagógiai Szakszolgálat (gyengénlátók) Budapest;
- Vakok Óvodája, Általános Iskolája, Speciális Szakiskolája, Diákotthona, Gyermekotthona és Pedagógiai Szakszolgálat Budapest;
- Vakok Batthyány László Gyermekotthona, Róm. Kat. Óvodája, Iskolája, Budapest;
- Látássérültek Rehabilitációs Központja, Pécs;
- a debreceni gyógypedagógiai intézetek.

Fogyatékosok érdekvédelmi szervezetei, különösen a

Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége és annak Hajdú-Bihar Megyei Szervezete.

Egyéb kapcsolatok:

- Carl Zeiss Hungária Optikai Kft.;
- Magyar Optikusok Ipartestülete;
- Máltai Szeretetszolgálat;
- Vöröskereszt megyei és városi szervezete;
- Dorcas Center;
- MEA Zeneiskola;
- Megyei Szemgondozási Alapítvány;
- a Dr. Kenézy Gyula Kórház szemészete;
- Szemészeti Klinika;
- Piremon Mozgáskorlátozottak Kisvállalata;
- Fehér Bot Alapítvány
- A Gyengénlátó Gyermekekért Alapítvány
- Mosoly Alapítvány.

4. HELYI TANTERV

4.1.1. Tantárgy és tanóraszerkezet

Az óraterv összeállításának szempontjai:

- a tanulók optimális és jogszabályban meghatározott terhelésének figyelembe vétele;
- kiemelten fontosnak tartjuk a következő tantárgyakat:
 - **magyar nyelv és irodalom:** alapozó tárgy, a látássérült gyermek lassabban sajátítja el az írást-olvasást. Középiskolai felvételi tárgy.
 - **matematika:** alapozó és felvételi tárgy,
 - **testnevelés:** tanulóink egészségi-fizikai állapota megkívánja a fokozott odafigyelést, jogszabály írja elő a mindennapos testedzést;
- kevésnek tartjuk több tantárgynál feladatának megvalósítására a kötelező időkeretből az adott tantárgyra jutó óraszámot, azonban tanulóink között egyre nagyobb számban fordul elő halmozottan sérült, részképesség kieséssel küzdő, felzárkóztatásra szoruló gyermek. Az ő fejlesztésük egyéni foglalkozás keretében hatékonyabb. Ezért nem növeltük meg az érintett tantárgyak óraszámát a habilitációs-rehabilitációs illetve a nem kötelező időkeretből.

Figyelembe vettük:

- a közoktatási törvény, a NAT előírásait, a kerettantervi ajánlásokat;
- a pedagógusok tapasztalatait;
- a szülők igényeit.

Mindezek alapján használtuk fel a szabadon tervezhető órákat és szükség szerint néhány pedagógiai célú habilitációs-rehabilitációs órát. (A mellékelt táblázat szerint)

A nem kötelező időkeret terhére szervezzük a szabadidő hasznos eltöltését, a személyiség fejlődését biztosító, a tanulók érdeklődésének, igényeinek megfelelő szakköröket, az iskolai sportkört, a többlet testnevelés órákat, néhány évfolyamon az osztályfőnöki órákat.

A kötelező oktatás bevezető, kezdő, alapozó és fejlesztő szakaszának tervezésekor figyelembe vettük az életkori sajátosságokat. Az eltérő életkori jellemzők miatt a személyiségfejlesztés speciális feladatait a Fogyatékos tanulók iskolai oktatásának tantervi irányelveiben rögzítettek szerint végezzük.

Biztosítjuk az átjárhatóságot szegregált intézményünk és a többségi iskolák között.

Úgy készítettük a helyi tantervet, hogy biztosított legyen a továbbtanulás az éplátók középfokú iskoláiban, az adottságoknak, képességeknek megfelelő helyen, a látóképesség figyelembevételével.

Biztosítjuk a tanuláshoz és társadalmi beilleszkedéshez szükséges speciális ismeretanyagot és készségfejlesztést, különösen az alábbiakban: kommunikációs kultúra, testi-lelki egészségre nevelés, tanulás, pályaeorientáció.

Tanulóinknak a követelmények teljesítéséhez több gyakorlásra van szükségük, hosszabb időre, a törvényben számukra előírt osztálylétszámok tartására, a nevelést-oktatást segítő munkájára (gyógypedagógiai asszisztensek, gyermekfelügyelők).

Az egyes tantárgyak tananyaga, követelményszintje a Pedagógiai Program II. kötetében szerepel részletesen.

A helyi tanterv bevezetésének ütemezése:

	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
2004/2005	N	Cs	K	K	Cs	CS	K	K
2005/2006	N	N	CS	K	Cs	Cs	Cs	K
2006/2007	N	N	N	Cs	Cs	Cs	Cs	Cs
2007/2008	N	N	N	N	Cs	Cs	Cs	Cs
2008/2009	N	N	N	N	N	Cs	Cs	Cs
2009/2010	N	N	N	N	N	N	Cs	Cs
2010/2011	N	N	N	N	N	N	N	Cs
2011/2012	N	N	N	N	N	N	N	N

K: 2001-es helyi tanterv a 28/2000 (IX.21.) OM alapján

Cs.: A Magyar Köztársaság 2003. évi költségvetéséről szóló 2002. évi LXII. törvény 103. §(4) alapján végrehajtott óraszámcsökkentés alapján

N: A 2003. évi törvénymódosítás és a NAT 2003 alapján felülvizsgált helyi tanterv 2004.

A NAT műveltségterületeinek megjelenése a tantárgyakban:

Műveltségi területek	Tantárgyak
Magyar nyelv és irodalom	Magyar nyelv és irodalom
Élő idegen nyelv	Idegen nyelv (angol, német)
Matematika	Matematika
Ember és társadalom	Történelem, társadalomismeret
Ember a természetben	Környezetismeret,
	Természetismeret
	Biológia
	Egészségtan
	Fizika
	Kémia
Földünk-környezetünk	Földrajz
Művészetek	Ének-zene
	Rajz
	Mozgókép és médiaismeret
Informatika	Magyar nyelv és irodalom
	Gépírás
	Informatika
Életvitel és gyakorlati ismeretek	Technika
Testnevelés és sport	Testnevelés

Óraterv,
a gyegénlátó tanulók 1-4. évfolyama számára

évfolyam	1.				2.				3.				4.			
	k.	h.	v	heti össz	k.	h.	v	heti össz	k.	h.	v	heti össz	k.	h.	v	heti össz
tantárgy/időkeret																
magyar ny. és ir.	8	1		9	8	1		9	8			8	7			7
idegen nyelv													3			3
matematika	5			5	5			5	4	0,5		4,5	4			4
környezetismeret	1			1	1			1	1,5			1,5	2			2
ének-zene	1			1	1			1	1,5			1,5	1			1
rajz	1			1	1			1	1			1	1,5			1,5
technika és életvitel	1			1	1			1	1			1	1			1
testnevelés és sport	3		1	4	3		1	4	3		1	4	3		1	4
osztályfőnöki										1		1		1		1
összes tan.óra	20	1	1	22	20	1	1	22	20	1,5	1	22,5	22,5	1	1	24,5

k: kötelező órák Kt. 52. § (3.) h.: hab.-rehab. 52. § (6.) v.: választható 52. § (7.)

Óraterv,
a gyegénlátó tanulók 5-8. évfolyama számára

évfolyam	5.				6.				7.				8.			
	k.	h.	v	heti össz	k.	h.	v	heti össz	k.	h.	v	heti össz	k.	h.	v	heti össz
tantárgy/időkeret																
magyar ny. és ir.	4			4	4			4	4			4	4			4
idegen nyelv	3			3	3			3	3			3	3			3
matematika	4			4	3	1		4	3	1		4	3	1		4
történelem	2			2	2			2	2			2	2			2
természettismeret	1,5			1,5	2			2								
biológia									1,5			1,5	1,5			1,5
egészségtan					0,5			0,5						0,5		0,5
fizika									1,5			1,5	1,5			1,5
kémia									1,5			1,5	1,5			1,5
földrajz									1,5			1,5	1,5			1,5
gépirás		1,5		1,5		1		1		0,5		0,5		0,5		0,5
informatika			0,5	0,5	0,5			0,5	1			1	1			1
éneke-zene	1,5			1,5	1,5			1,5	1			1	1			1
rajz	1,5			1,5	1			1	1			1	1			1
mozg.kép.és média .ism.													0,5			0,5
techn. és életvitel	1			1	1			1	0,5		0,5	1	1			1
társadalomism.	0,5			0,5	0,5			0,5	0,5			0,5				
testnev. és sport	2,5		0,5	3	2,5		0,5	3	2,5		0,5	3	2,5		0,5	3
osztályfőnöki	1			1	1			1	0,5	0,5		1		1		1
összes tan.óra	22,5	1,5	1	25	22,5	2	0,5	25	25	2	1	28	25	3	0,5	28,5

k.: kötelező órák Kt. 52. § (3.)

h.: hab.-rehab. 52. § (6.)

v.:választható 52. § (7.)

4.1.2. Tanórán kívüli foglalkozások

Munkánk szerves részét alkotják a tanórán kívüli foglalkozások.

A *kötetlen tanórán kívüli foglalkozások* formáiról a tantestület dönt, a tanulói, szülői igények és a lehetőségek alapján

- a tanulói leterheltséget,
- a rendelkezésre álló szakembereket,
- az anyagi lehetőségeket,
- az időkeretet figyelembe véve.

Intézményünk az alábbi tanórán kívüli foglalkozásokat biztosítja illetve ajánlja:

- napköziotthoni foglalkozások (fejlesztő – felzárkóztató, tanulási, sport – játék);
- iskolai sportkör;
- egyéni és csoportos fejlesztő, felzárkóztató foglalkozások;
- szakkörök (színjátszó, zene, origami, vöröskeresztes, képzőművészeti, matematika, informatika – ezek közül választunk);
- énekkar;
- tanulás-tanulása;
- versenyek (tanulmányi: helyi, városi, megyei országos- a meghirdetések alapján);
- tanulmányi kirándulások (utazási költség biztosításával);
- színház, mozi, hangverseny, kiállítás, múzeum látogatása (a szülői szervezet és A Gyengénlátó Gyermekekért Alapítvány anyagi segítségével);
- jeles napok:
a kultúra napja, Kettesy – nap;
- gyermeknap;
- erdei iskola (pályázati lehetőség kihasználásával, a szülői szervezet segítségével);
- hitoktatás;
- „Tanuljunk-játszunk együtt” (a látássérültek megismertetésére, elfogadására vonatkozó program a többségi iskolákban)
- egyéb intézményen kívüli rendezvények.

A foglalkozásokra fordítható időkeret felhasználása.

Az 52.§ (7) - ben meghatározott időkeretet csökkentjük a választható tanórai foglalkozások és az esetleges csoportbontásra felhasznált órák számával. A megmaradt heti óraszámot az alábbiak szerint használjuk fel:

1.	énekkar	Kb. 2 óra
2.	sportkör	Kb 10 – 15 %
3.	felzárkóztatás	Kb 40 – 45 %
4.	szakkörök	Kb 25 – 30 %
5.	tanulás-tanulása (5-8.)	1-1-óra

A tanórán kívüli foglalkozások pontos beosztását a mindenkori évi tantárgyfelosztás tartalmazza.

Napközis foglalkozások heti óraterve

Tevékenységi formák	Alsó tagozat	Felső tagozat
1. Felkészítő foglalkozások		
Tanulást segítő foglalkozások	10	10
Differenciált készségfejlesztés	8	3
Felzárkóztatás, tehetséggondozás	4,5	2,5
2. Szabadidős foglalkozások		
Játék, sport, séta	4,5	5
Egyéni szükségleteket kielégítő tevékenység	2,5	2,5
Foglalkozások összesen	29,5	23
Csoportvezetői teendők	1	1

4.1.3. Mindennapi testedzés

A mindennapi testedzést a kollégiummal együttműködve tudjuk biztosítani az alábbiak szerint:

Testnevelés óra	1.évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
kötelező óra	3	3	3	3	2,5	2,5	2,5	2,5
kötelezően választott kt. 52. § (7).	1	1	1	1	0,5	0,5	0,5	0,5
reggeli torna	10 perc							
sportkör	testnevelési játékok (heti 4 óra), mozgássérülteknek is (heti 1 óra) csörgőlabda, (heti 2 óra), úszás, atlétika (heti 4 óra)							
	egyéni igény és lehetőség szerint járnak a tanulók							
kollégiumi sportfoglalkozás	heti 1-1 alkalom							

4.2 Az alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek, taneszközök kiválasztásának elvei

Gyengénlátók számára tervezett tankönyvek nincsenek.

A válogatás szempontjai:

- jó nyomdatechnikájú, megfelelő betűméretű, matt felületű, jól tagolt, színes (de ne legyen mintás háttér), éles szíkontrasztú legyen; ne tartalmazzon zsúfolt ábrákat;
- a könyv tartalma fedje le az adott tantárgy helyi tantervét;
- lehetőséget teremtsen az önálló tanuláshoz, differenciáláshoz, gyakorláshoz;
- motiváló erejű, gondolkodtató a tartalma, feladatrendszere;
- szakmailag kifogástalan, nyelvi megformáltsága, kivitelezése igényes.

Az iskolai könyvtár rendeljen gyűjtőkörének megfelelően az „Ö” jelzésű kiadványokból, melyek nagyalakú, igen jól olvasható betűmérettel készülnek.

A gyengénlátók osztályainak helyes megvilágításától alapvetően függ a tanulás és a munka eredménye. Az egyéni fényigényeket optimálisan helyi megvilágítással lehet elérni. Fontos a természetes fény kihasználása is.

A kellő fény mellett, a tanulók környezetében előforduló színek helyes összeállítása is segíti a látást, az érdeklődést és a tanulmányi eredményt.

A tanulóasztal beállításakor több szempontot kell figyelembe venni:

- a gyermek testmagasságát,
- közeli munkához használt szemtávolságot,
- a munkához szükséges legjobb fényviszonyok elérését.

Az iskolai falitábláknak is a jobb láthatóságot kell szolgálniuk. Ezért nagyon fontos, hogy milyen a tábla minősége, színe és érdekessége (zöld alapon sárga vonalazás).

A gyengénlátó diák számára megfelelő vonalközű füzetméret kiválasztásában a közeli visusnak és a gyermek finommozgási képességének van szerepe.

Olyan íróeszköz használata a megfelelő, ami egyenletes, erőteljes, az átlagosnál vastagabb nyomot hagy. Fontos szempont az íróeszköz súrlódó érintkezése a papírral, mert az írásmozgás szabályozhatóbbá válik általa.

A gyengénlátók igényeinek megfelelő tanulói segédletek (munkafüzetek, feladatlapok, felmérőlapok) eddig csak korlátozott számban készültek. Az általános iskolai munkafüzetek és feladatlapok nem felelnek meg minden gyermekünknek. Ezért szükséges egyéni szükségletekhez igazodó segédeszközök készítése.

Ezek elkészítésének főbb szempontjai:

- előre tervezett, egységes koncepció szerint készüljön;
- tartalmát tekintve legyen lényegre törő, tömör és színvonalas;
- szöveganyagának nyelvezete legyen egyszerű, világos, ötletes;
- legyen gazdaságos pedagógiai értelemben: a tanuló munkája legyen túlsúlyban, ne a tanáré;
- szerkezeti felépítése legyen könnyen áttekinthető, egyszerű;
- formailag legyen szakszerű, betűi szabályosak, jól olvashatóak, a tanulók írására szánt vonalazás az osztályfoknak megfelelő, az ábrák egyszerűek, kifejezőek;
- több méretben készüljön, az egyéni igények szerint;
- legyen esztétikus.

A mozgókép, diakép, fénykép, festett vagy rajzolt kép mindegyikére érvényes, hogy mérete, színessége, kontrasztossága a tanulók látóképességének feleljen meg.

Sajátos igényeket elégíthetnek ki a gyengénlátók számára készített oktatófilmek, valamint a jobb képminőségű és képbeállítású diasorozatok.

Álló- és mozgókép vetítésénél fontos a tökéletes képminőség, a helyiség tökéletes elsötétítése. A vetítőernyő felületének tisztasága, egyenletessége, szemcséssége is befolyásolja a kép élességét.

Térképhasználathoz megoldást jelenthet a leegyszerűsített, csak a lényegét tartalmazó térképvázlatok alkalmazása, valamint a szokványos térképeken tájékozódási pontok kiemelése.

Az optikai eszközök vagy a szem képalkotásának működését, vagy a tárgy látható képét változtatják meg. Az előbbire a szemüveg, a kontaktlencse és a műtétilag szembe ültetett mülencse, az utóbbira nagyítók és a távcsövek szolgálnak.

A korszerű oktatástechnikai eszközök közül különösen nagy jelentősége van iskolánkban az elektronikus olvasókészülékeknek. Egyéni olvasóeszköznek és szemléltetést segítő eszközként is használható.

A nagyító-másológép nélkülözhetetlen a gyengénlátókat tanító pedagógusok számára, hiszen gyorsan lehet vele a gyerekek igényeinek megfelelő oktatási segédleteket készíteni.

Az írásvetítő használatában különbségek mutatkoznak az éplátóak iskoláiban tapasztaltaktól. Míg ők nappali fényben is használhatják, addig nálunk csak besötétített tanteremben érhetjük el a megfelelő kontrasztos képet. Ezért elsősorban szemléltetésre, kiegészítő feladatok adására, valamint síkformák kivetítésére használjuk.

Napjainkban a kor követelményeihez igazodva, a számítógép megismerése mint a tanulás, később mint a munka eszköze a gyengénlátó számára is hasznos (lehet).

A fejlett pedagógiai módszertani kultúra, a tantárgyi integrációk, a hatékonyabb fejlesztő munkánk érdekében szükség van egy hatékony könyvtári eszköztárra, a dokumentumhordozók használatát segítő eszközökre.

4.3. Az iskola magasabb évfolyamába lépés feltételei

A tanulók továbbhaladásáról a tantestület osztályozó értekezleten dönt.

Feltétele: a tantárgyak helyi tanterveiben megfogalmazott minimális követelményszint elérése.

Az a tanuló

- aki egy vagy két tárgyból elégtelen osztályzatot ért el, szeptember első hetében pótvizsgát tehet;
- aki három vagy több tárgyból ért el elégtelen osztályzatot évfolyamot ismétel;
- aki hiányzása miatt nem osztályozható, a nevelőtestület határozata alapján osztályozó vizsgát köteles tenni, s ennek eredményétől függően folytathatja tanulmányait.

A tanuló 1– 3. évfolyamon csak abban az esetben utasítható évfolyamismétlésre:

- ha a tanulmányi követelményeket mulasztása miatt nem tudta teljesíteni;
- ha a szülő kérésére történik az évfolyamismétlés. (Ezt nem lehet megtagadni 1.-4. évfolyamon.)

Ha a tanuló „felzárkóztatásra szorul” minősítést kap, részére egyéni fejlesztő felzárkóztató foglalkozást szervezünk.

4.4. Az iskolai beszámoltatás, a számonkérés követelményei, formái; , a tanuló teljesítménye, magatartása, szorgalma értékelésének, minősítésének követelményei, formái

4.4.1. Ellenőrzés, értékelés

Az ellenőrzés célja: információk megszerzése az oktatás-nevelés folyamatáról.

Az értékelés ezen információk elemzése, rendezése, viszonyítása a célokhoz, követelményekhez. Az értékelés oktatásunk egész idejére kiterjedő célja: a tanulói személyiség fejlesztése; az önértékelési képesség kialakítása, mely nélkülözhetetlen az önálló tanulásra való képesség és igény kialakításához.

A tanulót rávezeti az önellenőrzésre, önértékelésre, melyek szoros összefüggésben állnak a sikeres vagy sikertelen társadalmi beilleszkedéssel. A pedagógust tájékoztatja munkája eredményességéről, a szükséges tennivalókról.

Tantestületünk a következő elveket érvényesíti:

- legyen objektív;
- fejlesztő, ösztönző, motiváló hatású;
- vegye figyelembe az érzékszervek fejlettségi állapotát;
- rendszeres és folyamatos;
- személyre szóló – egyénre szabott;
- segítő szándékú;
- igazságos – reális;
- következetes;
- egységes.

Gyengénlátó tanulóink tevékenységét, erőfeszítéseit fokozottabban kell motiválni. Nagyon fontos, hogy a tanulók minden, erőfeszítésen alapuló igyekezetét valamilyen sikerélmény kövesse, még akkor is, ha a teljesítményük értéke ideiglenesen a követelményszint alatt maradna is.

Értékelésünk formái:

- a tanulói tevékenység megfigyelése alapján történő értékelés;
- szóbeli feleltetés értékelése;
- írásbeli ellenőrzés alapján történő értékelés (munkalap, feladatlap, témaközi - témazáró feladatlapok);
- a tanulók által készített munkadarabok értékelése;
- a tanulók megnyilvánulásainak véleményezése;
- a tanulók szöveges értékelése.

A szöveges értékelés:

- legyen érthető, áttekinthető szülő és tanuló részére egyaránt;
- legyen meghatározható belőle a tanuló fejlesztésének feladata;
- minimalizálja a pedagógus szubjektivitását;
- legyen nyitott, amely nem ítéletet alkot, hanem tükröt tart.

Értékelésünk funkciói:

Diagnosztikus: a tudás szintjének a felmérése, (ne osztályozzuk)

csoportba sorolás esetén;

a tanulók jellemző képességei alapján a tanítási mód kiválasztására;

tanulási problémák esetén az okok meghatározására végezzük.

Formatív: visszacsatolás, visszajelzés a tanulóhoz, tanárhoz. Oktatásunk egész folyamatában végezzük.

Szummatív: a tanulók minősítése céljából végezzük, az évfolyamok, a szakaszok végén.

Az értékelésünk rendszeressége és módjai:

A tanulók pozitív személyiségfejlődése érdekében folyamatosan minden megnyilvánulásukat értékeljük!

A közoktatási törvény és tantestületünk döntése alapján évfolyamonként az alábbiak szerint történik a tanulók tanulmányi munkájának, előmenetelének értékelése, minősítése.

1. évfolyam:		
negyedévente	szöveges értékelés	minden tantárgy
félévkor	szöveges értékelés	minden tantárgy
tanév végén	szöveges értékelés	minden tantárgy
2. évfolyam:		
két havonta	szöveges értékelés	minden tantárgy
félévkor	szöveges értékelés	minden tantárgy
tanév végén	szöveges értékelés	minden tantárgy
3. évfolyam:		
havonta legalább egy alkalommal	éremjegy	magyar, matematika, környezetismeret
havonta egy alkalommal	szöveges értékelés	ének-zene, rajz, technika, testnevelés

félévkor	szöveges értékelés	minden tantárgy
tanév végén	szöveges értékelés	minden tantárgy

4. évfolyam:		
havonta legalább egy alkalommal	érdemjegy	magyar, matematika, környezetismeret
havonta egy alkalommal	szöveges értékelés	ének-zene, rajz, technika, testnevelés
félévkor	szöveges értékelés	minden tantárgy
tanév végén	érdemjegy	a rajz kivételével minden tantárgy

5-8. évfolyam		
havonta legalább egy alkalommal	érdemjegy	minden tantárgy, kivétel: rajz, gépírás, mozgókép és médiaismeret, társadalomismeret, egészségtan
negyed évente egy alkalommal	szöveges értékelés	rajz, gépírás, mozgókép és médiaismeret, társadalomismeret, egészségtan
félévkor, tanév végén	érdemjegy	minden tantárgy, kivétel: rajz, gépírás, mozgókép és médiaismeret, társadalomismeret, egészségtan
félévkor, tanév végén	szöveges értékelés	rajz, gépírás, mozgókép és médiaismeret, társadalomismeret, egészségtan

1. évfolyam:		
negyedévente	szöveges értékelés	minden tantárgy
félévkor	szöveges értékelés	minden tantárgy
tanév végén	szöveges értékelés	minden tantárgy
2. évfolyam:		
két havonta	szöveges értékelés	minden tantárgy
félévkor	szöveges értékelés	minden tantárgy

tanév végén	éremjegy	magyar, matematika, környezetismeret
	szöveges értékelés	ének-zene, rajz, technika, testnevelés
3. évfolyam:		
havonta legalább egy alkalommal	éremjegy	magyar, matematika, környezetismeret
havonta egy alkalommal	szöveges értékelés	ének-zene, rajz, technika, testnevelés
félévkor	éremjegy	magyar, matematika, környezetismeret
	szöveges értékelés	ének-zene, rajz, technika, testnevelés
tanév végén	éremjegy	magyar, matematika, környezetismeret
	szöveges értékelés	ének-zene, rajz, technika, testnevelés
4. évfolyam:		
havonta legalább egy alkalommal	éremjegy	magyar, matematika, környezetismeret
havonta egy alkalommal	szöveges értékelés	ének-zene, rajz, technika, testnevelés
félévkor	éremjegy	magyar, matematika, környezetismeret
	szöveges értékelés	ének-zene, rajz, technika, testnevelés
tanév végén	éremjegy	a rajz kivételével minden tantárgy
5-8. évfolyam		
havonta legalább egy alkalommal	éremjegy	minden tantárgy, kivétel: gépírás, mozgókép – és médiaismeret, társadalom- ismeret, egészségtan
negyed évente egy alkalommal	szöveges értékelés	rajz, gépírás, mozgókép – és médiaismeret, társadalom- ismeret, egészségtan
félévkor, tanév végén	éremjegy	minden tantárgy, kivétel: gépírás, mozgókép – és médiaismeret, társadalom- ismeret, egészségtan

félévkor, tanév végén	szöveges értékelés	gépirás, mozgókép – és médiaismeret, társadalom- ismeret, egészségtan
--------------------------	--------------------	---

Az elsős tanulók képességeinek felmérése tanév elején történik. A felmérés magában foglalja a viselkedés megfigyelését, az általános tájékozottság, a beszédkézség, a téri orientáció, testséma, a vizuális, verbális emlékezet felmérését, a figyelem vizsgálatát (kincsestár alsó tagozat).

Tanulmányi munka esetén az egyes tantárgyakból a helyi tantervekben rögzítettek alapján a tananyag szakaszhatárainál is értékelünk témazáró írása alapján. Tanév végén év végi felméréseket íratunk. Ezeket a tantervekben megfogalmazott követelményszint alapján értékeljük. Érdemjeggyel történő értékelésük nem kötelező.

Az érdemjegy, az osztályzat, a minősítés nem lehet fegyelmezési eszköz!

Az egyes tanulók félévi, év végi értékelését, osztályzatát a tantestület osztályozó értekezleten áttekinti; a magatartás, szorgalom minősítést, osztályzatot osztályonként, személyenként mérlegeli.

Új tanuló beiratkozásakor, ha valamelyik általunk tanított tantárgyat nem tanulta, legfeljebb egy év türelmi időt kaphat. Felzárkóztató segítség mellett osztályozó vizsgát kell tennie az adott tárgyból.

Az értékelés közlése

Az érdemjegyekről, osztályzatokról, szöveges értékelésekről, minősítésekről a tanulót, a szüleit tájékoztatni kell. Tanév közben erre a naplót, ellenőrző könyvet, tájékoztató füzetet, értékelő lapokat, a tanulók saját munkáját, tanév végén a bizonyítványt használjuk.

1– 4. évfolyamon minden tantárgyból értékelő lap áll a pedagógusok rendelkezésére. (Lásd a 4. sz. melléklet: értékelő lap az 1.o. számára. A többi folyamatosan készül).

Az értékelő lapokat, tanulói munkákat tanulónként „tájékoztató füzetben” gyűjtjük össze.

Matematikából, magyarból 4., 6., 8. évfolyam végén mérjük a továbbhaladáshoz feltétlenül szükséges minimális teljesítményt.

Nevelési eredményvizsgálatok

- Szociometriai felmérés a társas kapcsolatok megismerésére a közösségi nevelés hatékonyabbá tétele érdekében. 3. évfolyam elején; 5. évfolyamon félévkor és 7. évfolyam elején végezzük.
- Az erkölcsi tulajdonságok fejlettségének vizsgálata, mely alapjául szolgál az osztályfőnöki beszélgetéseknek. Szükség szerint minden évfolyamon végezzük.

Az „Aranyszemüveg” verseny értékelési rendszere

Tanulóink munkájának, viselkedésének értékelése, a hagyományos iskolai formákon kívül az intézményi „Aranyszemüveg” verseny eredményeinek rendszeres ismertetésével, diákgyűléseken történik.

Az értékelés alapelvei:

- legyen átfogó, az iskolai élet minden területét érintő;
- pozitív példák állítása;
- legyen játékos;
- vonja be a tanulókat az értékelésbe;
- nyomon követhető legyen.

Az értékelési rendszer területei, az értékelés módjai:

- Tanulmányi munka és magatartás
Környezetünk rendje
 - osztályrend,
 - hálók rendje
 - iskolai udvar rendje.
- Közösségi vállalások, plusz feladatok:

Év végi értékelés

A diákság gyermeknapkor értékeli összetevékenységét. Ezt összevetve a nevelőtestület véleményével kerül sor a „Kiváló diák” cím odaítélésére.

4.4.2. Az iskolai írásbeli beszámoltatás rendje

Formái:

- „röpdolgozatok”,
- témazárók,
- év eleji felmérők
- év végi felmérők.

Az összefüggő dolgozatotok (három leckénél több tananyagot felölelő) írásának időpontját legalább egy héttel előre jelezzük a tanulóknak.

Hosszabb tanítási szünet utáni első tanítási napon összefüggő írásbeli számonkérést ne alkalmazzunk.

Egy tanítási nap írátható dolgozatok száma: 1– 4. évfolyamon egy
5– 8. évfolyamon kettő lehet.

Ettől a pedagógus és az osztályközösség megállapodása alapján el lehet térni.

A dolgozatok javítása, értékelése, ennek tanulókkal való közlése, megbeszélése a megíratástól számított egy héten belül történjen meg.

A témazáró dolgozatok értékelése, minősítése az egyes tantárgyak tanterveiben megfogalmazott követelményszint alapján történik. Az erre kapott érdemjegyet 4. évfolyam második félévétől piros színnel jelöljük a naplóban. A félévi és tanév végi osztályzatok megállapításánál döntő szerepet kap.

Az év eleji és év végi felmérések diagnosztizáló jellegűek, érdemjeggyel történő értékelésük nem kötelező.

4.4.3. Az otthoni felkészüléshez előírt feladatok elvei és korlátai

A házi feladatok célja:

- a tananyag rögzítése,
- gyakorlása.

Házi feladatot pihenőnapokra is lehet adni. Ezek egyszerű, alapkészségeket fejlesztő feladatok legyenek, de egyénre szabottan. (természetesen más jellegű is adható).

Tanítási szünetekre alapkészségeket fejlesztő feladatokat, kötelező és ajánlott irodalom olvasását adjuk házi feladatként.

Gyűjtőmunka egyik napról a másikra, illetve péntekről hétfőre nem követelhető meg.

Memoriter megtanulására legalább egy hetet adjunk.

Mindig tartsuk szem előtt az egyenletes és egyéni terhelés elvét.

4.4.4. A tanuló magatartásának, szorgalmának értékelése és minősítése

A tanulók magatartásának és szorgalmának értékelését és minősítését az osztályfőnökök végzik, az osztályban tanító pedagógusok, gyógypedagógiai asszisztensek véleményének kikérésével. A félévi és év végi osztályzatokat, minősítéseket az érdemjegyek és a havi minősítések és alapján kell meghatározni.

Magatartás, szorgalom értékelése esetén hónap végén egy alkalommal adunk érdemjegyet (3–8. évf.), illetve minősítjük szövegesen (1–2. évf.) a tanulókat.

A tanulók magatartásának értékelése a következő szempontok alapján történik:

- A házirend betartásának mértéke,
- viszonya a közösségben:
 - a munkához,
 - társaihoz
 - felnőttekhez
 - a közösség és saját tulajdonához
- azonosulása a közösségi célokkal, ezek figyelembevétele munkájában
- hatása a közösségre, fegyelmezettsége,
- viselkedése az iskolán belül és az iskola által szervezett külső rendezvényeken

Példás: a házirendet betartja, arra ösztönzi a többieket; közösségi munkát önként vállal, kezdeményez; azonosul a közösségi célokkal; pozitív hatással van a közösségre; kifogástalan a viselkedése; társaival gondos, segítőkész; példamutatása, fegyelmezettsége nagyfokú; a közösség és saját tulajdonát óvja, s erre ösztönzi a többieket.

Jó: a házirendet betartja; közösségi munkát felkérésre vállal és elvégzi; nincs a közösségi célok ellen; befolyást nem gyakorol a közösség tagjaira; kérésre segíti társait; tisztelettudó; viselkedése, példamutatása megfelelő; a közösség és saját tulajdonát óvja.

Változó: a házirendet részben tartja be; a közösségi munkában csak vonakodva vesz részt, megbízhatatlanul végzi; a közösségi célokkal szemben közömbös; viselkedése a felnőttekkel és társaival szemben nem mindig tisztelettudó; társai segítségét elfogadja; segítőkészsége ingadozó, viselkedése ingadozó, viselkedése kifogásolható; a közösség és saját tulajdonát nem rongálja.

Rossz: a házirendet rendszeresen nem tartja be; a közösségi munkában nem vesz részt, érdektelen; a közösségi célokkal szemben áll; hatása a közösségre negatív; társai segítségét nem fogadja el, velük durva; viselkedése rendbontó

A tanulók szorgalmának értékelése a következő szempontok figyelembevételével történik:

- képesség szerinti teljesítmény, tanulás;
- munkavégzésének jellemzői;
- általános tantárgyi, önálló munkavégzés;
- többletmunka;
- munkabeosztása, önellenőrzés, önálló munkavégzés;
- tanórán kívüli információk felhasználása.

Példás:	képességei szerint teljesít: tanulmányi munkájában igényes, kitartó, pontos, megbízható, mindent elvégez, munkája esztétikus, munkáját ellenőrzi munkabeosztása igen jó: foglalkozásokon aktív, a tanórán kívüli információkat rendszeresen, igen sokszor felhasználja; többletmunkát sokszor vállal felszerelését rendben tartja és mindig magával viszi.
Jó:	teljesítménye képességeinek megfelelő; minden tantárgyat igyekszik meg tanulni; tanulmányi munkájában figyelmes, munkavégzése rendszeres, ösztönzésre dolgozik; a foglalkozásokon aktívan részt vesz, előfordul, hogy órán kívüli információt is felhasznál; többletmunkát keveset vállal; felszerelését rendben tartja; munkabeosztása jó; felszólításra ellenőrzi munkáját.
Változó:	teljesítménye nem mindig felel meg képességeinek, ösztönzésre tanul és végzi feladatát; tanulmányi munkája ingadozó, munkavégzése rendszertelen, önállótlán, a foglalkozásokon passzív, többletmunkát ritkán vállal, alig használ fel órán kívüli információkat; felszerelését nem tartja rendben, hiányosan viszi magával; munkabeosztása változó; munkáját felületesen végzi el.
Hanyag:	képességei alatt teljesít; ösztönzésre sem tanul és feladatait hanyagul végzi el; tanulmányi munkája hanyag; munkavégzése megbízhatatlan; foglalkozásokon közönyös, többletmunkát nem vállal; órán kívüli információt egyáltalán nem használ fel; munkabeosztása nem jó, felszereléseit nem tartja rendben, nem viszi magával.

4.5. Moduláris oktatás

A tantervi modulok oktatása tantárgyakhoz kapcsoltn, önálló tantárgyként és integrált tantárgy keretében történik az alábbiak szerint:

A tantervi **modulokat** a következő tantárgyakhoz kapcsoltuk:

tánc és dráma	—————→	ének-zene	5. 6. évf.
mozgóképf és médiaismeret	—————→	önálló	8. évf.
hon és népismeret	}	társadalomismeret (integrált tantárgy)	5-7. évf.
ember-és társadalomismeret, etika			
egészségtan	—————→	önálló	6., 8. évf.
informatika	—————→	önálló	6. évf.

A részletes tananyagot, számonkérést, értékelést a helyi tanterv külön kötete tartalmazza.

4.6. A tanulók fizikai állapotának mérése

Évente két alkalommal őszi és tavasszal gondoskodunk kell a tanulók fizikai állapotának méréséről. Az általános fizikai teherbíró képesség mérése során feltérképezzük az egyes képességek területén mutatkozó hiányosságokat.

A tanulók fizikai és motorikus képességeinek mérésére alkalmas tesztek jellemzői:

- egyszerűek,
- kevés szerigényűek,
- bárhol végrehajthatók;
- megmutatják a gyerekek fizikai felkészültségének mértékét.

Az utóbbi évek mérései azt mutatják, hogy a gyerekek egészségi állapota fokozatosan romlik, s a bajok között vezető szerepet játszanak a gerincbetegségek.

Ezért a gyógytestnevelés keretein belül tartásjavító gerinctornával is foglalkoznak a gyerekek.

Mérések kritériumai:

- a tesztek végzése semmilyen egészségkárosító hatást nem válthat ki
- legyenek egyszerűek, végrehajthatók, minimális eszközt igényeljenek
- feleljenek meg a tudományos kritériumoknak
- elsősorban az egészségben meghatározó szerepet játszó összetevőket mérje.

A mérések általános szempontjai:

- a tanulók valamennyi tesztet sportfelszerelésben hajtják végre
- jól szellőző, nagy teremben kell végeztetni
- a tesztek között a tanulók pihenjenek
- fontos a bátorítás.

Motoros tesztek és végzésük ajánlott sorrendje:

- Egyensúlyi tesztek
- Hajlékonysági tesztek: ülésben előrenyúlás
- Dinamikus láberő mérő tesztek: helyből távolugrás
- Törzserőt mérő tesztek: felülések
- Funkcionális karerő mérő teszt: függés hajlított karral
- Futási sebességet, fürgeséget mérő teszt: 10 x 5 m igafutás
- Állóképességi teszt:
 - 20 m – es ingafutás
 - 6 perces futás
 - 12 perces futás – Cooper teszt

Záró rendelkezések

1. A Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzati Általános Iskola és Kollégium Pedagógiai Programját az intézmény nevelőtestülete nevelési értekezleten megtárgyalta és elfogadta 2011. –án/én

-

.....
Tarsoly Andor
igazgató

2. A Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzati Általános Iskola és Kollégium Pedagógiai Programját az intézmény Szülői Munkaközössége áttanulmányozta, és egyetértését fejezte ki 2011. –án/én..

.....
a Szülői Munkaközösség elnöke

3. A Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzati Általános Iskola és Kollégium Pedagógiai Programját az intézmény Diákönkormányzata a tanulók képviselőjében megismerte, és egyetértését fejezte ki 2011.-án/én.

.....
a Diákönkormányzat elnöke

4. Egy példányt jóváhagyásra felterjesztettünk a Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzatnak. Egy példányt elhelyeztünk a székhely intézmény és a telephely intézmény könyvtárában, azzal a céllal, hogy a szülők és tanulók bármikor hozzáférjenek. Egy példány az intézmény irattárában található.

Pedagógiai programunk megtalálható honlapunkon:

www.gyorffykollegium.hu

5. A pedagógiai program a fenntartó önkormányzat engedélyező határozata alapján 2011. lép hatályba.

6. Érvényessége

Határozatlan időre készült, de kötelező felülvizsgálni:

- * négyévente,
- * a fenntartó megváltozásakor,
- * az igazgató személyének változásakor,
- * a finanszírozás jelentős módosításakor,
- * amennyiben a tantestület legalább egyharmada kezdeményezi

Kötelező módosítani:

- * a kollégiumi működést szabályozó jogi előírások változásakor,
- * az alapító okirat módosításakor,
- * a felülvizsgálatok során szükségesnek ítélt módosítások csak a nevelőtestület kétharmados többségi akaratával vezethetők át.

7. Az intézmény finanszírozása a mindenkori költségvetési törvény alapján, a fenntartó önkormányzat és az intézmény közötti egyeztetésnek megfelelően történik.

8. A pedagógiai program a kapcsolódó egyéb helyi szabályozási dokumentumokkal együtt határozza meg a Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzati Általános Iskola és Kollégium Györffy István Kollégium Intézményegység működését, belső életét, nevelő-oktató munkáját, összhangban a magasabb szintű törvényi előírásokkal.

Debrecen 2011.

Tarsoly Andor
igazgató